

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

KATEDRA VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ A
ENVIRONMENTÁLNÍHO MODELOVÁNÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**„Percepce a stanoviska k řešení aktuálních problémů
životního prostředí žáků vybraných ročníků základních
škol“**

„Perceptions and opinions on solving current environmental
problems by pupils of selected grades of elementary schools“

Vedoucí práce: Ing. Jana Soukupová, Ph.D.

Diplomant: Bc. Lenka Hévrová

2021

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Lenka Hévrová

Krajinné inženýrství
Regionální environmentální správa

Název práce

„Percepce a stanoviska k řešení aktuálních problémů životního prostředí žáky vybraných ročníků základních škol“

Název anglicky

„Perceptions and opinions on solving current environmental problems by pupils of selected grades of basic schools“

Cíle práce

Cílem Diplomové práce „Percepce a stanoviska k řešení aktuálních problémů životního prostředí žáky vybraných ročníků základních škol“ je zjistit jak dospívající žáci životní prostředí vnímají a jaký mají svůj vlastní postoj k řešení stávajících problémů v rámci životního prostředí. Diplomová práce je návaznou k bakalářské práci z roku 2019 s názvem „Mapování vnímání a postoje žáků základní školy k životnímu prostředí“, bude však rozšířena a prohloubena právě jednak o pohled na to, v čem žáci vidí a zda-li vůbec vidí problémy v oblasti životního prostředí tam, kde jej vnímají dospělí a jednak o náhled naší nastupující generace na to, jak projevy degradace životního prostředí lze zmírnit či zastavit.

Metodika

Diplomová práce bude tvořena teoretickou a praktickou částí. Zatímco teoretická část bude tvořena různými náhledy na možnosti nejen volnočasového environmentálního vzdělávání s přesahem do rámcového vzdělávacího programu základních škol, praktická část bude tvořena samotným autorským dotazníkovým šetřením. Dotazníkové šetření bude prováděno u žáků vybraných ročníků druhého stupně základních škol v Kadani a bude obsahovat otázky zasahující do oblasti odpadů, vody, půdy a klimatických změn, energie, biodiverzity apod. Jejich vyhodnocení by mělo ukázat, zda-li žáci dokáží vyhodnotit a utvořit si názor na řešení problémů v rámci životního prostředí. Současně by dotazníkový průzkum měl odhalit do jaké míry žáci, potažmo jejich rodiny uvádějí své environmentální znalosti do praxe.

Doporučený rozsah práce

60

Klíčová slova

environmentální, dotazníky, výchova, vzdělání, cíle, pedagogika

Doporučené zdroje informací

Broukalová L., Novák M., ©2012: Cíle a indikátory pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v České republice. *Envigogika* 1/2012. 1-16. ISSN 1802-3061

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu : základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5326-3.

MŠMT ČR, ©2017: Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. MŠMT ČR, Praha, 165 s. Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – FŽP

Vedoucí práce

Ing. Jana Soukupová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra vodního hospodářství a environmentálního modelování

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2020

prof. Ing. Martin Hanel, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 30. 11. 2020

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 22. 03. 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením Ing. Jany Soukupové, Ph.D., a že jsem uvedla všechny literární prameny, ze kterých jsem čerpala.

Jsem si vědoma, že na moji diplomovou/závěrečnou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědom/a, že odevzdáním diplomové práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

Prohlašuji, že tištěná verze se shoduje s verzí odevzdanou přes Univerzitní informační systém.

V Kadani dne 28.3.2021

.....

podpis

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vážené paní Ing. Janě Soukupové, Ph.D., za to, že se ujala vedení mé diplomové práce. Za cenné rady a předávání osobních zkušeností v rámci environmentálního vzdělávání.

Dále bych ráda poděkovala své rodině a přátelům, kteří během mých studií na ČZU v Praze byli trpělivými partnery a pověstnými vrbami, a to nejen v probíhajících zkouškových obdobích. A v neposlední řadě bych velice ráda vyjádřila neskonale díky za všechno, co za svého života pro mě udělali ti, kteří by mi ve studiu fandili a byli na mě pyšní, kdyby tu mohli být...

Děkuji!

Abstrakt

Cílem diplomové práce s názvem „Percepce a stanoviska k řešení aktuálních problémů životního prostředí žáky vybraných ročníků základních škol“ je, jak již název napovídá utvořit si obraz o tom, jak životní prostředí vnímají žáci 2. stupně základních škol a jaký je postoj, a hlavně jejich náhled na řešení aktuálních problémů, které se životního prostředí týkají. A vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o témata často mediálně probíraná a diskutovaná, je zde velká pravděpodobnost, že je mohli žáci zaznamenat a utvořit si na jejich řešení názor.

Diplomová práce se dělí na dvě části. Na část teoretickou a na část praktickou. Teoretická část se zabývá možností environmentálního vzdělávání, soudobými a zároveň nejčastěji diskutovanými tématy, která jsou zpravidla označována i za aktuální problémy životního prostředí. V teoretické části představím i projekty, které v současné době využívají školy zapojené do dotazníkového šetření, jenž bude součástí praktické části. Ve zmiňované praktické části bude na základě autorských dotazníků provedeno šetření ve vybraných ročnících druhého stupně základních škol v Kadani. Do šetření se zapojila Základní škola Rudolfa Koblice, ul. Pionýrů 1102, 432 01 Kadaň (tzv. 2. Základní škola – 2. ZŠ) a Základní škola, u. Chomutovská 1683, 432 01 Kadaň (tzv. 3. Základní škola – 3. ZŠ).

Do dotazníkového šetření se zapojí žáci 7. a 8. tříd. V dotaznících odpovídají na 54 převážně otevřených otázek. Dotazníky jsou rozděleny do 6 okruhů – odpady, voda, půda a klimatické změny, energie, biodiverzita, ostatní. Jednotlivé odpovědi z otevřených otázek budou zařazeny do tematicky shodných odpovědí a podle četnosti pak číselně a procentuálně zhodnoceny. Dalším dílčím zhodnocením dotazníkového šetření bude konečné zhodnocení průběhu dotazníkového šetření.

Za přínos celé diplomové práce považuji nejen grafické zhodnocení a zobrazení toho, jak nastupující generace hodnotí současný stav životního prostředí a jaká zauímají stanoviska k řešení aktuálních problémů, které se životního prostředí přímo dotýkají. Dalším významným přínosem je poskytnutí zpětné vazby výsledků ředitelům zapojených škol, čímž je jim poskytnut jiný úhel pohledu na environmentální výchovu na jejich škole, coby průřezového tématu rámcového vzdělávacího programu a v případě potřeby zvolit jiný, vhodnější způsob výuky.

Klíčová slova:

environmentální, dotazníky, výchova, vzdělání, cíle, pedagogika

Abstract

The aim of this diploma thesis called "Perceptions and opinions on solving current environmental problems by pupils of selected grades of basic schools " is about, how the name already suggests, to create a picture how pupils of basic schools perceive the environment and what is their attitude and mainly their opinion on solving environmental issues. Given the fact that these are often shown and discussed topics in the media, there is a high probability that pupils were able to register them.

This diploma thesis is divided into two parts. The theoretical part will cover the history and current possibilities of environmental education, currently the most frequently discussed topics, which are usually described as actual environmental problems. In the theoretical part I will also present some projects which are currently used by the schools involved in the questionnaire survey, which will be part of the practical part. In the mentioned practical part, based on the author's questionnaires, will be carried out the survey in selected grades of the second level of elementary schools in Kadaň. The elementary schools in Kadaň were involved in the survey - 2. Elementary school in Kadaň, 3. Elementary school in Kadaň.

The survey will be carried out among pupils of 7th and 8th grades. They will answer 54 mostly open questions in the questionnaire. The questionnaire is divided into 6 areas - waste, water, soil and climate change, energy, biodiversity, other. Individual answers from open questions will be classified into thematically identical answers and evaluated by the frequency and then calculated by numbers and percentage.

As a contribution of the whole diploma thesis I consider to be a graphical representation of how the next generation evaluates the current state of the environment and what their standpoints are to the solution of current problems that directly affect the environment. Another important benefit is to provide feedback to the directors of the involved schools, giving them a different perspective on environmental education at their school as a cross-cutting theme of the Framework Education Program and, if necessary, to choose a different, more appropriate way of teaching.

Keywords:

environmental, questionnaires, education, goals, pedagogy

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Cíle diplomové práce	2
3	Metodika.....	4
3.1	Dotazník	5
3.1.1	Struktura dotazníků	12
3.2	Hodnocení	13
TEORETICKÁ ČÁST		24
4	Environmentální výchova.....	24
4.1	Environmentální výchova v České republice.....	24
4.2	Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta.....	24
4.2.1	Rámcové cíle EVVO.....	25
4.2.1.1	Vztah k přírodě	25
4.2.1.2	Vztah k místu.....	25
4.2.1.3	Ekologické děje a zákonitosti.....	25
4.2.1.4	Environmentální problémy a konflikty	26
4.2.1.5	Připravenost jednat ve prospěch životního prostředí	26
4.2.2	Dokumenty k EVVO.....	26
4.2.2.1	Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016–2025	26
4.2.2.2	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání a EVVO.....	27
4.2.2.2.1	Environmentální výchova	28
4.2.3	Instituce a EVVO	29
4.2.3.1	Školní instituce	29
4.2.3.2	Ekocentra	29
4.2.3.3	Střediska ekologické výchovy	30
4.3	Školní environmentální vzdělávání v sousedních státech	30
4.3.1	Slovenská republika	30
4.3.1.1	Mimoškolní zabezpečení environmentální výchovy	30
4.3.2	Německá spolková republika	31
4.3.2.1	Mimoškolní zabezpečení environmentální výchovy	31
4.3.3	Polská republika	31
4.3.3.1	Mimoškolní zabezpečení environmentální výchovy	32
4.3.4	Rakouská republika	32
4.3.4.1	Mimoškolní zabezpečení environmentální výchovy	32
5	Školy zapojené do dotazníkového šetření.....	34

5.1	Základní škola Rudolfa Koblíce, ul. Pionýrů 1102, 432 01 Kadaň (dále jen 2. ZŠ)	34
5.1.1	Environmentální výchova	34
5.2	Základní škola, ul. Chomutovská 1683, 432 01 Kadaň (dále jen 3. ZŠ)	35
5.2.1	Environmentální výchova	35
6	Dotazníkové šetření	36
6.1	Problematika položených dotazů	36
PRAKTICKÁ ČÁST		53
7	Výsledky dotazníkového šetření	53
7.1	Základní škola Rudolfa Koblíce, ul. Pionýrů 1102, Kadaň (2. ZŠ)	53
7.2	Základní škola Kadaň, ul. Chomutovská 1683, Kadaň (3. ZŠ)	91
7.3	Vyhodnocení dotazníkového šetření	131
8	Diskuze	157
9	Závěr	161
Seznam použité literatury		163
Grafické výstupy – součástí příloh k diplomové práci		167

1 Úvod

V současné době se problematika životního prostředí skloňuje ve všech pádech. Najednou se doslýcháme, co vše se v rámci životního prostředí označuje pro lidskou populaci (a vlastně nejen pro ni) za problém či hrozbu. Slýcháváme různá doporučení, jak se máme chovat, abychom před sebou (jako lidstvo), měli ještě nějaké bytí. Každý den se objevují trhlinky v naší představě o správné budoucnosti, každý den se „něco“ nenávratně změní. Vymírají rostlinné a živočišné druhy, odpady přesáhly únosnou mez, půda ztrácí svou schopnost zadržovat vodu a rodit, voda začíná být vyvažována zlatem, v drancovaných mořích stoupá vlivem tání ledovců hladina, mění se klimatické podmínky... A lidé? Je na čase jednat. Změnit své postoje, chování. Jít příkladem ostatním a neřídít se myšlenkou, že jeden člověk svět nespasí.

Zde se dostává ke slovu environmentální vzdělávání, výchova zabezpečovaná nejen školskými institucemi, ale i těmi mimoškolními, která by měla vést k utváření vztahu nejen k přírodě, ale k životnímu prostředí jako takovému. Protože tam, kde není vztah, nebude ani chuť. Chuť chránit, šetrně využívat, pečovat, zachraňovat, léčit. Environmentální výchovu nelze podceňovat, ale ani přeceňovat. Nicméně je důležité vést jedince ke správnému proenvironmentálnímu jednání, chování a zásadám, a to již od útlého dětství. Jen tak je pak šance, že takové chování bude člověku přirozené a bude jej v běžném životě uplatňovat.

Smyslem takového celoživotního environmentálního vzdělávání je předávání a vtiskávání takových znalostí, dovedností a postojů, které jsou potřebné pro environmentálně odpovědné jednání. (MŽP ©2019)

To, jaká bude naše environmentální budoucnost, ukáže jen čas. Teď o ní rozhodujeme my – rodičové, učitelé, vládní činitelé, management firem. Rozhodujeme o ní ať už tím, jak se chováme, tak jaké potřeby máme a hlavně, jak uspokojování oněch potřeb dosahujeme. Za pár let však toto břímě odpovědnosti převezmou naše děti. A my si musíme položit otázku, zda-li naši nástupci budou schopní kompetentně rozhodovat o budoucnosti? Mají vůbec v dnešní přetechnizované době chuť, zájem, a hlavně motivaci zamýšlet se nad současnými environmentálními problémy a proekologicky – proenvironmentálně uvažovat a jednat?

2 Cíle diplomové práce

Cílem diplomové práce s názvem „Percepce a stanoviska k řešení aktuálních problémů životního prostředí žáky vybraných ročníků základních škol“ je, jak již název napovídá utvořit si obraz o tom, jak životní prostředí vnímají žáci základních škol a jaký je postoj, a hlavně jejich názor na řešení aktuálních problémů, které se životního prostředí týkají. A vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o témata často mediálně probíraná a diskutovaná, je zde velká pravděpodobnost, že je mohli žáci zaznamenat a utvořit si tak na ně a jejich problematiku i vlastní názor.

Žáci svými odpověďmi na několik okruhů otázek měli poskytnout reflexi na jejich názor v oblasti „Odpadů“, a to konkrétně na to, jakou problematiku v jejich souvislostech zaznamenávají ze svého okolí; jestli mají představu, jaké druhy odpadů existují a zda-li jejich rodina odpad třídí; jestli se v rodině nějakým způsobem snaží omezit množství produkovaného odpadu; jaký je jejich názor na třídění a předcházení vzniku odpadu. Závěrečnou otázkou z této oblasti je samotný názor žáka na způsob snížení celkového objemu odpadu na Zemi. Toto pásmo by mělo přinést náhled na žákovo názor na hospodaření s odpady.

Kategorie „Voda“ přinese názor žáka na to, jaký má voda význam pro život na Zemi; jestli dokáže pochopit, jak vznikají povodně a jak je jím možné předejít; proč se naopak Česká republika v posledních letech potýká se suchem; jaký je jejich názor na dostatek vody na Zemi, jak a jestli doma šetří či nešetří s vodou a proč je důležité s vodou šetřit; jestli jsou si vědomi nějakého rozdílu v kupované balené vodě pro konzumaci a vodě, která je doma k dispozici z vodovodního řadu.

Odpovědi na otázky z této kategorie by měly vypovídat o tom, jestli si je jedinec vědom toho, že voda je skutečně nepostradatelná pro život a že existují v současné době problémy s nedostatkem vody, které je nutno řešit.

Oblast „Půda a klimatické změny“ přináší postoj k řešení nedostatku vody v zemědělství a zároveň názor na nutné životní změny, které povedou k předcházení sucha; jaký mají názor na krajinu kolem svého města; jaký je jejich názor na plochy zeleně ve městech či jaká by navrhli opatření v rámci zmírnění klimatických změn. V neposlední řadě žáci zodpoví svůj názor na dotaz, jak krajina může ovlivňovat životní prostředí. Tento blok by měl pomoci odhalit smýšlení nad stále více diskutovaným tématem, jakým jsou klimatické změny a degradace půdy spojená se zemědělskou činností či zamyšlení se nad krajinou města, ve kterém bydlí.

Pasáž v dotazníkovém šetření věnovaná energii přinese názory na vyčerpatelné a nevyčerpatelné zdroje; zamyšlení nad jejich náhradou, využitím a šetrností náhrady vůči životnímu prostředí. Tato část dotazníkového šetření by měla přimět žáky zamyslet se nad pozitivy a negativy současných energetických zdrojů a zároveň nad jejich přínosy či ztrátami pro životní prostředí.

Blok „Biodiverzita“ je ve znamení současných živočišných a rostlinných druhových ztrát a řešení této problematiky. Tato oblast šetření přinese náhled žáka na danou

problematiku a současně přinese i žákovo názor na řešení tak závažného problému, jakým ztráta biologické rozmanitosti je.

Poslední blok v dotazníkovém šetření přináší odpovědi žáka na volbu potravin a problematiku jejich dovozu; názory na budoucnost naší civilizace; způsoby přejímání environmentálních vzorců chování nebo spokojenosti s environmentální výchovou ve škole. Odhaluje žákovo dodržování environmentálních zásad v praxi, jeho pohled na budoucí obraz krajiny. Tato nejobsáhlejší pasáž přinese zajímavý náhled a názory žáka na dovážené potraviny; dodržování známých zásad environmentálního chování, ale i odpověď na to, proč oni a potažmo jejich rodiny nebo dospělí jako takoví se proenvironmentálně nechovají, přestože sami vědí, co je správné a co ne.

Výsledky budou sumarizovány jak samostatně za jednotlivé školy, tak souhrnně za celé ročníky.

Diplomová práce má základ v široce postaveném dotazníkovém průzkumu, přičemž odpovědi respondentů poskytnou zároveň i zpětnou vazbu nejen zapojeným školám. Ředitelé a kompetentní osoby na jednotlivých školách tak mohou k jednotlivým reakcím na příslušné otázky přihlídnout a školní vzdělávací program přizpůsobit podle výsledků dotazníkového šetření.

3 Metodika

Dotazníkového šetření se zúčastnily vybrané ročníky 2 základních škol v Kadani (Základní škola Rudolfa Koblíce, Pionýrů 1102, 432 01 Kadaň – dále jen 2. ZŠ, Sluníčková škola, Chomutovská 1683, 432 01 Kadaň – dále jen 3. ZŠ).

Respondenty byli žáci 7. a 8. tříd zapojených škol a dotazník byl tvořen jednak analytickými a jednak meritorními otázkami, a to jak otevřeným, tak polouzavřeným a uzavřeným typem otázek. Otevřené otázky, tvořily významnou část dotazníkového šetření, přestože jejich použití je náročné na intelektuální zdatnost a složitost jejich analýzy a interpretace. Tento typ otázek byl i přes jejich složitost rozklíčování volen z důvodu potlačení ovlivnitelnosti odpovědí formulací nebo uspořádáním alternativ. (ZČU ©2019).

Pro ověření pochopitelnosti položených otevřených otázek byl dotazník předán vzorku žáků z jiných než zapojených škol. Zkušební test vypracovalo 20 žáků ve věku 13-14 let.

Dotazníkové šetření bylo naprosto anonymní, pouze s genderovým vymezením.

3.1 Dotazník

Dobrý den, jsem studentkou Fakulty životního prostředí na České zemědělské univerzitě v Praze a dotazník slouží jako podklad pro mou Diplomovou práci s názvem „Percepce a stanoviska k řešení aktuálních problémů životního prostředí žáky vybraných ročníků základních škol“.

Dotazník je naprosto anonymní, prosím, nepodepisujte se.

Děkuji za Váš čas a přeji hodně štěstí ve škole a v tom, co Vás baví ☺

Bc. Hévrová Lenka

Jsem: chlapec dívka **Žák/yně:** 7. třídy 8. třídy

Škola: 1. ZŠ 2. ZŠ 3. ZŠ 5. ZŠ Gymnázium Kadaň

Ve volném čase se zajímám o životní prostředí: ne ano, napište jak:

.....

Ve volném čase nejčastěji dělám:

jsem venku s kamarády chodím na kroužky učím se hraji na PC, Xboxu, PS

I. Odpady

1. Co jste v poslední době (z TV, ve škole, v rodině) zaznamenali jako problém, který vznikl v důsledku odpadu nebo se odpadu týká? (Vypište vlastními slovy)

Odpověď:

2. Odpad má mnoho podob. Nejsou to pouze plasty, jak by se mohlo zdát. Jaké druhy odpadu znáte?

Odpověď:

3. Třídíte doma odpad?:

Ne Ano

4. Jaké druhy odpadu doma třídíte? (Vypište)

Odpověď:

5. Snažíte se doma omezit nějak jeho množství?

Ne

Ano: uveď jak:.....

6. Je smysluplnější odpad třídít nebo mu předcházet? (Vypište vlastními slovy)

Předcházet, proč?.....

Třídít, proč?.....

7. Kdyby vám někdo položil otázku: „Co bys všechno změnili, zavedli, aby na Zemi bylo méně plastového odpadu?“ Co byste odpověděli?

Odpověď:

II. Voda

8. Co jste v poslední době (z TV, ve škole, v rodině) zaznamenali jako problém, který se týká vody? (Vypište vlastními slovy)

Odpověď:

9. Víte jaký má voda význam pro život na Zemi? (Proč je tak důležitá?)

Odpověď:

10. Dokázali byste vysvětlit, jak vznikají tady v ČR povodně? Kde se najednou vezme tolik vody?

Odpověď:

11. Jak povodním předejít? Co všechno změnit, udělat jinak, aby voda nestékala do koryt řek, která se tím rozvodní?

Odpověď:

12. Proč se poslední dobou ČR potýká se suchem?

Odpověď:

13. Myslíte si, že lidstvo má vody dostatek?

- Ne, proč si to myslíte?.....
- Ano, proč si to myslíte?.....

14. Jak se dá s vodou šetřit? Doma – jako jedinci, v zemědělství, globálně... Napište svůj tip.

Odpověď:

15. Je důležité s vodou šetřit?

- Ne, proč?.....
- Ano, proč?.....

16. Šetříte doma s vodou?

- Ne
- Není třeba, voda teče z kohoutku a tak jí je pořád dost
- Ano, uveď příklady, jak šetříte s vodou:.....

17. Jaký je rozdíl ve vodě, kterou si lidé kupují v lahvích (myslím ta neslazená, neperlivá) a v kohoutkové (ta, která teče doma z vodovodního řadu)?

Odpověď:

18. Proč si myslíte, že lidé kupují balenou vodu?

Odpověď:

19. Kupujete domů balenou vodu?

- Ne
- Ano, ochucenou
- Ano, neochucenou (čistou)

III. Půda a klimatické změny

20. Sucho se dotýká nás všech. Co jste za poslední dobu (z médií, ze školy, z rodiny) slyšeli o problému se suchem?

Odpověď:

21. Co je podle vás příčinou sucha? (Můžete i více možností.)

Odpověď:

22. Jaká navrhuje opatření k zastavení nebo ke zmírnění sucha?

Odpověď:

23. Slyšeli jste o problému, kdy půda nezadržuje vodu? Co je příčinou?

Odpověď:

24. Jaká navrhuje opatření? Co udělat, aby půda opět zadržovala vodu?

Odpověď:

25. Jak se vám líbí krajina kolem vašeho města?

Líbí se mi na ní:.....
.....
Nelíbí se mi na ní:.....
.....

26. Potřebují města více zeleně? (tráva, stromy...)

- Ano, proč?.....
- Ne, proč?.....

27. Jaká byste navrhli opatření, aby se zmenšily projevy klimatických změn? (Mezi klimatické změny patří globální oteplování, celková změna klimatu, výskyt nebezpečných jevů – bouřky, sucho, povodně...)

Odpověď:

28. Myslíte si, že krajina ovlivňuje životní prostředí? A jak?

Odpověď:

IV. Energie

Fosilní paliva – pozn. Fosilní palivo je nerostná surovina, která vznikla v dávných dobách přeměnou odumřelých rostlin a těl za nepřístupu vzduchu. Řadí se sem především ropa, zemní plyn a uhlí.

29. Fosilní paliva patří mezi zdroje:

- Vyčerpatelné, jejich zásoby jednou dojdou
- Nevyčerpatelné

30. Dají se fosilní paliva nějak nahradit? Jak?

Odpověď:

31. K čemu se fosilní paliva využívají?

Odpověď:

32. Je jejich náhrada šetrná k životnímu prostředí, nebo má také nějaké dopady na život na Zemi?

- Ano, je šetrná. Proč si to myslíš?.....
- Ne, není šetrná. Proč si to myslíš?.....

V. Biodiverzita

(pozn. Biologická diverzita, neboli biologická rozmanitost, je chápána jako rozmanitost všech živých organismů a systémů, jichž jsou tyto organismy součástí. Každý druh, ať již živočišný či rostlinný, má zde své místo.)

33. V současné době každým dnem vymírá po celém světě spousta druhů z říše fauny (živočichů), ale i flory (rostlin). Jaký je váš názor na to, proč se tomu ta děje?

Odpověď:

34. Jak byste toto vymírání druhů zpomalili, zastavili?

Odpověď:

35. Proč je důležité, aby Země měla co nejpestřejší druhové složení?

Odpověď:

VI. Ostatní

36. Současná doba nabízí spoustu různých druhů potravin. Dáváte doma přednost:

- Potravinám z ČR
- Je nám jedno odkud jsou, důležitá je cena

37. Pokud kupujete bio potraviny, proč?

- Kvůli našemu zdraví
- Kvůli našemu zdraví a způsobu hospodaření
- Nevím

38. Uveďte všechny zápory, které vás napadnou, když se musí dovážet potraviny.

Odpověď:

39. Napadají vás nějaké klady (výhody) dovozu potravin?

Odpověď:

40. Je dle Tvého názoru lepší nakupovat potraviny z České republiky než z dovozu?

- Lepší jsou potraviny z dovozu. Proč?
- Lepší jsou potraviny z ČR. Proč?

41. Když budeme nakupovat potraviny z ČR, budeme tím nějak chránit životní prostředí?

- Ano. Napiš jak.....
- Ne. Napiš, proč si to myslíte.

42. Napište, jak byste lidi motivovali, aby dávali přednost potravinám vypěstovaným, vyprodukovaným v ČR.

Odpověď:

43. Co by podle vašeho názoru by dospělí a Ti, co rozhodují o budoucnosti měli dělat a nedělat to? V rámci životního prostředí?

Odpověď:

44. Je vám jedno, jak se vlivem lidské civilizace život na této planetě vyvíjí?

- Ano, je mi to jedno
- Ne, jedno mi to není
- Není mi to jedno a budoucnosti se bojím

45. Zhodnoťte současnou situaci.

Odpověď:

46. Rodiče nám často říkají, jak se máme chovat. Říkají vám, co byste měli dělat, abyste více chránili přírodu? (např. neplýtvat vodou, šetřit energii + potraviny..., třídit odpad, chránit živočichy, apod...) Nebo je na správné chování upozorňujete vy?

- Rodiče vedou mě
- Já vedu rodiče
- Vlastní vyjádření:.....

47. Jaká témata byste chtěli ve škole více probírat? V rámci životního prostředí.

Odpověď:

48. Je něco, co vás v rámci životního prostředí trápí/zajímá?

- Ano, uveď.....
- Ne

49. Jak se chovat správně, abychom si více nepoškozovali životní prostředí víme. Ale co pravdu pro životní prostředí děláte vy konkrétně?

Odpověď:

50. Co víte, že byste měli dělat, ale neděláš to?

Odpověď:

51. Jak si představujete, že bude za 50 let vypadat krajina/příroda kolem vás? (pohled můžete rozšířit i na ČR).

Odpověď:

52. V čem vy spatřujete největší současné problémy životního prostředí?

Odpověď:

53. Jaká navrhuje řešení? (týká se otázky č. 52)

Odpověď:

54. Znáte nějakou osobnost, která se zabývá problémy životního prostředí (může být i z TV)? Někdo kdo vás v této souvislosti zaujal? Proč a co byste o o této osobě řekli? Co se vám na ní líbí a co ne? Doplňte

Znám:
Zaujal/a mě proto, že.....
.....
Líbí se mi na ní.....
Nelíbí se mi na ní.....

3.1.1 Struktura dotazníků

Dotazníky jsou sestaveny ze šesti oblastí – „Odpady“, „Voda“, „Půda a klimatické změny“, „Energie“, „Biodiverzita“, „Ostatní“. V dotazníkovém průzkumu byly použity baterie otázek s projektivními otázkami, kdy jednotlivé celky dotazníkového šetření byly založeny na společném tématu, ale současně z nich lze odvodit odpovědi na skryté otázky, se kterými se dotazovaný ztotožní, aniž by mu byla dána přímá otázka. (Dotazník online ©2007)

Oblast „Odpady“ by měla podat obraz o tom, zda-li žáci zaznamenávají nějaké problémy, které se týkají odpadového hospodářství; jestli jsou si vědomi toho, že odpad nedělíme pouze na tolik diskutované plastové odpady; jestli jsou rodinou vedeni ke třídění odpadu, popřípadě jestli jejich okolí (rodina) se snaží svým chováním omezovat potřebu/spotřebu jeho množství. Zároveň by tato sekce měla přinést názor žáka na to, čím by omezil množství tolik diskutovaného plastového odpadu i sdělení, jestli je smysluplnější odpad třídít nebo mu předcházet.

Kategorie „Voda“ přinese stanovisko žáků k významu vody pro život na Zemi; vzniku povodní a sucha; předcházení povodní; názoru na dostatek vody pro lidstvo či zamyšlení nad tím, proč je poslední léta ČR sužovaná suchem. V souvislosti s tím žáci přinesou i jejich pohled na to, jestli je důležité s vodou šetřit a zda-li tak doma činí, nebo jaký mají názor na potřebu a vlastní spotřebu kupované balené vody.

„Půda a klimatické změny“ by měla reflektovat jak pohled žáka na sucho v souvislosti s kvalitou půdy a hospodařením na polích, tak jeho názor na jeho řešení. Dále se zaobírá náhledem žáka na krajinu kolem něj a názorem na zmenšení klimatických projevů.

Další kategorií je „Energie“, kdy je žákům ponechán prostor na zamyšlení se nad šetrností k životnímu prostředí náhradami fosilních paliv.

Oblast „Biodiverzita“ nutí žáky zamyslet se nad důvody a zastavením vymírání druhů z říše fauny a flory, ale i nad tím, proč je druhová pestrost pro život na Zemi důležitá.

Posledním tématem dotazníkového šetření jsou otázky z různých odvětví. V této konečné fázi se dotazník věnuje spíše náhledu žáka na běžný rodinný život a zamyšlení se nad jeho dopady na Zemi. Je zde prostor pro otázky typu volby potravin; zda rodina upřednostňuje dovážené potraviny, bio potraviny nebo je pro rodinu rozhodující jejich cena potravin; zda-li si jsou vědomi dopadu dovážených potravin na životní prostředí; jaká by měla být motivace lidí, aby byla upřednostněna lokální potravina; jaký mají postoj k současné situaci životního prostředí, popř. jak se staví k budoucnosti naší planety pod vlivem člověka na ni. Jednou z otázek je i to, jestli jsou k proenvironmentálnímu chování vedeni rodinou, nebo je tomu naopak. Jaká témata kolem životního prostředí by ve škole byla žáky vítána; jestli je nějaké téma v rámci životního prostředí, které žáka zajímá nebo naopak trápí; co konkrétně vykonává sám jedinec pro životní prostředí; jak si představuje vývoj krajiny kolem sebe. Poslední otázkou je uvést osobnost, která se zabývá problémy životního prostředí, sdělit její klady, popř. zápory a zabývat se tím, co žáka na této osobě zaujalo.

3.2 Hodnocení

Autorský dotazníkový průzkum byl tvořen celkem 54 otázkami z různých oblastí. 34 otázek bylo typu „otevřených“ a 20 bylo uzavřených nebo polouzavřených.

ad 01: Co jste v poslední době (z TV, ve škole, v rodině) zaznamenali jako problém, který vznikl v důsledku odpadu nebo se odpadu týká? (Vypište vlastními slovy)

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat jím zaznamenaný problém

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly roztríděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 02: Odpad má mnoho podob. Nejsou to pouze plasty, jak by se mohlo zdát. Jaké druhy odpadu znáte?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly roztríděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 03: Třídíte doma odpad?

- jednalo se o uzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Ano X Ne

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi s nepřijíženým hodnocením byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 04: Jaké druhy odpadu doma třídíte? (Vypište)

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly roztríděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 05: Snažíte se doma omezit nějak jeho množství?

- jednalo se o polouzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Ne X Ano: uveď jak...

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Možnost ano dávala prostor žákovi vyjádřit se, jak se v jeho rodině snaží omezit množství produkovaného odpadu. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 06: Je smysluplnější odpad třídit nebo mu předcházet? (Vypište vlastními slovy)

- jednalo se o polouzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Předcházet, proč? X Třídit, proč?

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Obě možnosti odpovědi dávaly prostor žákovi vyjádřit se, jestli je smysluplnější třídit odpad nebo mu předcházet. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 07: Kdyby vám někdo položil otázku: „Co byste všechno změnili, zavedli, aby na Zemi bylo méně plastového odpadu?“ Co byste odpověděli?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 08: Co jste v poslední době (z TV, ve škole, v rodině) zaznamenali jako problém, který se týká vody? (Vypište vlastními slovy)

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 09: Víte jaký má voda význam pro život na Zemi? (Proč je tak důležitá?)

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 10: Dokázali byste vysvětlit, jak vznikají tady v ČR povodně? Kde se najednou vezme tolik vody?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 11: Jak povodním předejít? (Co všechno změnit, udělat jinak, aby voda nestékala do koryt řek, která se tím rozvodní?)

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly roztríděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 12: Proč se poslední dobou ČR potýká se suchem?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly roztríděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 13: Myslíte si, že lidstvo má vody dostatek?

- jednalo se o polouzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Ne, proč si to myslíš X Ano, proč si to myslíš?

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Obě možnosti odpovědi dávaly prostor žákovi sdělit svůj názor na dostatek vody pro lidstvo. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 14: Jak se dá s vodou šetřit? (např. doma, v zemědělství, průmyslu – globálně) Napište svůj tip.

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly roztríděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 15: Je důležité s vodou šetřit?

- jednalo se o polouzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Ne, proč? X Ano, proč?

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Obě možnosti odpovědi dávaly prostor žákovi rozvinout svou odpověď ohledně důležitosti s vodou šetřit. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 16: Šetříte doma s vodou?

- jednalo se o polouzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Ne X Není třeba, voda teče z kohoutku a tak je jí pořád dost X Ano, uveď příklady, jak šetříte s vodou.

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Možnost „NE“ měla dvě podoby – jednu přímou a druhou s uvedením, že není třeba šetřit vodou. Možnost „ANO“ dala žákovi možnost uvést konkrétní případy. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 17: Jaký je rozdíl ve vodě, kterou si lidé kupují v lahvích (myslím ta neslazená, neperlivá) a v kohoutkové (ta, která teče doma z vodovodního řádu)?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 18: Proč si myslíte, že lidé kupují balenou vodu?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 19: Kupujete domů balenou vodu?

- jednalo se o uzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Ne X Ano ochucenou X Ano, neochucenou (čistou).

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 20: Sucho se dotýká nás všech. Co jste za poslední dobu (z médií, ze školy, z rodiny) slyšeli o problému v souvislosti se suchem?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 21: Co je podle vás příčinou sucha? (Můžete i více možností.)

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 22: Jaká navrhuje opatření k zastavení nebo ke zmírnění sucha?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 23: Slyšeli jste o problému, kdy půda nezadržuje vodu? Co je příčinou?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 24: Jaká navrhuje opatření? Co udělat, aby půda opět zadržovala vodu?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 25: Jak se vám líbí krajina kolem vašeho města?

- jednalo se o polouzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Líbí se mi na ní X Nelíbí se mi na ní

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Obě možnosti odpovědi dávaly prostor žákovi vyjádřit se, co se mu na krajině kolem města, kde žije, co se mu líbí a nelíbí. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 26: Potřebují města více zeleně? (tráva, stromy...)

- jednalo se o polouzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Ano, proč? X Ne, proč?

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Obě možnosti odpovědi dávaly prostor žákovi sdělit svůj názor na dostatek zeleně ve městě, kde žije. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 27: Jaká byste navrhli opatření, aby se zmenšily projevy klimatických změn? (Mezi klimatické změny patří globální oteplování, celková změna klimatu, výskyt nebezpečných jevů – bouřky, sucho, povodně...)

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 28: Myslíte si, že krajina ovlivňuje životní prostředí? A jak?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 29: Fosilní paliva patří mezi zdroje...

- jednalo se o uzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Vyčerpatelné, jejich zásoby jednou dojdou X Nevyčerpatelné

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 30: Dají se fosilní paliva nějak nahradit? Jak?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 31: K čemu se fosilní paliva využívají?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 32: Je náhrada fosilních paliv šetrná k životnímu prostředí nebo má také nějaké dopady na Zemi?

- jednalo se o polouzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Ano, je šetrná. Proč si to myslíš? X Ne, není šetrná. Proč si to myslíš?

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Obě možnosti odpovědi dávaly prostor žákovi sdělit názor na ekologičnost na náhradu fosilních paliv. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 33: V současné době každým dnem vymírá po celém světě spousta druhů z říše fauny (živočichů), ale i flory (rostlin). Jaký je váš názor na to, proč se tomu tak děje?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 34: Jak byste toto vymírání druhů zpomalili, zastavili?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 35: Proč je důležité, aby Země měla co nejpestřejší druhové složení?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 36: Současná doba nabízí spoustu různých druhů potravin. Dáváte doma přednost:

- jednalo se o uzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Potravinám z ČR X je nám jedno odkud jsou, důležitá je cena

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 37: Pokud kupujete bio potraviny, proč?

- jednalo se o uzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Kvůli našemu zdraví X Kvůli našemu zdraví a způsobu hospodaření X Nevím

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 38: Uveďte všechny zápory, které vás napadnou, když se musí dovážet potraviny?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 39: Napadají vás nějaké klady (výhody) dovozu potravin?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 40: Je dle vašeho názoru lepší nakupovat potraviny z České republiky než z dovozu?

- jednalo se o polouzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Lepší jsou potraviny z dovozu. Proč? X Lepší jsou potraviny z ČR. Proč?

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Obě možnosti odpovědi dávaly prostor žákovi sdělit na dovážené potraviny. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 41: Když budeme nakupovat potraviny z ČR, budeme tím nějak chránit životní prostředí?

- jednalo se o polouzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Ano. Napiš jak? X Ne. Napiš, proč si to myslíš?

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Obě možnosti odpovědi dávaly prostor žákovi sdělit svůj ekologickou stránku dovážených potravin. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 42: Napište, jak byste lidi motivovali, aby dávali přednost potravinám vypěstovaným, vyrobeným v ČR?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly roztržděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 43: Co by podle vašeho názoru dospělí a ti, co rozhodují o budoucnosti, měli dělat a nedělají to? V rámci životního prostředí.

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly roztržděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 44: Je vám jedno, jak se vlivem lidské civilizace život na této planetě vyvíjí?

- jednalo se o uzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Ano, je mi to jedno X Ne, jedno mi to není. X Není mi to jedno a budoucnosti se bojím

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 45: Zhodnotte současnou situaci životního prostředí, Země.

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly roztržděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 46: Rodiče nám často říkají, jak se máme chovat. Říkají vám, co byste měli dělat, abyste více chránili přírodu? (např. neplýtvat vodou, šetřit energii + potraviny..., třídít odpad, chránít živočichy apod.) Nebo je na správné chování upozorňujete vy?

- jednalo se o polouzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Rodiče vedou mě X Já vedu rodiče X Vlastní vyjádření

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Poslední možnost dala prostor žákovi sdělit názor na předávání ekologického chování. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 47: Jaká témata byste chtěli ve škole více probírat? V rámci životního prostředí.

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 48: Je něco, co vás v rámci životního prostředí trápí/zajímá?

- jednalo se o uzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Ano, uveď X Ne

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 49: Jak se chovat správně, abychom si více nepoškodili životní prostředí, víme všichni. Ale co opravdu pro životní prostředí děláte vy konkrétně?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 50: Co víte, že byste měli dělat, ale neděláte to? (V rámci životního prostředí.)

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 51: Jak si představujete, že bude za 50 let vypadat krajina/příroda kolem vás? (pohled můžete rozšířit i na ČR).

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 52. V čem Vy spatřujete největší současné problémy životního prostředí?

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 53: Jaká navrhuje řešení? (týká se otázky č. 52)

- jednalo se o otevřený typ otázky, kdy žák měl vlastními slovy popsat danou problematiku

Hodnocení: Jednotlivé odpovědi byly rozříděny do tematicky shodných kategorií. Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla uvedena žádná odpověď, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

ad 54: Znáš nějakou osobnost, která se zabývá problémy životního prostředí (může být i z televize)? Někdo, kdo Tě v této souvislosti zaujal? Proč a co bys o této osobě řekl/a? Co se Ti na ní líbí a co ne? Doplň.

- jednalo se o polouzavřený typ otázky
- možnosti odpovědi: Znam X Zaujal/a mě proto, že X Líbí se mi na ní X nelíbí se mi na ní

Hodnocení: Každé odpovědi byl přiřazen 1 bod. Všechny možnosti odpovědi dávaly prostor žákovi sdělit svůj názor na osobnost, která se zabývá problémy životního prostředí a žáka nějakým způsobem zaujala. Odpovědi, jejichž obsah neodpovídal zadané otázce nebo takové, u nichž nebyla zvolena žádná možnost, byly zařazeny do kategorie „Nezařazené“.

TEORETICKÁ ČÁST

4 Environmentální výchova

4.1 Environmentální výchova v České republice

Vštěpovat environmentální základy jedincům, je dle mého názoru nutné již od útlého věku. Jen tak je větší pravděpodobnost, že naučené, získané pozitivní chování uplatní ve svém životě i v pozdějším období.

Na jedince mohou s tímto záměrem působit jednak rodiče a jeho nejbližší okolí a jednak školní a volnočasové instituce. V ideálním případě předávají, a hlavně od jedince i kladné proenvironmentální chování vyžadují všechny uvedené výchovné složky najednou.

Školy, potažmo pedagogové působí na jedince (stejně jako rodina) převážnou část dne. Byť jejich vliv na utváření pozitivního environmentálního vnímání a chování je zřejmý, je nutné takové chování podporovat i mimo školní instituce, a to zejména v době volnočasových aktivit nebo v běžném rodinném životě.

4.2 Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta

Zajištění práva na příznivé životní prostředí pamatuje již Listina základních práv a svobod České republiky. K zajištění výše uvedeného práva může společnost přistupovat formou restrikcí, pobídkou nebo výchovou. Zatímco restrikce umožní výkon zakázaných činností, které poškozují životní prostředí potrestat, pobídka umožní odměnit ty činnosti, které naopak životní prostředí nepoškozují, či jej mohou dokonce zkvalitnit. Výchova, coby možnost zajištění příznivého životního prostředí není tak pružná jako dvě předchozí varianty, ale její využití je dlouhodobé, potažmo trvalé. Výchova totiž nevyužívá vnějších motivací, ale motivací vnitřních. A cílem environmentální výchovy je komplexní rozvoj kompetencí, tzn. znalostí, dovedností a postojů, které jsou potřebné pro environmentálně odpovědné jednání – tj. takové jednání, které je v dané situaci, v daných možnostech a v daném okamžiku co možná nejpříznivější nejen pro současný, ale i pro budoucí stav životního prostředí. (MŽP ©2015)

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále EVVO) vychází z anglických slov environment (životní prostředí) a education (v širším slova smyslu chápáno jako vzdělávání všech cílových skupin), kde vzděláváním se rozumí zejména ovlivňování racionální stránky osobnosti, výchovou působení na city a vůli a osvětou pak speciální způsoby předávání informací, a to zejména v dospělé populaci. EVVO pak představuje jeden z klíčových preventivních nástrojů ochrany životního prostředí a je jedním z prostředků k naplnění udržitelného rozvoje. (MŠMT ©2008).

Základní rámec pro EVVO je ve strategickém dokumentu Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR, který byl přijat usnesením vlády č. 1048/2000 Sb., a který stanovuje cíle, nástroje a úkoly pro cílové skupiny. Cílovými skupinami je veřejná správa, děti, mládež a pedagogičtí a odborní

pracovníci, environmentální vzdělávání a osvěta v podnikové sféře a informace, osvěta a poradenství pro veřejnost. Program je plněn pomocí tříletých akčních plánů, jenž jsou zpracovávány Meziresortní pracovní skupinou pro EVVO při ministerstvu životního prostředí. (MŠMT ©2008).

Obecným cílem EVVO v České republice je rozvoj kompetencí, které jsou potřebné pro environmentálně odpovědné jednání, tj. takového jednání, které je v dané situaci a daných možnostech co nejpříznivější pro současný i budoucí stav životního prostředí a které je současně chápáno jako odpovědné osobní, občanské a profesní jednání, týkající se zacházení s přírodou a přírodními zdroji, spotřebitelského chování a aktivního ovlivňování svého okolí s využitím demokratických a právních prostředků.

EVVO rozvíjí kompetence pro environmentálně odpovědné jednání v oblasti vztahu k přírodě, vztahu k místu, ekologických dějů a zákonitostí, environmentálních problémů a konfliktů a v připravenosti jednat ve prospěch životního prostředí.

4.2.1 Rámcové cíle EVVO

4.2.1.1 Vztah k přírodě

Rámcovým cílem vztahu k přírodě je docílit:

- Potřeby kontaktu s přírodou
- Schopnosti přímého kontaktu s přírodním prostředím
- Citlivosti k přírodě
- Reflexe různých pohledů na přírodu, postojů k ní a ujasňování si vlastních hodnot a postojů

4.2.1.2 Vztah k místu

Rámcovým cílem vztahu k místu je docílit:

- Znalosti místní krajiny, jejích jedinečností a schopností interpretovat je v souvislosti
- Vědomí sounáležitosti s místem a regionem a pocit zodpovědnosti za něj

4.2.1.3 Ekologické děje a zákonitosti

Rámcovým cílem oblasti kompetencí k ekologickým dějům a zákonitostem je:

- Zájem o pochopení ekologických dějů a jejich zkoumání
- Schopnosti a dovednosti pro zkoumání přírody a životního prostředí
- Porozumění základním ekologickým dějům a zákonitostem
- Porozumění významu ekologických dějů a zákonitostí pro člověka

- Propojování znalostí ekologických dějů a zákonitostí s každodenním životem

4.2.1.4 Environmentální problémy a konflikty

Rámcovým cílem oblasti kompetencí environmentálních problémů a konfliktů je:

- Schopnost analýzy environmentálních problémů a konfliktů
- Schopnost formulovat vlastní názor na problém, posuzovat variantní řešení a navrhnout řešení vlastní
- Schopnost spolupráce a komunikace při řešení environmentálních konfliktů

4.2.1.5 Přípravenost jednat ve prospěch životního prostředí

Rámcovým cílem oblasti kompetencí připravenosti jednat ve prospěch životního prostředí je:

- Znalost základních principů ochrany životního prostředí
- Znalosti a dovednosti potřebné pro šetrné zacházení s přírodou a přírodními zdroji
- Znalosti a dovednosti pro spotřebitelské chování
- Znalosti a dovednosti pro aktivní ovlivňování svého okolí
- Přesvědčení o vlastním vlivu na předcházení a řešení problémů životního prostředí (Broukalová L., Novák M., 2012)

4.2.2 Dokumenty k EVVO

4.2.2.1 Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016–2025

Historie Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty sahá do roku 2000, kdy byl poprvé schválen vládou.

Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství (SP EVVO a EP) je klíčovou národní strategií pro oblast EVVO a EP, která strukturovaně definuje vizi, cíle a opatření, do nichž se vedle orgánů státní správy zapojují kraje, obce a města, školy, specializovaná zařízení pro EVVO a EP jako jsou střediska ekologické výchovy a environmentální poradny, další subjekty zřizované veřejnou správou i soukromé, neziskové organizace, vzdělávací a výzkumné instituce, muzea, ZOO, botanické zahrady, lesnické instituce, knihovny či zařízení církví apod. Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství je metodickou podporou pro zpracování koncepcí EVVO a EP krajů a měst i podporou pro vyhodnocování dopadů všech forem EVVO a EP na všech úrovních.

SP EVVO a EP je uspořádán do 4 + 1 strategických oblastí, z nichž se čtyři zaměřují na klíčové parametry systému a pátá na vlastní obsah EVVO a EP (cíle a témata) a v nichž jsou formulovány cíle a opatření směřující k dosažení vize:

- 1) Udržitelnost systému a prostředí pro EVVO a EP
 - Cílem je zabezpečit dlouhodobé (udržitelné) fungování tohoto systému a jeho odolnost vůči krátkodobým výkyvům.
- 2) Kvalita, diverzita a inovace v EVVO a EP
 - Cílem je strategické oblasti udržovat a zvyšovat kvalitu jednotlivých programů i EVVO a EP jako celku a zároveň zachovat prostor pro diverzitu, originální přístupy a inovace.
- 3) Spolupráce, síťování, propojování v EVVO a EP
 - Cílem je stav, kdy EVVO a EP není uzavřená sama do sebe, ale propojená se vzdělávacím systémem, který obohacuje o nové přístupy a pohledy, na všech jeho stupních
- 4) Posilování postavení a porozumění EVVO a EP – propagace, PR, popularizace
 - Cílem je zvyšovat porozumění významu EVVO a EP pro ochranu životního prostředí České republiky, udržitelný rozvoj společnosti a vzdělávání dětí i dospělých.
- 5) Vzdělávací cíle a relevantní témata EVVO a EP
 - Cílem oblasti je zajistit, aby ve vzdělávání byly systémově pokryty všechny vzdělávací cíle EVVO a EP a zároveň, aby se aktivity a programy EVVO a EP koncentrovaly na konkrétní relevantní témata (1. Příroda, 2. Místo, sídlo, krajina, 3. Udržitelná spotřeba, 4. Klima v souvislostech), která mohou být jednotícím kontextem a ohniskem, jehož prostřednictvím je dosahováno jak vzdělávacích cílů, tak praktického zlepšení péče o životní prostředí. (MŽP ©2016)

4.2.2.2 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání a EVVO

Rámcový vzdělávací program (RVP) tvoří obecně závazný rámec pro tvorbu školních vzdělávacích programů škol všech oborů vzdělání v předškolním, základním, základním uměleckém, jazykovém a středním vzdělávání. Do vzdělávání v České republice byly implementovány zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. (NÚV ©2021)

EVVO je průřezovým tématem RVP pro základní školy. Průřezová témata reprezentují v RVP pro základní vzdělávání okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se tak významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání.

Všechna průřezová témata mají jednotné zpracování: obsahují charakteristiku průřezového tématu a přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka. Obsah průřezových témat je rozpracován do tematických okruhů. Každý tematický okruh obsahuje nabídku činností a náměrů. Výběr témat a způsob jejich zpracování v učebních osnovách je v kompetenci školy.

Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání.

Pro základní vzdělání jsou mezi vymezenými průřezovými tématy

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- **Environmentální výchova**
- Mediální výchova

4.2.2.2.1 Environmentální výchova

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědecko-technických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy) i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Obsahuje celkem 7 vzdělávacích oblastí:

- 1) Člověk a jeho svět
 - Poskytuje ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí.
 - Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě.
 - V maximální míře využívá přímé kontakty žáků s okolním prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince.
- 2) Člověk a příroda
 - Zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získání obnovitelných zdrojů surovin a energie i ro mimoprodukční hodnoty (inspiraci, odpočinek).
 - Klade základy systémového přístupu zvýrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí.
- 3) Člověk a společnost
 - Odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technickoekonomickými a sociálními jevy s důrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje.

- 4) Člověk a zdraví
 - Téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí.
 - V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí.
- 5) Informační a komunikační technologie
 - Umožňuje aktivně využívat výpočetní techniku (internet) při zjišťování aktuálních informací o stavu prostředí, rozlišovat závažnost ekologických problémů a poznávat jejich propojenost.
 - Komunikační technologie podněcují zájem o způsoby řešení ekologických problémů možnostmi navazovat kontakty v této oblasti a vyměňovat si informace v rámci kraje, republiky, EU a světa.
- 6) Umění a kultura
 - Poskytuje environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí.
- 7) Člověk a svět práce
 - Prostřednictvím propojení průřezového tématu a této vzdělávací oblasti se realizuje pomocí konkrétních pracovních aktivit.
 - Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve stavu k životnímu prostředí. (MŠMT ©2015)

4.2.3 Instituce a EVVO

4.2.3.1 Školní instituce

Povinnost školního zařízení je začlenit environmentální výchovu do svých osnov, tzv. školních vzdělávacích programů, a to na základě obecně závazného rámce – rámcového vzdělávacího programu.

Rámcové vzdělávací programy stanoví mimo jiné konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání a musí odpovídat nejnovějším poznatkům vědních disciplín.

Školní vzdělávací program je realizačním programovým dokumentem, který je vytvořený v souladu a na základě výše uvedených rámcových vzdělávacích programech. Školní vzdělávací program vydává ředitel vzdělávacího zařízení. (NÚV ©2020)

4.2.3.2 Ekocentra

Ekocentra poskytují cílovým skupinám široký rozsah služeb v oblasti životního prostředí. Organizují environmentální programy pro mimoškolní a školní mládež. Formy programů jsou velmi rozmanité – od ekologické výukové program, přes terénní programy, školní ekologické projekty, exkurze až po rukodělné dílny.

Ekocentra mají za cíl vzdělávat a informovat pedagogické pracovníky, pořádat veletrh ekologických pomůcek či konference ekologické výchovy. Informují a vzdělávají nejen veřejnost, pracovníky státní správy i komerčního sektoru v mnoha oblastech životního prostředí, jako například úspory energie, dotační programy apod.) (MŽP ©2021)

4.2.3.3 Střediska ekologické výchovy

Středisko ekologické výchovy SEVER se skládá ze 4 neziskových organizací, které usilují o prohloubení odpovědného jednání vůči přírodě a planetě, ale i mezi lidmi navzájem a směřování k udržitelnému životu prostřednictvím prožitku, praktické činnosti, participaci, přímému kontaktu se světem kolem nás. (Sever ©2021)

4.3 Školní environmentální vzdělávání v sousedních státech

4.3.1 Slovenská republika

Školy ve Slovenské republice mají možnost náplň environmentální výchovy upravit dle svých školských vzdělávacích programů s tím, že u daného předmětu zdůrazní jeho environmentální charakter. Stejně tak mají umožněno vytvořit vlastní samostatný předmět s environmentálním zaměřením.

Žáci jsou v rámci udržitelnosti vedeni k pochopení, rozvoji a formování chování a vlastní sociální odpovědnosti nejen vůči životnímu prostředí, ale také ke zdravému způsobu života, vědomé spotřebě, povědomí o významu využití odpadu nebo využívání obnovitelných zdrojů energie, čímž si vytváří kompetence na pochopení globální vzájemné závislosti událostí, rozvoje a problémů na místní, regionální, národní a mezinárodní úrovni.

Komplexní vzdělávání v této oblasti na základních a středních školách je zajištěno různými formami, metodami a prostředky činnosti, jako je efektivní projektová výuka, soutěže, setkání, výstavy, cvičení, workshopy, účast na různých environmentálních aktivitách a akcích (sběr papíru, plastů, třídění odpadu, brigáda), programy a projekty jako „Enviroproject“, „Den Země“, „Světový den zdraví“, „Ecostopa“ nebo Zelená škola. (Ministerstvo školství, vedy, výskumu a športu SR ©2019)

4.3.1.1 Mimoškolní zabezpečení environmentální výchovy

Slovenská agentura pro životní prostředí je profesní organizace s celorepublikovou působností se zaměřením na ochranu a tvorbu životního prostředí. Jejím nedůležitějším úkolem je environmentální výchova nejen mladé generace, ale i dospělých. Environmentální výchovu zabezpečuje prostřednictvím vzdělávacích programů ve svých centrech environmentální výchovy, kde nabízí náhled na to, jak poznat a objevit přírodu bez zásahů, které by ji narušily, jak

obdivovat přírodní a kulturní dědictví při současném zachování původní identity krajiny, a hlavně jak chránit přírodu pro budoucí generace. (Enviroportal ©2021)

4.3.2 Německá spolková republika

I v Německé spolkové republice získávají žáci v rámci environmentální výchovy a vzdělávání řadu kompetencí, které jsou umístěny do učebních osnov jednotlivých předmětů.

Žáci na základě výše uvedeného environmentálního vzdělávání rozvíjejí svou vnitřní odpovědnost za přírodu a životní prostředí, rozšiřují své znalosti o složitém, vzájemném provázání a závislosti mezi lidmi, zdravím a životním prostředím. Jsou schopni získávat a zpracovávat informace o tématech environmentální výchovy a následně je i v rámci společenského života využívat. Jsou schopni nabyté znalosti prokázat a použít při hodnocení vlastních počínů v souvislosti s environmentálním chováním. U žáků je dále rozvíjeno povědomí o odpovědném a udržitelném využívání ekologických, ekonomických a sociálních zdrojů. (ISB ©2021)

4.3.2.1 Mimoškolní zabezpečení environmentální výchovy

Významné postavení v rámci environmentální výchovy mají, ve spolupráci se školami, environmentální centra a další nezávislí poskytovatelé environmentálního vzdělávání. Svě služby staví na projektech na úsporu energie, návrhu školního prostředí, experimentování v kombinacích environmentálního vzdělávání a globálního učení anebo na podpoře otevírání škol propojením tzv. sítí vzdělávacích aktivit (zemědělské farmy). (Anu ©2021)

4.3.3 Polská republika

Komplexní environmentální vzdělávání zahrnuje neformální a formální vzdělávání v tematických oblastech, na které se vztahuje strategie „Státní politiky životního prostředí 2030“. Tato politika klade důraz na výuku pomocí moderních výukových metod a nástrojů, ve spolupráci s vědeckými institucemi, nevládními organizacemi a zástupci místních komunit.

Ministerstvo klimatu a životního prostředí Polské republiky v rámci environmentální výchovy preferuje především osvětu pomocí sociálních kampaní, televizního a rozhlasového vysílání, jakož i soutěží a workshopů prováděných v internetovém prostoru. Ve spolupráci s Ministerstvem školství a vědy Polské republiky je kladen důraz na realizaci workshopů a soutěží pro školy. (GOV ©2021)

4.3.3.1 Mimoškolní zabezpečení environmentální výchovy

Ministerstvo klimatu a životního prostředí Polské republiky se podílí na vytváření akcí, jejichž cílovou skupinou jsou děti, mladí lidé, ale i dospělí. Mezi další aktivity patří i účast na různých mezinárodních týdnech pro ekologii. Mezi vytvářené akce a účasti patří například Veletrh nulového odpadu, Evropský týden udržitelné dopravy, Evropský týden snižování množství odpadu, Mezinárodní veletrh životního prostředí POL-ECO SYSTÉM v Poznani nebo různé rodinné workshopy, kvízy a hry ke zvýšení povědomí účastníků o životním prostředí. (GOV ©2021)

V současné době probíhají kampaně „Čistý vzduch – zdravá volba. Vaše volba!“ a „Pět pro segregaci“.

„Čistý vzduch – zdravá volba. Vaše volba!“ je informační a propagační kampaň, která je zaměřená na zvyšování povědomí o příčinách znečištění ovzduší a jeho důsledcích pro lidské zdraví a životní prostředí. (Ministerstwo Klimatu i Środowiska©2021)

„Pět pro segregaci“ je informační a vzdělávací kampaň podporující environmentální postoje k pozitivním aspektům třídění odpadů. (Ministerstwo Klimatu i Środowiska ©2021)

4.3.4 Rakouská republika

Environmentální vzdělávání je zakotveno v rakouském školním systému od roku 1979. Principem výuky přispívající k realizaci vzdělávacích úkolů školy, je stejně jako v České republice, průřezová interakce několika předmětů. I v Rakouské republice je cílem environmentálního vzdělávání zvýšit povědomí o odpovědnosti, podpoře a kompetencích k aktivnímu utváření životního prostředí.

V roce 2014 došlo k novelizaci vyhlášky, kdy program a síť ÖKOLOG tvoří základ pro všechny činnosti v rámci environmentálního vzdělávání. (Bundesministerium Bildung, Wissenschaft und Forschung ©2021)

ÖKOLOG je největším rakouským programem pro školy a životní prostředí, jenž nabízí širokou škálu vzdělávacích programů v oblasti klimatu, podpory procesů v oblasti řízení energetiky a mobility, kampaně v oblasti mobility, cyklistické kurzy, semináře, podpůrné poradenství, akční dny na témata ochrany klimatu, energie, odpadu a zdrojů, spotřeby, zkušeností s přírodou, přizpůsobení se změně klimatu. (Die Umweltberatung ©2021)

4.3.4.1 Mimoškolní zabezpečení environmentální výchovy

Rakouská republika zabezpečuje mimoškolní environmentální vzdělání mimo jiné národními parky, přírodními parky, vzdělávacími domy, sdruženími, různými centry a organizacemi. Znakem vynikajících mimoškolních vzdělávacích institucí (zaměřené

nejen na děti, ale i dospělé), které dodržují zásady vzdělávání pro udržitelný rozvoj a kvalitu života a environmentální management je certifikát kvality pro Ö-Cert. Tento certifikát, který je získáván na základně směrnice UZ 302, v současné době obdrželo na 35 institucí. (Österreichisches Umweltzeichen ©2021)

5 Školy zapojené do dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření na téma „Percepce a stanoviska k řešení aktuálních problémů životního prostředí žáky vybraných ročníků základních škol“ proběhlo ve městě Kadaň, spadajícího pod Ústecký kraj.

Město Kadaň je mimo zřizovatelem zdejších 4 základních škol a 1 gymnázia. Do dotazníkové šetření se zapojila Základní škola Rudolfa Koblice, u. Pionýrů 1102, 432 01 Kadaň (2.ZŠ) a Základní škola, ul. Chomutovská 1683, 432 01 Kadaň (3. ZŠ).

5.1 Základní škola Rudolfa Koblice, ul. Pionýrů 1102, 432 01 Kadaň (dále jen 2. ZŠ)

Začátky školy se datují do roku 1959, kdy byla tehdy otevřena jako jedenáctiletá škola. V osmdesátých a devadesátých letech proslula tato škola rozšířenou výukou matematiky a přírodovědeckých předmětů.

2. ZŠ je úplnou školou s 9 postupnými ročníky. Školu navštěvuje zhruba 400 žáků. (ZŠ Rudolfa Koblice ©2020)

5.1.1 Environmentální výchova

V současné době na škole probíhá projekt „Bez obalu na obalu“, což je třídění odpadu v celé škole, dále sběr starého papíru a víček od PET lahví. Na druhém stupni probíhá ročníkový projekt na téma „Voda“ a v 9. ročníku se v žáci v hodině chemie zabývají projektem „Ropa“. Dalšími projekty jsou „Ovoce do škol“ a „Les ve škole“.

Učitelé rozvíjejí ekologické cítění žáků během celého roku v rámci mezipředmětových vztahů, k čemuž využívají možnosti zapůjčit si u koordinátora různé materiály (například Vodní kufřík, pomůcky na třídění odpadu, Recyklační kufřík, společenská ekologická hra Ekopolis a mnohé další).

Během roku probíhají různé akce zaměřené na environmentální výuku:

- spolupráce s Vzdělávacím a rekreačním centrem Lesná
- spolupráce s městskou policií – Den bez aut na dopravním hřišti v Kadani
- spolupráce se Zooparkem Chomutov
- besedy se zajímavými osobnostmi
- adopce včel
- exkurze – čistírna odpadních vod, elektrárny apod.
- návštěva muzeí
- spolupráce s mateřskými školami
- projektové dny
- relace do rozhlasu k významným dnům
- spolupráce s gymnáziem Kadaň – ekologická soutěž MINI GLOBE GAMES

Na pozemku školy je stále k dispozici (pro výuku i volný čas) Ekostezka. Dále je na pozemku využíván skleník a hojně také záhonky. (ZŠ Rudolfa Koblice ©2020)

5.2 Základní škola, ul. Chomutovská 1683, 432 01 Kadaň (dále jen 3. ZŠ)

3. ZŠ je úplnou školou s 9 postupnými ročníky. Školu, jenž navštěvuje zhruba 380 žáků, byla slavnostně otevřena v roce 1964.

5.2.1 Environmentální výchova

Zdroje s informacemi o konkrétních projektech, záměrech a metodách výuky bohužel, nepodařilo zajistit. Dle sdělení Mgr. Havlíčka Jakuba však tato základní škola jisté projekty v rámci environmentální svým žákům nabízí. Mezi nejvýznamnější patří projekt „Jaro je tu!“ kdy se do akce zapojuje celá škola.

Škola si dala za cíl, že ze žáků vychová jedince, kteří mají odpovědný přístup a kladný vztah k životnímu prostředí, jsou vnímaví k problémům prostředí a přírody, jsou tolerantní a ohleduplní k jiným lidem a jejich kulturám, jsou schopní a ochotní spolupracovat s jinými lidmi, jsou odpovědní za své jednání a dokáží problémy řešit tak, aby nezpůsobili škodu nejen sobě, ale ani lidskému společenství obecně. Dosáhnout těchto cílů chce škola především pomocí organizování školních soutěží; účastí v soutěžích jiných vyhledávatelů; pořádání exkurze, výlety a vycházky tematicky zaměřené; tříděním odpadu; péčí o zelené plochy v areálu školy; úsporou energie a papírem; krmením zvířat ve volné přírodě.

6 Dotazníkové šetření

6.1 Problematika položených dotazů

ad 01: Co jsi v poslední době (z TV, ve škole, v rodině) zaznamenal/a jako problém, který vznikl v důsledku odpadu nebo se odpadu týká?

V současné době je asi největším problémem objem samotného odpadu. Průměrný občan EU za rok vyprodukuje 481 kg komunálního odpadu. V České republice podle Ministerstva životního prostředí České republiky obyvatelé ČR v roce 2017 vyprodukovali 5,7 mil. tun. Na jednoho občana ČR tedy vychází 537 kg/obyv. (MŽP ©2017)

Podle informací z roku 2018 se významně liší i produkce komunálního odpadu v jednotlivých krajích.

Obr. 1: Celkové množství komunálního odpadu za jednotlivé kraje v roce 2018 (Cenia, 2019)

Kraj	Množství KO v t
Hlavní město Praha	694 122,704922
Jihočeský kraj	357 101,897223
Jihomoravský kraj	606 047,346701
Karlovarský kraj	145 959,135655
Kraj Vysočina	283 258,306447
Královéhradecký kraj	304 759,971741
Liberecký kraj	235 291,414818
Moravskoslezský kraj	652 711,028645
Olomoucký kraj	366 811,716162
Pardubický kraj	296 608,500237
Plzeňský kraj	313 520,776564
Středočeský kraj	805 015,264968
Ústecký kraj	429 338,238614
Zlínský kraj	291 519,916680

Směr, který nabralo odpadové hospodářství, jde v posledních letech správnou cestou – recyklujeme, kompostujeme a stále menší množství ukládáme na skládky. I přes to všechno dochází ke znečišťování ovzduší, změně klimatu, kontaminaci půdy a vody, čímž se ovlivňují ekosystémy živočišných a rostlinných druhů.

Například jako je tomu u skládkování, kterému se dnes snaží společnost vyhnout a považuje jej v nakládání s odpady za poslední možnost. Skládkování s sebou přináší uvolňování metanu, které je velmi silným skleníkovým plynem podílejícím se na změně klimatu. (EEA ©2016)

ad 02: Odpad má mnoho podob. Nejsou to pouze plasty, jak by se mohlo zdát. Jaké druhy odpadu znáš?

Dle přílohy č. 1 Vyhlášky 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů rozlišujeme odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene, odpady ze zemědělství, zahradnictví, rybářství, lesnictví, myslivosti, z výroby a zpracování potravin, odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy,

papíru, lepenky, odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu, odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí, odpady z anorganických a organických chemických procesů. Dále rozlišujeme odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot jakými jsou barvy, laky a smalty, lepidel, těsnících materiálů a tiskařských barem, odpady z fotografického průmyslu, odpady z tepelných procesů, odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovu a jiných materiálů a z hydrometalurgie a neželezných kovů, odpady z tváření a z fyzikální a mechanické povrchové úpravy kovů a plastů, odpady olejů a odpady kapalných paliv, odpadní organická rozpouštědla, chladicí a hnací média, odpadní obaly, stavební a demoliční odpady, odpady ze zdravotnictví a veterinární péče nebo z výzkumu s nimi souvisejícího, odpady ze zařízení na zpracování odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely, komunální odpady, do kterého se řadí i odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů, včetně složek odděleného sběru.

ad 03: Třídíte doma odpad?

Hned v úvodu je vymezit několik pojmů a povinností, které se řídí zákonem.

Dle ust. §3, odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů (dále jen zákon) je odpadem mimo jiné míněna každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit.

Dle ust. §3, odst. 2 téhož zákona ke zbavování se odpadu dochází vždy, kdy osoba předá movitou věcí k využití nebo k odstranění nebo předá-li ji osobě oprávněné ke sběru nebo výkupu odpadů.

Původcem odpadu je dle ust. §4, písm. x) zákona mimo jiné obec od okamžiku, kdy nepodnikající fyzická osoba odpad odloží na místě k tomu určeném, obec se současně stává vlastníkem tohoto odpadu.

V § 9a odst. 1 zákona je popsána hierarchie způsobů nakládání s odpady v následné posloupnosti – předcházení vzniku odpadů – příprava k opětovnému použití – recyklace odpadů – jiné využití odpadů (např. energetické využití) – odstranění odpadů.

Podle ust. §10 odst. 1 zákona je každý povinen při své činnosti nebo v rozsahu své působnosti předcházet vzniku odpadů, omezovat jejich množství a nebezpečné vlastnosti.

Město Kadaň, jenž je mimo jiné i zřizovatelem škol zapojených do dotazníkového šetření vydalo dne 25.9.2014 obecně závaznou vyhlášku č. 8/2014, kterou stanovilo systém shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a systém nakládání se stavebním odpadem. Ve vyhlášce mimo jiné uvedlo, že systém nakládání s komunálním odpadem je závazný pro fyzické osoby, kterým vzniká na území města Kadaň komunální odpad a že tyto osoby jsou povinny odkládat jednotlivé složky komunálního odpadu na místa určená pro: papír, sklo, plasty, biologicky rozložitelný odpad, vánoční stromky, objemný odpad, nebezpečné složky komunálního odpadu a směsný komunální odpad.

ad 04: Jaké druhy odpadu doma třídíte? (Vypište)

Dle výše uvedené obecně závazné vyhlášky města Kadaň vydané 25.9.2014 pod č. 8/2014 je třídění komunálního odpadu v Kadani rozděleno na složky: papír, sklo,

plasty, biologicky rozložitelný odpad, vánoční stromky, nebezpečné složky komunálního odpadu a směsný komunální odpad.

Odpady z domácností, které jsou součástí našich běžných životů, je nutné třídít. Tříděním se zmenšuje odpad, který by dále putoval na skládky. Bohužel, přímé sankce pro jednotlivce za netřídění nejsou nijak ukotveny v zákonech. Proto je otázka třídění pouze na lidském vědomí a svědomí.

Město Kadaň ve své vyhlášce uvádí místa určená k odkládání jednotlivých složek komunálního odpadu:

- papír
 - do zvláštních sběrných nádob modré barvy o obsahu 240 a 1100 l
 - do plastových pytlů modré barvy vydávaných městským úřadem – odborem životního prostředí, které se po naplnění odkládají v den s vozů před objekty
 - ve sběrném dvoře
- sklo
 - do zvláštních sběrných nádob zelené barvy o obsahu 240 a 1100 l
 - ve sběrném dvoře
- plasty
 - do zvláštních sběrných nádob žluté barvy o obsahu 240 a 1100 l
 - do plastových pytlů žluté barvy vydávaných městským úřadem – odborem životního prostředí, které se po naplnění odkládají v den svozu před objekty
 - ve sběrném dvoře
- biologicky rozložitelný odpad
 - do zvláštní sběrné nádoby hnědé barvy o obsahu 120 a 240 l
 - ve sběrném dvoře
- vánoční stromky
 - na stanoviště sběrných nádob na směsný komunální odpad a zvláštních sběrných nádob na papír, sklo a plasty
 - ve sběrném dvoře
- objemný odpad
 - celoročně ve sběrném dvoře
- nebezpečné složky komunálního odpadu
 - na vozidlo svozové společnosti jejich odebíráním zaměstnanci svozové společnosti – o místě, termínu a době jeho přistavění informuje město své občany na úřední desce městského úřadu
 - celoročně ve sběrném dvoře
- směsný komunální odpad
 - do typizovaných sběrných nádob zelené barvy přidělených k příslušnému objektu (obsah 110 l) nebo společných pro více objektů (obsah 1100 l)
 - ve sběrném dvoře
 - odpadkové koše rozmístěné na veřejném prostranství
- dalšími místy pro elektroodpad, baterie, prošlé a nespotřebované léky, rtuťové teploměry, PET lahve apod. jsou lékárny, specializované obchody, veřejné budovy, školy (za předpokladu, že je v nich organizován sběr určitých složek odpadu)

ad 05: Snažte se doma omezit nějak jeho množství?

Zodpovězení této otázky se zakládá čistě vnímání nutnosti omezení množství odpadu vzniklého v domácnosti a jeho uvedení v praxi.

Dle doc. Ing. Mgr. Jany Soukopové, PhD., z Institutu pro udržitelnost a cirkularitu Masarykovy univerzity v Brně (2018) je problematika odpadového hospodářství úzce spojená s občanem. Protože jakékoliv pozitivní ovlivnění chování – jakákoliv aktivita toho, kdo tvoří odpad, je důležitá. Výzvou podle docentky není ani tolik více třídít, jako méně věcí vyhazovat.

ad 06: Je smysluplnější odpad třídít nebo mu předcházet?

Už zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů (dále jen zákon) je předcházení vzniku odpadu na předním místě v hierarchii způsobu nakládání s odpady, a to před jeho opětovným použitím či recyklací.

ad 07: Kdyby vám někdo položil otázku: „Co byste všechno změnili, zavedli, aby na Zemi bylo méně plastového odpadu?“ Co byste odpověděli?

Problematika plastového odpadu je velmi aktuálním tématem v oblasti odpadového hospodářství.

Podle OSN jsou plasty v souvislosti se znečištěním moří a oceánů každoročními zabijáky až milionu mořských ptáků, 100 tisíc mořských savců, mořských želv a nespočet ryb. Každým rokem se do oceánu dostane více než 8 milionů tun plastu (takový objem se rovná vyklopení plného nákladního vozu plastového odpadu do moře každou 1 minutu). Zároveň nám, lidem, s rychlostí, s jakou vyhazujeme produkty z plastů (lahve, tašky a kelímky) reálně hrozí, že v roce 2050 bude v oceánu více plastů než ryb a odhadem 99% mořských ptáků bude mít v útrobach úlomky plastů. (OSN ©2019)

Královská statistická společnost Velké Británie v roce 2018 na základě údajů z téhož roku uvedla, že z celkové produkce plastů bylo recyklováno pouhých 9 %. Problematika plastového odpadu se týká i pevniny. Rok 1950 znamenal extrémní nárůst výroby předmětů z plastů. Za více než 60 let se vyprodukovalo přes 8,3 miliard tun většinou jednorázových výrobků, které skončily jako odpad. Vzhledem k tomu, že se plasty rozkládají více než 400 let, je více než pravděpodobné, že většina z nich v nějaké formě stále existuje. Spáleno bylo pouze 12 %. (National Geographic ©2019)

Pouhých 14 % plastových obalů je z celého světa recyklováno (v Evropské unii nebylo v roce 2014 recyklováno více než 30 % použitých plastů. Zbytek byl skládkován nebo spálen.

Nejčastějšími druhy plastů, které znečišťují Zemi jsou bezesporu plastové lahve a kelímky, obaly na jídlo, brčka, plastové nákupní tašky, sáčky, plastové příbory a předměty z plastů používané k rybaření. V poslední době se rozmáhá i nadbytečné balení potravin do potravinářských fólií, které je zbytečné a současně velmi zatěžující – okurky, balené navážené ovoce apod. (Greenpeace ©2019)

ad 08: Co jste v poslední době (z TV, ve škole, v rodině) zaznamenali jako problém, který se týká vody? (Vypište vlastními slovy)

V poslední době stále častěji slyšíme o nedostatku vody, či o jejím znečištění. Zatímco znečištění se bráníme tím, že se mu především snažíme předejít, popř. využít moderní technologie k odstranění znečištění, sucho je v posledních letech čím dál víc diskutovaným tématem.

Dle Českého hydrometeorologického ústavu dělíme sucho na sucho klimatické, půdní a hydrologické sucho. Sucho jako takové nemá jednotnou definici, neboť je to velmi neurčitý stav, který se vyskytuje z velké části nepravidelně v období

podnormálních srážek s různou délkou trvání – od několika dní až po několik měsíců. Sucho jako takové je velmi nebezpečným přírodním jevem, které je dopředu neočekávatelné a nepravidelné svým výskytem a časem.

Klimatické sucho je v přírodních podmínkách České republiky prvotní příčinou všech typů sucha. Na počátku je tedy vždy sucho meteorologické a další typy sucha mohou nastat (ale nemusí) s menším či větším zpožděním. Klimatické sucho je nejčastěji definováno srovnáním srážkových poměrů aktuálního období k období dlouhodobého.

Půdní sucho lze obecně definovat jako nedostatek vody v kořenové vrstvě půdního profilu, který způsobuje poruchy ve vodním režimu zemědělských plodin i volně rostoucích rostlin. Půdní sucho je základním předpokladem sucha zemědělského, které je možné definovat jako promítnutí půdního sucha do zemědělské praxe. Jeho intenzita a dopady jsou ovlivňovány celou řadou dalších faktorů, a to jak biologických, technických, tak i ekonomických.

Hydrologické sucho vzniká jako následek nedostatku srážek a projevuje se jako nedostatek zdrojů povrchových a podpovrchových vod. Tento druh sucha je ovlivněn i užíváním vody, proto je třeba na hydrologické sucho pohlížet jako přírodní úkaz, který je však ovlivněn lidským působením.

ad 09: Víte jaký má voda význam pro život na Zemi? (Proč je tak důležitá?)

Voda má několik významů pro život na Zemi. Bohužel, díky tomu, že máme doma možnost otočit kohoutkem a voda z něj teče, si neuvědomujeme její mimořádnost a nevyčerpatelnost.

Voda je důležitá jak pro člověka, tak ale i pro krajinu, kterou protéká. Její nedostatečnost nebo znečištění se projeví na ekosystémech či biotopech, které jsou na vodě závislé. (Arnika ©2014)

ad 10: Dokázali byste vysvětlit, jak vznikají tady v ČR povodně? Kde se najednou vezme tolik vody?

Povodně jsou přírodním jevem, který se vyskytuje v různé intenzitě a v nepravidelných časových intervalech. Zjednodušeně lze říci, že povodeň vznikne v případě, že na dané území spadne najednou více vody, než kolik stačí z daného území koryty řek otékat. Následuje nahromadění vody v korytech vodních toků a vylití vody z břehů.

Přestože se jedná o přírodní jev, je do značné míry ona sama (nebo její následky) ovlivněna člověkem a to tím, že se uměle v dřívějších dobách zvyšovala kapacita koryt, zrychlením odtoku koryt či jinými úpravami vodních toků, čímž lidé měnili přirozený režim odtoku vody z krajiny a proces chodu splavenin a plavenin. (Arnika ©2014)

Co se týká povodní, je problém zvětšován i intenzifikací zemědělství, které zintenzivňuje jak povodně, tak sucha. Odstraněním luk a jejich přetvořením na pole, odstraněním mezí, remízků a pásů dřevin (které měly v minulosti funkci přirozené překážky před odtokem vody z krajiny, čímž také bránily vodní i větrné erozi), ale i vysokými dávkami pesticidů a umělých hnojiv a nízké prokypřenosti půdy, které současně chybí organická hmota, jsme dospěli do situace, že půda ztratila schopnost vázat vodu tak, jak tomu bývalo dříve.

Dalším negativní činností najdeme v lesním hospodářství. Aktivita, která degradovala ty přírodní složky, které bránily suchu a povodním, byla dozajista výsadba smrkových monokultur, které dokáží zadržet jen zlomek množství vody, jenž by jinak dokázaly zadržet lesy původní (habr, buk, společně s bylinným a mechovým patrem). Dřívější společenství fungovalo jako dokonalá savá houba, která dokázala pojmout velké množství vody a v později ji v případě potřeby uvolnit. (Číp, Kalous, 2008)

ad 11: Jak povodním předejít? Co všechno změnit, udělat jinak, aby voda nestékala do koryt řek, která se tím rozvodní?

Příčin povodní je více. Označit jako příčinu povodní/sucha můžeme: odlesňování, odvodňování, pěstování jehličnatých monokultur, napřimování a regulace vodních toků, likvidace mokřadů, utužování půdy mechanizací, likvidaci mezí a rozptýlené zeleně, či neodbornou zemědělskou praxi. Když toto všechno zmírníme, či alespoň odstraníme, je dost pravděpodobné, že se tato skutečnost odrazí i na četnosti a intenzitě povodní. (Číp, Kalous, 2008)

ad 12: Proč se poslední dobou ČR potýká se suchem?

Problematikou povodní/sucha se zabírají otázky č. 10 a č. 11., nutno však tuto problematiku převést na území České republiky.

ad 13: Myslíte si, že lidstvo má vody dostatek?

V roce 2015 seznámila NASA lidstvo s výsledkem studie, kterou vypracovala společně s University of California. Dle této studie už v době 2015 trpěla třetina největších podzemních zdrojů vody na Zemi nedostatečnými zásobami. Nejvíce ohroženy jsou zásoby na Arabském poloostrově a na pomezí Indie a Pákistánu.

Problémem je, že potřeba a spotřeba vody stále stoupá. V současné době tak probíhá koordinované globální úsilí na to, aby byl znám skutečný objem zásob vody. (UCI ©2015)

ad 14: Jak se dá s vodou šetřit? Doma – jako jedinci, v zemědělství, globálně... Napište svůj tip.

Největší část spotřebované vody připadá na osobní hygienu. Každý z nás jí spotřebuje na mytí asi 60 litrů, což je celá polovina celkové denní spotřeby. Např. umytí rukou spotřebuje 3 litry vody, plná vana 150 litrů, sprchování kolem 60 litrů vody. Velká spotřeba vody připadá v každé domácnosti na toaletu. Jedno spláchnutí může znamenat až 10 litrů vody.

Vodou v domácnosti je možné šetřit například tak, že je zkráceno používání sprchy o 1 až 25 minuty, čímž je možné ušetřit až 600 l/měsíc, kontrolovat neprotékání toalety, opakované využívání vody (např. na zalévání, splachování toalety), výměna toalety za modernější s úsporou splachování, při osobní hygieně nenechat bezúčelně téct vodu, při mytí nádobí nenechat téct vodu, nádobí nechat nejprve odmočit. Samozřejmě šetření vodou by se mělo využívat i mimo samotnou domácnost, např. na zahradě, při napouštění bazénu apod. Způsobů jak vodou šetřit je hodně, důležité je však jejich dodržování a vedení k šetření dětí již od nízkého věku. Jen tak je větší pravděpodobnost, že takové chování budou brát jako přirozené. (ASIO ©2019)

ad 15: Je důležité s vodou šetřit?

Otázka je návaznou na otázku č. 13, kdy je řešena stále větší spotřeba vody a současné snižování zásob vody v globálním měřítku.

ad 16: Šetříte doma s vodou?

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního cítění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 17: Jaký je rozdíl ve vodě, kterou si lidé kupují v lahvích (myslím ta neslazená, neperlivá) a v kohoutkové (ta, která teče doma z vodovodního řádu)?

Tato problematika byla zkoumána ve specializované laboratoři VZlab v Praze, kde bylo otestováno 5 vzorků vody. Dva vzorky pocházely z běžného vodovodního řádu v Praze – Libni a v Karlových Varech, další dva vzorky byly zástupci balené vody Dobrá voda a Saguario a poslední vzorek byl nabrán z Vltavy.

Oba vzorky kohoutkové vody splňují beze zbytku normy pro pitnou vodu. Voda v Praze i v Karlových Varech nesplňovala normu jen nižším obsahem hořčíku, karlovarský vzorek pak ještě o něco nižší tvrdostí. Naopak stopy těžkých kovů, toxických látek nebo bakterií nebyly detekovány. Velmi dobře v testu dopadla i voda balená, kdy oba vzorky splnily požadavky vyhlášky.

Výsledky tohoto malého testu tak ukázaly, jak nesmyslné může být kupování balené vody pro běžné použití. (Kalouš, P., 2019)

ad 18: Proč si myslíte, že lidé kupují balenou vodu?

Tuto otázku se pokusil zodpovědět i časopis d-Test v roce 2009, kdy spotřebitelům byly položeny 4 otázky.

1. Pijete doma pitnou vodu z veřejného vodovodu?
 - 80 %: stále
 - 18 % dotázaných odpovědělo: zcela výjimečně
 - 2 %: nikdy
2. Proč kupujete balenou vodu?
 - 46 %: nezodpovězeno
 - 20 %: nechceme návštěvě nabízet vodu z kohoutku
 - 11 %: nechutná nám z kohoutku
 - 11 %: preferujeme sycenou vodu
 - 6 %: je zdravější
 - 6 %: z kohoutku je cítit chlorem
3. Balené vody ve vaší domácnosti používáte: výběr možností
 - 56 %: k občasnému pití
 - 28 %: k pravidelnému pití
 - 25 %: k přípravě kojenecké stravy
 - 9 %: občasně, při přípravě nápojů (i teplých)
 - 3 %: k občasnému vaření pokrmů
 - 3 %: pravidelně, při přípravě nápojů (i teplých)
4. Co pitné vodě z veřejného vodovodu, která vám teče z kohoutku, vytýkáte?
 - 49 %: nic
 - 21,7 %: tvrdost
 - 19,3% pach chloru

- 11,6 %: nepříjemná chuť
- 7,4 %: rezavá barva
- 7,2 %: mléčné zbarvení
- 5,2 %: nepříjemný jiný pach

ad 19: Kupujete domů balenou vodu?

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního cítění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 20: Sucho se dotýká nás všech. Co jste za poslední dobu (z médií, ze školy, z rodiny) slyšeli o problému v souvislosti se suchem?

V poslední době se velmi často v médiích objevuje spojení pojmu sucha se zemědělstvím a stále častěji se v této souvislosti skloňuje pojem šetrné hospodaření s půdou a retenční kapacita půdy. Tyto dvě realizace mají být součástí účinných změn v hospodaření na zemědělských pozemcích. Dosáhnout zvýšení retence vody v půdě se má docílit především zvýšením organické hmoty v půdním profilu, který byl v posledních letech vyplaven následkem vodní eroze, posílením členitosti velkých pozemků (tím by se mělo zabránit erozi, ale i rychlému odtoku vody), dále rozrušením zhutnělé vrstvy půdy, které jsou důsledkem využívání těžké techniky. (EAGRI ©2015)

ad 21: Co je podle vás příčinou sucha? (Můžete i více možností.)

viz. otázka č. 8 a 20

ad 22: Jaká navrhuje opatření k zastavení nebo ke zmírnění sucha?

Opatření na ochranu sucha můžeme rozdělit na operativní, preventivní a strategická. Zatímco operativní budou přijímána až v souvislosti s probíhajícím suchem, preventivní a strategická je nutné přijmout a naplnit v nejbližší době, protože tyto nástroje mají působit neustále, aby mohly odvrátit nepříznivé důsledky sucha a nedostatku vody.

Opatření pro vytvoření informační platformy o suchu a nedostatku vody:

- cílem je zvýšit spolehlivost a plošné pokrytí pozorovaných veličin, kterou jsou využívány ke zpracování podkladů pro rozhodování při nakládání s vodami a současně jsou i klíčovými pro operativní rozhodování během vlny sucha

Rozvoj a propojení monitoringů sucha, vznik varovného systému na sucho:

- cílem je zajistit informovanost široké veřejnosti z jednoho centrálního, přehledného a průběžně aktualizovaného zdroje

Program hospodaření s omezenými vodními zdroji:

- cílem je optimalizovat hospodaření s vodními zdroji v období sucha a nedostatku vody s ohledem na skutečnou aktuální potřebu vody

Předpověď vývoje stavu vodních zdrojů:

- cílem je získat pokročilé podklady pro operativní opatření ve správě povodí a ve státní správě a místní samosprávě („Komise pro zvládání sucha“)

Ochranná pásma zdrojů povrchových a podzemních vod pro hromadné zásobování obyvatelstva pitnou vodou:

- cílem je odstranit současné nedostatky ve stanovování ochranných pásem vodních zdrojů a uplatňování omezení a zákazů v nich

Podpora využívání moderních technologií:

- cílem je zvýšit využitelnost dostupných vodních zdrojů i při změněných podmínkách

Uplatnění technologií umělé infiltrace a břehové infiltrace pro zvýšení zdrojů podzemní vody:

- cílem je zajistit pokročilý stupeň přípravy projektů ve vhodných lokalitách pro jejich následnou realizaci v návaznosti na rostoucí poptávku po vodě v dané oblasti

Nové víceúčelové přehradní nádrže

- cílem je prověřování realizace nových vodních nádrží jako strategických vodních zdrojů, případná realizace opatření přispěje k dalšímu rozvoji oblasti, jenž mohla být dosud limitována nedostatkem vodních zdrojů

Převody vody mezi povodími a zvýšení integrace vodohospodářských soustav

- cílem je posílení vodních zdrojů, které se dostávají do negativní bilance, ze zdrojů, které jsou k dispozici a mají i dostatečnou kapacitu

Podpora modernizace a rozvoje zemědělských závlah

- cílem je snížit následky sucha na zemědělskou produkci a podpořit zajištění potravinové soběstačnosti ČR

Obnova stávajících a výstavba nových závlahových nádrží

- cílem je zajistit udržitelnou zemědělskou produkci plodin (zejména zeleniny), posílit výrobní soběstačnost a současně zabezpečit dostatek závlahové vody bez nepříznivých dopadů na stávající vodní zdroje a vodní ekosystémy

Podpora obnovy a výstavby nových zdrojů požární vody v lesních ekosystémech

- cílem je snížení zranitelnosti lesních ekosystémů požáry

Optimalizace monitoringu stavu zemědělské půdy a aktualizace bonitace půd za účelem zlepšení ochrany půdy

- cílem je zajistit komplexní podklady pro vyhodnocování stavu zemědělských a lesních půd, identifikaci nepříznivých trendů a jejich příčin pro následné navrhování a přijímání opatření na zlepšování stavu půd

Zvýšení ochrany půdy před účinky eroze

- cílem je výrazně zvýšit reálnou ochranu zemědělského půdního fondu před následky vodní eroze a přispět ke zlepšení retenčních schopností půdy

Organická hmota v půdě a opatření na její zachování a zvýšení

- cílem je zvýšit podíl organické hmoty v půdě a zlepšit retenční schopnosti zemědělské půdy

Sledování kvality podzemních a povrchových vod v souvislosti s používáním hnojiv a pesticidů

- cílem je snížit zatížení půdy a následně ochránit vodní zdroje před nežádoucím znečištěním v souvislosti s používáním přípravků na ochranu rostlin

Změna zemědělské politiky v oblasti podpory pěstování energetických plodin

- cílem uvedeného opatření je omezit zatížení půdy a následně vodních zdrojů nadměrnou erozí a chemickým znečištěním v souvislosti s pěstováním zemědělských plodin pro energetické využití.

Podpora rozvoje ekologického zemědělství

- cílem opatření je přispět k omezování negativních vlivů zemědělského hospodaření na vodní zdroje a na stav zemědělské půdy

Podpora principů precizního zemědělství

- cílem opatření je přispět k obnově retenčních a infiltračních schopností zemědělské půdy a zvýšit tak odolnost vůči dopadům zemědělského sucha; postupné zavádění principů precizního zemědělství dále přispěje k omezení kontaminace vodních zdrojů nežádoucím znečištěním, zejména pesticidy

Podpora provádění komplexních pozemkových úprav a obnova přirozených funkcí vodních toků a niv

- cílem opatření je zvýšení odolnosti ekosystémů vůči dopadům sucha a obnova ekosystémových funkcí přirozených vodních toků

Regulace odtoku z melioračních odvodňovacích zařízení a obnova přirozených vodních toků v krajině

- cílem opatření v ploše povodí pro zajištění stability vodního režimu v krajině je v maximální možné míře zvýšit retenci vody v krajině, snížit a zpomalit povrchový odtok vody a zajistit doplňování podzemních vod

Opatření k lesní půdě

- cílem opatření je zachování vyrovnané vodní bilance v krajině a udržení stabilních a odolných lesních ekosystémů

Opatření na snižování spotřeby vody v energetice a průmyslu

- cílem opatření je snížit požadavky na odběry povrchových a podzemních vod v energetice a průmyslu a zvýšit odolnost těchto klíčových hospodářských odvětví vůči suchu a nedostatku vody

Podpora hospodaření se srážkovými vodami

- cílem hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích je především zachování přirozených odtokových podmínek v podobě, v jaké byly před urbanizací, což rovněž přispěje ke snižování spotřeby pitné vody a k ochraně jakosti povrchových vod zatížených přepadem z odlehčovacích komor jednotných kanalizačních systémů během srážkoodtokových událostí a snížení nároků na odběry vody z vodních zdrojů

Podpora opětovného využívání vyčištěných odpadních vod

- cílem opatření je nastavit legislativní podmínky pro opětovné využívání odpadních vod a současně zajistit, aby po čištění neobsahovaly nežádoucí znečištění zejména prioritními látkami (mikropolutanty)

-

Podpora moderních technologií čištění odpadních vod

- cílem opatření je zajistit vysokou úroveň čištění odpadních vod s uplatněním dostupných technologií, aby jejich vypouštění nekladlo významné nároky na ředění v recipientu a aby jejich vypouštění v období sucha nezhoršovalo jakost vody v povrchových tocích (MŽP ©2017)

ad 23: Slyšeli jste o problému, kdy půda nezadržuje vodu? Co je příčinou?

viz. otázka č. 20

ad 24: Jaká navrhujete opatření? Co udělat, aby půda opět zadržovala vodu?

Zemědělství má podstatný vliv na kvalitu půdy, množství a jako st povrchové i podzemní vody a také zásadním způsobem může ovlivnit dopady sucha. Důležitým parametrem pro navrácení schopnosti půdy vodu opět zadržovat je nejen její navrácení organické hmoty do půdy, ale i učinit taková opatření na její zachování a zvýšení obsahu v půdě. Organickou hmotu je možné navýšit aplikací organických a statkových hnojiv, zapracování posklizňových zbytků a zařazování meziplodin a dusík vázajících plodin do osevních postupů. (MŽP ©2017)

ad 25: Jak se vám líbí krajina kolem vašeho města?

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního citění, výchovy a vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 26: Potřebují města více zeleně? (tráva, stromy...)

Výsadba stromů a jiné vegetace ve městech je potřebná nejen pro vytvoření kvalitního veřejného prostoru, ale i pro vyrovnané mikroklima daného města či obce a ke zlepšení kvality ovzduší a k zadržování vody.

Na podporu výsadby zeleně ve městech a obcích byla vyhlášena výzva Národního programu Životního prostředí s alokací 100 mil. Kč, kdy příjem žádostí započal 14.10.2019 a ukončen byl 31.8.2020. Předmětem podpory byla výsadba stanovištně vhodných druhů listnatých stromů. (MŽP ©2019)

ad 27: Jak byste navrhli opatření, aby se zmenšily projevy klimatických změn? (Mezi klimatické změny patří globální oteplování, celková změna klimatu, výskyt nebezpečných jevů – bouřky, sucho, povodně...)

28.11.2018 byla Evropskou komisí zveřejněna dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050. Zpráva mimo jiné říká, že v oblasti klimatu je třeba přijmout okamžitá a rozhodná opatření. Jejím cílem je potvrdit závazek Evropy zaujímat vedoucí postavení v celosvětových opatřeních v oblasti klimatu a představit vizi, která může vést k dosažení nulových čistých emisí skleníkových plynů do roku 2050 prostřednictvím sociálně spravedlivého přechodu uskutečněného nákladově efektivním způsobem.

Tato strategie proto nastiňuje vizi hospodářské a společenské transformace potřebné pro dosažení přechodu na nulové čisté emise skleníkových plynů do roku 2050 a zapojuje do ní všechna odvětví hospodářství a všechny složky společnosti. Usiluje o to, aby tento přechod byl sociálně spravedlivý – aby pozadu nezůstali žádní občané ani žádné regiony EU – a posiluje konkurenceschopnost hospodářství a průmyslu EU na světových trzích a zároveň v Evropě zajišťuje kvalitní pracovní místa a udržitelný růst. Poskytuje také synergie s dalšími environmentálními výzvami, např. kvalitou ovzduší či úbytkem biologické rozmanitosti.

Cesta k hospodářství s nulovými čistými emisemi skleníkových plynů by mohla být založena na společné akci v celém souboru sedmi hlavních strategických prvků:

- Maximalizovat přínosy energetické účinnosti, včetně přínosu budov s nulovými emisemi
 - opatření v oblasti energetické účinnosti by měla při dosahování nulových čistých emisí skleníkových plynů sehrát hlavní roli
 - energetická účinnost bude mít zásadní úlohu při dekarbonizaci průmyslových procesů, ale velký podíl na snížení poptávky po energii budou mít budovy, jenž jsou využívány nejen k bydlení, ale i v odvětví služeb (dnes spotřebovávají kolem 40% energie)
 - potřeba bude vyšších renovací – bytové jednotky, které budou využívány v roce 2050, stojí již dnes
 - klíčovým prvkem tohoto procesu bude zapojení spotřebitelů
- Maximalizovat zavádění obnovitelných zdrojů energie a využívání elektřiny k plné dekarbonizaci dodávek energie v Evropě
 - přechod na čistou energii by přinesl energetický systém, v němž by dodávky primární energie z velké části pocházely z obnovitelných zdrojů (závislost Evropy na dovozu energie – ropy, zemního plynu – je dnes na úrovni cca 55 %, v roce 2050 klesne na 20 %)
 - rozsáhlé zavádění obnovitelných zdrojů energie povede k elektrifikaci naší ekonomiky a k vysoké míře decentralizace (pro dosažení nulových čistých emisí skleníkových plynů, podíl elektřiny na konečné poptávce po energii se do roku 2050 přinejménším zdvojnásobí (až na 53 %) a výroba elektřiny se podstatně zvýší, v závislosti na možnosti zvolené transformace energetiky až 2,5krát oproti dnešní úrovni)
- Čistá, bezpečná a propojená mobilita
 - prvními centry inovací mobility budou městské oblasti a inteligentní města (cestování na krátké vzdálenosti, kvalita ovzduší) – tento vývoj musí být podpořen nejen změnami chování jednotlivců, ale i společností
 - pro přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi skleníkových plynů do roku 2050 bude vyžadována také výstavba nezbytné infrastruktury, tj. dokončení transevropské dopravní sítě (TEN-T) do roku 2030 a globální sítě do roku 2050 (další investice se musí zaměřit na nejméně znečišťující druhy dopravy, na podporu synergií mezi dopravními, digitálními a elektrickými rozvodnými sítěmi, aby se umožnily inovace služeb vozidlo-síť, a na upřednostňování inteligentních funkcí, např. evropského systému řízení železničního provozu (ERTM) = tím by se např. umožnilo, aby se pro cestující v EU vysokorychlostní železniční spoje staly skutečnou alternativou letecké dopravy na krátké a střední vzdálenosti)
- Konkurenceschopný průmysl EU a oběhové hospodářství jako klíčový předpoklad snížení emisí skleníkových plynů
 - důležitou roli bude hrát změna používaných materiálů – návrat k tradičnímu použití dřeva ve stavebnictví apod.

- významným faktorem má být informovanost spotřebitelů a jejich preference při poptávce po určitých výrobcích
- nutná modernizace stávajících zařízení nebo jejich kompletní nahrazení (tyto investice mají být součástí příští průmyslové revoluce
- mnohé emise produkované v souvislosti s průmyslovými procesy půjdou eliminovat jen velmi obtížně - určité možnosti k jejich zmírnění však přesto existují (CO₂ lze zachycovat, skladovat a využívat, u řady průmyslových procesů, např. u výroby oceli a určitých chemických látek, může být vstupní surovinou namísto fosilních paliv vodík z obnovitelných zdrojů a udržitelná biomasa)
- Vytvořit odpovídající inteligentní síťovou infrastrukturu a propojení
 - hospodářství s nulovými čistými emisemi skleníkových plynů lze dosáhnout pouze s odpovídající a inteligentní infrastrukturou, která zajistí optimální propojení a integraci odvětví v celé Evropě.
- Plně využít bioekonomiku a vytvořit zcela nepostradatelné propady uhlíku
 - v roce 2050 bude oproti dnešku o 30 % více obyvatel – nutné zajistit dostatek potravin, krmiva, energetiku a podporu energetiky pro různé průmyslové a stavební odvětví i přes měnící se klima, které ovlivňuje ekosystémy a celosvětové využívání půdy
 - zemědělská produkce bude mít vždy za následek emise jiných skleníkových plynů než CO₂, ale ty lze do roku 2050 díky účinným a udržitelným produkčním metodám omezit (nutná bude inovace, kdy základem hospodářství a zemědělství bude optimálním používáním hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, zpracování hnoje v anaerobních prostorech, omezení produkčních metod hospodářských zvířat
 - absorpce CO₂ pocházející ze zemědělství se podmíní zalesňováním a obnovou zničených lesních porostů a jiných ekosystémů, čímž se podpoří i biologická rozmanitost
- Odbourat zbývající emise CO₂ s využitím zachycování a ukládání uhlíku (CCS)
 - CCS nutné v energeticky náročných odvětvích a průmyslových zařízeních založených na biomase (DG CLIMA ©2018)

ad 28: Myslíte si, že krajina ovlivňuje životní prostředí? A jak?

Definice životního prostředí jsou různé. Dle ust. § 2 zákona č. 17/1992, Sb. zákona v platném znění, o životním prostředí je životním prostředím vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.

V návaznosti na výše uvedený zákon tedy vše, co ovlivňuje krajinu, zároveň ovlivňuje i životní prostředí.

Zemědělství – přeměna stepí v pole, plantáže, kácení a žďáření lesů, dovoz invazivních druhů rostlin a živočichů, špatné obhospodařování zemědělské půdy – utužování a degradace půdy, nadměrné čerpání vody, používání chemických hnojiv a pesticidů apod.

Těžba nerostných surovin – narušení vzhledu krajiny, poškození podzemních i povrchových vod chemickými způsoby těžby, zábor krajiny, ničení orné půdy, přerušení biokoridorů, hnízdišť apod.

Průmysl – změna reliéfu krajiny, skládky odpadního materiálu, výstavba komunikací a skladů, plýtvání surovinami bez recyklace, znečištění ovzduší, vody a půdy...

Doprava – exhalace, hluk, otřesy, vibrace, zábor půdy a lesů, přerušení volné migrace zvířat, narušení reliéfu a vzhledu krajiny, výstavba velkých vodních děl pro vodní dopravy, úniky benzínu a oleje...

Urbanizace – výrazná změna krajinného charakteru i její funkce, zábor půdy, spotřeba vody, kumulace odpadů, exhalace z domácností i dopravy, málo zeleně, nutnost čistíren odpadních vod, smog...

Cestovní ruch a rekreace – ohrožení rostlinných a živočišných druhů, zábor půdy a likvidace lesa, neestetičnost krajina, znečištění vody... (Sobotková J., 2014)

ad 29: Fosilní paliva patří mezi zdroje...

Fosilní paliva jsou zbytky prehistorické organické hmoty. Vyskytují se v pevných, kapalných, ale i plyných formách. Obsahují velké množství uhlíku a vodíku, které nejsou chemicky vázány na jiné prvky, a proto mají poměrně velkou výhřevnost.

Jejich množství je na Zemi omezené, proto patří mezi zdroje vyčerpatelné. (Škorpík, 2011)

ad 30: Dají se fosilní paliva nějak nahradit? Jak?

Větrná energetika, solární energie, vodní energie, geotermální energie, energie z biomasy.

ad 31: K čemu se fosilní paliva využívají?

Ropa, uhlí a zemní plyn nám umožňují vyprodukovat mnoho elektrické, tepelné a pohybové energie. V současné době ustupují obnovitelným zdrojům, neboť mezi jejich nevýhody patří negativní vlivy při jejich využívání, stejně tak jako vyčerpatelnost jejich zdrojů. (EON ©2019)

ad 32: Je náhrada fosilních paliv šetrná k životnímu prostředí, nebo má také nějaké dopady na život na Zemi?

Větrná energetika

Výhodou větrné energetiky je její šetrnost k životnímu prostředí. Ke svému chodu potřebuje vítr – nevyčerpatelný a bezplatný přírodní zdroj energie. Při jejím provozu nedochází k vypouštění skleníkových plynů ani jiných škodlivých látek do ovzduší. Jediným jejím odpadem je její samotná konstrukce po skončení životnosti.

Nevýhodou větrné energetiky narušení přirozeného vzhledu krajiny, hluchost a nestálý výkon větrných elektráren (EP Energy Trading ©2019)

Sluneční energetika

Výhodou solární energie je bezplatnost tohoto přírodního zdroje, nenáročná obsluha, při provozu nevznikají žádné emise nebo jiné škodlivé látky, bezhlučný provoz, jednoduchá instalace solárního systému, vysoká spolehlivost provozu.

Nevýhodou je kolísavý přísun slunečního záření, proto jej nelze využít jako samostatný zdroj tepla, vysoká počáteční finanční investice, poměrně krátká životnost zařízení (15-20 let). (ČEZ ©2019)

Vodní energetika

Výhodou je částečná nebo úplná nezávislost na zdroji, vyšší výkon a stabilnější proti slunečním a větrným elektrárnám, nízká zátěž na životní prostředí.

Nevýhody spočívají ve složité výstavbě a instalaci, vhodné jen na místech s optimálním průtokem a spádem a vysoká investice. (HW ©2006)

Geotermální energetika

Výhodou je její ekologičnost z pohledu produkce škodlivých kapalin a plynů jakými jsou oxid uhličitý, oxidy dusíku, či síra. Mezi další výhody patří stálá produkce energie.

Nevýhodou jsou vysoké finanční náklady a specifické požadavky na lokalitu. V souvislosti s realizováním vrtů a vytvářením puklin v horninách vzniká nebezpečí zemětřesení. (Vobořil D., 2015)

Energie z biomasy

Výhodou této energie je využití odpadu, dostupnost technologií pro spalování, vyrovnaná bilance oxidu uhličitého, stálá dostupnost energie, možnost úpravy paliva.

Nevýhodou jsou finanční náklady na dopravu a nutnost disponovat skladovacími prostory, účinnost při výrobě elektřiny, v některých případech nutnost úpravy paliva. Hlavní nevýhodou je skutečnost, že výroba této energie není bez emisí.

(Vobořil D., 2017)

ad 33: V současné době každým dnem vymírá po celém světě spousta druhů z říše fauny (živočichů), ale i flory (rostlin). Jaký je váš názor na to, proč se tomu tak děje?

Příčinami extinkcí je disturbance původního prostředí, fragmentace a degradace biotopů, nadměrné využívání zdrojů člověkem, invazí nepůvodních druhů, nárůst šíření nemocí, globální změna klimatu, úbytek stanovišť (zemědělství, těžba, rozvoj lidské populace, znečištění). (Braniš M., 2006)

ad 34: Jak byste toto vymírání druhů zpomalili, zastavili?

Podle IPBES (Mezivládní panel OSN pro biodiverzitu a ekosystémové služby) může záchranu přinést jen výrazná změna v pěti hlavních příčinách poškozování ekosystémů – využívání půdy (zemědělství, odlesňování), přímé využívání zdrojů (rybolov, lov), změna klimatu, znečištění, invazivní druhy. (IPBES ©2019)

ad 35: Proč je důležité, aby Země měla co nejpestřejší druhové složení?

Podle Ekologického institutu Veronica je biodiverzita důležitá nejen pro zachování přírodního bohatství, ale i pro člověkem využívaných ekosystémových služeb, které společnost běžně konzumuje.

Příkladem může být nástin extinkce bakterií a hub, které zajišťují rozklad organických zbytků, čímž zúročují půdu. Jestliže tyto organismy vymizí, dramaticky poklesne zemědělská produkce. To stejné hrozí, jestliže se sníží množství hmyzu, který zajišťuje opylování hospodářských plodin. Také 42 % léků používaných proti rakovině pochází z přírody. O mnohých dalších ještě ani nevíme.

Se ztrátou biodiverzity tedy ztrácíme nejen krásu a bohatost přírody, ale také destabilizujeme ekologické procesy. Přitom na zdravých ekosystémech závisí budoucnost lidstva. Snižováním biodiverzity tedy ohrožujeme především sami sebe.

ad 36: Současná doba nabízí spousta různých druhů potravin. Dáváte doma přednost: potravinám z ČR X Je nám jedno odkud jsou, důležitá je cena.

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního citění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 37: Pokud kupujete bio potraviny, proč?

Mezi hlavní přednosti potravin s certifikací „BIO“ jistě patří jejich v průměru větší množství vitamínu C a minerálu jako vápník, hořčík, železo a chróm, ale i antioxidantů. Bio potraviny neobsahují přídavné chemické látky, které mohou způsobovat zdravotní problémy, neobsahují pesticidy, geneticky modifikované suroviny, zbytky antibiotik. Při živočišné výrobě se klade důraz na welfare zvířat a podle studií má ekologické zemědělství pozitivní vliv na rozmanitost fauny a flory. (Václavík, T., 2019)

ad 38: Uveďte všechny zápory, které vás napadnou, když se musí dovážet potraviny.

Potraviny nejsou čerstvé, působí negativně na životní prostředí (doprava potravin), o původu bývají spotřebitelé méně informováni než u lokálních. (Regionální potravina ©2009)

ad 39: Napadají vás nějaké klady (výhody) dovozu potravin?

Potraviny z dovozu obohatí jídelníček spotřebitele o druhy, které v lokálních podmínkách nelze pěstovat.

ad 40: Je dle vašeho názoru lepší nakupovat potraviny z České republiky než z dovozu?

Lokální potraviny s sebou přinášejí čerstvost a chutnost, jsou zdravější, jejich nákupem chrání spotřebitel životní prostředí (doprava potravin na dlouhou vzdálenost zatěžuje životní prostředí – čím kratší cesta, tím méně výfukových exhalátů), podporují místní zaměstnanost. (Regionální potravina ©2009)

ad 41: Když budeme nakupovat potraviny z ČR, budeme tím nějak chránit životní prostředí?

viz. otázka č. 40

ad 42: Napište, jak byste lidi motivovali, aby dávali přednost potravinám vypěstovaným, vyprodukovaným v ČR.

Ke koupi lokálních potravin by měla přispět osvěta široké veřejnosti o kladech regionálních potravin a dovážených potravin. Motivace by tak mohly být orientované hodnotově a relačně (blízkost, transparentnost, tradice, zdraví...), či pro-environmentálně (menší množství emisí, menší množství látek v půdě...). (Pešková V., 2018)

ad 43: Co by podle vašeho názoru dospělí a Ti, co rozhodují o budoucnosti, měli dělat a nedělají to? V rámci životního prostředí?

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního cítění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 44: Je vám jedno, jak se vlivem lidské civilizace život na této planetě vyvíjí?

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního cítění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 45: Zhodnoťte současnou situaci životního prostředí, Země.

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního citění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 46: Rodiče nám často říkají, jak se máme chovat. Říkají vám, co byste měli dělat, abyste více chránili přírodu? (např. neplýtvat vodou, šetřit energii + potraviny..., třídit odpad, chránit živočichy, apod...) Nebo je na správné chování upozorňujete vy?

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního citění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 47: Jaká témata byste chtěli ve škole více probírat? V rámci životního prostředí.

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního citění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 48: Je něco, co vás v rámci životního prostředí trápí/zajímá?

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního citění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 49: Jak se chovat správně, abychom si více nepoškodili životní prostředí, víme všichni. Ale co pravdu pro životní prostředí děláte vy konkrétně?

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního citění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 50: Co víte, že byste měli dělat, ale neděláte to? (V rámci životního prostředí.)

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního citění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 51: Jak si představujete, že bude za 50 let vypadat krajina/příroda kolem vás? (pohled můžete rozšířit i na ČR).

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního citění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 52: V čem Vy spatřujete největší současné problémy životního prostředí?

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního citění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 53: Jaká navrhuje řešení? (týká se otázky č. 52)

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního citění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

ad 54: Znáte nějakou osobnost, která se zabývá problémy životního prostředí (může být i z TV)? Někdo, kdo vás v této souvislosti zaujal? Proč a co byste o o této osobě řekli? Co se vám na ní líbí a co ne? Doplňte

Odpověď této otázky je čistě záležitostí vnitřního citění a výchovy či vedení konkrétního jedince/rodiny.

PRAKTICKÁ ČÁST

7 Výsledky dotazníkového šetření

7.1 Základní škola Rudolfa Koblíce, ul. Pionýrů 1102, Kadaň (2. ZŠ)

Otázka 0/1:

Ve volném čase se zajímám o životní prostředí

7. třída – dívky

Zájem o ŽP ve volném čase projevilo 11 respondentů ze 23. Zbýlých 12 uvedlo, že se o ŽP ve volném čase vůbec nezajímá (Graf č. 1)

V případě, že respondent odpověděl „ANO“, měl možnost podrobně se vyjádřit, jak se o životní prostředí zajímá.

Konkrétní zájem o ŽP zobrazuje následující graf, kdy 50 % žáků vypovědělo, že ve volném čase třídí odpadky; 17 % projevuje ve volném čase zájem o dění kolem ŽP nejen v ČR, ale i ve světě anebo o ŽP přemýšlí; 17 % sází anebo se jiným způsobem stará o rostliny; 8 % si jako zájem o ŽP představuje své relaxování v přírodě (nebo procházky); 8 % uvedlo, že odpadky sbírá. (Graf č. 1, 2)

7. třída – chlapci

Celkem 9 chlapců ze stejného ročníku uvedlo, že o životní prostředí se ve volném čase zajímá; 18 uvedlo, že nikoli a 1 chlapec se nevyslovil vůbec (Graf č. 3).

V případě, že respondent odpověděl „ANO“, měl možnost podrobně se vyjádřit, jak se o životní prostředí zajímá.

Celých 72 % dotázaných uvedlo, že ve volném čase třídí odpadky; 14 % svůj zájem podpořilo tím, že buď přemýšlí o přírodě nebo tak, že se zajímá o dění kolem ŽP v ČR i ve světě; zbylých 14 % jako zájem uvedlo, že za sebou v přírodě nenechává nepořádek. (Graf č. 4)

8. třída – dívky

Zatímco předchozí ročník rozdělil svůj zájem i nezájem zhruba vždy na polovinu respondentů, v tomto ročníku pouze 3 dívky uvedly, že se ve volném čase o životní prostředí zajímá; 12 z dívek uvedlo, že se nezajímá vůbec. Neuvedeno/nezařazeno - 2. (Graf č. 5)

V případě, že respondent odpověděl „ANO“, měl možnost podrobně se vyjádřit, jak se o životní prostředí zajímá.

Nejvíce, 67 % z těch, co uvedly svůj zájem o životní prostředí ve volném čase uvedly, že ve volném čase třídí odpadky a 33 % že za zájem považují přemýšlení o přírodě nebo se zajímají o dění kolem ŽP, a to buď v ČR nebo i ve světě. (Graf č. 6)

8. třída – chlapci

Ani v tomto případě se zájem o životní prostředí ve volném čase nepřiblížil ani polovině respondentů. Pouze 4 ze 17 žáků uvedlo, že se o ŽP zajímá; 12 uvedlo nezajem. Neuvedeno/nezařazeno - 1. (Graf č. 7)

V případě, že respondent odpověděl „ANO“, měl možnost podrobně se vyjádřit, jak se o životní prostředí zajímá.

Zájem se se v tomto případě rozdělil na rovných 50 % mezi ty, kteří třídí odpadky a ty, kteří o přírodě přemýšlí nebo se zajímají o dění kolem životního prostředí. (Graf č. 8).

Otázka č. 0/2:

Ve volném čase nejčastěji dělám

7. třída – dívky

U této otázky měli respondenti možnost odpovědi ve více variantách. Necelá polovina odpovědí vypovídala o tom, že nejčastěji tráví čas venku s kamarády (15, 36 %); 17 uvedlo, že navštěvuje zájmové kroužky (40 %); 4krát se objevila možnost, že se učí nebo tráví čas na elektronice (9 %, 9 %) a ve 2 odpovědích bylo zmíněno, že sází nebo jiným způsobem se starají o rostliny (5 %). (Graf č. 9, 10)

7. třída – chlapci

U chlapců se nejčastěji objevila možnost, že svůj volný čas tráví venku s kamarády (14, 35 %); chodí do zájmových kroužků (8, 20 %); učí se (3, 7 %) a celkem 5x byla zmíněna varianta, že svůj čas tráví na nějakém elektronickém zařízení (38 %). (Graf č. 11, 12)

8. třída – dívky

I zde se nejčastěji zobrazila varianta, že dívky z 8. třídy nejčastěji tráví čas venku s kamarády (10, 44 %); druhou nejčastější odpovědí byla návštěva zájmových kroužků (8, 35 %); trávení volného času na elektronice bylo zmíněno ve 3 případech (13 %); učení 1x (4 %). Neuvedeno/nezařazeno - 1. (Graf č. 13, 14)

8. třída – chlapci

Hodnoty grafů se trochu změnily v případě chlapců navštěvujících 8. třídu. Zde se nejvíce objevila varianta, že tráví svůj čas na elektronice (13, 47 %); druhou nejčastější odpovědí byl venkovní pobyt s kamarády (9, 32 %); návštěva zájmových kroužků (4, 14 %) a učení (2, 7 %). (Graf č. 15, 16)

Otázka č. 1:

Co jste v poslední době (z TV, ve škole, v rodině) zaznamenali jako problém, který vznikl v důsledku odpadu nebo se odpadu týká? (Vypište vlastními slovy)

7. třída – dívky

Nejvíce žákyň (16, 54 %) odpověděly, že problém vidí v plastu (plastový ostrov, zamoření moří a oceánů plasty, znečištěné životní prostředí plasty). Další uvedly, že

je to obecně znečištěné životní prostředí (4, 13 %); 2 zmínily vymírání zvířat v důsledku plastového odpadu (7 %); po 1 žákyni tání ledovců nebo požáry v Austrálii (3 %, 3 %). 1 žákyně uvedla, že žádný problém nevidí (3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 17 %. (Graf č. 17, 18)

7. třída – chlapci

Plast se objevil i v případě odpovědí žáky 7. třídy, chlapců. Celkem 16 odpovědí se neslo ve znamení, že problém vidí žáci v plastu (50 %); další uvedli, že problém je v tom, že lidé buď vůbec netřídí nebo třídí špatně (10 %); znečištěné prostředí zaznělo 2x (6 %) stejný počet spatřilo problém ve vymírání zvířat. To, že domácnosti produkují velké množství dopadu zaznělo ve 3 % (1). Žádný problém nebyl shledán ve 2 případech (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 19 %. (Graf č. 19, 20)

8. třída – dívky

Plast jako problém vzešel z 8 odpovědí (47 %); další 3 odpovědi se přiklonily ke znečištěnému prostředí, a to buď země, přírody nebo skládek (18 %); žádný problém nebyl shledán ve 12% (2 odpovědi). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 23 %. (Graf č. 21, 22)

8. třída – chlapci

Plast jako problém zaznamenaly všechny třídy Základní školy Rudolfa Koblíce. Chlapci z 8. třídy jej zmínili v 6 případech (35 %). Jako druhá nejčastější varianta bylo zmiňováno znečištěné prostředí (4, 23 %); špatné třídění lidí nebo skutečnost, že netřídí vůbec bylo zmíněno pouze v 1 případě (6 %). Žádný problém nevidí 3 žáci (18 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 18 %. (Graf č. 23, 24)

Otázka č. 2:

Odpad má mnoho podob. Nejsou to pouze plasty, jak by se mohlo zdát. Jaké druhy odpadu znáte?

7. třída – dívky

Jako nejvíce známý druh odpadu se žákyním 7. třídy jeví sklo (16, 24 %); papír zmínilo 13 žákyň (19 %); 9 kov (13 %); 7 bioodpad (10 %); 6 komunální – smíšený odpad (9 %); plastový odpad uvedlo 5 respondentek (7 %); po 2 dívkách byl uveden elektroodpad a emise/imise (3 %, 3 %); po 1 byl zmíněn olej, železo, jaderný odpad, světelný smog a dále pleny (2 %, 2 %, 2 %, 1 %, 1 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 4 %. (Graf č. 25, 26)

Z došlých odpovědí vyšlo najevo, že pouze 39 % dotázaných respondentek dovedlo uvést alespoň 3 druhy odpadu (zařazeny byly odpovědi, které zmínily druh odpadu, jejichž sběr je zajištěn zákonem a obec má povinnost pro takový odpad zajistit sběrné místo – plast, papír, sklo, bio). Zbýlých 61 % buď neuvedlo žádný nebo méně než 3. (Graf č. 27)

7. třída – chlapci

V této skupině respondentů se jako nejčastější odpověď objevil papír (15, 21 %); poté sklo (13, 19 %), které bylo následováno plastem (7, 10 %); smíšeným/komunálním odpadem (6, 9 %); dále kovem a bio odpadem (5, 7 %); elektro odpadem a hořlavým/infekčním/toxickým či průmyslovým odpadem (3, 3 %); železem a kartonážním odpadem (2, 2 %) a v neposlední řadě imisemi/emisemi, coby

odpad – zplodiny; olejem a potravinami (1, 1 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 9 %.
(Graf č. 28, 29)

Stejný počet jako u dívek, tak i u chlapců, pouze 39 % respondentů znalo 3 a více druhů odpadu. (Graf č. 30)

8. třída – dívky

Tato skupina respondentů uvedla jako druh odpadu ponejvíce emise/imise, a to s celkem 7 bodů (17 %); druhým nejčastěji zmiňovaným druhem odpadu byl jmenovaný smíšený/komunální a elektro odpad (5, 12 %); dále bio odpad, plast a papír (3, 10 %), sklo /3, 7 %), kov (2, 5 %) a nakonec obalový materiál byl zmíněn ve 2 % případů (1). Neuvedeno/nezařazeno - 6. (Graf č. 31, 32).

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že pouze 18 % žákyň 8. třídy bylo schopné vyjmenovat 3 a více druhů odpadu. (Graf č. 33)

8. třída – chlapci

Odpadem, který byl nejvíce krát zmíněn bylo sklo (6, 19 %); poté papír a bio odpad (5, 16 %); kov (4, 13 %); emise/imise (3, 9 %); elektro odpad a nebezpečný odpad (2, 6 %) a naposledy smíšený/komunální odpad a obalový materiál (1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 9 %. (Graf č. 34, 35)

Stejný počet (jako u dívek z téhož ročníku) uvedlo 3 a více druhů odpadu (18 %). (Graf č. 36)

Otázka č. 3:

Třídíte doma odpad?

7. třída – dívky

Z 23 dívek 18 odpovědělo, že v jejich domácnosti se třídí odpad (78 %); 4 uvedly, že jejich domácnost odpad netřídí (18 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 4 %. (Graf č. 37, 38)

7. třída – chlapci

Na otázku, zda-li domácnost respondentů třídí odpad, 11 dotázaných chlapců uvedlo, že ano (61 %); 7 naopak, že nikoliv (39 %). (Graf č. 39, 40)

8. třída – dívky

Naprostá 14 dívek uvedlo, že doma třídí odpad (82 %). To, že domácnost netřídí přiznaly pouze 3 respondentky (18 %). (Graf č. 41, 42)

8. třída – chlapci

I v této skupině respondentů naprostá většina uvedla, že domácnost, ve které žijí třídí odpad (13, 76 %). Absenci třídění uvedli pouze 3 chlapci (18 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 6 %. (Graf č. 43, 44)

Otázka č. 4:

Jaké druhy odpadu doma třídíte?

7. třída – dívky

V dotazovaných domácnostech se nejvíce třídí papír a plast (shodně 18, 28 %); poté sklo (12, 18 %); shodně bio a kov (6, 9 %); elektro (1, 2 % a to, že se v domácnostech netřídí potvrdily opět 4 žákyně (6 %). (Graf č. 45, 46)

7. třída – chlapci

Domácnosti chlapců 7. třídy nejvíce třídí plast (21, 31 %) a papír (20, 29 %). Následuje je sklo (12, 17 %); bio odpad (5, 7 %) a shodně kov a elektro odpad (2, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 10 %. (Graf č. 47, 48)

8. třída – dívky

Mezi první tři nejčastěji tříděné odpady patří v této skupině respondentů plast (15, 30 %); papír (12, 24 %) a sklo (8, 16 %). Dále následoval komunální odpad (4, 8 %); bio odpad a nápojové kartony (3, 6 %); kov (2, 4 %). Kov třídí pouze 1 domácnost (2 %). Skutečnost, že domácnost netřídí uvedla 1 dívka (2 %) a shodný počet odpovědí bylo neuvedeno/nezařazeno. (Graf č. 49, 50)

8. třída – chlapci

Pořadí prvních tří se nemění ani u chlapců z 8. třídy. Nejvíce tříděným druhem odpadu je plast (12, 28 %); papír (10, 23 %) a sklo (6, 14 %). Kov a komunální odpad třídí 3 domácnosti (7 %); nápojové kartony 2 domácnosti (5 %); bio odpad a elektro odpad 1 domácnost (2 %). Netřídí 2 domácnosti (5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 7 %. (Graf č. 51, 52)

Otázka č. 5:

Snažíte se doma omezit nějak jeho množství?

7. třída – dívky

Omezit nějakým způsobem množství odpadu se snaží 11 domácností dotazovaných žákyň. Zbýlých 12 uvádí, že k cílenému snižování odpadu v domácnosti nedochází. Z domácností, které se odpad snaží omezit uvedly 3 dívky, že ke snížení přistupují využitím plastových obalů zakoupených spolu se zbožím (pytlíky, tašky) a shodný počet zmínilo používání plátěných tašek místo igelitových. Další 2 dívky uvedly, že se jejich snaží nekupovat zboží zabalené do dalšího zbytečného obalu (např. okurky v potravinářské folii) popř., že nekupují nápoje v PET lahvích. Ve stejném počtu 1 domácnosti bylo omezení charakterizováno nákupem v bezobalovém obchodu, tříděním (a tím předejití odvozu odpadu na skládky), sběrem odpadků v přírodě a jeho následné vytrídění, pálením papíru nebo zamezení plýtvání potravinami tím, že zbytky jsou zkrmeny hospodářskými zvířaty. (Graf č. 53, 54)

7. třída – chlapci

Celkem 20 (72 %) chlapců přiznalo, že se jejich domácnosti nesnaží žádným způsobem omezit množství odpadu. Naopak 6 (21 %) chlapců uvádí, že v jejich domácnosti se o omezení množství odpadu snaží. Z těchto odpovědí dále vyplynulo,

že omezení spočívá ve využití plastových obalů (zakoupených se zbožím), a to celkem ve dvou případech. Shodně na tom bylo i omezení nákupu zboží s obalem, popřípadě volba vratného obalu nebo skutečnost, že domácnosti nekupují nápoje v PET lahvích. V odpovědích se objevily i možnosti jako je používání plátěných tašek, omezení odpadu tříděním, nákupem takového objemu, který je domácnost schopna využít, zkrmování zbytků z domácnosti hospodářskými zvířaty (shodně 1). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 7 %. (Graf č. 55, 56)

8. třída – dívky

Dotazníkové šetření ukázalo, že celkem 12 (71 %) domácností z celkového počtu 23 se nesnaží omezit odpad produkovaný domácnostmi. Pouze 4 domácnosti (23 %) se naopak o redukci odpadu snaží a to tím, že nakupují zboží bez zbytečného obalu nebo alespoň s obalem vratným. Neuvedeno/nezařazeno – 1, 6 %. (Graf č. 57, 58)

8. třída – chlapci

Naprostá většina dotázaných (12, 70 %) uvedla, že jejich domácnosti se nesnaží omezit odpad produkovaný jejich domácnostmi. Pouze 2 (12 %) respondenti naopak přiznali, že jejich domácnosti se o redukci odpadu snaží. Tyto domácnosti nakupují zboží bez obalu nebo alespoň zboží s vratným obalem, popř. se snaží znovu využít plastové obaly. Neuvedeno/nezařazeno - 3, 18 %. (Graf č. 59, 60)

Otázka č. 6:

Je smysluplnější odpad třídit nebo mu předcházet?

7. třída – dívky

Nadpoloviční většina uvedla, že smysluplnější je odpad třídit (12 žákyň ze 13). Ty, které uvedly, že smysluplnější se jeví odpadu předcházet uvedly, že je to z důvodu toho, že obalů a odpadu by nevznikl další odpad (38 %). Respondentky, které uvedly, že jako výhodnější se jeví třídění odpadu svou odpověď odůvodnily tak, že tříděním chráníme ŽP nebo je díky tomu ŽP čisté (38 %); další vidí výhodu ve využití plastu a jiných odpadů k další výrobě (9 %), 5 % uvedla, že odpadu nelze předejít. Neuvedeno/nezařazeno - 2, 10 %. (Graf č. 61, 62)

7. třída – chlapci

Pro volbu třídit bylo 20 chlapců, naopak pro volbu předcházení vzniku odpadu byli pouze 4 žáci. Ve prospěch předcházení vzniku odpadu dle žáků je skutečnost, že bez obalů/odpadu by nevznikl další odpad (9 %). Naopak, pro třídění hovoří dle žáků fakt, že tříděním chráníme ŽP, popř. po třídění zůstává ŽP čisté (48 %). Zbytek žáků uvedl, že tříděním získáváme další materiál k výrobě (26 %). Neuvedeno/nezařazeno - 4, 17 %. (Graf č. 63, 64)

8. třída – dívky

V této skupině respondentek už vyslovení pro třídění nebylo v tak výrazné většině. Pro třídění se vyslovilo 9 dívek, pro předcházení 7. Jako důvod pro třídění bylo zmínění využití plastu a jiných odpadů k další výrobě (6, 38 %); čisté ŽP (1, 6 %). Pro možnost předcházení odpadu dívky uvedly jako důvod, že bez obalů by nevznikl další odpad (5, 31 %); šetření financí za obaly (2, 13 %). Názor, že spotřeba domácností je tak velká, že odpadu předcházet nelze (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno - 1, 6 %. (Graf č. 65, 66)

8. třída – chlapci

Celkem 12 chlapců ze 17 uvedlo, že jako smysluplnější se jim jeví třídění, a to z důvodu využití plastu a jiných odpadů k další výrobě (3, 27 %) a nebo pro čisté ŽP (5, 46 %). Pro předcházení vzniku odpadu se vyslovili 3 chlapci a jako důvod jeden z nich uvedl, že je pro šetření financí za obaly (9 %). Neuvedeno/nezařazeno - 2, 18 %. (Graf č. 67, 68)

Otázka č. 7: Kdyby vám někdo položil otázku: „Co byste všechno změnili, zavedli, aby na Zemi bylo méně plastového odpadu?“

7. třída – dívky

Jako návrh, jak zmírnit množství plastového odpadu na Zemi byla zmíněna náhrada plastového materiálu za jiný, lépe rozložitelný (papír, dřevo) a to v 6 případech (26 %). Dále se zde bylo uvedeno zlepšení třídění odpadu (2, 9 %), ale také zde padl názor, že jeden člověk nic nezmění (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno - 14, 61 %. (Graf č. 69, 70)

7. třída – chlapci

Jako možnost, jak docílit zmenšení objemu plastového odpadu vidí žáci v náhradě plastového materiálu za jiný (15, 52 %); zlepšit a zvýšit objem třídění odpadu (3, 10 %); zavedení vratných láhví (2, 7 %) či spalovat plasty (1, 3 %). Žáci zde vyslovili i názor, že v současné době se v rámci rozhodování o životním prostředí hledí více na finance než na Zemi a toto myšlení a konání je nutné změnit (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno - 7, 24 %. (Graf č. 71, 72)

8. třída – dívky

Náhrada plastu za jiný materiál se jeví u respondentů této třídy jako nejvhodnější řešení (7, 35 %); následováno zájmem prodávat zboží bez zbytečných obalů (6, 30 %); popř. zavést vratné láhve (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno - 6, 30 %. (Graf č. 73, 74)

8. třída – chlapci

Náhrada plastu za jiný materiál byla i zde nejčastější odpovědí na výše uvedenou otázku (6, 35 %); dále prodej zboží bez zbytečných obalů (3, 18 %) nebo zavedení vratných láhví (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 41 %. (Graf č. 75, 76)

Otázka č. 8:

Co jste v poslední době (z TV, ve škole, v rodině) zaznamenali jako problém, který se týká vody?

7. třída – dívky

Žákyně nejvíce zaznamenaly znečištěnou vodu odpadky, plastem či ropou (26 %); 5 dívek žádný problém nezaznamenalo (22 %); 3 uvedly problémy v souvislosti s nedostatkem vody nebo s její vyčerpatelností (13 %); stejný počet dívek zmínil povodně (13 %); po jedné dívce byl uveden nedostatek letních či zimních srážek,

sucho nebo zdražování/cena vody (4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 13 %.
(Graf č. 77, 78)

7. třída – chlapci

Nejčastěji uváděný problém v souvislosti s vodou je voda znečištěná odpadky, plastem či ropou (7, 22 %); nedostatek/vyčerpatelnost vody (7, 22 %); dále sucho (4, 12 %); plýtvání s vodou (2, 6 %); ale také povodně (1, 3 %). Žádný problém nezaznamenávalo 5 jedinců (16 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 19 %.
(Graf č. 79, 80)

8. třída – dívky

Největší problém vidí dívky v plýtvání s vodou (9, 39 %); dále v suchu (6, 26 %); ve znečištění vodě odpadky, plastem či ropou (3, 13 %); v nedostatku/vyčerpatelnosti vody (3, 13 %). Problém spojený s táním ledovců zmínila 1 dívka (5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 4 %.
(Graf č. 81, 82)

8. třída – chlapci

Chlapci největší problém spatřují ve vodě znečištěné odpadky (4, 23 %); v nedostatku/nevyčerpatelnosti vody (2, 12 %) a dále v plýtvání s vodou, suchu a globálním oteplování s ním spojenými klimatickými změnami (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 47 %.
(Graf č. 83, 84)

Otázka č. 9:

Víte jaký má voda význam pro život na Zemi? (Proč je tak důležitá?)

7. třída – dívky

Jednoznačnou odpovědí u této otázky bylo, že bez vody není života (20, 77 %); dále se objevovala nutnost vody k zajištění pitného režimu (3, 11 %); hygiena, likvidace požárů nebo zalévání rostlin, coby nutnost při pěstování plodin pro potravinářství (1, 4 %).
(Graf č. 85, 86)

7. třída – chlapci

I v této skupině respondentů nejvíc panoval názor, že bez vody není života (22, 63 %); dále byla zmiňovaná nepostradatelnost pro pitný režim (8, 23 %); hygiena a dobrý stav půdy (po 1, 3 %).
(Graf č. 87, 88)

8. třída – dívky

Zde, téměř většina opět odpověděla, že voda je pro život významná, protože bez ní by nebylo života (15, 75 %); dále že je nutná k hygieně (3, 15 %) a pro dobrý stav půdy (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 5 %.
(Graf č. 89, 90)

8. třída – chlapci

Respondenti v této třídě zmínili pouze dvě možnosti. Těch, co se vyjádřili a uvedli, že bez vody není života (14, 82 %) byla většina. Neuvedeno/nezařazeno - (3, 18 %).
(Graf č. 91, 92)

Otázka č. 10:

Dokázali byste vysvětlit, jak vznikají tady v ČR povodně? Kde se najednou vezme tolik vody?

7. třída – dívky

Dle odpovědí je za povodně v ČR odpovědný déšť (7, 27 %); dále je v souvislosti s touto otázkou uvedeno zvednutí vody v důsledku srážek/ rozvodněná řeka/protržení hráze (6, 23 %); tání ledu/sněhu (2, 8 %) nebo globální oteplování (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno - 10, 38 %. (Graf č. 93, 94)

7. třída – chlapci

Stejný počet názorů (10, 29 %) uvádí, že za povodně mohou v ČR deště nebo, že povodně vznikají v důsledku zvednutí vody v řekách/nádržích, které se rozlijí nebo protrhnou. Další možností je dle žáků rychlé tání ledu/sněhu (4, 12 %) a nadměrné vypouštění odpadních vod jako důsledek plýtvání (1, 3 %). Zajímavý názor má žák, který uvedl, že povodně vznikají špatným zemědělským obhospodařováním půdy (1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 24 %. (Graf č. 95, 96)

8. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly jako příčinu povodní deště (5, 28 %) a tání ledu/sněhu (4, 22 %). Dále bylo zmíněno zvednutí vody v důsledku srážek a následné vylití vody do krajiny (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 39 %. (Graf č. 97, 98)

8. třída – chlapci

Deště, coby nejčastější příčinu povodní určili i chlapci 8.třídy (5, 29 %). Dále pak bylo zmíněno špatné zemědělské obhospodařování nebo nedostatek zeleně a přemíra betonového pokryvu či tání ledu/sněhu (shodně 2, 12 %). Mezi méně časté odpovědi patřilo zvednutí vody nebo povodně v důsledku globálního oteplování (1, 6 %). Zajímavý názor byl, že povodně v ČR nevznikají (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno 5, 29 %. (Graf č. 99, 100)

Otázka č. 11:

Jak povodním předejít? (Co všechno změnit, udělat jinak, aby voda nestékala do koryt řek, která se tím rozvodní?)

7. třída – dívky

Protipovodňová opatření, která se používají v případě aktuálních nebezpečí jako například pytle s pískem uvedla 2 děvčata (9 %) a stejný počet uvedl, že je nutné zvýšit počet přehrad. Shodně (po 1, 4 %) bylo uvedeno, že opatření by se neměla dělat žádná, protože člověk svou úpravou koryt brání vodě v přirozeném pohybu a voda by se měla nechat rozlít. Dále byla zmíněná možnost zanesených koryt odpadky ve vodě, zamezení zvětšování ozonové díry a také, že by bylo vhodné upravit koryta řek a toků, a to tak, že by koryta měla být přirozená a měla by umožnit přirozené meandrování toků. Neuvedeno/nezařazeno – 14, 61 %. (Graf č. 101, 102)

7. třída – chlapci

Jako vhodné řešení spatřují respondenti z této skupiny výstavbu přehrad (4, 14 %); zpevnění břehů, například výsadbou stromů (3, 10 %); zvednutím koryt řek (2, 7 %). Za zmínku stojí opět úvaha nad tím, že těmto živelním pohromám by chlapci předcházeli úpravou koryt, a to navrácením do přirozených tvarů bez použití betonu (2, 7 %). Dále zde byla zmíněna protipovodňová opatření, jakými jsou např. pytle s pískem (1, 3 %), ale také myšlenka, že povodním předejít nelze. Neuvedeno/nezařazeno – 15, 52 %. (Graf č. 103, 104)

8. třída – dívky

Dívky mají za to, že nejlepším řešením je zpevnění břehů, například výsadbou stromů (3, 15 %); zvednutím koryt řek (2, 10 %); protipovodňovými opatřeními (1, 5 %); výstavbou přehrad/kanálů (1, 5 %). Dalším názorem bylo odvádět odpadní vodu přímo do řek – tím by se dle respondenta předešlo zahlcení kanalizačního systému a srážková voda by do nich mohla volně odtékat, což by zamezilo vzniku místních povodní (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 60 %. (Graf č. 105, 106)

8. třída – chlapci

Respondentům z této se jako nejlepším řešením zdá být výstavba kanálů/přehrad (3, 17 %); protipovodňová opatření typu výsadba stromů (2, 12 %). Za zmínku stojí nutnost správného obhospodařování půdy (1, 6 %). O povodních nic neslyšel a názor, že povodním předejít nelze zastává stejný počet respondentů (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 53 %. (Graf č. 107, 108)

Otázka č. 12:

Proč se poslední dobou ČR potýká se suchem?

7. třída - dívky

Jako příčinu sucha v ČR 52 % (13) dotázaných označilo nedostatek letních či zimních srážek; 16 % (4) pak globální oteplování; 8 % (2) plýtvání s vodou; 4 % (1) nedostatek stromů nebo zeleně obecně (žákyně jasně definovala, že pokud nejsou stromy a pokryv půdy nemá co vodu v půdě zadržet) a 20 % (5) bylo neuvedeno či nezařazeno. (Graf č. 119, 110)

7. třída – chlapci

Respondenti jako příčinu sucha označili globální oteplování/klimatické změny (12, 39 %) ; nedostatek letních/zimních srážek (10, 32 %). Dále vyslovili domněnku, že se tomu tak děje, protože Země se přibližuje Slunci (1, 7 %) a objevil názor, že ČR se se suchem vůbec nepotýká (1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno 6, 19 %. (Graf č. 111, 112)

8. třída – dívky

Sucho jako důsledek nedostatku letních/zimních srážek vidí 9 žákyň (47 %); dalším nejčastějším názorem bylo plýtvání s vodou, které se děje hlavně v období letních měsíců, kdy se napouštějí bazény (3, 16 %); globální oteplování/klimatické změny (2, 11 %). Problematika sucha nezajímá 1 dívku (5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 21 %. (Graf č. 113, 114)

8. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že dle nich je za vznikem sucha globální oteplování/klimatické změny, a to ve 3 případech (17 %); plýtvání s vodou pro rekreační účely (2, 12 %) a nedostatek srážek (1, 6 %). Jeden chlapec uvedl, že se ČR se suchem nepotýká (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 59 %. (Graf č. 115, 116)

Otázka č. 13:

Myslíte si, že lidstvo má dostatek vody?

7. třída – dívky

Nadpoloviční většina dotázaných uvedla, že si myslí, že lidstvo dostatek vody nemá (12 z 23 ne, 9 z 23 ano).

Z respondentek, které uvedly, že si myslí, že lidstvo disponuje v dostatečném množství s vodou vidí dostatek zásoby vody v ledovcích (2, 33 %); stejný počet si myslí, že ČR nedostatkem vody netrpí (bez bližšího specifikování); a po 1 (17 %) si myslí, že vody je dostatek proto, protože je v neustálém koloběhu, a tak lidstvo o vodu nepřichází. Další jedna žákyně uvedla, že v současné době má lidstvo vody ještě dostatek, ale ne na dlouhou dobu.

U žákyň, které měly opačný názor a myslí si, že vody má lidstvo už nyní nedostatek, svůj názor vysvětlily, že voda není nevyčerpatelná (4, 60 %); nebo za sucho mohou klimatické změny a s nimi související globální oteplování (2, 25 %); plýtvání s vodou (1, 12 %); nebo to, že o nedostatku vody v současné době svědčí i skutečnost, že v některých zemích se již s jejím nedostatkem potýkají (1, 13 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2. (Graf č. 117, 118 ,119)

7. třída – chlapci

V této skupině respondentů odpovědělo celkem 16, že si myslí, že lidstvo má stále ještě dostatek vody, 12 sdílí opačný názor.

Chlapci, kteří uvedli v současnosti dostatek vody, bylo jako odůvodnění zmíněno, že stále ještě máme zásoby vody v ledovcích (1, 8 %); v mořích (5, 42 %). Také byl uveden koloběh vody (3, 25 %) jako odůvodnění dostatečnosti zásob (je v neustálém koloběhu, a tak nemůže jí být nedostatek); popř. byl vysloven názor, že v současné době má lidstvo vody dostatek, ale ne na dlouho (3, 25 %).

U chlapců, kteří uvedli, že lidstvo dostatek vody nemá, protože je nevyčerpatelná (2, 20 %); či přelidněnost (2, 20 %). Skutečnost, že se už v současné době potýkáme se suchem, popř. s nedostatkem vody byla vyslovena v 5 případech (50 %); a v 1 případě bylo zmíněno, že v některých zemích voda není už dnes (10 %). (Graf č. 120, 121 ,122)

8. třída – dívky

Pouze 3 dívky uvedly, že si myslí, že v současnosti je ještě pro lidstvo vody dostatek.

Zásobu ve slané vodě vidí 1 dívka (33 %); a 2 (67 %) má názor, že pokud se s vodou může plýtvat, je jí stále ještě dost.

Naopak, nedostatek vody uvedlo 11 dívek. Svůj postoj podpořily názorem, že je tomu tak, protože už v současné době jsou problémy se suchem (1, 12 %), protože lidé s vodou plýtvají (6, 75 %), popř. ve skutečnosti, že tají ledovce (1, 13 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4. (Graf č. 123, 124, 125)

8. třída – chlapci

Dostatek vody zmínilo 6 chlapců.

Ti uvedli, že dostatek vody je podpořen nekonečným koloběhem vody nebo plýtvání vody lidmi (shodně 1, 25 %). Zásobu vody v mořích a oceánech uvedli 2 chlapci (50 %).

Nedostatek vody uvedlo 7 chlapců. Ti uvedli, že je to kvůli současným problémům se suchem v důsledku klimatických změn nebo kvůli skutečnosti, že si lidé vody neváží (shodně 2, 50 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4. (Graf č. 126, 127, 128)

Otázka č. 14:

Jak se dá s vodou šetřit? Doma – jako jedinci, v zemědělství, globálně. Napište svůj tip.

7. třída – dívky

Na tuto otázku respondenty nejvíce uváděly, že s vodou se dá šetřit tak, že se s ní neplýtvá (10, 38 %), ale dále tuto možnost šetření nerozváděly. Nepouštět dlouho kohoutek/průběžně jej zavírat nebo jej nenechat kapat uvedlo 6 žákyň (23 %); volit sprchování namísto koupele uvedlo 8 % (2); po jedné žákyni byla zmíněna možnost využití studňové vody jako užitkové nebo využívat zachycenou dešťovou vodu na WC či zahradu (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 23 %. (Graf č. 129, 130)

7. třída – chlapci

Obecný názor – neplýtvat s vodou uvedli 4 žáci (12 %); dalším, konkrétnějším tipem bylo nepouštět dlouho kohoutek, popř. kohoutek průběžně zavírat nebo jej nechat kapat (4, 12 %); nekoupat se, ale krátce se sprchovat (6, 17 %) nebo využívat zachycenou dešťovou vodu na WC nebo zahradu (2, 6 %). Názor, že s vodou šetřit nelze měli 2 chlapci (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 16, 47 %. (Graf č. 131, 132)

8. třída – dívky

Mezi tipy, jak šetřit s vodou se objevilo obecné – neplýtvat (2, 10 %); konkrétnější tip – nepouštět dlouho kohoutek, popř. jej průběžně zavírat nebo jej nenechat kapat (5, 25 %); nekoupat se, ale krátce se osprchovat (5, 25 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 40 %. (Graf č. 133, 134)

8. třída – chlapci

Nejčastějším tipem bylo využít krátkého sprchování k osobní hygieně namísto koupání (4, 23 %); stejnou měrou se pak mezi tipy objevilo neplýtvat s vodou, využívat i užitkovou vodu a také názor, že s vodou šetřit nelze (2, 12 %). Neuvedeno/nezařazeno 7, 41 %. (Graf č. 135, 136)

Otázka č. 15:

Je důležité s vodou šetřit? Proč?

7. třída – dívky

Že je nutné s vodou šetřit si myslí naprostá většina dotázaných (20, 63 %). To, že je nutné s vodou šetřit, protože je životně důležitá uvedlo 12 dívek (21 %); nutnost šetřit z důvodu jejího nedostatku 4 (11 %); šetřit s ní, protože není zadarmo 2 (5). To, že s vodou není nutné šetřit uvedla 1 žákyně. Neuvedeno/nezařazeno - 2. (Graf č. 137, 138)

7. třída – chlapci

Nutnost šetřit s vodou připustilo 23 chlapců a 4 si myslí, že šetřit s vodou není nutné. Důvody k racionálnímu a šetrnému využívání vody je například skutečnost, že voda není nevyčerpatelná (11, 58 %); protože je životně důležitá (2, 10 %); že je jí nedostatek (2, 11 %) nebo protože, že není zadarmo (4, 21 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1. (Graf č. 139, 140)

8. třída – dívky

Skutečnost, že je nutné s vodou šetřit uvedlo 17 respondentek. Důvodem je nevyčerpatelnost vody (3, 23 %); nebo proto, že je životně důležitá (4, 54 %); její nedostatek (1, 8 %); popřípadě proto, že se ČR potýká se suchem (2, 15 %). (Graf č. 141, 142)

8. třída – chlapci

Šetřit s vodou uvádí 14 respondentů, z toho 7 uvedlo, že je to z důvodu její vyčerpatelnosti (54 %). Další uvedli, že je to proto, že je životně důležitá (3, 23 %); nebo, že je jí nedostatek (1, 7 %). Mezi zbylými odpověďmi se objevil názor, že s vodou není nutné šetřit, protože lidstvo stejně vymře, popř. to, že i když se může zdát, že je sucho, vody máme pořád dost (shodně 1, 8 %). (Graf č. 143, 144)

Otázka č. 16:

Šetříte doma s vodou?

7. třída – dívky

To, že s vodou není nutné šetřit, protože teče z kohoutku, a tudíž jí je stále dostatek uvedly 3 žákyně; další 4 uvedly, že doma s vodou nijak nešetří a 2 odpovědi nebyly zařazeny. Naopak 31 % (13) uvedlo, že s vodou doma šetří, jen nebyly specifikovány formy šetření; 23 % (4) uvedlo, že v domácnosti šetří hlavně při hygieně a to tak, že se kratší dobu sprchují nebo vodu po koupeli využijí na spláchnutí toalety. Skutečnost, že nádobí doma nemýjí členové pod tekoucí vodou, ale napouštějí dřez uvedlo 15 % (2) respondentek; a stejný počet pak to, že se snaží o zachytávání dešťové vody a její následné využití na zalévání zahrad (2, 15 %). Využití vody ze studně nebo jen prostý fakt, že s vodou doma neplývají uvedlo 8 % (shodně 1, 8 %) dotázaných. Neuvedeno/nezařazeno – 2. (Graf č. 145, 146)

7. třída – chlapci

Celkem 15 chlapců uvedlo, že se v jejich domácnostech s vodou šetří, naopak 9 připustilo pravý opak. Jako způsob šetření uvedli 4 respondenti nenechávat zbytečně

puštěný kohoutek a sejný počet uvedl šetření s vodou při výkonu hygieny – kratší doba sprchování, použití vody z vany na splachování toalety (shodně 45 %); zachytávání dešťové vody a její následné využití uvedl 1 žák (11 %). Skutečnost, že s vodou není nutné šetřit, protože teče z vody a je jí tak stále dost uvedli 3 žáci. Neuvedeno/nezařazeno – 1. (Graf č. 147, 148).

8. třída – dívky

Z této skupiny respondentek 9 uvedlo, že v domácnosti s vodou šetří, 5 připustilo opak. Jako způsob šetření označily 3 nenechat puštěný kohoutek (43 %); nebo šetření s vodou při hygieně (1, 14 %). Prostý fakt, že s vodou neplývají uvedly 3 žákyně (43 %). Naopak skutečnost, že s vodou není nutné šetřit uvedly také 3 respondentky. (Graf č. 149, 150)

8. třída – chlapci

Snahu o šetření s vodou má dle výpovědí respondentů z této skupiny 8 rodin. Šetří například tím, že nenechávají zbytečně puštěný kohoutek (2, 50 %); nebo při hygieně (1, 25 %). Šetření bez specifikace uvedl 1 respondent (25 %). Skutečnost, že s vodou nešetří přiznali 4 žáci a 2 uvedli, že s vodou není nutné šetřit. Neuvedeno/nezařazeno – 2. (Graf č. 151, 152)

Otázka č. 17:

Jaký je rozdíl ve vodě, kterou si lidé kupují v lahvích (neslazená, neperlivá) a v kohoutkové (ta, co teče doma z vodovodního řadu)?

7. třída – dívky

Že rozdíl není žádný a kupovaná voda je pouze zakoupeným plastem navíc si myslí 44 % (11) dotázaných; 20 % (5) má za to, že kupovaná je čistější; 4 % uvádí, že kohoutková voda není chuťově dobrá (1). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 32 %. (Graf č. 153, 154)

7. třída – chlapci

Žádný rozdíl, pouze plast navíc uvedlo 9 respondentů (30 %); fakt, že kupovaná je čistější zmínilo 5 žáků (17 %); dále byla zmíněno, že kohoutková není chuťově dobrá (1, 3 %); naopak to, že kohoutková je čistější než kupovaná, protože ta je již upravená 4 (13 %); popř. že kupovaná voda má méně chloru uvedli 2 respondenti (7 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 30 %. (Graf č. 155, 156)

8. třída – dívky

Nejvíce zde panoval názor, že žádný rozdíl mezi kupovanou vodou a tou z vodovodního řadu není, pouze kupovaná představuje plast navíc (6, 37 %); dále bylo zmíněno, že kupovaná je čistější (2, 13 %); kohoutková není chuťově dobrá (1, 6 %); kohoutková je čistější a kupovaná je upravená (1, 6 %); kupovaná má méně chlóru (2, 13 %); kupovaná obsahuje minerály (2, 13 %); nebo, že kupovaná má v sobě uvolněné plasty (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 6 %. (Graf č. 157, 158)

8. třída – chlapci

Tato skupina respondentů uvedla, že rozdíl mezi těmito vodami nevidí 4 žáci (23 %); kupovaná voda je čistější 3 (18 %); kohoutková je čistější 1 (6 %) kupovaná má méně chlóru 1 (6 %). Neuvedeno/nezařazeno 8, 47 %. (Graf č. 159, 160)

Otázka č. 18:

Proč si myslíte, že lidé kupují balenou vodu?

7. třída – dívky

Skutečnost, že lidé jsou nuceni koupit balenou vodu kvůli tomu, že nemají přístup k pitné vodě uvedlo 26 % (6); dalších 9 % dotázaných (2) uvedlo, že je to kvůli tomu, že balená vydrží déle čerstvá nebo proto, že si myslí, že je lepší či lidem více chutná, popř. kvůli perlivosti, ochucení nebo kvůli přítomnosti minerálů. Že je zdravotně nezávadná nebo že si ji lidé pořizují coby zásobu pro případ odstávky pitné vody uvedla 4 % (1). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 39 %. (Graf č. 161, 162)

7. třída – chlapci

Dotázaní chlapci si nejčastěji myslí, že je to proto, protože taková voda lidem více chutná nebo si myslí, že je lepší (7, 25 %); ušetří poplatky za vodu (6, 21 %); pro zdravotní nezávadnost (3, 11 %); kvůli plastové láhvi, do které si pak připravují nápoj s sebou (2, 7 %); kvůli perlivosti/ochucení/minerálům (2, 7 %); popř. kvůli zásobě pitné vody pro případ, že by přestala téct z vodovodního řadu (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 25 %. (Graf č. 163, 164)

8. třída – dívky

Nejčastěji se zde bylo zmíněno šetření poplatků za vodu/vyjde levněji (4, 22 %); více jim chutná/myslí si, že je lepší (4, 22 %); protože je nabízená v obchodech (3, 17 %); jako zdroj pití na cestách (2, 11 %); protože nemají přístup k pitné vodě (1, 5 %) nebo pro zdravotní nezávadnost kupované vody (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 6 %. (Graf č. 165, 166)

8. třída – chlapci

V této skupině respondentů byla jednoznačně nejčastější odpovědí skutečnost, že lidé kupují balenou vodu, protože jim více chutná/myslí si, že je lepší (7, 39 %). Ve shodném počtu pak bylo dále uvedeno: ušetří poplatky za vodu; nemají přístup k pitné vodě; dostupnost vody v obchodech; zdravotní nezávadnost/obsahuje méně chlóru; jako zdroj pití na cestách (1, 6 %). Jeden chlapec zde uvedl, že neví, proč by lidé měli kupovat balenou vodu, protože dle jeho názoru je to zbytečnost (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 28 %. (Graf č. 167, 168)

Otázka č. 19:

Kupujete domů balenou vodu?

7. třída – dívky

Celých 41 % (17) uvedlo, že si domů balenou vodu kupují; 34 % přiznalo, že se jedná o ochucenou (14); 5 % o neochucenou; a 20 % (8) prohlásilo, že jejich domácnost balenou vodu nenakupuje. (Graf č. 169, 170)

7. třída – chlapci

Většina chlapců uvedla, že jejich rodiny balenou vodu nakupují (18). Z těchto chlapců dále blíže specifikovalo, že kupují ochucenou (11, 39 %); nebo čistou – neochucenou (7, 25 %). Celkem 9 chlapců uvedlo, že domů vodu nenakupují (32 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 4 %. (Graf č. 171, 172)

8. třída – dívky

Dívky uvedly, že jejich domácnosti nakupují balenou vodu (12), a to ochucenou (9, 50 %); i neochucenou (3, 17 %). Vodu nenakupuje 6 rodin (33 %). (Graf č. 173, 174)

8. třída – chlapci

Celkem 13 chlapců uvedlo, že do domácnosti nakupují balenou vodu, a to jak ochucenou (12, 63 %) tak i neochucenou (3, 16 %). Vodu nenakupují 4 rodiny. (graf č. 175, 176)

Otázka č. 20:

Sucho se dotýká nás všech. Co jste za poslední dobu (z médií, ze školy, z rodiny) slyšeli o problému se suchem?

7. třída – dívky

Problémy, které se týkají jiného kontinentu jako například požáry v Austrálii nebo sucho v Africe uvedlo 32 % (9) dotázaných. O suchu v souvislosti s nedostatkem srážek bylo informováno 21 % (6) žákyň; suchu coby příčinou špatné úrody a s ní souvisejícím nedostatkem potravy 7 % (2); o suchu v důsledku změn klimatu 4 % (1). O problematice sucha neslyšelo 7 % (2) dotázaných. Neuvedeno/nezařazeno – 8, 29 %. (Graf č. 177, 178)

7. třída – chlapci

Že se tento problém týká pouze jiného kontinentu si myslí 6 respondentů (21 %); stejný počet uvedl, že sucho vzniká nedostatkem srážek (6, 21 %), dalších 5 (17 %) žáků uvedlo, že se suchem je spjatá špatná úroda/méně potravin; změna klimatu (2, 7 %); nebo vymírání zvířat/úbytek rostlin (1,3 %). O problematice spojené se suchem nic neslyšel 1 žák /3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 28 %. (Graf č. 179, 180)

8. třída – dívky

I zde se objevil názor, že problém, o kterém dívky slyšely se týká jiného kontinentu (5, 29 %); dále o suchu vzniklé nedostatkem srážek (1, 6 %); o změně klimatu v souvislosti se suchem (1, 6 %); popř. o suchu v souvislosti s plýtváním vody (1, 6 %). O problému spojeném se suchem nic neslyšely 3 dívky (18 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 35 %. (Graf č. 181, 182)

8. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že informace, které obdrželi na výše uvedenou otázku se týkaly problematiky jiného kontinentu (2, 13 %); nebo sucha vzniklého nedostatkem srážek (5, 33 %). O problému nic neslyšel 1 žák (7 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 47 %. (Graf č. 183, 184)

Otázka č. 21:

Co je podle vás příčinou sucha?

7. třída – dívky

Příčinu vidí žákyně v nedostatku letních nebo zimních srážek 46 % (12); dalších 27 % v klimatických změnách (7); 8 % v plýtvání s vodou (2). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 19 %. (Graf č. 185, 186)

7. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že příčinu sucha vidí ponejvíce v globálním oteplování a s ním souvisejícími klimatickými změnami (13, 42 %); v nedostatku srážek (8, 26 %); v přelidnění (1, 3 %) nebo ve znečištěném ovzduší či průmyslu (1, 3 %). V této skupině se objevil názor, že jako příčinu sucha vidí žáci v přiblížování Slunce Zemi (3 10 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 16 %. (Graf č. 187, 188)

8. třída – dívky

Dívky jsou ponejvíce toho názoru, že příčinou sucha je nedostatek letních nebo zimních srážek (5, 27 %); globální oteplování/klimatické změny (4, 21 %); nebo plýtvání s vodou (1, 5 %); popř. znečištěné ovzduší/průmysl (1, 5 %). Pouze 1 žákyně uvedla, že dle jejího názoru sucho není (5 %) a 2 si myslí, že všechnu vodu vstřebají rostliny na zalévání zahrad obyvateli (11 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 26 %. (Graf č. 189, 190)

8. třída – chlapci

Tato skupina si myslí, že za suchem stojí globální oteplování/klimatické změny (7, 37 %); nedostatek letních/zimních srážek (5, 26 %); plýtvání s vodou (1, 5 %) nebo vypouštění jaderných hlavic (2, 11 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 21 %. (Graf č. 191, 192)

Otázka č. 22:

Jaká navrhuje opatření k zastavení nebo zmírnění sucha?

7. třída – dívky

Nezodpovězených dotazníků byla naprostá většina. Zbylé odpovědi byly tvořeny návrhem na výstavu nádrží, přehrad či poldrů 9 % (2); názorem, že je nutné přestat plýtvat s vodou 8 % (2); nebo tím, že sucho zastavit nelze a nic pro to není možné udělat 4 % (1). Neuvedeno/nezařazeno – 17, 71 %. (Graf č. 193, 194)

7. třída – chlapci

Řešení chlapci vidí v efektivní závlaze (2, 7 %); v šetření s vodou (13 %) nebo se snížení emisí (1, 3 %). Skutečnost, že se suchem nelze nic udělat, nelze jej zastavit uvedli 4 žáci (13 %). Neuvedeno/nezařazeno – 19, 64 %. (Graf č. 195, 196)

8. třída – dívky

Dívky spatřují řešení v šetření s vodou (4, 23 %); ve snížení emisí (1, 6 %) nebo ve zmírnění závlahy (2, 12 %). Názor, že sucho není zastává 1 dívka (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 53 %. (Graf č. 197, 198)

8. třída – chlapci

Na tuto otázku nejčastěji odpovídali chlapci, že je třeba zrušit jaderné hlavice (3, 17 %); zmírnit zavlažování (2, 12 %); neplýtvat s vodou (1, 6 %). Stejný počet také uvedl, že 1 člověk nic nezmění nebo že je to dotýčnému jedno (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 53 %. (Graf č. 199, 200)

Otázka č. 23:

Slyšeli jste o problému, kdy půda nezadržuje vodu? Co je příčinou?

7. třída – dívky

Na výše uvedenou otázku 9 % dotázaných (2) odpovědělo, že je to tím, že půda je moc suchá nebo že je nízká kvalita půdy (zdravotní stav); nedostatek srážek uvedla 4 % (1); a stejný počet uvedlo, že příčinu je třeba hledat v obnaženém půdním povrchu a vykácením dřevin (1, 4 %). O problému nic neslyšelo 26 % (6) dotázaných a neodpovědělo 57 % (13). (Graf č. 201, 202)

7. třída – chlapci

Nejčastější odpovědí bylo, že příčinou je suchá půda, popř. kvalita půdy (9, 32 %); nedostatek srážek (2, 7 %); nebo že problém je v kořenech stromů, a tudíž proto je nutné přestat sázet stromy, popř. že půda je přesycená a pak nezadržuje další vodu (shodně 1, 4 %). O takovém problému neslyšel 1 chlapec (4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 14, 50 %. (Graf č. 203, 204)

8. třída – dívky

Nejčastější odpovědí v této skupině bylo, že o takovém problému děvčata nic neslyšela (7, 41 %); sucho (2, 12 %); suchá půda/kvalita půdy (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 41 %. (Graf č. 205, 206)

8. třída – chlapci

Chlapci se nejčastěji domnívají, že příčinou je špatný stav půdy – sypká, suchá nebo jílovitá půda (3, 17 %); sucho (2, 12 %); špatné obhospodařování půdy, čímž půda potom vodu nezadržuje, ale ta volně odtéká do potoků (1, 6 %). O daném problému nic neslyšeli 2 chlapci (12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 53 %. (Graf č. 207, 208)

Otázka č. 24:

Jaká navrhujete opatření? Co udělat, aby půda opět zadržovala vodu?

7. třída – dívky

Doplnit organickou hmotu na znovu zadržování vody v půdě doporučilo 13 % respondentek (3); 8 % uvedlo nutnost doplnit pokryv obnaženému půdnímu povrchu (2); zalévat půdu, a tak jí dodat vláhu 9 % (2); a stejný počet vidí řešení ve výměně hlíny (2, 9 %). Nezodpovězeno/nezařazeno – 14, 61 %. (Graf č. 209, 210)

7. třída – chlapci

Nejvíce chlapců si myslí, že je nutné, aby se změnil způsob obhospodařování půdy (3, 14 %); dodat půdě vláhu tím, že ji zalijeme (2, 9 %); doplnit organickou hmotu (1, 5 %); vykácet stromy (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 14, 67 %. (Graf č. 211, 212)

8. třída – dívky

Dívky moc opatření nenavrhly. Uvedly pouze nutnost neplýtvat s vodou nebo zalévat půdu (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 15, 88 %. (Graf č. 213, 214)

8. třída – chlapci

Nejčastěji zmiňované opatření bylo zalévat půdu (3, 17 %); změnit obhospodařování půdy (2, 12 %); vyměnit půdu (1, 6 %) nebo nutnost vybudovat poldry (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 59 %. (Graf č. 215, 216)

Otázka č. 25:

Jak se vám líbí krajina kolem vašeho města?

7. třída – dívky

Kladně odpovědělo 15dívkám, které dodaly, že nejvíce se jim líbí celkově krajina/příroda líbí a oceňují, že je relativně čistá (88 %, 12 %). Naopak, krajina se nelíbí 8 dívkám, jež zmínily znečištěné prostředí v 57 % (9); přítomnost elektráren 25 % (4) nebo ve stejném počtu nedostatek zeleně, znečištěné ovzduší či velké množství panelových domů (1, 6 %). (Graf č. 217, 218, 219)

7. třída – chlapci

Kladných odpovědí bylo celkem 13 (76 %); nejvíce zeleň kolem města nebo architektura (shodně 2, 12 %). Naopak nelíbí se žákům znečištěné prostředí (3, 33 %); elektrárny (4, 45 %) nebo z důvodu málo zeleně či přítomnosti panelových domů (shodně 1, 11 %). (Graf č. 220, 221, 222)

8. třída – dívky

Dívky uvedly, že se jim nejvíc na krajině kolem města líbí lesy/příroda (3, 60 %); architektura (2, 40 %). Naopak znečištěné prostředí (6, 40 %); znečištěné ovzduší (4, 27 %); elektrárny či skládky (2, 13 %); nebo panelové domy (1, 7 %) zmínily jako něco, bez čeho by se ve svém okolí obešly a co se jim nelíbí. (Graf č. 223, 224, 225)

8. třída – chlapci

Chlapci jsou vesměs se svým okolím spokojeni (10). Nejvíce se jim líbí lesy/příroda (8, 89 %); nebo čistota přírody (1, 11 %). Naopak nespokojeni jsou s přítomností elektráren (1, 100 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6. (Graf č. 226, 227, 228).

Otázka č. 26:

Potřebují města více zeleně?

7. třída – dívky

Celých 67 % respondentek (14) uvedlo, že zeleň ve městech je potřeba kvůli lepšímu ovzduší; 24 % (5) z estetického hlediska; 9 % (2) z důvodu toho, že přítomnost zeleně ochlazuje vzduch. Že je zeleně dost si myslí 8 % dotázaných (2). (Graf č. 229, 230)

7. třída – chlapci

Naprostá většina chlapci je přesvědčena, že města potřebují více zeleně především kvůli zlepšení stavu ovzduší (17, 68 %); z estetického hlediska (4, 28 %); nebo z důvodu přespřílišné přítomnosti betonu (1, 4 %). Naopak to, že zeleně není ve městech potřeba si myslí 6 chlapců bez bližší specifikace; a 2 si myslí totéž, ale z toho důvodu, že je dle jejich názorů zeleně kolem dost. (Graf č. 231, 232)

8. třída – dívky

I v této skupině si respondentky myslí, že více zeleně ve městech je nutné pro zlepšení kvality ovzduší (8, 61 %); pro estetické hledisko (4, 31 %); nebo pro to, že více zeleně přinese více srážek (1, 8 %). Naopak více zeleně není třeba z důvodu toho, že je málo obydlí/bytů a je tudíž nutné více stavět (1). Se současným stavem je spokojena 1 žákyně. (Graf č. 233, 234)

8. třída – chlapci

Chlapci si nejčastěji myslí, že více zeleně je nutné především pro lepší kvalitu ovzduší (11, 73 %); z estetického hlediska (2, 13 %); nebo proto, že se nyní moc kácí a zeleně je všeobecně málo, popř. hodně betonu na úkor zeleně (shodně 1, 7 %). Naopak to, že je nutné stavět z důvodu nedostatku bytů si myslí 1 žák a stejný počet uvedl, že zeleně více není potřeba, ale ten svůj názor blíže nespecifikoval. Neuvedeno/nezařazeno – 1. (Graf č. 235, 236)

Otázka č. 27:

Jaká byste navrhli opatření, aby se zmenšily projevy klimatických změn?

7. třída – dívky

Potřebu snížit emise/imise nebo zmenšit podíl průmyslu znečišťující ovzduší uvedlo 13 % dotázaných (3); nutnost nekácet pralesy, výsadbu stromů nebo zmenšit objem vyráběného plastového sortimentu uvedla shodně 4 % (1). Stejný počet dívek (4 %, 1) zmínilo, že klimatické změny již nelze ovlivnit nebo zastavit. Neuvedeno/nezařazeno – 17, 71 %. (Graf č. 237, 238)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji odpovídali, že mezi žádoucí opatření patří snížení emisí/imisí či průmyslu obecně (4, 14 %); výsadba stromů/zeleně nebo méně plastu (shodně 1, 3 %). Celkem 4 chlapci vyslovili názor, že klimatické změny v současné době již nelze ovlivnit nebo zastavit (14 %). Neuvedeno/nezařazeno – 19, 66 %. (Graf č. 239, 240)

8. třída – dívky

Tato skupina otázku nezodpověděla vůbec. Neuvedeno/nezařazeno – 17, 100 %. (Graf č. 241, 242)

8. třída – chlapci

Ani skupina chlapců moc opatření proti klimatickým změnám nezmínila. Uvedli pouze, že je nutné snížit emise/imise/průmysl nebo, že je nutné automobilový průmysl více směřovat k výrobě elektromobilů (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 15, 88 %. (Graf č. 243, 244)

Otázka č. 28:

Myslíte si, že krajina ovlivňuje životní prostředí? A jak?

7. třída – dívky

Ovlivnění životního prostředí krajinou připustilo 16 % dotázaných (4). Ovlivnění, jež znamená lepší ovzduší zmínilo 32 % (8); kvůli prostředí ve smyslu „krajina léčí“ zmínilo vliv krajiny na životní prostředí 8 % (2). Krajina, co by zdroj biodiverzity byla

zmíněna pouze ve 4 % případů (1) a stejný počet uvedlo, že krajina ovlivňuje životní prostředí vždy, a to z toho důvodu, že do hezké krajiny přichází člověk, který ji následně přetvoří k obrazu svému a tím je zároveň hybnou silou pro změny v rámci životního prostředí. Názor, že krajina životní prostředí neovlivní má 8 % (2) respondentek. Neuvedeno/nezařazeno – 7, 28 %. (Graf č. 245, 246)

7. třída – chlapci

Nejvíce respondentů uvedlo, že krajina ovlivňuje ovzduší – lepší vzduch (9, 31 %); skutečnost, že ji ovlivňuje, ale bez bližší specifikace byla druhá nejčastější odpověď (4, 14 %). Další variantou byl názor, že krajina léčí (2, 7 %); nebo, že krajina ovlivňuje životní prostředí tím, že je důležitá coby životní prostor pro zvířata (2, 7 %). Možnost, že životní prostředí není krajinou ovlivňováno uvedl 1 žák (3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 38 %. (Graf č. 247, 248)

8. třída – dívky

Dívky zmiňovaly, že krajina životní prostředí ovlivňuje, ovšem bez bližší specifikace (4, 23 %); pro lepší vzduch (2, 12 %). Objevil se zde i názor, že krajina ovlivňuje krajinu tak, že zničená nebo zdevastovaná krajina může způsobovat výskyt nebezpečných jevů jako např. povodně nebo sucha (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 59 %. (Graf č. 249, 250)

8. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že zdravá krajina přináší lepší a kvalitnější ovzduší (9, 53 %). Další nejčastější odpovědí bylo, že životní prostředí je krajinou ovlivňováno, ale bez bližší specifikace (4, 23 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 24 %. (Graf č. 251, 252)

Otázka č. 29:

Mezi jaké zdroje patří fosilní paliva?

7. třída – dívky

Fosilní paliva 78 % žákyň (18) zařadilo mezi zdroje vyčerpatelné, 13 % mezi nevyčerpatelné (3). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 9 %. (Graf č. 253, 254)

7. třída – chlapci

Chlapci jednoznačně uváděli, že fosilní paliva patří mezi zdroje vyčerpatelné (22, 79 %); méně často, že patří mezi zdroje nevyčerpatelné (4, 14 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 7 %. (Graf č. 255, 256)

8. třída – dívky

Opět možnost, že fosilní paliva patří mezi vyčerpatelné zdroje uvedla naprostá většina (13, 76 %). Názor, že patří mezi nevyčerpatelné uvedla pouze 1 žákyně (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 18 %. (Graf č. 257, 258)

8. třída – chlapci

V této skupině byly zmíněny pouze možnosti, že fosilní paliva patří mezi zdroje vyčerpatelné (13, 76 %) nebo otázka nebyla zodpovězena. Nezodpovězeno/nezařazeno – 4, 24 %. (Graf č. 259, 260)

Otázka č. 30: Dají se fosilní paliva nějak nahradit?

7. třída – dívky

Názor, že fosilní paliva nelze nahradit má 18 % dotázaných (4); náhradu alternativními pohonnými hmotami zmínilo 9 % (2); fosilní paliva dají nahradit, ale jejich náhrada není tak účinná jako sama fosilní paliva (1, 4 %); náhradu dřevem nebo kyselinami (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 55 %. (Graf č. 261, 262)

7. třída – chlapci

Nejčastější odpovědí bylo uvedení náhradou za solární/vodní/větrné energie (7, 23 %); elektřinu (3, 10 %); alternativními pohonnými hmotami, jadernou energií či plynem (shodně 1, 3 %). Prosté „dají“ bez bližší specifikace uvedl 1 chlapec (3 %). Celkem 6 chlapců uvedlo, že fosilní paliva se nahradit nedají (20 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 34 %. (Graf č. 263, 264)

8. třída – dívky

Dívky uvedly, že fosilní paliva by se například dala nahradit energií z plastů (1, 5 %); dřevem (1, 6 %); elektřinou (2, 11 %); plynem (1, 6 %). Domněnku, že se fosilní paliva nedají nahradit vyjádřily 2 dívky (11 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 61 %. (Graf č. 265, 266)

8. třída – chlapci

I v této skupině se jako náhrada fosilních paliv uvedla elektřina (2, 12 %); plyn (3, 19 %). Zmíněná byla i solární/vodní/větrná energie (4, 25 %). Že se fosilní paliva nedají nahradit si myslí 2 žáci (12 %). (Graf č. 267, 268)

Otázka č. 31:

K čemu se fosilní paliva využívají?

7. třída – dívky

Paliva, co by zdroj pohonných hmot uvedlo 42 % dotázaných (11). Jejich využití v tepelných elektrárnách na výrobu tepla a elektřiny uvedlo 8 % (2). Surovinou pro výrobu hnojiv nebo pro výrobu plastů vidí fosilní paliva 4 % (1,1). O využití fosilních paliv naopak nikdy neslyšelo 11 % respondentek (3). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 31 %. (Graf č. 269, 270)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že fosilní paliva se využívají jako pohonné hmoty (13, 37 %); v tepelných elektrárnách na výrobu tepla či elektřiny (8, 23 %); při výrobě plastů (1, 3 %). O využití fosilních paliv nikdy neslyšel 1 žák (3 %). Neuvedeno/nezařazeno 9, 26 %. (Graf č. 271, 272)

8. třída – dívky

Dívky uváděly, že se fosilní paliva využívají jako pohonné hmoty (8, 44 %); v tepelných elektrárnách na výrobu tepla/elektřiny (4, 22 %); jako topení v domácnostech (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 28 %. (Graf č. 273, 274)

8. třída – chlapci

Respondenti uváděli využití fosilních paliv jako pohonných hmot (8, 36 %); v tepelných elektrárnách na výrobu tepla/elektřiny (2, 9 %); v průmyslu (1, 5 %); ropa jako zdroj suroviny pro výrobu hnojiva (2, 9 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 23 %. (Graf č. 275, 276)

Otázka č. 32:

Je náhrada fosilních paliv šetrná k životnímu prostředí, nebo má také nějaké dopady na život na Zemi?

7. třída – dívky

Náhradu fosilních paliv za šetrnou bez bližší specifikace označila 4 % dotázaných (1). To, že není šetrnou bez bližší specifikace uvedlo 30 % dotázaných (7). Dalších 13 % uvedlo, že i náhrada fosilních paliv poškozuje životní prostředí (3); nešetrnost v kácení lesů vidí 9 % respondentek (2). Pojem fosilní paliva nezná 9 % žáků (2). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 35 %. (Graf č. 277, 278)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že dle jejich názoru náhrada fosilních paliv není šetrná, a to bez bližší specifikace (10, 37 %); je šetrná bez bližší specifikace (9, 33 %). Ve shodném počtu pak byly zmíněny názory, že například větrné mlýny, coby náhrada za fosilní paliva jsou šetrné, a přitom nezaberou tolik půdy, nebo názor, že taková náhrada je šetrná, protože je obnovitelná (shodně 1, 4 %). Byla zde zmíněna i domněnka, že fosilní paliva nemohou být škodlivá, protože jsou přírodní (1, 4 %). Nemálo chlapců uvedlo, že dle jejich názoru i náhrada fosilních paliv poškozuje životní prostředí (5, 18 %). (Graf č. 279, 280)

8. třída – dívky

Naprostá většina dívek si myslí, že náhrada fosilních paliv není šetrná (11, 55 %); je šetrná, ale bez bližší specifikace (4, 20 %); je šetrná, protože alespoň šetříme fosilní paliva (2, 10 %); je šetrná, protože při jejich využívání nevzniká CO₂ (1, 5 %). Že i náhrada fosilních paliv poškozuje ovzduší si myslí 2 dívky (10 %). (Graf č. 281, 282)

8. třída – chlapci

V této skupině jsou kladné a záporné názory rozděleny vesměs napůl. Stejný počet si myslí, že náhrada fosilních paliv je šetrná bez bližší specifikace stejně tak, že není šetrná bez bližší specifikace (shodně 3, 16 %). Náhradu označil za šetrnou kvůli tomu, že při jejím využívání nevzniká CO₂ 1 žák (5 %). Za nešetrnou kvůli její likvidaci ji označil 1 žák a uvedl, že například právě u likvidace solárních panelů dochází k zatěžování životního prostředí. Neuvedeno/nezařazeno – 11, 58 %. (Graf č. 283, 284)

Otázka č. 33:

V současné době každým dnem vymírá po celém světě spousta druhů z říše fauny a flory. Jaký je váš názor na to, proč se tomu tak děje?

7. třída – dívky

Ztrátu přirozených podmínek ať už kvůli zemědělství, záboru půdy kvůli výstavě bytů/rodinných domů nebo zemědělství či průmyslu nebo změny související se změnou klimatu nebo kácení lesů/pralesů označilo jako příčinu vymírání druhů celých 31 % (9). Příčinu vymírání vidí 17 % (5) respondentek ve znečištění životního prostředí/moře, a to odpadky nebo imisemi. Další uvedly, že se tak děje jako důsledek pytláctví (14 %, 4); sucha 10 % (3). Souvislost s vymíráním druhů vidí 7 % (2) ve využívání přírody lidmi pro zisk (peníze). Povodně nebo nedostatek potravy uvedla 1 dívka (4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 14 %. (Graf č. 285, 286)

7. třída – chlapci

Nejčastější odpovědí byla ztráta přirozených podmínek, jako např. zemědělství, zábor půdy, změny v souvislosti se změnou klimatu, kácení lesů (16, 38 %); pytláctví (7, 17 %); sucho (3, 7 %); skutečnost, že si lidé neváží přírody (3, 7 %); znečištěné prostředí (1, 3 %; povodně (1, 2 %); popř. byl zmíněn přirozený koloběh života – něco se narodí, něco umře (1, 2 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 24 %. (Graf č. 287,288)

8. třída – dívky

Ani v této skupině se nejčastější odpověď nezměnila, tou byla ztráta přirozených podmínek (9, 43 %); následována znečištěním moře a krajiny odpady/emisemi/imisemi/ (2, 9 %); názor, že lidé si neváží přírody, sucho, vymírání populací stáří, nedostatkem potravy (shodně 1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 28 %. (Graf č. 289, 290)

8. třída – chlapci

Rozdíl u odpovědí u této skupiny nebyl až tak markantní, i když se pořadí na první pomyslné příčce nezaměnilo. Nejčastější odpovědí byla ztráta přirozených podmínek (4, 22 %); znečištění moře/krajiny/ovzduší odpady/emisemi/imisemi nebo sucho (shodně 2, 11 %); stáří populace vymírajících druhů či pytláctví (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 44 %. (Graf č. 291, 292)

Otázka č. 34:

Jak byste toto vymírání druhů zpomalili, zastavili?

7. třída – dívky

Šanci na zpomalení vymírání druhů vidí 17 % dotázaných (4) v zastavení kácení lesů/pralesů a v jejich obnově. Další 9 % (2) uvádí, že je nutné zamezit požárům a samozřejmě uhasit ty stávající. Stejný počet ale tvrdí, že takové vymírání zastavit nelze, protože je běžným jevem života (některé druhy vymřou, jiné vzniknou) anebo, že krokem vpřed v této souvislosti je veganství. Po 4 % se zde objevily názory, že je nutné zastavit nebo zpomalit projevy klimatických změn; více trestat pytláctví; zamezit znečištění životního prostředí odpadky a více třídit, popř. skutečnost, že člověk by měl začít se skutečnou ochranou a nehledět pouze na finance (vše po 1, 4%). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 42 %. (Graf č. 293, 294)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uvedli, že způsob zastavení vymírání druhů vidí ve větším důrazu na trestání pytláctví (6, 18 %); zastavením kácení pralesů a jejich obnovou (3, 9 %); v řízeném rozmnožování takových druhů, jejich ochranou a následným vypouštěním (3, 9 %); více se zaměřit na ochranu chráněných druhů, podporovat CHKO, NP apod. (shodně 2, 6 %); zamezit požárům, zastavit/zmírnit projevy klimatických změn, více třídit (shodně 1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 37 %. (Graf č. 295, 296)

8. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly, že je třeba více trestat pytláctví (6, 26 %); více chránit životní prostředí – jednotlivé druhy fauny a flóry (3, 13 %); zamezit budoucím požárům a zastavit ty současné, zastavit/zmírnit projevy klimatických změn (shodně 2, 9 %); řízeným rozmnožováním a následným vypouštěním chráněných druhů nebo podpořit vگانství (shodně 1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 35 %. (Graf č. 297, 298)

8. třída – chlapci

V této skupině respondenti nejčastěji uváděli, že je třeba zastavit/zmírnit projevy klimatických změn nebo zastavit znečišťování prostředí (shodně 2, 11 %). Dále bylo zmíněno zastavení kácení lesů/pralesů a jejich obnova (1, 6 %). Chlapci dále uvedli, že vymírání zastavit nelze, protože je běžnou součástí života, ale také to, že dokud budou na této planetě lidé, žádná opatření nepomohou (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 59 %. (Graf č. 299, 300)

Otázka č. 35:

Proč je důležité, aby Země měla co nejpestřejší druhové složení?

7. třída – dívky

Druhové složení jako estetické hledisko, popř. pro to, aby Země byla zajímavá vidí 16 % dotázaných (4). Že je druhová diverzita důležitá pro život uvedlo 12 % (3); vzájemnou symbiózu druhů/potravní řetězec nebo nutnost diverzity pro ekosystémy uvedlo 8 % žákyň (2). O důležitosti ví 4 % (1) dotázaných, ale neví, proč to tak ve skutečnosti je. Neuvedeno/nezařazeno – 15, 60 %. (Graf č. 301, 302)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji zmiňovali estetické hledisko, popř. skutečnost, že by Země nebyla zajímavá, kdyby tu žilo jen málo druhů (6, 19 %). Stejný počet uvedl, že pestré druhové složení je nutné kvůli vzájemné symbióze jednotlivých druhů (6, 19 %); kvůli zachování potravního řetězce nebo z důvodů zachování ekosystémů (6, 19 %). Další varianty byly, že pestré druhové složení je nutné pro zachování života na Zemi nebo kvůli evoluci (shodně 1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 17, 55 %. (Graf č. 303, 304)

8. třída – dívky

Respondentky uváděly, že zachování biodiverzity je nezbytné pro zachování života na Zemi (6, 35 %); nebo pro to, že na Zemi něco žít musí, protože by jinak byla prázdná (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 59 %. (Graf č. 305, 306)

8. třída – chlapci

Chlapci zmínili nutnost biodiverzity z hlediska zachování života na Zemi (4, 23 %); z důvodu evoluce (2, 6 %); pro skutečnost, že na Zemi něco žít musí, protože jinak by byla prázdná (2, 12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 59 %. (Graf č. 307, 308)

Otázka č. 36:

Současná doba nabízí spoustu různých druhů potravin. Jakým potravinám dáváte doma přednost?

7. třída – dívky

Potravinám z ČR dává přednost 48 % (11) respondentek; 39 % uvádí, že na původ potravin nehledí a prioritou je pro ně cena (9); 4 % naopak přiznala, že nehledí na původ, ale na kvalitu (1). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 9 %. (Graf č. 309, 310)

7. třída – chlapci

Na původ z České republiky u potravin hledí většina rodin respondentů z této skupiny (18, 64 %); naopak na původ nehledí a je pro ně rozhodující cena 6 rodin (22 %). Zbylí respondenti uvedli, že rozhodujícím znakem je pro ně kvalita (4, 14 %). (Graf č. 311, 312).

8. třída – dívky

Nejvíce dávají rodiny přednost potravinám z České republiky (8, 47 %); hledisko ceny zohledňuje 29 % (5); na kvalitu hledí 18 % (3). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 8 %. (Graf č. 313, 314)

8. třída – chlapci

Skupina chlapců přiznala, že jejich rodiny hledí na původ potravin a dávají přednost těm z ČR (9, 53 %); na cenu hledí 29 % (5). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 18 %. (Graf č. 315, 316)

Otázka č. 37:

Pokud kupujete BIO potraviny, tak proč?

7. třída – dívky

Bio potraviny kvůli zdraví a způsobu jakým jsou získávány (hospodaření) jsou nakupovány ve 48 % dotázaných domácností (11); kvůli zdraví je nakupují 4 % (1); 9 % se vyjádřilo, že neví, proč je kupují (2). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 39 %. (Graf č. 317, 318)

7. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že potraviny s certifikací BIO kupují jejich rodiny především kvůli zdraví a způsobu hospodaření (9, 33 %); pouze kvůli zdraví (17, 26 %); popř. že je jejich rodiny kupují, ale neví proč (5, 19 %). Neuvedeno/nenakupují – 6, 22 %. (Graf č. 319, 320)

8. třída – dívky

Zde dívky shodně uvedly, že BIO potraviny kupují kvůli zdraví a způsobu hospodaření (4, 23 %); pouze kvůli zdraví (4, 23 %); nakupují, ale důvod nákupu neznají (4, 23 %). Pouze 1 dívka uvedla, že co jejich rodina k obživě potřebuje, to si sami vypěstují (1, 6 %). Neuvedeno/nenakupují – 4, 23 %. (Graf č. 321, 322)

8. třída – chlapci

V této skupině chlapci nejčastěji odpovídali, že nevědí důvod nákupu potravin s označením BIO (6, 35 %); následováno nákupem výše uvedených potravin kvůli zdraví a způsobu hospodaření (4, 23 %); pouze kvůli zdraví (3, 18 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 24 %. (Graf č. 323, 324)

Otázka č. 38:

Uveďte všechny zápory, které vás napadnou, když se musí potraviny dovážet.

7. třída – dívky

Jako problém u dovozu potravin vidí 35 % dotázaných nízkou kvalitu zboží spojenou s nedozrálostí/přezrálostí či zkažením potravin během cesty (9); dalších 31 % uvedlo, že při dovozu potravin dochází k poškozování životního prostředí vypouštěním škodlivin z výfukových plynů; nebo že jsou zbytečně spotřebovávány pohonné hmoty (8, 31 %). Zdravotní riziko nebo nízké hygienické normy u dovážených potravin shledalo 11 % (3). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 23 %. (Graf č. 325, 326)

7. třída – chlapci

V souvislosti s dovozem potravin žáci nejčastěji uváděli, že mají spojenou s nízkou kvalitou zboží, kdy produkty bývají nedozrálé, přezrálé nebo zkažené cestou (11, 36 %); poškozování životního prostředí, ke kterému dochází v souvislosti s používáním pohonných hmot (5, 16 %); používání více chemie k dozrávání potravin nebo k jejich trvanlivosti (2, 6 %); popř. uvedli zdravotní rizika, ke kterým může docházet v souvislosti s hygienou (1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 39 %. (Graf č. 327, 328)

8. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly zdravotní rizika (4, 23 %); poškozování životního prostředí v souvislosti s dopravou dováženého zboží (2, 12 %); dovoz nepůvodních druhů živočichů se zbožím (1, 6 %). Na dovážení potravin nevidí nic špatného 1 žákyně (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 53 %. (Graf č. 329, 330)

8. třída – chlapci

Chlapci po nejvíce zmiňovali nízkou kvalitu dováženého zboží, jako například nedozrálé, přezrálé produkty, popř. to, že se zboží může zkazit cestou během přepravy (3, 17 %); dále poškozování životního prostředí v souvislosti s přepravou nebo zdravotní riziko jakým jsou např. hygienické normy (shodně 2, 12 %). Na dovážení potravin nevidí nic špatného 2 žáci (12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 47 %. (Graf č. 331, 332)

Otázka č. 39:

Napadají vás nějaké klady (výhody) dovozu potravin?

7. třída – dívky

Získání potravin, které v ČR vůbec nemáme k dispozici anebo které v tu dobu nedozrávají vidí jako přínos dovozu 52 % dívek (2); nižší cenu vidí jako pozitivum 5 % dotázaných (1); stejné procento uvedlo, že žádné výhody buď vůbec nejsou nebo je zrovna v době vypracování dotazníků nenapadly (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 39 %. (Graf č. 333, 334)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že dovozem získáme potraviny, které v České republice buď nemáme vůbec nebo není jejich sezóna (9, 32 %); popř. vidí v dovozu potravin získání kvalitnějšího a chutnějšího zboží nebo možnost rozšíření nabídky (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 18, 64 %. (Graf č. 335, 336)

8. třída – dívky

Dívky shodně uváděly, že dovozem potravin získáme takové druhy, které v ČR nemáme; není jejich sezóna; popř., že dovozem získáme kvalitnější a chutnější zboží včetně rozšíření nabídky zboží (shodně 3, 18 %).

Neuvedeno/nezařazeno – 11, 65 %. (Graf č. 337, 338)

8. třída – chlapci

Většina chlapců uvedla, že žádné klady dovozu potravin nejsou (4, 23 %); zbylí žáci uvedli, že dovozem získáme potraviny, které v ČR buď vůbec nejsou nebo je jejich dovoz mimo sezónnost v ČR; popř. získání kvalitnějšího a chutnějšího zboží (shodně 2, 12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 53 %. (Graf č. 339, 340)

Otázka č. 40:

Je dle Tvého názoru lepší nakupovat potraviny z České republiky než z dovozu? Proč?

7. třída – dívky

Že potraviny z ČR jsou lepší uvedlo 15 žákyň, a to pro skutečnost, že je to blíž/šetříme ŽP nebo že je menší uhlíková stopa (6, 40 %); za kvalitou potravin z ČR si stojí 13 % (2); pro znalost původu 20 % (3); z důvodu čerstvosti potravin 27 % (4). Žákyně dále uvedly, že díky tomu, že se jedná o lokální potraviny nemusí dodavatelé řešit složitou dopravu potravin 40 % (1). Naopak shodný počet uvedl, že dovoz potravin do České republiky pro ně znamená klad v tom, že spotřebitel může ochutnat sortiment, který není běžně v ČR dostupný (1, 4 %). Celkem 3 žákyně uvedly, že je jim jedno, jestli jsou produkty z ČR (13 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 17 %. (Graf č. 341, 342)

7. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že dle jejich názoru je lepší nakupovat potraviny z České republiky. Nejčastěji uváděli, že je to kvůli samotnému dovozu (6, 19 %); kvalitě potravin z ČR (5, 16 %); kvůli skutečnosti, že u potravin z ČR známe původ (4, 13 %); čerstvosti (4,

13 %); není nutné kvůli dovozu poškozovat životní prostředí emisemi/imisemi (2, 7 %). Pro dovoz se vyslovili 4 žáci, a to z důvodu, že mají možnost ochutnat potraviny, které v ČR nemáme (4, 13 %); 1 žák uvedl, že je mu je to jedno (3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 16 %. (Graf č. 343, 344)

8. třída – dívky

I skupina dívek se přiklonila k názoru, že je lepší nakupovat potraviny z ČR, a to zejména kvůli absenci dovozu (4, 25 %); kvalitě potravin z ČR (3, 19 %); zdravotní nezávadnosti (3, 19 %); ochraně životního prostředí před škodlivinami ze spalování pohonných hmot (2, 12 %). Jedno to bylo jedné žákyni (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 19 %. (Graf č. 345, 346)

8. třída – chlapci

Náklonost potravinám z ČR přiznalo 8 chlapců. Nejčastěji uváděli, že je to z důvodu kvality potravin z ČR (4, 23 %); absenci dovozu (2, 12 %); nepoškozování životního prostředí výfukovými plyny, znalost původu, zdravotní nezávadnost (shodně 1, 6 %). Naopak 1 žák si myslí, že lepší je potraviny dovážet, protože tam je cena produktů zpravidla nižší než u tuzemského zboží (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 41 %. (Graf č. 347, 348)

Otázka č. 41:

Když budeme nakupovat potraviny z ČR, budeme tím nějak chránit životní prostředí?

7. třída – dívky

Že nákupem potravin z ČR budeme chránit životní prostředí bez bližší specifikace zastává 37 % dotázaných (12). 21 % dotázaných uvedlo, že tímto způsobem neznečišťujeme ŽP emisemi/imisemi (7). Názor, že tímto způsobem životní prostředí nechráníme uvedlo 15 % žákyň (5); a dalších 12 % uvedlo, že dovoz potravin nemá na životní prostředí žádný vliv (4). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 15 %. (Graf č. 349, 350)

7. třída – chlapci

Názor na to, že nákupem potravin z ČR budeme chránit životní prostředí si myslí 20 % dotázaných (8). 10 % uvedlo, že je to proto, že nebudeme znečišťovat životní prostředí emisemi/imisemi (4); popř. tím, že se nebudou vyhazovat potraviny, které se při dovozu zkazí (1, 2 %). Naopak názor, že se tímto životní prostředí nikterak chránit nebude má 27 % respondentů (11). 18 % uvedlo, že nákup tuzemských potravin nemá na ochranu životního prostředí žádný vliv (7). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 23 %. (Graf č. 351, 352)

8. třída – dívky

Za nákupem potravin z ČR vidí ochranu životního prostředí 17 % dotázaných (4). Dle jejich vyjádření je to především proto, že neznečišťujeme tolik životní prostředí zplodinami z výfukových plynů (3, 12 %). Opačný názor má 29 % dotázaných dívek (7), a to bez bližší specifikace; další dívky uvedly, že nákup potravin z ČR nemá vliv vůbec na nic (3, 13 %); 1 dívka uvedla, že takové opatření u jednoho státu na světě nic nezmění, protože dováží i jiné státy (4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 25 %. (Graf č. 353, 354)

8. třída – chlapci

Jako způsob ochrany vidí nákup lokálních (v měřítku ČR) produktů celkem 22 % dotázaných (22 %); dalších 13 % uvedlo, že je to z důvodu absence emisí z výfukových plynů (3); 9 % uvedlo, že tímto způsobem nebudeme jako spotřebitelé podporovat plantáže, které se pak mohou zrušit (2). Naopak ochranu v tom nevidí 17 % (4) bez bližší specifikace; 9 % uvedlo, že nákup lokálních produktů nemá na nic vliv (2). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 30 %. (Graf č. 355, 356)

Otázka č. 42:

Jak byste motivovali lidi, aby dávali přednost potravinám vypěstovaným, vyprodukovaným v ČR?

7. třída – dívky

Podporou/dotacemi/reklamou by motivovalo 30 % respondentek (7); 9 % by nemotivovalo občany nijak, neboť samy zastávají názor, že každý jednotlivec by si měl kupovat co chce dle svého uvážení (2). Neuvedeno/nezařazeno bylo – 14, 61 %. (Graf č. 357, 358)

7. třída – chlapci

I v této skupině dotazovaných bylo uvedeno, že motivace by měla probíhat formou dotace/podpory/reklamy (9, 39 %). Neuvedeno/nezařazeno – 14, 61 %. (Graf č. 359, 360)

8. třída – dívky

Pouhých 12 % děvčat z dotazované skupiny odpovědělo, že by motivaci směřovaly na podporu pomocí dotací nebo reklamy (2). Dalších 17 % uvedlo, že by motivaci nijak neovlivňovaly, každý si má kupovat to, co chce (3); a stejný počet uvedl, že produkty z ciziny mají rády, a tudíž nemohou motivovat k něčemu, v co samy nevěří, jiné (3, 17 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 53 %. (Graf č. 361, 362)

8. třída – chlapci

Chlapci nejvíce uváděli, že motivace by měla hlavně apelovat na to, že nákup produktů z ČR nám umožní znát normy, původ např. mléčných výrobků nebo masných produktů, a že máme možnost znát dodavatele (3, 17 %); popř., že by motivaci prováděli pomocí podpor/dotací/reklamy (2, 12 %). Skutečnost, že by podporu žádným způsobem neprováděli uvedlo 6 % z důvodu toho, že každý si má kupovat to, co chce (1); nebo protože, dotýčný respondent má sám rád produkty ze zahraničí, a proto nemůže motivovat k něčemu jinému ostatní (2, 12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 53 %. (Graf č. 363, 364)

Otázka č. 43:

Co by podle vašeho názoru měli dospělí a Ti, co rozhodují o budoucnosti dělat a nedělají to (v rámci životního prostředí)?

7. třída – dívky

Shodně po 9 % (2) padl názor, že je nutné více chránit životní prostředí, zamezit kácení stromů a podpořit výsadbu nových a dále, že je nutné více třídit a neznečišťovat krajinu odpadky. Dalšími názory byla nutnost neplýtvat (papírem, jídlem); nepodporovat výrobu plastových výrobků; přestat dělat vše pro peníze; trávit více času v přírodě a zároveň se tím pádem o přírodu více zajímat (4 %, 1). Se stejným procentuálním zastoupením se zde objevil názor, že je nutné více poslouchat mladé lidi, protože ti zde budou delší dobu než ti, kteří v současné době o vývoji planety rozhodují. Neuvedeno/nezařazeno – 14, 59 %. (Graf č. 365, 366)

7. třída – chlapci

Chlapci si myslí, že by mezi priority v chování mělo patřit třídění odpadu a odpadem neznečišťovat životní prostředí (3, 10 %); neplýtvat s jídlem, nepodporovat výrobu plastových výrobků; více se zajímat o budoucnost a ne žít pouze v přítomnosti (shodně 2, 7 %); více chránit životní prostředí a zamezit přespřílišnému kácení stromů a zároveň podpořit jejich obnovu; nevybíjet zvěř; trávit více času v přírodě a o dění v přírodě se více zajímat a v neposlední řadě redukovat tepelné elektrárny (shodně 1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 17, 57 %. (Graf č. 367, 368)

8. třída – dívky

Dívky shodně uvedly, že mezi vzorové chování dospělých by mělo patřit neplýtvat s jídlem, redukovat množství lidí na planetě, podpořit rozvoj bio farem, omezit dopravu, řádně vychovávat děti a budovat jejich vztah k přírodě (shodně 1, 6 %). 1 dívka zmínila názor, že dospělým je jejich chování a dopady jejich chování lhostejné (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 64 %. (Graf č. 369, 370)

8. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že dospělí by měli více chránit životní prostředí; zamezit kácení stromů a podpořit jejich výstavbu (4, 23 %); omezit dopravu (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 71 %. (Graf č. 371, 372)

Otázka č. 44:

Je vám jedno, jak se vlivem lidské civilizace život na této planetě vyvíjí?

7. třída – dívky

Vývoj planety nezajímá 4 % dotázaných (1); 18 % uvedlo, že osud planety jim lhostejný není (4); naprostá většina dotázaných 74 % uvedla, že vývoj planety jim jedno není a budoucnosti se bojí (17). Neuvedeno/nezařazeno -1, 4 %. (Graf č. 373, 374)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že jim otázka budoucnosti vývoje na této planetě lhostejná není a že se budoucnosti obávají (shodně 9, 32 %). Lhostejnost přiznalo 5 chlapců (18 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 18 %. (Graf č. 375, 376)

8. třída – dívky

Respondentky uváděly, že vývoj planety jim lhostejný není (5, 29 %); popřípadě, že se budoucnosti obávají (9, 53 %). Lhostejnost přiznaly 2 dívky (12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 6 %. (Graf č. 377, 378)

8. třída – chlapci

Chlapci přiznali, že jim vývoj planety není lhostejný (4, 24 %); popř. že se budoucnosti obávají (5, 29 %). Lhostejnost přiznali 4 chlapci (24 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 24 %. (Graf č. 379, 380)

Otázka č. 45:

Zhodnoťte současnou situaci.

7. třída – dívky

Žákyně zde nejvíce zmiňovaly skutečnost, že Země má už příliš mnoho problémů a tudíž i špatné vyhlídky na budoucnost (9, 30 %); dále, že lidé neúměrně znečišťují ŽP; neváží si planety, popř. že respondentky zneklidňují odpadky v krajině a mořích (6, 20 %). Příliš velké klimatické změny a s nimi související sucho a horko zmínilo 7 % dotázaných (2) a ve shodném počtu pak byly uvedeny problémy související s požáry, táním ledovců, nedostatečným třídění nebo příliš velké vymírání zvířat (shodně 1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 17 %. (Graf č. 381, 382)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že dle jejich mínění má Země v současnosti už příliš problémů s nejistými vyhlídkami na budoucnost (6, 18 %); příliš velké klimatické změny (5, 15 %); příliš velké znečišťování planety lidmi (2, 6 %); požáry (1, 3 %); nadměrná spotřeba plastů (1, 3 %); nebo problémy s kvalitou půdy a s tím souvisejících negativ (1, 3 %). Naopak 3 chlapci uvedli, že současná situace je dobrá, protože se zmenšuje ozonová vrstva; popř. lidstvo omezuje plasty (shodně 3, 9 %). Neuvedeno/nezařazeno – 14, 43 %. (Graf č. 383, 384)

8. třída – dívky

Dívky se nejčastěji přikláněly k názoru, že v současné době má Země už příliš mnoho problémů s nejistou budoucností (4, 22 %); lidé neúměrně znečišťují životní prostředí/neváží si planety/odpadky a ropa v mořích (3, 17 %); velké klimatické změny, které s sebou přinášejí velká sucha, tepla (1, 5 %); popř. uvádějí problémy se suchem (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 50 %. (Graf č. 385, 386)

8. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji zmiňovali, že problém současné doby je v mladých lidech, kteří si neváží planety, protože k ní nemají vztah (6, 25 %); znečišťování životního prostředí lidmi, které s sebou přináší mimo jiné odpadky v mořích (6, 25 %); příliš mnoho současných problémů Země s nejistými vyhlídkami na budoucnost (1, 4 %); klimatické změny a s nimi souvisejícím suchem, teplem (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 42 %. (Graf č. 387, 388)

Otázka č. 46:

Kdo vede rodinu pro-environmentálně? Vy rodiče nebo rodiče vás?

7. třída – dívky

Názor, že rodiče vedou žáky zastává 57 % dotázaných (13); dřív to byli rodiče, ale nyní se role obrátila uvedla 4 % (1); a vzájemné současné ovlivňování uvedlo 18 % (4). Skutečnost, že v rodině tuto problematiku neřešení přiznala 4 % dotázaných (1). Neuvedeno/nezařazeno bylo – 4, 17 %. (Graf č. 389, 390)

7. třída – chlapci

Chlapci jednoznačně odpovídali, že ten, kdo v jejich rodině udává směr pro-environmentálnímu chování jsou rodiče (18, 65 %). Mezi dalšími sděleními bylo, že chlapci vedou rodiče, popř. se jejich úlohy střídají, v rodině toto neřeší (shodně 2, 7 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 14 %. (Graf č. 391, 392)

8. třída – dívky

Dívky uváděly, že rodiče vedou dívky (13, 76 %); nebo, že dívky vedou rodiče (2, 12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 12 %. (Graf č. 393, 394)

8. třída – chlapci

Chlapci uváděli, že proenvironmentálně vedou rodiny rodiče (6, 33 %); chlapci vedou rodiče (2, 11 %); nebo skutečnost, že v rodině toto neřeší (2, 11 %). 1 chlapec přiznal, že se sám od sebe snaží chránit životní prostředí (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 39 %. (Graf č. 395, 396)

Otázka č. 47:

Jaká témata byste chtěli ve škole probírat?

7. třída – dívky

Problematiku globálního oteplování, situaci kolem životního prostředí ve světě nebo téma voda bylo chtělo shodně probírat 7 % dotázaných (2). Přednáška ze škol zaměřených na životní prostředí by pozitivně ohodnotila 4 % (1); stejně tak téma vývoje Země/evoluce. Více o třídění či recyklaci by se mělo zájem dozvědět 11 % dotázaných (3); a nejvíce procent přineslo téma ochrany životního prostředí se zamezením vzniku škodlivin či požárů (6, 21 %). Názor, že ve škole vše potřebné je probíráno vyslovila 4 % (1) z dotázaných. Neuvedeno/nezařazeno – 8, 29 %. (Graf č. 397, 398)

7. třída – chlapci

Chlapci uváděli, že nejvíce by je zajímala témata přírody a živočichů, recyklace, třídění (shodně 4, 14 %); ochrana životního prostředí, popř. omezení výskytu požárů, omezení škodlivin (3, 10 %); problematika globálního oteplování nebo vývoj Země/evoluce (shodně 1, 4 %). 2 žáci uvedli, že vše podstatné ve škole probírají (7 %). Neuvedeno/nezařazeno – 14, 48 %. (Graf č. 399, 400)

8. třída – dívky

Dívky zmiňovaly zájem o psychologii/chování lidí v rámci životního prostředí (2, 12 %); témata ochrany životního prostředí s omezením škodlivin a výskytu požárů (1, 6

); zájem o přednášky ze škol zaměřených na životní prostředí (1, 6 %). Lhostejnost projevíly 2 dívky (12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 64 %. (Graf č. 401, 402)

8. třída – chlapci

Respondenti z této skupiny uváděli zájem o témata problematiky životního prostředí (2, 12 %); recyklaci a třídění (1, 6 %); ochraně životního prostředí s omezením škodlivin a výskytem požárů (1, 6 %); nebo přednášek ze škol, které jsou na životní prostředí zaměřené (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 70 %. (Graf č. 403, 404)

Otázka č. 48:

Je něco, co vás v rámci ŽP trápí/zajímá?

7. třída – dívky

Tato otázka přinesla více méně odpovědi již zmiňované v těch předešlých tématech. Problém vidí respondentky v chování lidí vůči životnímu prostředí nebo v plastech a s negativními dopady s nimi spojenými (shodně 3, 11 %). Požáry trápí 7 % (2) žákyně; znečištěné ovzduší, odpad a produkci/plýtvání potravin shodně 4 % (1). Vymírání druhů zvířat následkem znečištění životního prostředí, ale i v současné době sociálními sítěmi diskutovanou problematiku týrání zvířat trápí 26 % žákyň (7). Nic netrápí 15 % (4). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 18 %. (Graf č. 405, 406)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že je trápí, potažmo zajímá příroda, plasty a s nimi související problémy, požáry/kácení/vypalování lesů (shodně 2, 7 %); globální oteplování/klimatické změny, znečištěné ovzduší, zajímavosti ohledně nových technologií, povrchové doly, chování lidí a jejich sobeckost vůči životnímu prostředí (shodně 1, 3 %). Nic netrápí/nezajímá 47 % dotázaných (14). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 17 %. (Graf č. 407, 408)

8. třída – dívky

Dívky a jejich výpověď, že je něco trápí/zajímá byla ve své podstatě nevytvářející. Ano, bez bližší specifikace uvedlo 35 % (6) dívek; nic nezajímá 41 % (7). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 24 %. (Graf č. 409, 410)

8. třída – chlapci

Chlapce zajímá/trápí globální oteplování/klimatické změny, lidé – jejich chování a sobeckost vůči životnímu prostředí, využívání fosilních paliv, plýtvání s vodou (shodně 1, 6 %). Nic netrápí 41 % (7). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 35 %. (Graf č. 411, 412)

Otázka č. 49:

Co děláte pro životní prostředí konkrétně vy?

7. třída – dívky

Úklid odpadků v krajině/venku vidí jako svůj vlastní osobní přínos 3 % (1); v třídění odpadu zase 27 % (9). Osobní snaha neplýtvat vodou či elektřinou je zmíněna u 12 % (4); úklid po sobě samých v přírodě 21 % (7). Nepodpořit prodej plastů například

tím, že nekupují zbytečně plastové nákupní tašky nebo zboží v plastu zabalené uvedlo 6 % dotázaných (2). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 31 %. (Graf č. 413, 414)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že třídí odpad (7, 23 %); nenechávají za sebou v přírodě nepořádek, nepodporují prodej plastů (shodně 2, 7 %); sází stromy, neplývají s vodou, elektřinou (shodně 1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 17, 57 %. (Graf č. 415, 416)

8. třída – dívky

Dívky uváděly třídění odpadu (3, 16 %); neplýtvání s vodou, elektřinou, nezanechávání nepořádku v přírodě (shodně 2, 11 %). 1 dívka uvedla, že navštěvuje přírodu, ze které odnáší odpad, který tam zanechal někdo jiný (5 %). Neuvedeno/nezařazeno - 11, 58 %. (Graf č. 417, 418)

8. třída – chlapci

Chlapci uváděli třídění odpadu (3, 16 %); podporování eko dopravy (2, 11 %), a to například využívání vlaku, kola; používání eko drogerie, šetření s vodou/elektřinou nebo uklízení nepořádku z přírody po jiných osobách (shodně 1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 58 %. (Graf č. 419, 420)

Otázka č. 50:

Co víte, že byste měli dělat, ale neděláte to?

7. třída – dívky

Plýtvání s vodou, nákup balené vody nebo plýtvání s elektřinou uvedla shodně po 4 % (1) dotázaných. K plýtvání s jídlem se přiznalo 5 % (2); ke skutečnosti, že netřídí odpad 13 % dívek (3). Neuvedeno/nezařazeno – 15, 65 %. (Graf č. 421, 422)

7. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že netřídí odpad (6, 19 %); nešetří s vodou, nechrání přírodu, tak jak by měli (shodně 2, 6 %); vytváří moc odpadu, plývají s elektřinou, zanechávají za sebou odpad (shodně 1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 19, 60 %. (Graf č. 423, 424)

8. třída – dívky

Dívky uvedly, že nešetří s vodou, zanechávají za sebou odpadky (shodně 1, 6 %); netřídí (2, 13 %). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 75 %. (Graf č. 425, 426)

8. třída – chlapci

V této skupině o vyjádření k dané problematice nebyl moc zájem. Pouze 1 chlapec uvedl, že ve své podstatě nedělá nic, co by měl (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 16, 94 %. (Graf č. 427, 428)

Otázka č. 51:

Jak si představujete, že bude za 50 let vypadat krajina/příroda kolem vás?

7. třída – dívky

Dívky si myslí, že za 50 let bude planeta Země bez lesů, zvíře, plodin nebo potravy (5, 18 %); vyschlá/větší horka a může docházet k válkám o vodu, prostředí bude znečištěné odpady a skládkami, popř. uvedly, že za tuto dobu už nic nebude (shodně 4, 15 %). Celkem 3 děvčata si myslí, že tuto planetu a ani její obyvatele nic dobrého nečeká (11 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 26 %. (Graf č. 429, 430)

7. třída – chlapci

Chlapci uváděli, že za 50 let bude, dle jejich názoru, planeta vyschlá/větší horko, popř. je možné, že bude docházet k válkám o vodu (6, 17 %); prostředí bude znečištěné odpady a skládkami (4, 12 %); krajina bude bez zvíře, popř. plodin a tudíž potravy (3, 9 %); volná půda bude zabrána ve prospěch domů, hal, v krajině zůstane spousta brownfieldů (2, 6 %). 4 chlapci uvedli, že se za 50 let nic nezmění a vše zůstane tak, jak v dnešní podobě známe (12 %); 1 uvedl, že tuto planetu a její obyvatele nic dobrého nečeká (3 %); 1 chlapec si myslí, že stále ještě nic není ztraceno a vše záleží na tom, jak se k dnešním problémům postaví lidé (3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 13, 38 %. (Graf č. 431, 432)

8. třída – dívky

Tato skupina respondentek popsala svou představu o budoucnosti planety jako o místě, které bude znečištěné odpady a skládkami (3, 17 %); planeta bude bez lesů/zvíře/plodin/potravy (2, 12 %); v krajině bude více elektráren (1, 6 %). 2 dívky uvedly, že planetu nic dobrého nečeká (12 %); 1 dívka si myslí, že stále ještě záleží na lidech, jak se k současným problémům postaví (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 47 %. (Graf č. 433, 434)

8. třída – chlapci

Žáci z této třídy nejčastěji vyjadřovali negativní obraz budoucnosti. 3 chlapci si myslí, že tuto planetu již nic dobrého nečeká, budoucnost planety je vážným ohrožením a o budoucnost by se měli její obyvatelé obávat (17 %); 2 chlapci si uvedli, že planeta bude bez lesů/zvíře/plodin/potravy (12 %); prostředí bude znečištěné odpady, skládkami (1, 6 %); zřídí se více elektráren (1, 6 %). 1 žák uvedl, že budoucnost planety neřeší (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 53 %. (Graf č. 435, 436)

Otázka č. 52:

V čem spatřujete největší problémy ŽP?

7. třída – dívky

Doprava a s ní související znečištění ovzduší byla zmíněna ve 4 % odpovědí (1); globální oteplování 7 % (2); kácení či vypalování lesů a nedostatek třídění ve shodném zastoupení 3 % (1); nedostatek vody a její plýtvání vnímá jako problém 7 % dotázaných (2); shodný počet požáry či výrobu a následnou spotřebu plastů

10 % (3). Tání ledovců a vymírání zvířat vnímá jako největší problém 3 % respondentek (1); celkové znečištění životního prostředí 23 % (7). Neuvedeno/nezařazeno bylo – 8, 27 %. (Graf č. 437, 438)

7. třída – chlapci

Největší problémy současné doby chlapci z této skupiny spatřují v nedostatku vody, popř. v plýtvání s ní (6, 19 %); ve znečištěném životním prostředí (5, 16 %); v globálním oteplování (3, 10 %); v současných velkoplošných požárech (2, 7 %); nedostatečném třídění (1, 3 %); ve spotřebě plastu (1, 3 %). Žádný problém v rámci životního prostředí nevidí 1 žák (3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 39 %. (Graf č. 439, 440)

8. třída – dívky

Dívky uváděly problém ve spotřebě plastu nebo celkově znečištěném životním prostředí (shodně 2, 11 %); globálním oteplování, v problémech v souvislosti s elektrárnami (1, 6 %). V ničem nevidím problém 1 dívka (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 59 %. (Graf č. 441, 442).

8. třída – chlapci

Jako největší problémy současné doby chlapci vidí v celkově znečištěném životním prostředí (2, 13 %); globálním oteplování, v nedostatku vody a v plýtvání s ní, ve spotřebě plastu, v dopravě a s ní spojenými emisemi, ve spotřebě fosilních paliv (shodně 1, 6 %). V ničem nevidí problém 1 žák (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 50 %. (Graf č. 443, 444)

Otázka č. 53:

Jaká navrhuje řešení?

7. třída – dívky

Méně elektráren a průmyslu produkujícího emise/imise zmínila jako řešení 4 % (1); vyrábět méně plastů a najít za plast náhradu, která bude šetrnější k životnímu prostředí zmínilo 13 % (3); omezení osobní dopravy navrhlo 8 % (2); zmírnit nebo skončit se znečišťováním bez bližší specifikace uvedlo 13 % (3); výrobu více eko výrobků podpořila 4 % (1) respondentek; více třídít 8 % (2). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 50 %. (Graf č. 445, 446)

7. třída – chlapci

Jako řešení problémů vidí chlapci ve zřízení spaloven odpadu bez emisí (3, 10 %); v menší počtu elektráren, popř. menší využití průmyslu (2, 7 %); menším využívání plastových výrobků/produktů, v uhašení současných požárů, v zamezení plýtvání, zastavení nebo zmírnění znečišťování nebo se více zaměřit na třídění (shodně 1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 19, 66 %. (Graf č. 447, 448)

8. třída – dívky

Dívky jako východiska navrhly snížit využívání a používání plastových produktů a výrobků, zastavit nebo zmírnit znečišťování planety (shodně 2, 12 %); zastavit nebo zmírnit kácení lesů (1, 6 %). Že řešení ze současných problémů není, uvedla 1 žákyně (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 64 %. (Graf č. 449, 450)

8.třída – chlapci

Současný stav by chlapci vyřešili tím, že by zmírnili znečišťování planety nebo by odstranili černé skládky (shodně 1, 6 %); popř. uváděli, že by zvýšili možnost ekologičtější dopravy jako např. elektromobily, vlaky, kola (3, 18 %).

Neuvedeno/nezařazeno – 12, 70 %. (Graf č. 451, 452)

Otázka č. 54:

Kdo vás v souvislosti s ochranou životního prostředí zaujal?

7.třída – dívky

Nejvíce odpovědí zůstalo nezodpovězených 87 % (20); shodně po 4 % byla uvedena možnost, že takovou osobnost vidí respondentka ve své vlastní mamince, která má ráda přírodu a zároveň, že ji baví životní prostředí chránit. Dále herec Tom Felton, u kterého bylo zmíněno jeho připojení ke kampani OSN „Beat Plastic Pollution tag!“, kdy se kdokoliv může veřejně zavázat, že ze svého běžného života vyřadí nějaký jednorázový plast. V neposlední řadě byl v souvislosti s výše položenou otázkou zmíněn youtuber Mr. Beast, jenž nechal vysadit na 20 milionů stromů. Neuvedeno/nezařazeno – 20, 87 %. (Graf č. 453, 454)

7. třída – chlapci

Chlapci zmínili Gretu Thunbergovou (2, 40 %); paní učitelku přírodopisu ze 7.třídy; firmu Toyodu Gosei Czech s.r.o., kdy společnost se v rámci projektu zavázala vysadit po celém světě 600 000 stromů (k říjnu 2018 bylo vysázeno 301 905 stromů); Mr. Beast (shodně 1, 20 %). Neuvedeno/nezařazeno – 23, 82 %. (Toyota Gosei @2018) (Graf č. 455, 456)

8. třída – dívky

Dívky zmínily Gretu Thunbergovou (5, 29 %). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 71 %. (Graf č. 457, 458)

8. třída – chlapci

Chlapci zmínili Gretu Thunbergovou (2, 12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 15, 88 %. (Graf č. 459, 460)

7.2 Základní škola Kadaň, ul. Chomutovská 1683, Kadaň (3. ZŠ)

Otázka 0/1:

Ve volném čase se zajímám o životní prostředí

7. třída – dívky

Zájem o ŽP ve volném čase projevilo 7 respondentek z celkového počtu 18 dívek ve skupině a 9 dívek uvedlo, že se o ŽP nezajímají. Neuvedeno/nezařazeno – 2 odpovědi. (Graf č. 461)

V případě, že respondent/ka odpověděl/a „ANO“, měl/a možnost podrobně se vyjádřit, jak se o životní prostředí zajímá.

Celkem 1 žákyně uvedla, že se o dění kolem životního prostředí ve volném čase zajímá, a to například tím, že sama o přírodě/krajině přemýšlí (8 %); další 1 dívka uvedla, že ve volném čase třídí odpad (1, 8 %); anebo tím, že neodhazuje odpadky na zem, či tím že ve volném čase sleduje tematická videa (shodně 1, 8 %). Zájem o životní prostředí tím, že si o aktuálních tématech této problematiky povídají s kamarády nebo blízkým okolím vyjádřily 3 dívky (25 %); shodný počet uvedl, že tuto problematiku řeší ve škole (3, 25 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 17 %. (Graf č. 462)

7. třída – chlapci

Zájem o ŽP projevili 4 chlapci, 9 chlapců uvedlo, že se ve volném čase o ŽP žádným způsobem nezajímají. Neuvedeno/nezařazeno – 5. (Graf č. 463)

V případě, že respondent/ka odpověděl/a „ANO“, měl/a možnost podrobně se vyjádřit, jak se o životní prostředí zajímá.

Chlapci ve shodném počtu uvedli, že ve volném čase třídí odpad, nevyhazují odpadky na zem, řeší problematiku buď ve škole nebo s blízkým okolím (shodně 1, 25 %). (Graf č. 464)

8. třída – dívky

V této skupině byl zájem i nezájem rozdělen zhruba mezi dvě stejné části. Zájem projevilo 6 dívek, nezájem uvedlo 7 dívek. Neuvedeno/nezařazeno – 6. (Graf č. 465)

V případě, že respondent/ka odpověděl/a „ANO“, měl/a možnost podrobně se vyjádřit, jak se o životní prostředí zajímá.

Mezi nejčastější činnosti v rámci projevení zájmu o ŽP ve volném čase patřilo třídění odpadu (4, 57 %); poté byl uveden sběr plastového odpadu ve volném prostředí, zjišťování informací o stavu ŽP nebo skutečnost, že se daná dívka snaží nepodporovat koupi plastu (shodně 1, 14 %). (Graf č. 466)

8. třída – chlapci

Zájem uvedli pouze 4 chlapci; 10 uvedlo, že se o ŽP ve volném čase nezajímají. Neuvedeno/nezařazeno – 2. (Graf č. 467)

V případě, že respondent/ka odpověděl/a „ANO“, měl/a možnost podrobně se vyjádřit, jak se o životní prostředí zajímá.

Chlapci uvedli, že ve volném čase přemýšlí nebo se přímo zajímají o dění kolem ŽP jak v ČR, tak i ve světě (1, 25 %); třídí odpad (2, 50 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 25 %. (Graf č. 468)

Otázka č. 0/2:

Ve volném čase nejčastěji dělám

7. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly, že svůj volný čas tráví venku s kamarády (15, 65 %); chodí do zájmových kroužků (3, 13 %); hrají hry na herních konzolích/mobilním telefonu (2, 9 %). Pouze 1 dívka uvedla i tu skutečnost, že ve volném čase nedělá nic (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 4 %. Graf č. 469, 470)

7. třída – chlapci

Do dotazníku se zapojili všichni chlapci. Nejčastěji byla v souvislosti s trávením volného času uváděna hra na herních konzolích/mobilním telefonu (14, 61 %); návštěva zájmových kroužků (3, 13 %); venkovní aktivity s přáteli (6, 26 %). (Graf č. 471, 472)

8. třída – dívky

Nejčastější odpovědí u této skupiny respondentek bylo trávení volného času venku s kamarády (13, 38 %); návštěva zájmových kroužků (11, 32 %); věnování volného času studiu (5, 15 %). Hraním her na herních konzolích/mobilních telefonech tráví volný čas 5 respondentek (15 %). (Graf č. 473, 474)

8. třída – chlapci

Chlapci nejvíce zmiňovali hraní her na herních konzolích/mobilních telefonech (8, 36 %); návštěvu zájmových kroužků (6, 27 %); volnočasových aktivit venku s kamarády (5, 23 %); studium (2, 9 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 5 %. (Graf č. 475, 476)

Otázka č. 1:

Co jste v poslední době (z TV, ve škole, v rodině) zaznamenali jako problém, který vznikl v důsledku odpadu nebo se odpadu týká? (Vypište vlastními slovy)

7. třída – dívky

Dívky uváděly, že nejčastěji z okolí zaznamenávaly problém, který se týká v mořích znečištěné vody plastem (5, 23 %); nebo z osobní zkušenosti byly svědky oslavou příchodu Nového roku zničeného a znečištěného prostředí, či ovzduší (5, 23 %). Dále zmínily problematiku znečištěného životního prostředí plastovým odpadem (4, 18 %); poranění nebo následné umírání zvířat v důsledku znečištěného prostředí plastem – jednalo se o vodní živočichy či ptáky, kteří konzumují plastový odpad, popř. se do něj zamotávají a umírají následkem utonutí (2, 9 %). Se shodným počtem pak byla zmíněna problematika globálního oteplování a následné projevy klimatických změn, znečištěného prostředí, znečištěného ovzduší, které vzniká pálením PET lahví

nebo naopak jako pozitivní zprávu – levnější svoz odpadu v důsledku třídění odpadu (1, 5 %). Žádný problém nevidí nebo nezaznamenala 1 žákyně (5 %).

Neuvedeno/nezařazeno – 1, 5 %. (Graf č. 477, 478)

7. třída – chlapci

Chlapci nejvíce zaznamenávali problematiku plastového odpadu v oceánech a mořích (6, 32 %); oslavami Silvestru zničeném a znečištěném prostředí nebo v nedostatečném třídění odpadu (shodně 3, 16 %). Další nejčastější odpovědí bylo vymírání jednotlivých druhů zvířat, jehož příčinu žáci vidí ve znečištěném životním prostředí odpady (2, 11 %). Ve shodném počtu pak bylo zmíněno znečištěné ovzduší, znečištěná krajina/prostředí, v masovém vybíjení určitých druhů pro lidovou medicínu (1, 5 %). Žádný problém nevidí nebo nezaznamenal 1 chlapec (5 %).

Neuvedeno/nezařazeno – 1, 5 %. (Graf č. 479, 480)

8. třída – dívky

Dívky z této skupiny nejčastěji zmiňovaly plast v mořích/oceánech (12, 46 %); znečištěnou krajinu (4, 15 %); vymírání zvířat (3, 12 %) nebo oslavami na Silvestra zničené nebo znečištěné prostředí či ovzduší (2, 8 %). Žádný problém nevidí nebo nezaznamenaly 4 dívky (15 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 4 %. (Graf č. 481, 482)

8. třída – chlapci

I v této skupině bylo nejčastěji zmiňované znečištění moří/oceánů plastovým odpadem (11, 50 %); znečištění nebo zničení krajiny či prostředí odpadem (3, 14 %); shodně pak bylo uvedeno znečištěné ovzduší, vymírání zvířat, globální oteplování a s ním související projevy klimatických změn, úbytek pitné vody či problematika objemů odpadů (1, 5 %). Žádný problém nevidí nebo nezaznamenal 1 žák (5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 9 %. (Graf č. 483, 484)

Otázka č. 2:

Odpad má mnoho podob. Nejsou to pouze plasty, jak by se mohlo zdát. Jaké druhy odpadu znáte?

7. třída – dívky

Nejčastěji žákyně zmiňovaly sklo (13, 24 %); papír (12, 22 %); plast (7, 13 %), kov či smíšený odpad (5, 9 %); BIO odpad (4, 7 %), elektro odpad nebo emise/imise (shodně 2, 3 %); železo, jaderní, textilní či dřevěný odpad (shodně 1, 2 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 2 %).

Doplňující informací je zjištění znalosti tříděného odpadu – 3 a více druhů odpadu uvedlo 11 žáků (65 %). (Graf č. 485, 486, 487)

7. třída – chlapci

Chlapci byl nejvíce zmiňován papír (14, 25 %); sklo (13, 23 %); kov (6, 11 %); BIO odpad (5, 9 %); smíšený a elektro odpad (4, 7 %); plast (3, 5 %) a poté shodně emise/imise, olej, textil, zbytky jídla a karton (1, 2 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 3 %.

Doplňující informací je zjištění znalosti tříděného odpadu – 3 a více druhů odpadu uvedlo 60 % žáků (9). (Graf č. 488, 489, 490)

8. třída – dívky

Dívky uváděly nejčastěji papír (15, 21 %); sklo (12, 17 %); kov (10, 14 %); BIO odpad a hliník/plechovky (8, 11 %); elektro odpad (5, 7 %); smíšený odpad (4, 6 %); zbytky jídla (3, 2 %). Zajímavé je, že plast byl zmíněn pouze ve 3 případech (2 %). Mezi dále zmíněnými druhy odpadu byl olej, textilní odpad, karton nebo chemický odpad (shodně 1, 1 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 1 %.

Doplňující informací je zjištění znalosti tříděného odpadu – 3 a více druhů odpadu uvedlo 8 dívek (42 %). (Graf č. 491, 492, 493)

8. třída – chlapci

Chlapci opakovaně uváděli papír (9, 23 %); sklo (6, 15 %); BIO odpad (6, 15 %); plast (4, 10 %); smíšený odpad a jaderný odpad (shodně 3, 8 %); chemický odpad (2, 3 %); kov, elektro a textilní odpad chlapci uváděli pouze zřídka (shodně 1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2,5 %).

Doplňující informací je zjištění znalosti tříděného odpadu – 3 a více druhů odpadu uvedlo 25 % (4). (Graf č. 494, 495, 496)

Otázka č. 3:

Třídíte doma odpad?

7. třída - dívky

Většina rodin respondentek v domácnosti třídí odpad (16, 89 %). Skutečnost, že jejich domácnosti odpad netřídí přiznaly jen 2 respondentky (11 %). (Graf 497, 498)

7. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že jejich rodiny třídí celkem v 10 případech (56 %), netřídí v 8 rodinách (44 %). (Graf č. 499, 500)

8. třída – dívky

Celkem 13 rodin dle dotazníkového průzkumu třídí odpad v domácnosti (69 %); 5 netřídí (26 %). Nezařazeno/nezodpovězeno – 1, 5 %. (Graf č. 501, 502)

8. třída – chlapci

Tato skupina respondentů uvedla, že ve 13 případech dochází v domácnostech ke třídění odpadů (81 %); ve 3 případech nikoliv (19 %). (Graf č. 503, 504)

Otázka č. 4:

Jaké druhy odpadu doma třídíte?

7. třída – dívky

Nejčastěji se v rodinách respondentek třídí plast (16, 39 %); papír (13, 32 %); sklo (8, 20 %); kov (2, 5 %); BIO odpad (1, 2 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 2 %. (Graf č. 505, 506)

7. třída – chlapci

Nejčastěji tříděným druhem byl zmiňován plast (8, 32 %); papír (6, 24 %); sklo (4, 16 %); BIO odpad (3, 12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 16 %. (Graf č. 507, 508)

8. třída – dívky

Dívky nevíce zmiňovaly plast (13, 29 %); papír (11, 24 %); sklo (5, 11 %); BIO odpad (4, 9 %); kov (3, 7 %); hliník (2, 5 %); PET lahve a tuk (1, 2 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 11 %. (Graf č. 509, 510)

8. třída – chlapci

Respondenti z této skupiny uváděli plast (10, 31 %); papír (9, 27 %); sklo (4, 12 %); BIO odpad (3, 9 %); shodně kov, elektro odpad, PET lahve a textilní odpad (shodně 1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 9 %. (Graf č. 511, 512)

Otázka č. 5:

Snažíte se doma omezit nějak jeho množství?

7. třída – dívky

Celkem 15 dívek uvedlo, že se v domácnostech nesnaží o redukci odpadu (83 %); 2 naopak uvedly, že ano (11 %). Dívky uvedly, že redukce odpadu spočívá v tom, že při nákupu místo igelitových sáčků používají své plátěné pytlíky nebo látkové tašky, popř. se snaží nekupovat zboží balené v plastových obalech a v případě nutnosti dávají naopak přednost obalům vratným. Neuvedeno/nezařazeno – 1, 6 %. (Graf č. 513, 514)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že objem odpadu jejich rodiny cíleně neprovádí (16, 89 %). Pouze 2 rodiny se snaží o opak (11 %) a to tím, že pokud nakupují produkty ve v domácnostech využitelných obalech, tak je i několikrát použití (2). (Graf č. 515, 516)

8. třída – dívky

Zajímavější výsledky přineslo šetření ve skupině žákyň 8. třídy. Ty uvedly, že jejich rodiny se snaží o redukci objemu odpadu v celkem 8 případech (42 %). Jako snahu o omezení vidí v používání plátěných tašek či sáčků (3); omezení nákupu v plastovém obalu, popř. při možnosti volby nakupují produkty s vratnými obaly (3); nebo nákup v bezobalovém obchodě (1). Jedna dívka také uvedla, že její rodina se snaží nekupovat zbytečné plastové věci a dává přednost výrobkům z jiného materiálu. Zbýlé rodiny se o redukci nesnaží (11)

8. třída – chlapci

Shodný počet domácností jako u předchozí skupiny respondentů se dle vyjádření chlapců o redukci odpadu nesnaží (11, 69 %). Chlapci v 5 případech zmínili snahu o redukci jimi vyprodukovaného odpadu, a to například tím, že se snaží o omezení nákupu s plastovým obalem, popř. volí nákup zboží s vratným obalem (3). Pouze 1

žák se vyslovil s tím, že jako omezení produkce objemu odpadu vidí třídění, které jeho rodina praktikuje. Vyjádření nepodal 1 chlapec. (Graf č. 519, 520)

Otázka č. 6:

Je smysluplnější odpad třídít nebo mu předcházet?

7. třída – dívky

Na otázku, zda-li je efektivnější třídít nebo odpadu předcházet, 8 dívek volilo druhou možnost, a to předcházet (8, 19 %). Jako hlavní důvod zmiňovaly fakt, že bez předcházení by nevznikl další odpad (8, 19 %); předcházením by nedocházelo ke znečištění moří (3, 7 %); popř. uváděly, že předcházení je více účinné bez bližší specifikace (7, 16 %). Naopak 7 (16 %) dívek si myslí, že smysluplnější je třídění odpadu. Volbu třídít z důvodu zajištění čistého prostředí zvolily 4 dívky (9 %); pouze s vyjádřením „je to lepší“ vyplnily dotazník 2 dívky (5 %). Volbu třídít z důvodu znovupoužití materiálu po recyklaci uvedla 1 dívka (2 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 7 %. (Graf č. 521, 522)

7. třída – chlapci

Smysl v třídění vidí 13 chlapců (36 %); a to z důvodu znovupoužití materiálu (2, 6 %); čistějšího prostředí (6, 17 %); nebo z toho důvodu, že v třídění odpadu vidí ochranu životního prostředí, popř. živočichů (5, 14 %). Naopak v předcházení vzniku odpadu vidí krok správným směrem 5 chlapců (14 %). Nejčastěji uváděli, že si myslí, že předcházení je více účinné než třídění, popř. zmiňovali, že předcházením vzniku odpadu by nedocházelo ke znečištění moří a oceánů (shodně 2, 5 %). (Graf č. 523, 524)

8. třída – dívky

Tato skupina respondentek volila jako smysluplnější předcházení vzniku odpadu (14, 38 %); a to z toho důvodu, že předcházení jim přijde více účinné (11, 30 %); nebo že předcházením nevzniká další odpad (1, 2 %). Z celkového počtu 14 dívek, které se vyslovily pro předcházení vzniku odpadu 5 opovědělo, že dle jejich názoru bude v budoucnu čím dál tím větší problém recyklace odpadu. Naopak třídění volila 4 děvčata (11 %). Jako důvody uvedly žákyně skutečnost, že je to lepší (4, 11 %); znovupoužití materiálu, ochranu životního prostředí či živočichů (shodně 1, 3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 3 %. (Graf č. 525, 526)

8. třída – chlapci

I této skupině se předcházení vzniku odpadu jeví jako smysluplnější (9, 33 %); a to z důvodu toho, že by nevznikal další odpad (7, 26 %). Možnost třídít volilo 6 chlapců (22 %), a to z důvodu, že je to dle jejich vyjádření lepší, možnost znovu použít materiál nebo z důvodu ochrany životního prostředí, popř. živočichů (shodně 1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 7 %. (Graf č. 527, 528)

Otázka č. 7:

Kdyby vám někdo položil otázku: „Co byste všechno změnili/zavedli, aby na Zemi bylo méně plastového odpadu?“

7. třída – dívky

Děvčata vidí možnost redukce odpadu nejčastěji ve snížení spotřeby jednorázových sáčků a tašek (6, 30 %); v intenzivnějším třídění odpadu (4, 20 %); v zaměření se na znečišťování odpadků odhozených na zem (3, 15 %); ve snížení samotné produkce plastových výrobků, ve zvýšení počtu bezobalových obchodů, v zákazu prodeje jednorázových sáčků, v zavedení vratných, popř. skleněných lahví (1, 5 %). Nic by neměnila 1 dívka (5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 10 %. (Graf č. 529, 530)

7. třída – chlapci

Nejčastějším doporučením na snížení objemu plastového odpadu vidí chlapci ve snížení spotřeby jednorázových sáčků a jejich náhradě za jiný materiál (6, 30 %); v intenzivnějším třídění (3, 15 %); ve snížení produkce plastových výrobků nebo v zavedení vratných lahví (shodně 2, 10 %); ve fyzickém odstranění odpadků ve znečištěném prostředí (1, 5 %). Nic by neměnil 1 chlapec (5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 25 %. (Graf č. 531, 532)

8. třída – dívky

Dívky jednoznačně uvedly, že snížení objemu plastového odpadu vidí ve snížení spotřebě jednorázových sáčků (11, 61 %); v omezení nebo v zastavení produkce plastových výrobků, v intenzivnějším třídění nebo ve vratných či skleněných láhvích (shodně 1, 6 %). Nic by neměnily 3 dívky (17 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 6 %. (Graf č. 533, 534)

8. třída – chlapci

I v této skupině dominuje názor, že snížení objemu plastového odpadu vidí žáci ve snížení spotřebě jednorázových sáčků a jejich náhradou za jiný materiál (12, 60 %); objevily se zde i zastánci úplného zákazu sáčků, a to jak igelitových, tak i papírových a jejich náhrada by spočívala v látkových, vícekrát použitelných obalech (3, 15 %); v intenzivnějším třídění (2, 10 %); nebo v používání plastu, ale pouze jako paliva (2, 10 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 5 %. (Graf č. 535, 536)

Otázka č. 8:

Co jste v poslední době (z TV, ve škole, v rodině) zaznamenali jako problém, který se týká vody?

7. třída – dívky

Dívky nejčastěji zmiňovaly vodu, která je znečištěná plastovým odpadem nebo ropou (7, 37 %); povodně (3, 16 %); nedostatek vody nebo její vyčerpatelnost, což se však týkalo jiného kontinentu nebo přítomnost mikroplastů ve vodě (shodně 2, 11 %).

Dále v souvislosti s problémem, který se týká vody uváděly dívky globální oteplování, umírání zvířat jako důsledek znečištěné vody (shodně 1, 5 %). Nic nezaznamenala 1 žákyně (5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 11 %. (Graf č. 537, 538)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji jako zaznamenaný problém vodu znečištěnou odpadky/plastem či ropou (7, 35 %); nedostatek/vyčerpatelnost vody v ČR (3, 15 %); nedostatek/vyčerpatelnost vody, který se týká jiného kontinentu – nejčastěji byla zmiňovaná Afrika, povodně, zapáchající kanalizace, ropné havárie (shodně 1, 5 %). Nic nezaznamenali 4 chlapci (20 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 10 %. (Graf č. 539, 540)

8. třída – dívky

Dívky uváděly nedostatek/vyčerpatelnost vody v ČR (12, 48 %); vodu znečištěnou odpadky či plastem (4, 16 %); nedostatek/vyčerpatelnost vody, který se týkal jiného kontinentu, tání ledovců (shodně 2, 8 %); nebo globální oteplování (1, 4 %). Nic nezaznamenala 2 děvčata (8 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 8 %. (Graf č. 541, 542)

8. třída – chlapci

V této skupině respondentů převládal problém, který se týkal znečištěné vody odpadky či plastem (8, 42 %); nedostatkem/vyčerpatelností vody v ČR (5, 26 %); v tání ledovců (2, 11 %); nebo nedostatkem/vyčerpatelností vody, který se však týkal jiného kontinentu (1, 5 %). Nic nezaznamenali 2 chlapci (11 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 5 %. (Graf č. 543, 544)

Otázka č. 9:

Víte jaký má voda význam pro život na Zemi? (Proč je tak důležitá?)

7. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly fakt, že bez vody není života (10, 44 %); zmiňovaly důležitost vody nejen pro člověka, ale i přírodu a živočichy (6, 26 %); zdroj pití (3, 13 %); úrodu (2, 9 %); hygienu (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 4 %. (Graf č. 545, 546)

7. třída – chlapci

Chlapci uváděli nezbytnost vody pro úrodu (8, 29 %); fakt, že bez vody není života nebo vodu, co by zdroj pití (shodně 7, 25 %); nezbytnost vody nejen pro člověka, ale i přírodu a živočichy (4, 14 %). Pouze 1 chlapec uvedl, že voda má velký význam bez bližší specifikace (3 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 4 %. (Graf č. 547, 548)

8. třída – dívky

V této skupině jednoznačně převládal názor, že bez vody není života (13, 52 %); zmíněn byl význam pro člověka, přírodu a živočichy (7, 26 %); voda jako zdroj pití (4, 16 %); či voda jako prostředek k hašení požárů (1, 4 %). (Graf č. 549, 550)

8. třída – chlapci

Chlapci uváděli, že bez vody není života (8, 34 %); zmiňovali významnost vody nejen pro člověka, ale i přírodu a živočichy (6, 25 %); zdroj pití (3, 13 %); prostředek k hygieně, nepostradatelnost úrody (shodně 2, 8 %). Uváděli také, že voda je nutná k udržení cyklu vody a nepostradatelná pro půdu (shodně 1, 4 %).

Neuvedeno/nezařazeno – 1, 4 %. (Graf č. 551, 552)

Otázka č. 10:

Dokázali byste vysvětlit, jak vznikají tady v ČR povodně? Kde se najednou vezme tolik vody?

7. třída – dívky

Dívky jako příčinu povodní uváděly deště (12, 67 %) bez bližší specifikace; velké srážky, které půda nestihne vsáknout a voda odteče uvedla 1 respondentka (5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 28 %. (Graf č. 553, 554)

7. třída – chlapci

I tato skupina spatřuje příčinu v deštích (12, 60 %); ve zvednutí vody v důsledku srážek, kdy se rozvodní řeky, popř. protřžení hrází (3, 15 %); v tání ledu či sněhu nebo ve velkých srážkách, které půda nestihne pojmout a ony odtečou (shodně 1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 15 %. (Graf č. 555, 556)

8. třída – dívky

Nejčastější odpovědi byly deště (11, 64 %); poté tání ledu/sněhu, globální oteplování – bez bližší specifikace, pěstování stále stejných plodin nebo plýtvání vody, kdy voda, která je vypouštěna z ČOV do recipientu zvedne hladinu řek (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 12 %. (Graf č. 557, 558)

8. třída – chlapci

Deště byly opět nejčastěji zmiňovanou příčinou povodní (11, 58 %); poté velké srážky, které půda nestihne pojmout (2, 11 %); tání ledu či sněhu, popř. nízké teploty, které tak rychle nevysuší/nevypaří spadlé srážky (shodně 1, 5 %).

Neuvedeno/nezařazeno – 4, 21 %. (Graf č. 559, 560)

Otázka č. 11:

Jak povodním předejít? (Co všechno změnit, udělat jinak, aby voda nestékala do koryt řek, která se tím rozvodní?)

7. třída – dívky

Dívky si myslí, že povodním lze předejít výstavbou hrází/přehrad (5, 28 %); opatřeními v zemědělství, jako je hluboká orba nebo zmenšení ploch polí, popř.

střídáním plodin (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 61 %. (Graf č. 561, 562)

7. třída – chlapci

I u chlapců je nejčastějším názorem na to, jak povodním předejít výstavba přehrad/nádrží (4, 23 %); vhodnými opatřeními v zemědělství – střídání plodin (2, 12 %); zbudováním většího počtu kanálů (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 59 %. (Graf č. 563, 564)

8. třída – dívky

Shodně s předchozími skupinami respondentů, i zde je nejvíce zastoupen názor, že povodním lze předejít výstavbou přehrad/hrází (6, 32 %); úpravou koryt řek (1, 5 %), která je nutná dle respondentky prohloubit, rozšířit či zvětšit. Neuvedeno/nezařazeno – 12, 63 %. (Graf č. 565, 566)

8. třída – chlapci

Trochu jiné rozložení hlasů a více možností nabídli chlapci z 8. třídy. Ti si myslí, že povodním lze předejít výstavbou přehrad/nádrží, úpravou koryt řek a jejich prohloubení/rozšíření/zvětšení (shodně 2, 13 %); vhodnými zemědělskými opatřeními jako například střídáním plodin nebo zřízením více rybníků v krajině (shodně 1, 7 %). Byl zde zmíněn i názor, že povodním nelze předejít (1, 7 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 53 %. (Graf č. 567, 568)

Otázka č. 12:

Proč se poslední dobou ČR potýká se suchem?

7. třída – dívky

Dívky za příčinu sucha označily nedostatek letních či zimních srážek (7, 37 %); globální oteplování (5, 26 %); úbytek vody v krajině (2, 11 %); horká léta bez srážek (1, 5 %). Tento problém nezaznamenala 1 dívka (5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 16 %. (Graf č. 569, 570)

7. třída – chlapci

Za příčinu sucha chlapci označili globální oteplování (5, 23 %); plýtvání s vodou (4, 18 %); nedostatek letních/zimních srážek (3, 14 %); horká léta bez srážek (2, 9 %); úbytek vody bez bližší specifikace, tání ledovců nebo pěstování stále stejných plodin (shodně 1, 5 %). Tento problém nezaznamenali 2 chlapci (9 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 14 %. (Graf č. 571, 572)

8. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly globální oteplování nebo s nimi související klimatické změny (9, 45 %); nedostatek letních/zimních srážek, plýtvání s vodou, tání ledovců (1, 5 %). Problém se suchem nezaznamenaly 2 dívky (10 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 30 %. (Graf č. 573, 574)

8. třída – chlapci

Globální oteplování bylo nejčastější odpovědí na názor příčiny sucha v ČR (5, 31 %); dále byl zmíněn nedostatek letních/zimních srážek (3, 19 %); nedostatek zeleně, která by vytvořila půdní pokryv, popř. jako další příčina sucha byla označena znečištěná voda (shodně 1, 6 %). V odpovědích se jako příčina objevila i odpověď – úbytek vody, bez bližší specifikace (2, 13 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 25 %. (Graf č. 575, 576)

Otázka č. 13:

Myslíte si, že lidstvo má dostatek vody?

7. třída – dívky

Dívky si 5 případech myslí, že lidstvo má vody dostatek. Dívky uvedly, že zásobu vody má lidstvo v ledovcích (1, 20 %); nebo si myslí, že ČR má vody dostatek bez bližší specifikace (2, 40 %). Celkem 2 dívky uvedly, že si myslí, že v současné době má ČR vody dostatek, ale tento stav není na dlouho (40 %).

Naprostá většina však sdílí opačný názor. Celkem 11 dívek uvedlo, že dle jejich názoru již nyní má lidstvo vody nedostatek. Uvedly, že voda není nevyčerpatelná (1, 12 %); v některých zemích už nyní voda není (4, 50 %); v současné době se můžeme setkávat s vyschlými studnami, rybníky či řekami (2, 25 %). 1 dívka uvedla, že svůj názor nabyla z poslechu médií (13 %). (Graf č. 577, 578, 579)

7. třída – chlapci

Chlapci v této skupině se shodně rozdělili na 2 poloviny – 9 chlapců si myslí, že lidstvo má v současné době vody dostatek a stejný počet uvádí opak.

Respondent, co uvedl, že lidstvo netrpí nedostatkem vody, zmínil ČOV, které umožňují kolování vody, a tak k jejímu nedostatku nemůže dojít (1, 17 %); 5 chlapců uvedlo, že si myslí, že ČR nedostatkem vody netrpí, bez bližší specifikace (83 %). (Graf č. 580, 581, 582)

8. třída – dívky

V této skupině si pouze 2 dívky myslí, že lidstvo má vody dostatek. Dle jejich názoru má lidstvo zásobu vody v ledovcích nebo mají za to, že dostatek vody je pouze v současné době, ne na dlouhou dobu (shodně 1, 50 %).

Naopak 17 dívek zastává opačný názor. Dle jejich vyjádření je to tím, že lidstvo plýtvá s vodou (6, 33 %); v některých zemích už je v současné době nedostatek (7, 39 %). 1 z dívek uvedla bez bližší specifikace, že již v současné době sucho způsobuje řadu problému, které však blíže nespecifikovala (6 %) a 2 dívky zmínily, že o tom, že vody není dostatek hovoří fakt, že půda je přespříliš suchá a není schopná zadržovat vodu (11 %) (Graf č. 583, 584, 585)

8. třída – chlapci

Celkem 5 chlapců si myslí, že vody má lidstvo dostatek. Dle jejich vysvětlení je to z toho důvodu, že voda je v nekonečném koloběhu, a tak jí je stále dost 1, (34 %); nebo zásoby vody vidí v oceánech (1, 33 %). 1 chlapec uvedl, že si myslí, že vody má lidstvo dostatek v současnosti, ale tento stav není na dlouho (33 %).

Naopak názor, že již v současné době lidstvo má nedostatek vody si myslí 11 chlapců. Svou odpověď podpořili tvrzením, že již v současné době v některých zemích voda není – což se týkalo jiného kontinentu (2, 25 %); nebo názorem, že již v současné době sucho způsobuje mnoho problémů, bez bližší specifikace (3, 38 %). Zbylí chlapci uvedli, že lidstvo nemá dostatek vody proto, že s vodou plýtvají nebo že již v současné době jsou vyschlé studny/rybníky/řeky (shodně 1, 13 %). 1 chlapec uvedl, že tento názor získal z médií (13 %). (Graf č. 586, 587, 588)

Otázka č. 14:

Jak se dá s vodou šetřit?

Doma – jako jedinci, v zemědělství, globálně. Napište svůj tip.

7. třída – dívky

Dívky často uváděly, že šetřit se dá s vodou v domácnosti například tak, že nenecháváme dlouho zapnutý kohoutek, průběžně jej zavíráme, popř. kontrolujeme, zda-li kohoutek nekape (7, 39 %); nákupem balené vody – čímž je snížena spotřeba vody v domácnosti, místo koupání ve vaně volit sprchování (shodně 2, 11 %); využívání zachycené dešťové vody, popř. vodu, která byla určena ke koupeli následně použít na WC (shodně 1, 5 %). Jedna dívka uvedla, že s vodou šetřit nelze (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 28 %. (Graf č. 589, 590)

7. třída – chlapci

Chlapci jako své tipy zmínili volbu sprchování před koupáním ve vaně (4, 21 %); neplýtvat s vodou – bez bližší specifikace (2, 11 %); nákup balené vody nebo využití vody po koupání (shodně 1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 58 %. (Graf č. 591, 592)

8. třída – dívky

Nejčastěji zmiňovaným tipem bylo nenechávat zbytečně puštěnou vodu, průběžně ji, např. u mytí nádobí, zastavovat (10, 40 %); zvolit sprchování namísto koupele (9, 36 %); využívat zachycenou dešťovou vodu (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 20 %. (Graf č. 593, 594)

8. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že je nutné s vodou neplýtvat (6, 28 %); volit sprchování místo koupele (4, 19 %); nemít zbytečně dlouho puštěnou vodu a průběžně ji zavírat (2, 9 %); využít vodu z rybníku a řek, coby zdroj užitkové vody, využít zachycenou dešťovou vodu na WC a zalévání zahrady, využití vody po koupeli nebo prát prádlo

až po tom, co bude skutečně naplněna kapacita pracího bubnu (shodně 1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 24 %. (Graf č. 595, 596)

Otázka č. 15:

Je důležité s vodou šetřit? Proč?

7.třída – dívky

Naprostá většina dívek uvedla, že s vodou je nutné šetřit (16 z 18); pouze 1 dívka uvedla, že s vodou není třeba šetřit. Mezi názory dívek, které se k šetření přiklonily, bylo důvodem to, že voda není nevyčerpatelná (7, 64 %); je životně důležitá (3, 27 %); anebo to, že není zadarmo (1, 9 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1. (Graf č. 597, 598)

7. třída – chlapci

V této skupině respondentů se 10 přiklonilo k názoru, že s vodou je nutné šetřit; 6 žáků uvedlo, že s vodou není nutné šetřit a do kategorie neuvedeno/nezařazeno byly zařazeny 2 odpovědi.

Ti, co odpověděli, že je nutné s vodou šetřit uvedli, že je to z důvodu její vyčerpatelnosti (7, 78 %); skutečnosti, že není zadarmo (1, 11 %); nebo proto, že je životně důležitá (1, 11 %). (Graf č. 599, 600)

8. třída – dívky

Tato skupina jednomyslně uvedla, že s vodou je nutné šetřit. Ty, které se vyjádřily k tomu proč tomu tak je, nejčastěji jako důvodu uváděly, že voda není nevyčerpatelná (11, 65 %); protože je životně důležitá (4, 23 %); nebo že její spotřebou přehlcojí lidé ČOV (1, 6 %). (Graf č. 601, 602)

8. třída – chlapci

Celkem 15 žáků uvedlo, že je nutné s vodou šetřit, pouze 1 uvedl pravý opak. Ti, kteří se vyjádřili k důvodu nejčastěji uváděli, že je to z důvodu toho, že není nevyčerpatelná (7, 46 %); je životně důležitá (3, 20 %); není zadarmo (1, 7 %); nebo pouze tuto skutečnost konstatovali bez bližší specifikace (4, 27 %). (Graf č. 603, 604)

Otázka č. 16:

Šetříte doma s vodou?

7. třída – dívky

Celkem 7 dívek uvedlo, že doma s vodou šetří (31 %); nešetří 6 (26 %); a nešetří, protože to není zapotřebí, poněvadž voda je z vodovodního řadu neustále k dispozici uvedly 4 dívky (17 %). Při hygieně šetří 2 domácnosti dívek (9 %); neplýtvají 3 domácnosti (13 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 4 %. (Graf č. 605, 606)

7. třída – chlapci

Šetření s vodou v domácnosti uvedlo 6 chlapců (29 %); pravý opak 7 (33 %); skutečnost, že s vodou doma nešetří, protože ji je dost uvedlo 5 chlapců (24 %). 2 chlapci uvedli, že doma šetří nejčastěji při hygieně – sprcha namísto koupele nebo tím, že když si čistí zuby, nemají po celou dobu puštěnou vodu (2, 9 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 5 %. (Graf č. 607, 608)

8. třída – dívky

V této skupině dívek celkem 11 uvedlo, že doma s vodou šetří (34 %); nešetří 4 domácnosti (13 %); a stejný počet uvedlo, že nešetří z důvodu, že vody je dost (4, 13 %). Ty z dívek, které se vyjádřily k tomu, jak jejich domácnost s vodou šetří uvedly, že nenechávají zbytečně puštěnou vodu (9, 28 %); nebo tak, že se spíše sprchují namísto koupele (3, 9 %). (Graf č. 609, 610)

8. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že se v jejich domácnostech s vodou šetří (10, 42 %); nešetří 6 domácností (25 %). Ti, kteří uvedli, že jejich domácnosti s vodou šetří uvedli, že tak činí například tím, že nenechávají puštěnou vodu během celé její potřeby (4, 17 %); při hygieně (3, 12 %); nebo že prádlo se u nich v domácnostech pere až po naplnění plné kapacity pracího bubnu (1, 4 %). (Graf č. 611, 612)

Otázka č. 17:

Jaký je rozdíl ve vodě, kterou si li é kupují v lahvích (neslazená, neperlivá) a v kohoutkové (ta, co teče doma z vodovodního řadu)?

7. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly, že rozdíl ve vodě není žádný, kupovaná dle jejich názoru je jen plast navíc a vyšší cena za jednotku (10, 48 %); zbylé dívky uváděly, že dle jejich názoru je zdravější řadová voda z „kohoutku“ – je čistější a čerstvá (6, 29 %); nebo naopak kupovaná je zdravější, protože obsahuje minerály (2, 9 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 14 %. (Graf č. 613, 614)

7. třída – chlapci

Nejčastějším názorem u chlapců bylo, že kohoutková voda je čistější/zdravější/čerstvá (6, 35 %); popř., že rozdíl u těchto dvou druhů není žádný, pouze plast navíc (3, 18 %); kohoutková je levnější (1, 6 %); kupovaná je chutnější či zdravější, protože obsahuje například minerály (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 35 %. (Graf č. 615, 616)

8. třída – dívky

Zatímco předchozí dvě skupiny volily spíše kohoutkovou vodu – vodu z vodovodního řadu, v této skupině dívky se spíše přiklonily k názoru, že kupovaná je zdravější/obsahuje minerály (10, 53 %); 3 dívky uvedly pravý opak, a to, že zdravější

je „kohoutková“ (3, 16 %); žádný rozdíl nevidí 2 děvčata (10 %) a 1 dívka si myslí, že kupovaná je chutnější. Neuvedeno/nezařazeno – 3, 16 %. (Graf č. 617, 618)

8. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že žádný rozdíl mezi těmito dvěma vodami není (8, 44 %); 1 chlapec uvedl, že rozdíl vidí v tom, že „kohoutková“ obsahuje chlór (6 %); další 4 uvedli, že naopak kupovaná balená voda je závadná v tom, že obsahuje mikroplasty (22 %). Další 3 uvedli, že právě kupovaná voda je zdravější (3, 17 %).

Neuvedeno/nezařazeno – 2, 11 %. (Graf č. 619, 620)

Otázka č. 18:

Proč si myslíte, že lidé kupují balenou vodu?

7. třída – dívky

Děvčata nejčastěji uváděla, že důvodem je fakt, že lidem kupovaná voda více chutná (8, 36 %); vyjde levněji (4, 18 %); popř. že si ji lidé kupují na cesty (2, 9 %); kvůli lahvi, kterou poté využijí na vodu z vodovodního řadu nebo proto, že šetří doma šetří s vodou (shodně 1, 5 %). Další 4 dívky uvedly, že rozhodnutí nákupu balené vody nechápou, protože jim osobně to přijde zbytečné (18 %).

Neuvedeno/nezařazeno – 2, 9 %. (Graf č. 621, 622)

7. třída – chlapci

I v této skupině se nejčastěji objevoval názor, že lidé kupují balenou vodu, protože jim více chutná (10, 53 %); jsou mimo domov (2, 10 %); šetří doma s vodou z vodovodního řadu (3, 16 %); protože si myslí, že je čistější (1, 5 %) nebo kvůli tomu, že lidem doma neteče pitná voda (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 11 %. (Graf č. 623, 624)

8. třída – dívky

Tato skupina respondentů měla odpovědi více různorodé, i když názor, že lidé kupují balenou vodu, protože je pro ně chutnější opět převládal (9, 39 %). Zbylé žákyně uváděly, že lidé tak nakupují, neb si myslí, že kupovaná balená voda je lepší, čistější/zdravější (shodně 3, 13 %); pro cesty mimo domov nebo pro absenci pitné vody z vodovodního řadu (shodně 2, 9 %); kvůli šetření financí – kupovaná voda vyjde levněji nebo proto, že lidé šetří s čistým nádobím, a tak kupují vodu v lahvi (shodně 1, 4 %). 1 dívka uvedla, že nemá na tuto otázku odpověď, protože jí osobně přijde nákup balené vody jako zbytečný (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 4 %.

(Graf č. 625, 626)

8. třída – chlapci

Chlapci také jako nejčastější domněnku volili, že nákup balené vody je proto, že spotřebitelům více chutná (4, 22 %); je čistější/zdravější (3, 17 %); levnější (2, 11 %); kvůli obsahu minerálů nebo proto, že lidé šetří doma s vodou z vodovodního řadu, popř. jim doma pitná voda neteče (shodně 1, 6 %). 2 chlapci uvedli, že jim nákup vody

připadá zbytečný, a tak názor nemají (2, 11 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 22 %.
(Graf č. 627, 628)

Otázka č. 19:

Kupujete domů balenou vodu?

7. třída – dívky

Celkem 11 dívek uvedlo, že se do jejich domácností nakupuje balená voda. Z toho 8 uvedlo, že se jedná o nákup balené ochucené vody (42 %); 3 o vodu čistou, bez příchutě (16 %). Celkem 8 domácností vodu nenakupuje (42 %). (Graf č. 629, 630)

7. třída – chlapci

I u chlapců převažuje počet domácností, které nakupují balenou vodu (15), z toho 13 domácností nakupuje vodu ochucenou či perlivou (65 %); 2 domácnosti vodu bez příchutě, neperlivou (10 %). Celkem 5 domácností balenou vodu nenakupuje (25 %). (Graf č. 631, 632)

8. třída – dívky

Děvčata uvedla, že celkem 15 domácností nakupuje balenou vodu, z toho 12 nakupuje ochucenou (60 %); 3 neochucenou (15 %). Zbylé 3 domácnosti vodu nenakupují (25 %). (Graf č. 633, 634)

8. třída – chlapci

Pouze v této skupině bylo zjištěno, že převažuje počet rodin, které nenakupují balenou vodu nad těmi, které ji naopak nakupují (9 vs.7). Celkem 7 rodin nakupuje ochucené vody (41 %); jedna rodina navíc ještě vodu neochucenou (6 %). Nenakupuje zmíněných 9 rodin (53 %). (Graf č. 635, 636)

Otázka č. 20:

Sucho se dotýká nás všech. Co jste za poslední dobu (z médií, ze školy, z rodiny) slyšeli o problému se suchem?

7. třída – dívky

Celkem 9 dívek uvedlo, že zaznamenaly problém s nedostatkem vody, který se však týkal jiného kontinentu, a to nejčastěji Afriky (45 %); další uvedly, že slyšely o problematice sucha v souvislosti s nedostatkem srážek (4, 20 %); o suchu a jeho dopadu na úrodu, suchu v souvislosti s globálním oteplováním, o suché půdě (shodně 1, 5 %). O žádném problému v souvislosti se suchem neslyšely 3 dívky (15 %).

Neuvedeno/nezařazeno – 3 (15 %). (Graf č. 637, 638)

7. třída – chlapci

I u chlapců byla nejčastěji zmiňována problematika, která se týkala sucha a jiného kontinentu (7, 33 %); sucha vlivem nedostatečných srážek (2, 9 %); sucha a jeho dopady na úrodu, nedostatek vody v řekách, globální oteplování/klimatické změny

nebo tání ledovců (shodně 1, 5 %). O žádném takovém problému neslyšel 1 chlapec (5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 28 %. (Graf č. 639, 640)

8. třída – dívky

Dívky zmiňovaly problematiku nedostatku vody, jež se týkala jiného kontinentu, nejčastěji byla zmiňována Afrika (5, 24 %); požáry, které vznikly v souvislosti s nedostatkem vody v krajině (4, 19 %); sucho vzniklé nedostatkem srážek, globální oteplování a jeho vliv na sucho, nedostatek vody v řekách, nedostatek pitné vody nebo záplavy, které vznikly v souvislosti se suchem (shodně 1, 5 %). Zejména poslední zaregistrovaná problematika byla v záplavě výše zmiňovaných informací zajímavá, a to z toho důvodu, respondentka uvedla, že dlouhodobé sucho nepříznivě působí na stav půdy, kdy půda následně vyschne až do takové míry, že není schopna pojmout a zadržet spadlé srážky. Žádný problém nezaregistrovalo 5 dívek (24 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 9 %. (Graf č. 641, 642)

8. třída – chlapci

Tato skupina nabídla širokou paletu zaznamenaných problémů, které se týkaly sucha. Nejčastěji zmiňovaným problémem bylo tání ledovců (3, 17 %); sucho a jeho vliv na úrodu, požáry vzniklé v důsledku sucha (shodně 2, 11 %); obtíže způsobené nedostatkem pitné vody v Africe, nedostatek srážek, globální oteplování, sucho a jeho vliv na přemnožení lýkožrouta, nedostatek vody v řekách, nedostatek pitné vody obecně, nedostatek vody a jeho vliv na nemoci a umírání lidí a zvířat (shodně 1, 6 %). Žádný problém neznamenali 2 chlapci (12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 6 %. (Graf č. 643, 644)

Otázka č. 21:

Co je podle vás příčinou sucha?

7. třída – dívky

Dívky jako příčinu sucha označily málo vody bez bližší specifikace (5, 24 %); globální oteplování/klimatické změny (4, 19 %); nadměrné teplo, které způsobuje neúměrný výpar (3, 14 %); nedostatek letních či zimních srážek a sucho na Zemi (shodně 2, 9 %); nedostatek vody z důvodu hašení požárů, plýtvání s vodou, problém v přehradách, které zadržují vodu, která by mohla být uvolněná do krajiny a změna kvality ovzduší (shodně 1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 5 %. (Graf č. 645, 646)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli globální oteplování (7, 27 %); nedostatek letních/zimních srážek (4, 15 %); málo vody bez bližší specifikace (3, 11 %); sucho na Zemi (2, 8 %); plýtvání s vodou, nedostatek vody z důvodu hašení požárů, problematika schopnosti půdy zadržovat vodu, zvyšující se spotřeba vody kvůli rostoucímu počtu lidské populace (1, 4 %). Mezi dalšími uvedenými názory, co může být příčinou sucha, jeden žák uvedl, že sucho je kvůli skutečnosti, že se Slunce přibližuje Zemi. Tento svůj názor však blíže nespecifikoval (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 15 %. (Graf č. 647, 648)

8. třída – dívky

Dívky nejčastěji zmiňovaly globální oteplování, popř. s ním související klimatické změny (13, 65 %); nedostatek letních či zimních srážek (3, 15 %); problematika kvality půdy a její schopnost vázat vodu (2, 10 %); plýtvání s vodou (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 5 %. (Graf č. 649, 650)

8. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli globální oteplování, popř. s ním související klimatické změny (11, 61 %); nedostatek letních či zimních srážek (3, 17 %); nedostatek lesů, ozónová vrstva, znečištěné životní prostředí (shodně 1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 6 %. (Graf č. 651, 652)

Otázka č. 22:

Jaká navrhuje opatření k zastavení nebo zmírnění sucha?

7. třída – dívky

Dívky jako tipy na řešení dané problematiky nejčastěji uváděly neplýtvat s vodou, více zavlažovat půdu (shodně 2, 11 %); snížení emisí, více využívat dešťovou vodu, zaměřit se na výstavbu přehrad a nádrží k zachycení dešťových vod nebo naopak nezachytávat vodu do nádrží a nechat ji téct volně do krajiny (shodně 1, 5 %). Jedna dívka uvedla, že je nutné se zaměřit na stav půdy (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 50 %. (Graf č. 653, 654)

7. třída – chlapci

Chlapci řešení vidí v důslednějším zavlažování (2, 11 %); neplýtvat s vodou, ve výstavbě nádrží a přehrad, zakázat napouštění vody do bazénů a koupališť (shodně 1, 5 %). Jeden žák uvedl, že současná situace s počtem obyvatel planety je neúnosná a řešení vidí v tom, že jejich počet by se měl regulovat (1, 5 %); a taktéž jeden chlapec uvedl, že sucho již zastavit nelze (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 63 %. (Graf č. 655, 656)

8. třída – dívky

Dívky uvedly neplýtvat s vodou (4, 20 %); nebo více zavlažovat (2, 10 %). Uvedly také, že je nutné se zaměřit na současný způsob přístupu ke krajině (4, 20 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 50 %. (Graf č. 657, 658)

8. třída – chlapci

Chlapci vidí řešení ve snížení emisí/emisí, učinit změnu v současném přístupu ke krajině (shodně 2, 12 %); neplýtvat s vodou, více zavlažovat, ale zmíněna byla i nutnost zalesňovat z důvodu udržení vody v krajině (shodně 1, 6 %). Objevily se zde ale i názory, že 1 člověk nic nezmění (1, 6 %), popř. že sucho nelze zastavit (1, 12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 41 %. (Graf č. 659, 660)

Otázka č. 23:

Slyšeli jste o problému, kdy půda nezadržuje vodu? Co je příčinou?

7. třída – dívky

Dívky jako příčinu sucha uváděly nejčastěji nedostatek srážek, nebo skutečnost, že půda je přeschlá (shodně 2, 11 %); popř. že je tvořena špatným druhem hlíny, obsahuje málo živin nebo že za nedostatek stojí přehrady, které zachytí veškerou vodu (shodně 1, 5 %). O dané problematice nic neslyšelo 5 dívek (28 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 33 %. (Graf č. 661, 662)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji za příčinu označovali pěstování stále stejných plodin na polích (3, 16 %); přeschlou půdu (2, 11 %); přemíru využití betonu, půdu přesycenou vodou, zhutnělou/ztvrdlou půdu (shodně 1, 5 %). Další chlapec uvedl, že o problematice slyšel, ale blíže se k ní nevyjádřil (1, 5 %). O problému neslyšelo 5 žáků (26 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 26 %. (Graf č. 663, 664)

7. třída – dívky

Dívky za příčinu nejčastěji uváděly, že příčinou je stav půdy, která je zhutnělá, ztvrdlá (7, 35 %); nedostatek srážek (3, 15 %). O této problematice neslyšelo 7 dívek (35 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 15 %. (Graf č. 665, 666)

7. třída – chlapci

Chlapci mají za to, že za problémem stojí přeschlá půda, která vznikla tím, že nemá žádný vegetační kryt (2, 12 %); přeschlá půda bez bližší specifikace (2, 12 %); únik plynů z rozkládajících se pohřbených těl lidí a zvířat (1, 6 %). O problému nic neslyšelo 7 chlapců (44 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 25 %. (Graf č. 667, 668)

Otázka č. 24:

Jaká navrhuje opatření? Co udělat, aby půda opět zadržovala vodu?

7. třída – dívky

Dívky uváděly, že je nutné vytvořit na povrchové vrstvě půdy vegetační pokryv, jako například výsadbou keřů, stromů či jiné zeleně (2, 11 %); doplnit půdě organickou hmotu, zabývat se hlubokou orbou (shodně 1, 5 %); dodat půdě vláhu tím, že ji zalijeme, neplýtvat s vodou (shodně 1, 5 %); nebo v rámci zemědělských opatření střídát vysévané plodiny (2, 11 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 56 %. (Graf č. 669, 670)

7. třída – chlapci

Chlapci jako opatření zmiňovali, že je nutné půdě dodat vláhu tím, že ji zalijeme (3, 14 %); střídát plodiny (2, 9 %); vysadit vegetační pokryv na povrchové vrstvě půdy, hlouběji orat pole, neplýtvat s vodou, rozšířit řeky, zaměřit se na stav půdy, přestat

budovat přehradu, méně využívat beton (shodně 1, 4 %). Mezi názory na zadržování vody půdou se objevil i apel na to, že je nutné nechat půdu vysušit, protože je přesycena vodou, čímž nezadržuje další (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 33 %. (Graf č. 671, 672)

8. třída – dívky

Dívky se zaměřily na nutnost vegetačního pokryvu povrchové vrstvy, aby půda nevysychala (3, 16 %); na střídání plodin v rámci zemědělské činnosti (4, 21 %). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 63 %. (Graf č. 673, 674)

8. třída – chlapci

I u chlapců byla zmíněna nutnost výsadby vegetačního pokryvu (3, 19 %); dále pak dodání vláhy půdě tím, že ji zalijeme nebo v nutnosti zabezpečit únik plynů z pohřbených těl (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 69 %. (Graf č. 675, 676)

Otázka č. 25:

Jak se vám líbí krajina kolem vašeho města?

7. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly, že se jim kolem města, kde žijí, líbí krajina/příroda (7, 87 %); nebo skutečnost, jak se město o svou krajinu/přírodu stará (1, 13 %).

Naopak se dívkám na krajině nelíbí znečištěné prostředí (10, 77 %); vyprahlost nebo suchost krajiny nebo vedení elektrického napětí či elektrárny označily jako to, co se jim na okolí města nelíbí (shodně 1, 7 %). (Graf č. 676, 678, 679)

7. třída – chlapci

I chlapci označili krajinu/přírodu jako to, co se jim na jejich okolí líbí (7, 70 %); naopak nelíbí se jim znečištěná krajina (7, 57 %); elektrárny, příliš mnoho zastavěné plochy nebo celkové znečištění (shodně 1, 14 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3. (Graf č. 680, 681, 682)

8. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly, že se jim krajina kolem města líbí (8, 100 %); naopak nelíbí se jim znečištěné prostředí odpadem (10, 59 %); celkové znečištění (7, 25 %); skutečnost, že se v okolí kácí stromy nebo opuštěnost objektů – brownfieldy (1, 8 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3. (Graf č. 683, 684, 685)

8. třída – chlapci

I tato skupina respondentů se vyslovila, že se jim krajina kolem jejich města líbí (7, 780 %), naopak nelíbí se jim znečištěné prostředí odpady (6, 43 %), celkové znečištění (3, 22 %), velikost zastavěných ploch (3, 14 %), vyprahlost/suchost,

přítomnost panelových domů, málo zeleně (shodně 1, 7 %), Neuvedeno/nezařazeno – 1. (Graf č. 686, 687, 688)

Otázka č. 26:

Potřebují města více zeleně?

7. třída – dívky

Dívky uváděly, že města více zeleně potřebují (12), a to z důvodu, že je to podmínkou pro lepší ovzduší (5, 36 %); nebo proto, že v krajině je již nyní moc betonu, tak je tento fakt nutné vyvážit zelení nebo jako nutného prostoru pro zvířata (shodně 4, 28 %); popř. z důvodu toho, že stromy a zeřeň ochlazují (1, 7 %).

Naopak to, že zeřeň není ve městech potřeba bylo zmíněno v 6 případech bez bližší specifikace a 3 případech z důvodu, že zeleně je již ve městech dost. (Graf č. 689, 690)

7. třída – chlapci

Názor, že města potřebují více zeleně vyjádřilo celkem 8 chlapců. Mezi důvody, proč je zeleně zapotřebí byla v 6 případech zmíněna podmínka zeleně pro lepší ovzduší (60 %); kvůli zadržování vody v krajině (3, 30 %); popř. z estetického hlediska (1, 10 %).

Naopak, že města zeřeň nepotřebují bylo zmíněno 6x bez bližší specifikace a 5x, s tím, že zeleně mají města dost. Neuvedeno/nezařazeno – 1. (Graf č. 691, 692)

8. třída – dívky

Celkem v 16 případech dívky zmínily, že zeřeň je ve městech potřebná. Ty, které svou odpověď blíže specifikovaly uvedly, že je to z důvodu lepšího ovzduší (5, 31 %); z estetického hlediska (4, 25 %); pro vyvážení ploch betonu (1, 6 %); nebo kvůli zabezpečení životního prostoru pro zvířata (2, 13 %). Další 4 dívky uvedly, že více zeleně městům neuškodí (4, 25 %).

Ty, které měly opačný názor uvedly „ne“ bez bližší specifikace ve 2 případech a shodně i z důvodu, že města mají zeleně dost. Neuvedeno/nezařazeno – 1. (Graf č. 693, 694)

8. třída – chlapci

Chlapci se vyslovili, že zeřeň je pro města zapotřebí v 9 případech, a to z důvodu lepšího ovzduší (4, 45 %); z důvodu zadržování vody v krajině (4, 22 %); popř. z estetického hlediska (3, 33 %).

Zeřeň není zapotřebí dle 6 chlapců, a to z důvodu toho, že zeleně je dost (5). Neuvedeno/nezařazeno – 1. (Graf č. 695, 696)

Otázka č. 27:

Jaká byste navrhli opatření, aby se zmenšily projevy klimatických změn?

7. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly, že klimatické změny nelze ovlivnit (3, 17 %). Mezi další názory se objevilo snížení emisí/imisí, průmyslu (2, 11 %); nebo názory, že je nutné zaměřit se na ozónovou vrstvu (2, 11 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 61 %. (Graf č. 697, 698)

7. třída – chlapci

Žáci vidí opatření ve snížení emisí/imisí (2, 11 %), ve snížení objemu odpadu nebo v regulování počtu obyvatel (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 15, 79 %. (Graf č. 699, 700)

8. třída – dívky

Dívky by se zaměřily na snížení emisí/imisí (3, 15 %); snížení množství skleníkových plynů (2, 10 %); změně přístupu lidí k životnímu prostředí (2, 10); a zároveň uvedly nutnost více a důkladněji třídít odpad (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 60 %. (Graf č. 701, 702)

8. třída – chlapci

Mezi nejčastější opatření bylo u této skupiny snížení emisí/imisí (3, 20 %); zastavit kácení pralesů, zaměřením se na ozónovou vrstvu, snížit množství skleníkových plynů, změnit přístup a chování lidstva k životnímu prostředí (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 46 %. (Graf č. 703, 704)

Otázka č. 28:

Myslíte si, že krajina ovlivňuje životní prostředí? A jak?

7. třída – dívky

Dívky uváděly, že dle jejich názoru krajina ovlivňuje životní prostředí – bez bližší specifikace (4, 19 %); ovlivňuje ovzduší (4, 19 %); nebo že krajina je potřebná kvůli potravě (1, 5 %). Dle 8 dívek krajina životní prostředí žádným způsobem neovlivňuje (38 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 19 %. (Graf č. 705, 706)

7. třída – chlapci

Celkem 5 chlapců uvedlo, že krajina životní prostředí ovlivňuje (25 %); ovlivňuje tím, že je lepší ovzduší (1, 5 %); popř. ovlivňuje, ale jen nepatrně (1, 5 %). Názor, že krajina životní prostředí neovlivňuje vyslovilo 9 žáků (45 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 20 %. (Graf č. 707, 708)

8. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly, že si myslí, že krajina životní prostor ovlivňuje (13, 46 %); ovlivňuje více, než si lidé myslí (3, 11 %); ovlivňuje lepším ovzduším, nebo větší přítomností živočichů, popř. má vliv na počasí (2, 7 %). Mezi dalšími názory se objevila zmínka o tom, že krajina ovlivňuje životní prostředí z estetického hlediska a nebo, že je důležitou podmínkou diverzity a ekosystémů (shodně 1, 4 %). Neovlivňuje (2, 7 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 7 %. (Graf č. 709, 710)

8. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že krajina ovlivňuje kvalitu ovzduší (4, 25 %); popř. že krajina ovlivňuje životní prostředí bez bližší specifikace (2, 13 %). Pouze 1 chlapec uvedl, že krajina je prostorem pro živočichy (1, 6 %). Neovlivňuje (5, 31 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 25 %. (Graf č. 711, 712)

Otázka č. 29:

Mezi jaké zdroje patří fosilní paliva?

7. třída – dívky

Dívky označily fosilní paliva mezi zdroje vyčerpatelné ve 14 případech (78 %); nevyčerpatelné ve 3 (17 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 5 %. (Graf č. 713, 714)

7. třída – chlapci

Respondenti uvedli, že se jedná o zdroje vyčerpatelné (14, 78 %); nevyčerpatelné (3, 17 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 5 %. (Graf č. 715, 716)

8. třída – dívky

Žáci označili fosilní paliva za zdroje vyčerpatelné (15, 79 %); nevyčerpatelné (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 16 %. (Graf č. 717, 718)

8. třída – chlapci

Pouze tato jediná skupina označila fosilní paliva jednomyslně jako zdroje vyčerpatelné (16, 100 %). (Graf č. 719, 720)

Otázka č. 30:

Dají se fosilní paliva nějak nahradit?

7. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly, že si myslí, že fosilní paliva nelze nahradit (4, 23 %); dají se nahradit elektřinou (3, 18 %); benzínem (1, 6 %); popř. neví, co to jsou fosilní paliva (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 47 %. (Graf č. 721, 722)

7. třída – chlapci

Chlapci vidí náhradu fosilních paliv v elektřině (5, 24 %); v uhlí (3, 14 %); kompostu, bio palivu, vodíku (shodně 2, 9 %). Neví, co to fosilní paliv jsou 1 chlapec (1, 5 %) a 1 chlapec si myslí, že se fosilní paliva nedají nahradit (1, 5 %).

Neuvedeno/nezařazeno – 6, 29 %. (Graf č. 723, 724)

8. třída – dívky

Celkem 10 dívek si myslí, že se fosilní paliva nedají nahradit (42 %). Další jako náhradu uvádí elektřinu (3, 13 %); bio palivo (2, 8 %); dají bez bližší specifikace či plynem (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 29 %. (Graf č. 725, 726)

8. třída – chlapci

Celkem 2 chlapci uvedli, že se fosilní paliva nedají nahradit (2, 17 %); dají bez bližší specifikace (1, 8 %); elektřinou (4, 34 %) nebo naftou či plynem (shodně 1, 8 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 25 %. (Graf č. 727, 728)

Otázka č. 31:

K čemu se fosilní paliva využívají?

7. třída – dívky

Dívky jako využití fosilních paliv uvedly pohonné hmoty (10, 56 %); nebo jako prostředek pro výrobu tepla/elektřiny (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 39 %. (Graf č. 729, 730)

7. třída – chlapci

Chlapci uvedli pohonné hmoty (10, 44 %); palivo v tepelných elektrárnách, jako suroviny pro výrobu plastů (shodně 2, 9 %); k výrobě textilního materiálu nebo jako přídatná surovina do kosmetiky či úklidových prostředků (shodně 1, 4 %).

Neuvedeno/nezařazeno – 7, 30 %. (Graf č. 731, 732)

8. třída – dívky

Skupina respondentek uvedla pohonné hmoty (9, 43 %); palivo v tepelných elektrárnách, jako surovina k výrobě hnojiv (shodně 2, 10 %); jako materiál do výrobního průmyslu bez bližší specifikace (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 33 %. (Graf č. 733, 734)

8. třída – chlapci

Chlapci uvedli využití fosilních paliv jako pohonných hmot (8, 40 %); k výrobě energie či elektřiny nebo k výrobě spotřebních produktů (4, 20 %). 1 chlapec uvedl blíže, že se jedná o palivo do tepelných elektráren k výrobě tepla či elektřiny (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 15 %. (Graf č. 735, 736)

Otázka č. 32:

Je náhrada fosilních paliv šetrná k životnímu prostředí, nebo má také nějaké dopady na život na Zemi?

7. třída – dívky

Dívky si myslí, že náhrada fosilních paliv je šetrná k ŽP bez bližší specifikace (2, 11 %); je šetrná podle použitých vstupních surovin, je šetrná k ovzduší (shodně 1, 5 %). Naopak, že není šetrná si myslí 3 dívky (17 %); další uvedly, že jakákoliv náhrada fosilních paliv poškozuje ŽP (2, 11 %); 1 dívka uvedla, že není šetrná, protože znečišťuje ovzduší nebo prostředí (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 44 %. (Graf č. 737, 738)

7. třída – chlapci

Dle názoru chlapců je náhrada šetrná bez bližší specifikace ve 3 případech (17 %); je šetrná podle vstupních surovin (2, 11 %); je šetrná, protože nevytváří skleníkové plyny (1, 5 %). Naopak, že není šetrná bez bližší specifikace uvedli 4 chlapci (22 %); popř. sdělili, že i náhrada fosilních paliv může poškodit PZP (1, 6 %). Zbylí si myslí, že není šetrná, protože znečišťuje vzduch nebo prostředí (4, 22 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 17 %. (Graf č. 739, 740)

8. třída – dívky

Celkem v 8 případech se dívky vyslovily bez bližší specifikace o tom, že je náhrada fosilních paliv šetrná k životnímu prostředí (32 %); šetrná k ovzduší (2, 8 %); že je šetrná, protože nevytváří skleníkové plyny (1, 4 %). Naopak celkem 5 dívek si myslí, že náhrada není šetrná (20 %); není šetrná, protože znečišťuje ovzduší (2, 8 %); a 1 dívka uvedla, že pokud je náhrada fosilních paliv založená na neobnovitelných zdrojích, pak to pro životní prostředí není přínosem (1, 4 %). Bohužel, tuto svou úvahu blíže nespecifikovala. Neuvedeno/nezařazeno – 6, 24 %. (Graf č. 741, 742)

8. třída – chlapci

Tato skupina si myslí, že náhrada je šetrná – bez bližší specifikace (5, 31 %); nebo že je šetrná k ovzduší (1, 6 %). Naopak to, že není šetrná si myslí 4 chlapci (25 %); a že i náhrada fosilních paliv může poškozovat životní prostředí si myslí 2 chlapci (13 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 25 %. (Graf č. 743, 744)

Otázka č. 33:

V současné době každým dnem vymírá po celém světě spousta druhů z říše fauny a flory. Jaký je váš názor na to, proč se tomu tak děje?

7. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly pytláctví (6, 21 %); znečištění odpady, imisemi apod (5, 18 %); sucho a skutečnost, že si lidé neváží přírody (shodně 4, 14 %); ztráta přirozených podmínek, vypalování pralesů, nedostatek potravy (shodně 1, 4 %). 1 dívka uvedla, že dle jejího názoru není vymírání druhů až tak problematické, protože

spousta druhů na Zemi stále ještě žije. (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 18 %). (Graf č. 745, 746)

7. třída – chlapci

Mezi nejčastější odpovědi patřilo sucho (5, 25 %); skutečnost, že si lidé neváží přírody (4, 20 %); znečištění odpady (3, 15 %); pytláctví, nedostatek potravy (shodně 1, 5 %). I v této skupině jeden respondent uvedl, že vymírání druhů není problémem, protože na Zemi spousta druhů stále žije (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 25 %. (Graf č. 747, 748)

8. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly ztrátu přirozených podmínek, znečištění životního prostředí odpady, imisemi či požáry ze sucha (shodně 4, 16 %). Skutečnost, že si lidé neváží přírody, pytláctví (shodně 3, 12 %); vypalování pralesů (2, 8 %); sucho (1, 4%). Jedna dívka uvedla, že vymírání druhů je přirozeným jevem (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 12 %. (Graf č. 749, 750)

8. třída – chlapci

Nejčastější příčinu viděli chlapci v globálním oteplování (3, 16 %); ve vypalování pralesů, ve znečištěném prostředí, vybití/lov zvířat z důvodu např. lidové medicíny nebo kvůli skutečnosti, že si lidé neváží přírody bez bližší specifikace (2, 10 %). Mezi dalšími názory na příčinu vymírání druhů bylo zmíněno sucho nebo nedostatek potravy (shodně 1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 32 %. (Graf č. 751, 752)

Otázka č. 34:

Jak byste toto vymírání druhů zpomalili, zastavili?

7. třída – dívky

Dívky vidí řešení problému vymírání druhů v zastavení kácení pralesů, zaměřit se na přísnější tresty pytláctví nebo udělat taková opatření, aby v krajině nebylo tak sucho (shodně 2, 10 %). Dále uvádí přesunout výrobu automobilů více k tzv. eko dopravě (1, 5 %). Mezi dalšími tipy na zpomalení vymírání druhů je řízené rozmnožování např. v zoologických zahradách či zvýšení ochrany ohrožených druhů v přírodě/krajině (shodně 1, 5 %). Bohužel, dívky své tipy blíže nespecifikovaly. Neuvedeno/nezařazeno – 11, 55 %. (Graf č. 753, 754)

7. třída – chlapci

Chlapci mezi možná opatření uvedli zastavení kácení pralesů, zamezení dalšího znečišťování životního prostředí odpady (shodně 3, 15 %); více trestat pytláctví, zastavit nebo zmírnit globální oteplování a s ním související projevy klimatických změn, zaměřit se na eko dopravu, zacílit na řízené rozmnožování ohrožených druhů a zvýšit jejich ochranu (shodně 1, 5 %). Jeden chlapec uvedl, že vymírání nelze zastavit (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 40 %. (Graf č. 755, 756)

8. třída – dívky

Mezi názory dívek převládalo zvýšení ochrany ohrožených druhů (5, 23 %); zastavit kácení pralesů (shodně 3, 14 %); začít více trestat pytláctví, zamezit znečišťování životního prostředí (shodně 2, 9 %). Dívky rovněž uváděly, že je nutné přestat koukat na finanční prospěch a začít životní prostředí skutečně chránit nebo, že nelze budovat svět na úkor zvěře (shodně 2, 9 %). Bohužel, žáci se ke své myšlence blíže nevyjádřili. Jedna dívka uvedla, že je nutné přijmout taková opatření, která by dostala a zároveň udržela vodu v krajině (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 9 %. (Graf č. 757, 758)

8. třída – chlapci

I v této skupině respondentů převládal názor, že je nutné zvýšit ochranu ohrožených druhů (4, 23 %); zamezit znečišťování ŽP (2, 12 %); zastavit kácení pralesů, nezabíjet zvířata, jíst méně masa a více se zaměřit na veganství (shodně 1, 6 %). Také se zde objevil názor, že vymírání nelze zastavit, popř. že 1 člověk nic nezmění (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 18 %. (Graf č. 759, 760)

Otázka č. 35:

Proč je důležité, aby Země měla co nejpestřejší druhové složení?

7. třída – dívky

Dívky uvedly, že biodiverzita je důležitá pro život na Zemi, ale bez bližší specifikace (2, 11 %); nebo pro zachování potravního řetězce (1, 5 %). Jedna dívka uvedla, že pestré složení druhů je důležité z estetického hlediska (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 15, 79 %. (graf č. 761, 762)

7. třída – chlapci

Podobně jako předchozí skupina, odpovídali i chlapci ze stejné třídy. Pestrost je dle jejich názoru důležitá pro život na Zemi bez bližší specifikace (2, 12 %); z estetického hlediska nebo z důvodu zachování potravního řetězce (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 13, 76 %. (Graf č. 763, 764)

8. třída – dívky

Dívky označily biodiverzitu na důležitou pro život na Zemi bez bližší specifikaci (6, 28 %); z důvodu zachování potravního řetězce (4, 19 %); z estetického hlediska nebo z důvodu vzájemné symbiomy mezi jednotlivými druhy (shodně 1, 5 %). (Graf č. 765, 766)

8. třída – chlapci

Tato skupina respondentů odpovídala trochu odlišněji než ty předchozí. Uvedla, že pestré druhové složení je důležité z důvodu zachování potravního řetězce a z důvodu zachování obrazu přírody a krajiny pro budoucí generace (shodně 1, 6 %); nebo z důvodu vzájemné symbiomy jednotlivých druhů (3, 19 %). Chlapci naproti tomu

jako jediní uvedli, že druhová pestrost není pro život na Zemi vůbec důležitá (3, 19 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 50 %. (Graf č. 767, 768)

Otázka č. 36:

Současná doba nabízí spoustu různých druhů potravin. Jakým potravinám dáváte doma přednost?

7. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly, že dávají přednost potravinám z ČR (12, 67 %); popř. že nerozlišují původ, ale důležitá je pro ně cena (5, 28 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 5 %. (Graf č. 769, 770)

7. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že dávají přednost potravinám z ČR v 9 případech (50 %); popř. že jim nezáleží na původu, důležitým kritériem je pro ně cena (7, 39 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 11 %. (Graf č. 771, 772)

8. třída – dívky

Dívky z této skupiny uvedly, že přednost dávají potravinám z ČR (15, 79 %); zbylé uvedly, že na původ potravin nehledí, důležitá je pro ně cena (4, 21 %). (Graf č. 773, 774)

8. třída – chlapci

Podobně jako u předešlé skupiny, i u této se vyjádřili všichni respondenti, z toho 12 uvedlo, že dávají přednost potravinám z ČR (75 %); na cenu hledí a původ neřeší 4 respondenti (25 %). (Graf č. 775, 776)

Otázka č. 37:

Pokud kupujete BIO potraviny, tak proč?

7. třída – dívky

Dívky uvedly, že pokud jejich rodiny nakupují BIO potraviny, pak je to kvůli jeho přínosům pro zdraví (8, 45 %); popř. kvůli zdraví a způsobu hospodaření (2, 11 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 44 %. (Graf č. 777, 778)

7. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že pokud kupují jejich rodiny BIO potraviny, pak je to kvůli zdraví a způsobu hospodaření (1, 6 %); popř. pouze kvůli zdraví (2, 11 %). Proč nakupují BIO potraviny netuší celkem 8 chlapců (44 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 39 %. (Graf č. 779, 780)

8. třída – dívky

Dívky sdělily, že jejich rodiny BIO potraviny nekupují ve 3 případech (16 %); přiznaly, že BIO potraviny jejich rodiny kupují jak kvůli zdraví, tak kvůli zdraví a způsobu hospodaření (shodně 7, 37 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 10 %. (Graf č. 781, 782)

8. třída – chlapci

Nejčastější odpovědí bylo, že rodiny chlapců BIO potraviny nakupují nejen kvůli zdraví, ale i kvůli způsobu hospodaření (6, 37 %); pouze kvůli zdraví (3, 19 %); proč nakupují BIO nevedli 3 chlapci (19 %). BIO potraviny nenakupují rodiny 2 chlapců (12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 13 %. (Graf č. 783, 784)

Otázka č. 38:

Uvedte všechny zápory, které vás napadnou, když se musí potraviny dovážet.

7. třída – dívky

Dívky nejčastěji zmiňovaly zdravotní riziko spojené např. se špatnou hygienou (4, 19 %); nízkou kvalitou dováženého zboží, jako například to, že se produkty dováží nedozrálé, přezrálé nebo zkažené cestou, poškozování ŽP díky použitým dopravním prostředkům nebo fakt, že produkty nejsou české, čímž nepodporujeme vlastní farmáře (shodně 2, 10 %). Dále bylo zmiňováno například to, že zboží může být dražší, popř. že neznáme normy států, ze kterých se zboží dováží (shodně 1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 43 %. (Graf č. 785, 786)

7. třída – chlapci

Chlapci si mezi zápory představují nízkou kvalitou zboží (4, 23 %); poškozování ŽP emisemi/imisemi, skutečnost, že koupí dováženého zboží nepodporujeme české zemědělce/výrobce (shodně 2, 12 %); popř. že zboží není čerstvé nebo je dražší (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 41 %. (Graf č. 787, 788)

8. třída – dívky

I v této skupině se objevilo poškozování životního prostředí (3, 17 %); zdravotní riziko spojené s nedostatečnou hygienou, popř. přítomnost látek proti kazivosti či dozrávání (shodně 2, 12 %); skutečnost, že není české, či je dražší (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 47 %. (Graf č. 789, 790)

8. třída – chlapci

Chlapci nejvíce uváděli poškozování životního prostředí (5, 28 %); zkušenost, že zboží není čerstvé (3, 17 %); nízká kvalita zboží, neznalost norem jiných států (shodně 2, 11 %); popř. že je zboží dražší (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 28 %. (Graf č. 791, 792)

Otázka č. 39:

Napadají vás nějaké klady (výhody) dovozu potravin?

7. třída – dívky

Mezi nejčastější klady patřily získání potravin, které se běžně v ČR nepěstují (6, 33 %); dostupnost kvalitnějších a chutnějších potravin (3, 17 %); popř. levnějších nebo, pokud se jedná o stejný druh nebo typ potravin, možnost srovnávat s těmi, které jsou vypěstované/vyrobené v ČR (shodně 1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 38 %. (Graf č. 793, 794)

7. třída – chlapci

Chlapci uvedli získání potravin, které v ČR nemáme, popř. v danou dobu nedozrávají (3, 17 %); levnější či kvalitnější nebo chutnější zboží (shodně 1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 13, 72 %. (Graf č. 795, 796)

8. třída – dívky

Dívky uvedly pouze získání potravin, které v ČR buďto vůbec nemáme, nebo jsou v danou dobu nedostupné, například tím, že není jejich sezóna pro dozrávání (11, 58 %). Neuvedeno/nezařazeno 8, 42 %. (Graf č. 797, 798)

8. třída – chlapci

Chlapci uvedli možnost získání potravin v ČR nedostupných (3, 19 %); získání kvalitnějších či chutnějších potravin (2, 12 %) nebo levnějších (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno - 6, 38 %. (Graf č. 799, 800)

Otázka č. 40:

Je dle Tvého názoru lepší nakupovat potraviny z České republiky než z dovozu? Proč?

7. třída – dívky

Dívky naprostou většinou uvedly, že dle jejich názoru je lepší nakupovat potraviny z České republiky (13); než-li z dovozu (4). Výhodou pro nákup tuzemských produktů je dle dívek skutečnost, že jsou bliž (1, 7 %); kvalita (2, 15 %); znalost původu (1, 8 %); popř. to, že zákazník má větší možnost zjistit normy a způsob zacházení s potravinami, ale také například s masným druhem živočichů (shodně 1, 8 %). Dále pro nákup hovoří jejich čerstvost, ve smyslu lokálnosti v rámci České republiky (3, 23 %). Dle dívek je navíc zdravé jíst pouze potraviny, které má člověk na daném území k dispozici (1, 8 %). Nákupem navíc lze podpořit české výrobce, chovatele a zpracovatele (2, 15 %). Na danou otázku nedokázala odpovědět pouze 1 dívka, a to z důvodu, že si není jistá, zda-li se dá jednoznačně přiklonit k nákupu potravin z ČR nebo z dovozu. (graf č. 801, 802)

7. třída – chlapci

Chlapci taktéž uvedli, že dle jejich názoru je lepší nákup potravin z ČR (8), a to z důvodu kvality (1, 15 %); znalosti norem a podmínek výroby/chovu (1, 14 %); zároveň vyjádřili podporu konzumace potravin v rámci jejich sezónnosti (3, 43 %); podpory českých výrobců/pěstitelů/zpracovatelů (1, 14 %); zamezení dovozu nedomácích druhů živočichů a rostlin (1, 14 %). Naopak pro dovoz se vyslovili 4 žáci, a to z důvodu toho, že potraviny jsou čerstvé (1). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 43 %. (Graf č. 803, 804)

8. třída – dívky

Dívky mají za to, že je lepší nákup potravin z ČR, a to z důvodu nižší uhlíkové stopy (2, 15 %); znalosti norem a zacházení například se zvířaty (shodně 1, 8 %); sezónnost potravin (2, 15 %); podporou českých pěstitelů/výrobců a zpracovatelů (1, 8 %); čerstvostí potravin (2, 15 %); popř. z důvodu, že potraviny není třeba chemicky ošetřovat v rámci jejich přepravy (4, 31 %). Naopak pro dovoz se vyslovily 2 dívky, a to z důvodu lepší chutě/kvality (1). Neuvedeno/nezařazeno - 1. (Graf č 805, 806)

8. třída – chlapci

Rozmanitých odpovědí se dostalo i u chlapců z 8. třídy. Ti uvedli, že dávají přednost potravinám z ČR (11), a to z důvodu ochrany ŽP před znečištěním emisemi/imisemi (1, 9 %); kvality (2, 17 %); znalosti původu a zacházení s potravinami (shodně 1, 8 %); levnějších či dostupnějších potravin (2, 17 %); znalosti norem a podmínek (1, 8 %); podporou českých pěstitelů/výrobců a zpracovatelů (2, 17 %); šetření financí za dovoz (1, 8 %); nebo z důvodu, že potraviny není třeba kvůli přepravě chemicky ošetřovat (1, 8 %). Naopak pro dovoz se vyslovili 3 žáci, a to z důvodu lepší chutě nebo dovozu potravin, které v ČR nejsou k dispozici (shodně 1). Neuvedeno/nezařazeno – 2. (Graf č. 807, 808)

Otázka č. 41:

Když budeme nakupovat potraviny z ČR, budeme tím nějak chránit životní prostředí?

7. třída – dívky

Žákyně si myslí, že nákupem potravin z ČR budeme šetřit životní prostředí – bez bližší specifikace (6, 30 %); se specifikací, že se nebude znečišťovat ŽP emisemi/imisemi (5, 25 %); popř. tím, že se dovozem nebudou dostávat do ČR nepůvodní druhy, nebo i proto, že se nebudou muset vyhazovat potraviny, které se zkazily cestou (shodně 1, 5 %). Naopak celkem 5 dívek uvedlo, že si nemyslí, že by se nákupem potravin z ČR nějakým způsobem šetřilo ŽP (25 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 10 %. (Graf č. 809, 810)

7. třída – chlapci

Chlapci se domnívají, že nákupem potravin z ČR šetří životní prostředí – bez bližší specifikace (2, 13 %); snížením emisí/imisí z dopravy (4, 27 %); snížením množství zkažených potravin během přepravy nebo tím, že se nebudou šířit nedomácí druhy (shodně 1, 7 %). Další 3 žáci si myslí, že se tímto způsobem chránit životní prostředí nedá (3, 20 %). Neuvedeno/nezařazeno 4, 27 %. (Graf č. 811, 812)

8. třída – dívky

Tato skupina respondentek je přesvědčena, že se nákupem potravin z ČR šetří ŽP, a to konkrétně v 8 případech (42 %); v 5 případech tím, že se nebude znečišťovat ŽP emisemi/imisemi (27 %). Zbylé dívky uvedly, že takové rozhodnutí nemá vliv bez bližší specifikace (4, 21 %); jedna dívka uvedla, že nákup potravin z ČR nemá vliv vůbec na nic (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 5 %. (Graf č. 813, 814)

8. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji odpovídali, že dle jejich mínění se nákupem potravin z ČR chrání ŽP, a to především tím, že se neznečišťuje ŽP emisemi/imisemi (3, 19 %); popř. že se neplývá potravinami, které by se zkazily během přepravy, úsporou paliva (shodně 1, 6 %). Zbylí žáci uvedli, že se ŽP tímto způsobem nešetří, popř. že nákup potravin z ČR nemá vůbec na nic vliv (shodně 4, 25 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 19 %. (Graf č. 815, 816)

Otázka č. 42:

Jak byste motivovali lidi, aby dávali přednost potravinám vypěstovaným/vyprodukovaným v ČR?

7. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly, že by spotřebitele žádným způsobem nemotivovaly, protože každý by si měl kupovat, co chce (2, 11 %). Zbylé dívky, které se do zodpovězení této otázky zapojily uvedly, že by tento způsob nakupování propagovaly, popř. by využily nějaké dotační tituly, či by hledaly jinou podporu prodeje; spotřebitelům by dle sdělení dívek bylo vhodné ukázat kvalitu českých potravin; popř. by poskytly slevu; seznámily by spotřebitele s podmínkami chovu a pěstováním v ČR nebo by poukázaly na bezpečnost potravin z ČR (shodně 1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 12, 63 %. (Graf č. 817, 818)

7. třída – chlapci

Chlapci zmiňovali podporu/dotace/reklamu českých produktů; popř. poskytnutí slevy a rozdíl vypořádat dotací (shodně 2, 11 %); poukázat na domácí kvalitu (1, 6 %). Celkem 2 chlapci uvedli, že by spotřebitele žádným způsobem nemotivovali (2, 11 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 61 %. (Graf č. 819, 820)

8. třída – dívky

Dívky by nákup českých potravin podpořily dotacemi/reklamou (4, 19 %); seznámením s podmínkami chovu a pěstování plodin v ČR, popř. by apelovaly na podporu českého zemědělství (shodně 1, 5 %); šířily by osvětu s pozitivy nákupu domácích potravin a produktů (2, 9 %); k propagaci by využily sociální sítě a média nebo by z nákupu domácích potravin udělaly „cool“ chování (shodně 1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 52 %. (Graf č. 821, 822)

8. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že potraviny je třeba zlevnit a rozdíl cen výrobcům a pěstitelům dotovat (4, 25 %); šířit osvětu s pozitivy nákupu domácích potravin a produktů (3, 19 %); nebo poukázat na domácí kvalitu (1, 6 %). 2 chlapci uvedli, že by k motivaci nepřistupovali (12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 38 %. (Graf č. 823, 824)

Otázka č. 43:

Co by podle vašeho názoru měli dospělí a Ti, co rozhodují o budoucnosti dělat a nedělají to (v rámci životního prostředí)?

7. třída – dívky

Dívky se domnívají, že dospělí by se měli snažit o důslednější třídění odpadu, popř. nenechávat za sebou v přírodě nepořádek/odpadky (4, 20 %); měli by více domýšlet následky svých rozhodnutí do budoucna (4, 20 %); více se zaměřit na ochranu životního prostředí, například tím, že zamezí kácení stromů a budou se zaměřovat na jejich obnovu (1, 5 %); neplýtvat vodou/papírem či jídlem (1, 5 %); omezit dopravu osobními automobily (1, 5 %); důsledněji trestat týrání zvířat (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 40 %. (Graf č. 825, 826)

7. třída – chlapci

Chlapci se vyslovili pro důslednější ochranu životního prostředí například tím, že by se mělo zamezit kácení stromů a podpořit jejich výsadbu (3, 16 %); více se zaměřit na třídění odpadu a neznečišťovat krajinu odpadky (1, 5 %); zamezit kácení lesů (2, 11 %). Neuvedeno/nezařazeno – 13, 68 %. (Graf č. 827, 828)

8. třída – dívky

Nejčastějším názorem na to, co by dospělí měli dělat, bylo zaměřit se na důslednější třídění odpadků a nenechávat za sebou v přírodě nepořádek (6, 24 %); více se věnovat ochraně životního prostředí (4, 16 %); přestat kácet lesy (3, 12 %), šířit osvětu a medializovat současné problémy životního prostředí tak, aby se tyto informace dostaly k široké veřejnosti (3, 12 %); přestat plýtvat s vodou/papírem/jídlem (2, 8 %); vědu více zaměřit na ochranu životního prostředí (6, 24 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 24 %. (Graf č. 829, 830)

8. třída – chlapci

Chlapci své názory více rozměnili mezi nutnost zvýšit ochranu životního prostředí (1, 6 %); zvýšit úsilí v ochraně přírody (1, 6 %); ochranu přírody a krajiny nedělat jen proto, že je to „in“, ale brát tento počín vážně (1, 6 %); přestat kácet lesy (1, 6 %); důsledněji se zaměřit na třídění odpadu (2, 11 %). Jeden chlapec uvedl, že není třeba dělat v současné době nic navíc, protože v rámci ochrany životního prostředí se toho v současné době dělá dost (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 53 %. (Graf č. 831, 832)

Otázka č. 44:

Je vám jedno, jak se vlivem lidské civilizace život na této planetě vyvíjí?

7. třída – dívky

Dívkám vývoj planety lhostejný není (6, 33 %); zbylé dívky dokonce uvedly, že budoucnost se dokonce obávají (12, 67 %). (Graf č. 833, 834)

7. třída – chlapci

Chlapci nejčastěji uváděli, že jim není jedno, jak se planeta vlivem lidské činnosti mění (5, 28 %); budoucnosti se obávají (7, 39 %); a 5 případech jim vývoj planety nedělá žádné starosti (5, 28 %). (Graf č. 835, 836)

8. třída – dívky

Vývoj planety nedělá starosti pouze 1 dívce (5 %); celkem 6 dívkám vývoj lhostejný není (32 %); a celkem 10 dívek se vyjádřilo, že se budoucnosti obává (53 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 10 %. (Graf č. 837, 838)

8. třída – chlapci

Chlapcům vývoj planety není lhostejný v 5 případech (31 %); budoucnosti se obává 10 chlapců (63 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 6 %. (Graf č. 839, 840)

Otázka č. 45:

Zhodnoťte současnou situaci.

7. třída – dívky

Dívky současnou situaci označily za „hroznou“ bez bližší specifikace (9, 39 %); za velký problém označily nedostatek vody (2, 9 %); nadměrné využívání plastů (2, 9 %); emise/imise v prostředí (1, 4 %). Objevil se zde i názor, že planeta je na tom v současné době stále dobře, ale dívka nevěří v její dobrý vývoj (1, 4 %); popř. se dívka optimisticky vyjádřila k budoucnosti, když uvedla, že v současné době je situace kolem životního prostředí špatná, ale vývoj může lidstvo dobrým přístupem stále ještě zvrátit (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 31 %. (Graf č. 841, 842)

7. třída – chlapci

I u chlapců se vyskytl názor, že v současné době je na tom planeta a její životní prostředí poměrně dobře, ale k jejímu dalšímu vývoji byli respondenti z této skupiny skeptičtí (3, 14 %); jiní respondenti si myslí, že lidstvo neúměrně znečišťuje životní prostředí, popř. si neváží planety a znečišťuje ji odpadky nebo ropou, a to jak na pevninu, tak vodstvo (3, 14 %); další chlapci uvedli, že v současné době probíhají příliš velké klimatické změny a s nimi související sucho a teplo (2, 10 %); a za velký problém označili nedostatek vody (4, 19 %). Jeden chlapec se vyslovil s názorem, že situace je „hrozná“ bez bližší specifikace (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 38 %. (Graf č. 843, 844)

8. třída – dívky

Dívky nevěří v dobrý vývoj planety, dle jejich konstatování má Země již v současné době mnoho problémů, a proto budoucnost nepřinese dobrý vývoj (6, 35 %); jiné dívky vidí budoucnost planety ve špinavém a znečištěném životním prostředí s ropnou kontaminací v mořích (3, 18 %). Jedna dívka se vyjádřila, že budoucnost nevidí pozitivně, avšak stále ještě má lidstvo možnost změnit svůj přístup a vývoj zvrátit (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 41 %. (Graf č. 845 ,846)

8. třída – chlapci

Chlapci mají za to, že Země má již v současné době velmi mnoho problémů v rámci životního prostředí, a tak jsou k jejímu dalšímu vývoji značně skeptičtí (8, 50 %); jeden chlapec uvedl, že problematickým jevem bude čím dál tím více ozónová vrstva (1, 6 %); nebo přelidnění (1, 6 %). Celkem 2 chlapci se vyjádřili, že současná situace je ucházející, ale budoucnost nevidí příliš pozitivně (2, 13 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 25 %. (Graf č. 847, 848)

Otázka č. 46:

Kdo vede rodinu proenvironmentálně? Vy rodiče nebo rodiče vás?

7. třída – dívky

Dívky jednoznačně označily rodiče jako ty, kteří vedou rodinu proenvironmentálně (16, 89 %); 2 dívky uvedly, že s rodiči v této otázce navzájem doplňují (2, 11 %). (Graf č. 849, 850)

7. třída – chlapci

I chlapci označili rodiče za ty, kteří jsou hybnou silou v proenvironmentálním vývoji rodiny (13, 72 %); 2 chlapci uvedli, že dříve to byli rodiče, ale nyní jsou to oni, kteří se snaží pro ekologické smýšlení v rodině (2, 11 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 17 %. (Graf č. 851, 852)

8. třída – dívky

Dívky uvedly, že proenvironmentálně vedou jejich rodinu rodiče (14, 74 %); popř., že se s rodiči ovlivňují navzájem (1, 6 %); jedna dívka uvedla, že je to ona, která vede rodiče proenvironmentálně (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 16 %. (Graf č. 853, 854)

8. třída – chlapci

Nejčastěji chlapci uváděli, že rodiče jsou ti, kteří proenvironmentálně vedou rodinu (11, 69 %); oni vedou rodiče (2, 12 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 19 %. (Graf č. 855, 856)

Otázka č. 47:

Jaká témata byste chtěli ve škole probírat?

7. třída – dívky

Dívky by zajímala problematika globálního oteplování (2, 9 %); více informací o třídění a recyklaci (2, 9 %); problematiku plasty znečištěných moří (2, 9 %); více se věnovat přírodě a planetě (2, 9 %). Další dívky by zajímalo, jak začít o životní prostředí pečovat a jak současný vývoj zvrátit (1, 4 %); dopady lidského chování a aktuální situace (shodně 1, 4 %). Jedna dívka si myslí, že není třeba nic jiného probírat, protože vše potřebné je ve škole probíráno (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 45 %. (Graf č. 857, 858)

7. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že vše potřebné ve škole probírají ve 3 případech (16 %); další chlapci uvedli, že by měli zájem se více zabývat přírodou/planetou (3, 16 %); seznámit se hlouběji s problematikou znečištění moří plasty (2, 11 %); jak zvrátit současnou situaci (1, 5 %); popř. vyučování více zaměřit na přírodní katastrofy (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 47 %. (Graf č. 859, 860)

8. třída – dívky

Dívky projeví zájem o témata jako například globální oteplování (1, 4 %); přírodní katastrofy (2, 9 %), třídění a recyklaci (3, 13 %); přírodu a planetu (5, 22 %); problematiku plastů – jejich znečišťování životního prostředí, popř. problematiku plastů v mořích (6, 26 %). O žádná témata nemá zájem 1 žák (4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 22 %. (Graf č. 861, 862)

8. třída – chlapci

I u chlapců se objevil zájem o prohloubení znalostí v tématech jako například globální oteplování (3, 19 %); přírodní katastrofy (2, 13 %); třídění a recyklace (1, 6 %); planetu/přírodu (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 50 %. (Graf č. 863, 864)

Otázka č. 48:

Je něco, co vás v rámci ŽP trápí/zajímá?

7. třída – dívky

Dívky dle jejich sdělení trápí znečištěné životní prostředí (3, 15 %); plasty a problémy s nimi spojené (2, 10 %), globální oteplování a dopady chování lidí na

životní prostředí (shodně 1, 5 %). Nic netrápí 6 dívek (30 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 35 %. (Graf č. 865, 866)

7. třída – chlapci

Chlapce trápí plasty a problémy s nimi spojené a růst lidské populace (shodně 1, 6 %). Nic netrápí 11 chlapců (69 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 19 %. (Graf č. 867, 868)

8. třída – dívky

Dívky nejčastěji uváděly znečištění životního prostředí (5, 28 %); požáry a kácení či vypalování lesů a pralesů (2, 11 %); dopady chování lidí na životní prostředí, nedostatek vody nebo vybíjení zvířat pro lidovou medicínu (shodně 1, 6 %). Nic netrápí 6 dívek (33 %). Neuvedeno/nezařazeno – 2, 11 %. (Graf č. 869, 870)

8. třída – chlapci

Chlapci se nejčastěji zmiňovali o zájmu o odpady a jeho třídě (3, 20 %); naopak starost jim dělají dopady lidského chování na životní prostředí (2, 13 %); vymírání zvířat, globální oteplování či růst lidské populace (shodně 1, 7 %). Neuvedeno/nezařazeno – 1, 7 %. (Graf č. 871, 872)

Otázka č. 49:

Co děláte pro životní prostředí konkrétně vy?

7. třída – dívky

Dívky uváděly, že třídí odpad (7, 33 %); neplýtvají s vodou či elektřinou (2, 9 %); nenechávají po sobě v přírodě nepořádek (1, 5 %); nekupují balenou vodu (1, 5 %). Celkem 2 dívky přiznaly, že pro životní prostředí nedělají skoro nic (10 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 38 %. (Graf č. 873, 874)

7. třída – chlapci

Chlapci uváděli, že třídí odpad (3, 17 %); nenechávají za sebou v přírodě/krajině nepořádek (2, 12 %). Celkem 3 chlapci uvedli, že pro životní prostředí nedělají skoro nic (17 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 53 %. (Graf č. 875, 876)

8. třída – dívky

Dívky přiznaly, že třídí odpad (6, 26 %); neplýtvají s vodou či elektřinou (4, 18 %); nenechávají po sobě v přírodě či krajině nepořádek (3, 13 %); neplýtvají s jídlem (1, 4 %); snaží se měnit přístup lidí kolem sebe (1, 4 %). Skoro nic nedělají 2 dívky (2, 9 %). Neuvedeno/nezařazeno – 6, 26 %. (Graf č. 877, 878)

8. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že třídí odpad (8, 42 %); nenechávají za sebou v přírodě/krajině nepořádek v podobě odpadků (2, 11 %); nepodporují prodej plastů, a to například tím, že nenakupují zbytečné plastové věci (2, 11 %); neplýtvají s vodou či elektřinou (1, 5

); podporují nákup zboží z ČR (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 26 %. (Graf č. 879, 880)

Otázka č. 50:

Co víte, že byste měli dělat, ale neděláte to?

7. třída – dívky

Dívky se přiznaly, že plýtvají s vodou (3, 17 %); netřídí odpad (6, 33 %); kupují balenou vodu (1, 6 %) a měly by méně jezdit osobním automobile (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 39 %. (Graf č. 881, 882)

7. třída – chlapci

Chlapci se přiznali pouze k tomu, že netřídí (7, 39 %) a plýtvají elektřinou (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 56 %. (Graf č. 883, 884)

8. třída – dívky

Dívky, že by neměly plýtvat vodou (1, 5 %); více třídí odpad (7, 37 %). Jedna dívka uvedla, že všem v rámci chování k životnímu prostředí dělá správně (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 53 %. (Graf č. 885, 886)

8. třída – chlapci

Chlapci se přiznali, že by neměli plýtvat s vodou (2, 13 %); zanechávají po sobě v krajině/přírodě nepořádek (1, 6 %); málo třídí (1, 6 %); měli by méně jezdit autem (1, 6 %). Že vše dělá v rámci životního prostředí správně, je přesvědčen 1 žák (6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 10, 63 %. (Graf č. 887, 888)

Otázka č. 51:

Jak si představujete, že bude za 50 let vypadat krajina/příroda kolem vás?

7. třída – dívky

Dívky vidí vývoj planety ne zrovna pozitivně. Mezi uvedenými představami o vývoji planety byla idea planety bez lesů/zvěře/plodin (1, 5 %); takový nedostatek vody, že dívka uvedla i válku o vodu (1, 5 %); planeta schváčena požáry (1, 5 %); názor, že za 50 let už nic nebude (3, 15 %); znečištěné prostředí odpadky/skládky (2, 10 %). Celkem 3 dívky si myslí, že lidstvo nic dobrého nečeká (15 %); že planeta bude vypadat stále stejně (1, 5 %). 4 dívky uvedly, že si myslí, že lidstvo má stále čas změnit svůj přístup a chování k životnímu prostředí a vývoj planety tak zvrátit k lepšímu (4, 20 %). Neuvedeno/nezařazeno – 4, 20 %. (Graf č. 889, 890)

7. třída – chlapci

Chlapci uvedli, že dle jejich názoru za 50 let již nic nebude (2, 10 %); nebo naopak, že bude život na planetě a její životní prostředí vypadat stále stejně (2, 10 %); jiní vidí planetu bez lesů/zvěře/potravy (3, 15 %); nebo vyschlou s válkami o vodu, hladomor (3, 15 %); znečištěné prostředí odpadky, všude skládky (5, 25 %).

Neuvedeno/nezařazeno – 5, 25 %. (Graf č. 891, 892)

8. třída – dívky

Dívky svou představu vývoje planety představily jako planetu bez lesů/zvěře/potravy (4, 17 %); planetu vyschlou s možnými válkami o vodu, hladomor (3, 12 %); planetu bez vody (2, 8 %); znečištěné prostředí odpadky (2, 8 %); minimální volný prostor – velký zábor půdy (1, 4 %). Celkem 4 žákyně uvedly, že na planetě za 50 let již nic nebude (17 %), popř., že nás nic dobrého nečeká (4, 17 %). Naopak 1 dívka si myslí, že pokud změníme přístup k lepšímu, vývoj můžeme vše zvrátit nebo dokonce zlepšit (1, 4 %). Neuvedeno/nezařazeno – 3, 13 %. (Graf č. 893, 894)

8. třída – chlapci

Chlapci vidí obraz planety bez lesů/zvěře/plodin (1, 6 %); vyschlou planetu s daleko většími horky, válkami o vodu, hladomor (1, 6 %); přelidněnost (1, 6 %). Celkem 3 chlapci uvedli, že životní prostředí bude vypadat skoro stejně jako dnes, ale připustil, že voda může být větším problémem (3, 20 %) a 4 chlapci uvedli, že si myslí, že lidstvo nic dobrého nečeká (27 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 33 %. (Graf č. 895, 896)

Otázka č. 52:

V čem spatřujete největší problémy ŽP?

7. třída – dívky

Dívky největší problémy spatřují v globálním oteplování (1, 4 %); v nedostatečném třídění (2, 9 %); v požárech (1, 4 %); v celkově znečištěném životním prostředí (4, 18 %); v suchu (2, 9 %); ve znečištěné vodě moří a oceánů (3, 14 %) nebo ve zničené přírodě (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 8, 36 %. (Graf č. 897, 898)

7. třída – chlapci

Problematiku vidí žáci v nedostatku lesů a zeleně obecně (1, 6 %); ve spotřebě plastů (2, 11 %); v celkově znečištěném prostředí (2, 12 %); ve znečištěné vodě moří a oceánů – nejčastěji plastem (1, 6 %); v přelidněnosti (1, 5 %) nebo v ropě – bez bližší specifikace (1, 5 %). Neuvedeno/nezařazeno – 9, 53 %. (Graf č. 899, 900)

8. třída – dívky

Dívky vidí problémy životního prostředí v globálním oteplování (5, 22 %); v požárech (3, 13 %); v celkovém znečištění životního prostředí (3, 13 %); nedostatku vody (2, 8 %); ve spotřebě plastu (2, 9 %); v nedostatku vody a plýtvání s ní (2, 8 %). Žádné problémy nezaznamenaly 2 dívky (9 %). Neuvedeno/nezařazeno – 5, 22 %. (Graf č. 901, 902)

8. třída – chlapci

Jako největší současné problémy v rámci životního prostředí chlapci uvedli znečištěné ovzduší (2, 11 %); globální oteplování, průmysl, nedostatečné třídění, tání ledovců, celkově znečištěné životní prostředí, přelidňenost, plast, nezájem lidí (shodně 1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 41 %. (Graf č. 903, 904)

Otázka č. 53:

Jaká navrhuje řešení?

7. třída – dívky

Dívky navrhly omezit osobní dopravu (2, 11 %); zaměřit se na důslednější třídění odpadu (3, 17 %); zastavit znečišťování prostředí (1, 5 %); přestat plýtvat s vodou (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 61 %. Neuvedeno/nezařazeno – 11, 61 %. (Graf č. 905, 906)

7. třída – chlapci

Chlapci vidí řešení v omezení spotřebě a výrobě plastu (1, 6 %); nebo ve výsadbě stromů a zeleně obecně (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 14, 89 %. (Graf č. 907, 908)

8. třída – dívky

Dívky navrhly omezit dopravu (1, 4 %); důsledněji třídít (4, 17 %); neplýtvat s vodou (2, 9 %); šířit environmentální osvětu (3, 13 %); podniknout kroky k zastavení nebo zpomalení globálního oteplování a s ním souvisejícími klimatickými změnami (1, 4 %); nekupovat nadbytek, čímž by se snížil objem odpadu (2, 8 %); šetrněji využívat planetu (1, 4 %). Celkem 2 dívky uvedly, že žádné řešení není (2, 9 %). Neuvedeno/nezařazeno – 7, 31 %. (Graf č. 909, 910)

8. třída – chlapci

Chlapci by omezili dopravu (2, 13 %); šířili proenvironmentální osvětu (1, 6 %); snížili množství odpadu v krajině (1, 6 %); zaměřili by se na zmenšení poškození ozónové vrstvy (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 11, 69 %. (Graf č. 911, 912)

Otázka č. 54:

Kdo vás v souvislosti s ochranou životního prostředí zaujal?

7. třída – dívky

Pouze 1 dívka jmenovala osobnost, a to Gretu Thunberg, která dle jejího názoru je rozumná a chytrá a dané problematice rozumí (1, 6 %). Neuvedeno/nezařazeno – 17, 94 %. (Graf č. 913, 914)

7. třída – chlapci

Chlapci jmenovali 2 osobnosti, a to Gretu Thunberg a Mr. Beast (shodně 1, 6 %). Bohužel se k těmto osobnostem žádným způsobem nevyjádřili. Neuvedeno/nezařazeno – 16, 89 %. (Graf č. 915, 916)

8. třída – dívky

Dívky jmenovaly celkem 3 osobnosti, a to Gretu Thunberg (2, 10 %), Annu Šulc (2, 11 %) a Leonada Di Caprio (4, 21 %).

Greta Thunberg byla označena za osobu, která jde za svým cílem, na druhou stranu jako negativní vlastnost jí byla přisouzena skutečnost, že dle názoru dívek značně přehání své vystupování.

Anna Šulc měla uvedena samá pozitiva. Dle respondentek má schopnost hezky hovořit o problematice kolem životního prostředí, je chytrá, inteligentní. Na dívky působí jako někdo, kdo se o danou problematiku skutečně zajímá.

Leonardo Di Caprio byl označen za osobu, která se o život kolem sebe skutečně zajímá, aktivně prosazuje ochranu životního na svém instagramovém účtu a finančně přispěl na obnovu požáry poničeného prostředí v Austrálii. Neuvedeno/nezařazeno – 11, 58 %. (Graf č. 917, 918)

8. třída – chlapci

Chlapci zmínili Gretu Thunberg a Jiřího Krále (shodně 1, 7 %).

K Jiřímu Králi respondent uvedl, že se jedná o cestovatele, který umí problematiku kolem životního prostředí srozumitelně vysvětlit a své názory předávat.

Ke Gretě Thunberg nebylo připojeno žádné vyjádření. Neuvedeno/nezařazeno – 12, 86 %. (Graf č. 919, 920)

7.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Otázka č. 0/1:

Zájem o životní prostředí

Cíl:

Cílem bylo vytvořit si představu o tom, zda-li se žáci ve volném čase zajímají o životní prostředí, popř. jak svůj zájem projevují

Výsledek dotazníkového šetření

Žáci 2. ZŠ na dotaz, jak se ve volném čase zajímají o životní prostředí odpovídali různě. Žáci uváděli, že ve volné chvíli třídí odpadky, přemýšlí o přírodě nebo se zajímají o dění kolem životního prostředí, a to jak v ČR, tak ve světě, rádi relaxují v přírodě nebo se starají o rostliny či je sází.

Žáci 3. Základní školy v Kadani odpovídali obdobně, navíc se mezi volnočasovými aktivitami objevovala informace o tom, že ve volném čase sledují tematická videa, problematiku řeší ve škole, povídají si o tématech kolem životního prostředí se svým blízkým okolím či kamarády nebo prostý fakt, že za sebou nenechávají v krajině nepořádek

Zhodnocení

Není důležité, zda-li bude třídění odpadků nebo fakt, že po sobě žáci nenechávají v krajině nepořádek jako zájem o životní prostředí. Spousta dospělé populace by například právě uvedené třídění odpadu nebo skutečnost, že po sobě děti nenechají v krajině nepořádek brala v dnešní době jako něco přirozeného a samozřejmého. Dle mého názoru však ani tato činnost není samozřejmá. Každý zájem, každá snaha by se měla ocenit. A pokud mají dospívající snahu se ve volném čase bavit o stavu životního prostředí, je to určitě krok správným směrem.

Otázka č. 0/2:

Činnosti ve volném čase

Cíl

Cílem bylo zjistit, jakým způsobem tráví dnešní děti volný čas.

Výsledek dotazníkového šetření

Žáci přiznávali více či méně všechny možné varianty odpovědí – návštěva zájmových kroužků, učení, trávení volného času s kamarády venku, hraní her na herních konzolích, popř. mobilních telefonech.

Zhodnocení

Po vyhodnocení dotazníků jsem byla příjemně překvapená tím, na jakém místě se až umístilo hraní her na herních konzolích, popř. trávení volného času na mobilním telefonu. Žáci přiznali, že mezi nejčastější aktivity patřila návštěva zájmových kroužků, popř. trávení volného času venku, s kamarády.

Otázka č. 1:

Jaký problém vzniklý v důsledku odpadu jste zaznamenali?

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li jsou žáci schopni ze svého okolí, rodiny, médií zaznamenat problémy, které by mohly být důsledkem odpadu.

Výsledek dotazníkového šetření

Žáci nejčastěji zmiňovali zaznamenaný problém, který se týkal plastového odpadu. Velice často byl uváděn plastový ostrov, popř. vymírání vodních živočichů v důsledku plastového odpadu v mořích. Uváděli také problém černých skládek a znečištěné prostředí v globálním měřítku. Dle jejich sdělení zaznamenali i problém, který se týkal buď nedostatečného, popř. špatného třídění odpadu. Respondenti registrovali i

problém oslav doprovázených ohňostroji (konkrétně uvedli oslavy příchodu Nového roku), zůstává spousta nepořádku v krajině. Zároveň s tím uváděli negativní dopad na volně žijící zvěř a domácí zvířata.

Zhodnocení

V dotaznících se objevovala i problematika, která se odpadu přímo netýkala, avšak byla do vyhodnocení zařazena. Tato skutečnost zároveň vypovídala o tom, jak žáci rozuměli zadaným otázkám.

Žáci jsou všímaví. Jsou seznámeni se současnými, asi nejvíce medializovanými potížemi, které se dotýkají životního prostředí a jenž jsou zároveň spojeny s odpady.

Otázka č. 2:

Jaké druhy odpadu znáte

Cíl

Cílem bylo zjistit, jaké druhy odpadu žáci znají.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci obou zúčastněných škol dokázali vyjmenovat běžně se vyskytující druhy odpadů, jako např. je papír, sklo, plast, BIO odpad, tuk, elektroodpad apod. Naproti tomu zmiňovali i jaderný či chemický odpad. Dále uváděli i složky komunálního odpadu, jako jsou např. pleny a podobně. Pro informaci, jaké druhy odpadu děti znají, byly do konečných souhrnů zahrnuty všechny dětmi zmiňované odpady, byť dle katalogu odpadů by jim náleželo jiné zařazení.

Zhodnocení

Žáci projevili dostatečnou znalost v rámci znalosti druhů odpadu. Dle mého názoru by možná bylo dobré seznámit děti s katalogem odpadů, který by jejich znalosti obohatil.

Otázka č. 3:

Třídíte doma odpad?

Cíl

Cílem bylo zjistit, jak si stojí rodiny v rámci třídění odpadu na obou zúčastněných školách, do jaké míry přicházejí žáci do styku s tříděním odpadu z domácností v reálném životě.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci zapojených škol ve velké většině uváděli, že se v jejich domácnostech odpad třídí. Pouze malá procenta patřila informaci, že se třídění odpadu v domácnostech nevěnují nebo do kategorie nezařazeno/neuvedeno.

Zhodnocení

Dle mého názoru žáci získávají zdravé návyky již z rodiny. Pro ty, kteří k třídění odpadu nejsou prozatím rodinou vedeni, by bylo vhodné seznámit je s pozitivní třídění.

Otázka č. 4:

Jaké druhy odpadu doma třídíte?

Cíl

Cílem bylo zjistit jaké druhy odpadu se v jednotlivých domácnostech skutečně třídí.

Průběh dotazníkového šetření

U obou škol se objevily běžně tříděné druhy odpadu v domácnostech – papír, plast, sklo, BIO odpad, elektroodpad, tuk, kov. Žáci 3.Základní školy v Kadani navíc uváděli, že v jejich domácnostech dochází i k odkládání textilu do kontejnerů určených pro charitu.

Zhodnocení

Žáci získávají z domácností zdravé návyky. Možná ne vždy jsou schopni správně zařadit tříděný materiál. Dle mého názoru by bylo vhodné děti blíže, podrobněji seznámit s jednotlivými druhy tříděných materiálů.

Otázka č. 5:

Snažíte se doma omezit množství odpadu?

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li se domácnosti vědomě snaží o snížení objemu odpadu v domácnostech.

Průběh dotazníkového šetření

Výčet opatření, která by měla ve snížení množství odpadů v daných domácnostech být pestrý. Pohyboval se od dalšího využití igelitových sáčků donesených s jiným zbožím z obchodu, používání plátěných tašek či sáčků, omezení nákupu s obaly, nákupu v bezobalovém obchodu apod. Objevilo se zde i pálení papíru za účelem snížení objemu odpadu, ale zkrmení zbytky potravin domácími zvířaty. Někteří respondenti zároveň uvedli, že se snaží nakupovat zboží s vratnými obaly.

Zhodnocení

Žáci se v běžném životě evidentně setkávají se snahou o rozumné snížení objemu odpadu v domácnosti, což může vést ke zdravým návykům v budoucnu.

Otázka č. 6:

Je smysluplné odpad třídít nebo mu předcházet?

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li dokáží žáci vyhodnotit na základě logického uvažování, která z variant je pro životní prostředí příznivější.

Průběh dotazníkového šetření

Tady se respondenti ze dvou různých škol rozdělili na poloviny. Zatímco 2.ZŠ se vyslovila spíš pro třídění odpadu, 3. ZŠ se přiklání k jeho předcházení, což takto vypovídající respondenti správně odůvodnili větou, že bez odpadu by nevznikl další odpad. Žáci, kteří se vyslovili pro třídění vidí potenciál v tom, že je možné využít odpad k výrobě dalších materiálů, popř. vidí za tříděním ochranu životního prostředí.

Zhodnocení

V tomto případě by bylo, dle mého názoru, vhodné, aby se s žáky na toto téma diskutovalo. Porovnat termíny třídění vs. předcházení a jejich jednotlivé dopady na životní prostředí.

Otázka č. 7:

Co byste všechno změnili/zavedli, aby na Zemi bylo méně plastového odpadu?

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li jsou žáci schopni zdravým způsobem uvažování zjistit a vyvodit, jaká opatření by byla vhodná, k tomu, aby za Zemi vznikalo co nejméně plastového odpadu.

Toto smýšlení by se mohlo pozitivně odrazit na racionálním uvažování o snížení odpadu již v samotném prvopočátku jeho vzniku, a to například tím, že se sami pokusí omezit nákup nepotřebných obalů apod. v běžném životě (přijdou sami na to, co by bylo dobré změnit).

Průběh dotazníkového šetření

Žáci přišli na spoustu možností, jak snížit objem plastového odpadu v domácnostech – uvedli například: zákaz igelitových sáčků, zbytečných obalů (folie na okurkách?), věnovat pozornost vratným obalům, které by se mohly znovu použít, zvýšit množství bezobalových obchodů apod.

Zhodnocení

Žáci sami odhalili, že o vzniku plastového odpadu ví už při nákupu různých produktů – například: zakoupením balené vody již dopředu spotřebitel ví, že vznikne odpad, při nákupu zeleniny, na kterou spotřebitel použije igelitový sáček...

Dle mého názoru by bylo vhodné toto jejich uvažování podpořit, zaměřit se více na diskuzi na toto téma a zejména pak správně dětem předávat informace o pozitivním dopadu takového uvažování na množství odpadu.

Otázka č. 8:

Co jste v poslední době zaznamenali jako problém, který se týká vody?

Cíl

Cílem bylo zjistit, jak jsou děti vnímavé vůči problematice, která se týká vody, popř. jestli jsou žáci schopni tento problém ve svém okolí, z médií postřehnout.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci uváděli vodu znečištěnou odpadky, plastem, nedostatek nebo dokonce vyčerpateľnost vody, povodně, zápachající kanalizaci, ropné havárie, tání ledovců, sucho, plýtvání s vodou, globální oteplování, umírání zvířat v důsledku znečištěné vody, mikroplasty ve vodě atd. Objevily se, ale i odpovědi, kde respondenti uváděli, že žádné problémy spojené s vodou nezaznamenali.

Zhodnocení

Dotazníkové šetření přineslo celou řadu zajímavých odpovědí. Samozřejmě nejčastější odpovědí byla voda znečištěná zejména plastem. Tato problematika je velmi často uveřejňovaná a sdílená na sociálních sítích, takže bylo i velmi pravděpodobné, že ji respondenti zaznamenají. Žáci však uvedli spoustu dalších negativních jevů spojených s problematikou vody.

Dle mého názoru by bylo vhodné žáky s touto problematikou více seznámit, podpořit v nich zdravé uvažování nad dopady svého chování na životní prostředí.

Otázka č. 9:

Víte jaký má voda význam pro život na Zemi?

Cíl

Cílem bylo zjistit, jak vnímají významnost vody žáci zúčastněných škol. Jestli jsou schopni vidět její provázanost na život lidské populace a životního prostředí.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci nejčastěji uváděli, že voda je životně důležitá, nutná k dodržování pitného režimu, hygieně, ale zmiňovali i její nezbytnost nejen pro člověka, ale i živočichy, přírodu, zajištění dostatku potravy a nebo to, že je součástí koloběhu vody, nezbytná pro půdu apod.

Zhodnocení

Bylo zjištěno, že žáci jsou skutečně schopni uvést důvody, které dělají vodu nezbytnou pro život.

V této otázce byli více s problematikou seznámeni žáci 3. ZŠ. Ti dokázali kromě důvodů nezbytnosti vody pro život na Zemi apod. i pojmenovat celou další škálu její výjimečnosti a potřeby. Její význam soustředili i např. na půdu.

Dle mého názoru je velmi důležité rozšířit povědomí dětí o tom, jaké dalekosáhlé vazby má voda pro život na Zemi. Nutné je dětem/žákům ukázat, že voda není jen zdrojem pitného režimu, ale že má přesah i například do půdních a jiných ekosystémů.

Otázka č. 10:

Dokázali byste vysvětlit, jak vznikají v ČR povodně?

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li si děti uvědomují, že povodeň není jen o objemu srážek, ale že v tomto úkazu může být nalezeno daleko více příčin.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci na příčinu povodní označovali (kromě jiného) nejčastěji deště, zvednutí hladin v důsledku srážek, tání ledu, nadměrné vypouštění vyčištěné vody z ČOV do recipientu, nízké teploty – takže voda se nestihne vypařit, ale objevila se zde i zmínka, že půda nestihne vsáknout vodu nebo bylo zmíněno špatné zemědělské hospodaření a málo půdního pokryvu.

Zhodnocení

Jak již bylo uvedeno výše, žáci nejčastěji uváděli jako příčinu povodní nadměrné objemy srážek, díky nimž se rozvodní hladina řek.

Našli se však i tací, u kterých je zřejmé, že s problematikou povodní jsou seznámeni a možnou příčinu hledají i jinde.

Dle mého názoru by bylo vhodné, rozšířit úhel pohledu žáků i na schopnost zadržování a vázání vody v půdě, úlohu vegetačního pokryvu půdy tak, aby byly děti schopné ocenit jejich funkce.

Otázka č. 11:

Jak povodním předejít?

Cíl

Cílem bylo přimět děti uvažovat nad tím, jaká opatření by mohla pomoci předejít povodním.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci se nejčastěji ve svých odpovědích vyjadřovali k nutnosti výstavbě přehrad, rybníků, úpravě koryt řek, která by se měla dle jejich názoru prohloubit či rozšířit za účelem pojmutí většího objemu vody; zbudováním více kanálů atd.

Objevily se zde ale i názory, že je nutné přijmout určitá zemědělská opatření – střídání plodin nebo používat hlubokou orbu pro zlepšení stavu půdy či zmenšit plochy polí.

Zhodnocení

I u této otázky bylo zřejmé, že několik málo dětí je s problematikou povodní více seznámena a jejich úhel pohledu není jednostranně zaměřený.

Dle mého názoru je nutné seznamovat žáky se skutečností, že na povodně může mít vliv daleko více elementů než zvednutí hladiny z důsledku spadlých srážek. Seznámit je s na sebe navazujícími funkcemi půdy, půdního pokryvu apod.

Otázka č. 12

Proč se poslední dobou ČR potýká se suchem?

Cíl

Cílem bylo přimět žáky k uvažování nad danou problematikou.

Průběh dotazníkového šetření

Kromě jiného žáci uváděli globální oteplování/klimatické změny; znečištěnou vodu nebo její úbytek; nedostatek letních či zimních srážek; nedostatek zeleně – půdního pokryvu; plýtvání s vodou a jiné.

Zhodnocení

Žáci nabídli širokou paletu možných příčin sucha v ČR.

Dle mého názoru by bylo vhodné hlubší seznámení s problematikou, a to zejména s tím, neomezit náhled pouze nedostatek srážek, ale nabídnout i pohled na nedostatek vody v krajině, její udržení, opatření proti klimatickým změnám, kvalitu a stav půdy.

Otázka č. 13:

Myslíte si, že lidstvo má vody dostatek?

Cíl

Cílem bylo zjistit, jaký pohled na dostatečnost vody mají žáci.

Průběh dotazníkového šetření

Kromě jiného žáci zmiňovali, že dle jejich názoru není voda nevyčerpatelná, za problém označovali globální oteplování a klimatické změny, plýtvání lidí s vodou, nedostatek vody na jiném kontinentu, přelidněnost a další.

Žáci se zároveň měli možnost vyjádřit se, proč tak uvažují. Žáci, co odpovídali, že si myslí, že vody má lidstvo v současné době dostatek nejčastěji uváděli, že voda je v neustálém koloběhu, a tak jí je stále dost; zásobu vody vidí v oceánech, ledovcích apod. Naopak žáci, kteří si myslí, že lidstvo nemá dostatek vody zmiňovali její nevyčerpatelnost; řešení problémů z nedostatku vody již v současné době; vyschlé studny a rybníky; nedostatek vody v řekách apod.

Zhodnocení

Žáci dokázali nad problematikou uvažovat a nabídnout široké spektrum odpovědí. Dle mého názoru by bylo vhodné jejich uvažování podpořit diskuzemi, které podpoří jejich vnímání.

Otázka č. 14:

Jak se dá s vodou šetřit?

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li žáci mají povědomí o tom, jak lze s vodou šetřit. Otázka se vztahovala na zemědělství, domácnosti apod.

Průběh dotazníkového šetření

Mezi odpověďmi se objevilo využívání vody z rybníků/řek, coby zdroje užitkové vody; zachytávání dešťové vody; využití vody z koupele na WC; nemít puštěnou vodu z vodovodního řadu po celou dobu potřeby (např. u čištění zubů, mytí nádobí); místo koupele bylo doporučeno sprchování; prád prádlo až po naplnění kapacity pracího

bubnu. Mezi názory se objevilo i konstatování, že by se mělo s vodou šetřit bez bližší specifikace nebo, že vodou šetřit nelze atd.

Zhodnocení

Respondenti prokázali znalost způsobů, jak lze vodou v domácnostech šetřit. Bohužel, jejich tipy se soustředily pouze na domácnosti a například na zemědělství nebo průmysl se vůbec nezaměřily.

Otázka č. 15:

Je důležité s vodou šetřit?

Cíl

Cílem bylo navázat na otázku č. 9 „Víte jaký má voda význam pro život na Zemi?“ a na otázku č. 13 „Myslíte si, že lidstvo má dostatek vody?“ zjistit, zda-li se vnímání problematiky dětí v tomto směru nezměnilo.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci často odpovídali, že s vodou je důležité šetřit, ale málokdy tento názor specifikovali. Mezi konkrétnějšími vyjádřeními se objevilo například, že šetřit je důležité, protože voda není nevyčerpatelná; je životně důležitá; je jí nedostatek; není zadarmo; spotřebou lidé přehlcují kapacitu ČOV atd.

Naopak Ti, kteří nemají potřebu s vodou šetřit se vyslovili v tom smyslu, že dle jejich názoru je vody dost, popř. není třeba šetřit s vodou, protože stejně jednou její zásoby dojdou.

Zhodnocení

Respondenti se často vyjadřují k vyčerpatelnosti vody. Uvědomují si naléhavost ochrany vodních zdrojů. Dle mého názoru by bylo vhodné pokusit se vyvolat diskusi o tom, co je vede k domněnce, že voda patří mezi vyčerpatelné zdroje. Mají skutečně na mysli vodu jako takovou nebo zdroje pitné vody?

Otázka č. 16:

Šetříte doma s vodou?

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li tipy žáků na to, jak šetřit s vodou, jsou využívány i v reálném životě.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci povětšinou uváděli ty samé způsoby šetření s vodou, jako ty, co jmenovali u otázky č. 14 „Jak se dá s vodou šetřit?“, a to například praní až po naplnění plné kapacity pracího bubnu; průběžně zastavovat vodu během její potřeby (mytí nádobí, hygiena); sprchování namísto koupele; zachytávání dešťové vody atd.

Zhodnocení

Bylo velmi uspokojivé zjistit, že nejenom že mají žáci povědomí o tom, jak šetřit s vodou, ale i skutečnost, že své znalosti uvádějí v praxi.

Otázka č. 17:

Jaký je rozdíl v kupované vodě a v té, co vám teče doma z vodovodního řádu (kohoutkové)?

Cíl

Cílem bylo přimět žáky uvažovat nad nutností pořizovat nápoje v obchodech.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci ve svých dotaznicích přiznávali, že rozdíl v kupované a v „kohoutkové“ vodě nemusí být vůbec žádný. Dle jejich názoru často lidé kupují jen plast, v podobě lahve, navíc. Mezi dalšími názory se objevilo například, že kohoutková voda je levnější; kohoutková je zdravější či čistější; kupovaná obsahuje mikroplasty; kupovaná je zdravější; kupovaná obsahuje minerály apod.

Zhodnocení

Žáci jsou schopni u nákupu balené vody zvážit všechna negativa a pozitiva.

Otázka č. 18:

Proč si myslíte, že lidé kupují balenou vodu?

Cíl

Cílem bylo přimět žáky zauvažovat nad potřebou nákupu balených vod.

Průběh dotazníkového šetření

Respondenti se ve svých dotaznicích pokusili zauvažovat nad výše uvedenou potřebou, kterou posléze vysvětlovali tím, že lidé vodu kupují, protože je levnější; jsou mimo domov/na cestách; šetří čistým nádobím, proto kupují vodu v láhvi; kvůli minerálům; lidem více balená voda chutná; balená voda je zdravější/čistější/chutnější; lidé šetří s kohoutkovou vodou; myslí, že je lepší.

Zhodnocení

Žáci se potřebě balené vody snažili porozumět a vysvětlit, proč ji lidé kupují.

Otázka č. 19:

Kupujete domů balenou vodu?

Cíl

Cílem bylo zjistit potřebu nákupu balených vod rodin respondentů.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci uváděli, že jejich rodiny nakupují jak balené ochucené, tak neochucené vody. Mezi respondenty byli i tací, kteří uvedli, že jejich rodiny nenakupují žádné balené vody.

Zhodnocení

Žáci se podle skutečnosti vyjadřovali ke koupi balené vody.

Otázka č. 20:

Co jste za poslední dobu slyšeli o problému se suchem?

Cíl

Cílem bylo zjistit, jak jsou děti vnímavé vůči problematice, která se týká sucha, popř. jestli jsou žáci schopni tento problém ve svém okolí, z médií postřehnout.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci byli schopní vyjmenovat celou řadu negativních jevů, které mohli v souvislosti se suchem zaslechnout. Mezi jmenovanými problémy byla například špatná úroda; sucho, které vzniklo nedostatkem srážek; nedostatek vody v řekách; globální oteplování; tání ledovců; výskyt požárů; nedostatek pitné vody; umírání a nemoci lidí a zvířat v důsledku nedostatku vody.

Zhodnocení

Žáci projevili vnímání vůči dané problematice a o problémech, které mohou v důsledku sucha vzniknout, jsou informovaní. Na jejich odpovědích je však znát, že celá ta škála zaznamenaných jevů je dílem kolektivu. Samotní jedinci uváděli pouze jednotlivé případy.

Dle mého názoru by bylo vhodné s žáky probírat jednotlivé aktuální problémy a seznámit je se širokými negativními dopady jednotlivých klimatických změn.

Otázka č. 21:

Co je podle vás příčinou sucha?

Cíl

Cílem byl přimět žáky zamyslet se nad tím, „jak vzniká“ sucho.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci mimo jiné zmiňovali nedostatek letních či zimních srážek; globální oteplování; klimatické změny; plýtvání s vodou; nedostatek vody; nedostatek lesů; přehrad, které dle žáků zadržují mnoho vody; změna kvality ovzduší; špatná funkce ozónové vrstvy; půda nezadržuje vodu; Slunce se přibližuje Zemi atd.

Zhodnocení

Dotazovaní zcela jistě dokáží vyjmenovat příčiny, které se týkají sucha. Ale stejně jako u předchozích otázek, jedná se spíše o jednotlivé odpovědi, než aby jeden respondent dokázal nabídnout více variant.

Z mého pohledu by bylo vhodné žákům nabídnout náhled na různé důvody sucha, odhalit jim rozmanité souvislosti a návaznosti jednotlivých příčin, důsledků a jevů.

Otázka č. 22:

Jaká navrhujete opatření k zastavení nebo zmírnění sucha?

Cíl

Žáci by měli umět se zamyslet nad tím, proč sucho vzniká a jestli je sucho záležitostí, jež může mít příčinu i v jiných souvislostech než jen v nedostatku srážek.

Průběh dotazníkového šetření

K zastavení sucha respondenti navrhnou neplýtvat s vodou; snížit emise/imise/skleníkové plyny za účelem zmenšení projevů klimatických změn, které jsou důsledkem globálního oteplování; více zavlažovat půdu; výstavbu přehrad a nádrží; výstavbu poldrů; navrhnou zaměřit se na stav půdy; zalesňovat; osázet vegetační pokryv; změnit současný přístup k využívání krajiny. Mezi názory se objevila i zmínka, že sucho nelze zastavit, případně, že 1 člověk nic nezmění.

Zhodnocení

Dle odpovědí je patrné, že odpovědi jsou záležitostí jednotlivců. Je třeba žákům, stejně jako v předchozích případech, ukázat na možné příčiny sucha. Podat jim ucelený obraz o fungování jednotlivých systémů. Pouze tak budou schopni odvodit, jak suchu předcházet, popř. jej zmírnit.

Otázka č. 23:

Co je příčinou, že půda nezadržuje vodu?

Cíl

Cílem bylo přimět žáky k zamyšlení nad tím, co všechno může ovlivnit stav půdy až natolik, že ztratí základní vlastnost – zadržování vody.

Průběh dotazníkového šetření

Dle žáků je příčinou půdy, která nezadržuje vodu nedostatek srážek; půda je dle žáků již moc vyschlá; špatný druh půdy; půda obsahuje málo živin; přítomnost přemíry betonu v krajině; pěstování stále stejných plodin; zhutnělá půda; únik plynů rozkládajících se pohřbených těl lidí a živočichů; přehrad a jejich zachycení vody, která se nedostane do krajiny; půda přesycena vodou.

Zhodnocení

Žáci projevili ochotu a nad problematikou měli snahu se zamyslet.

Dle mého názoru by bylo vhodné seznámit žáky s ochranou půdy jako celkem. Tato znalost by žákům umožnila získat přehled o ochraně půdního fondu a faktorů jejího ohrožení.

Otázka č. 24:

Jaká navrhujete opatření, aby půda opět zadržovala vodu?

Cíl

Cílem bylo přimět žáky popřemýšlet nad faktory ohrožení půdy.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci mimo jiné doporučovali doplnit organickou hmotu do půdy; vysadit keře/stromy/vegetační pokryv; dodat půdě vláhu; hlouběji pole orat; střídat plodiny; rozšířit řeky; půdu, která je přesycena vodou vysušit; ozdravit půdu atd.

Zhodnocení

U této otázky bylo velké procento nevyplněných odpovědí. Pouze malé procento žáků bylo schopno racionálně odpovědět. Je zřejmé, že žáci potřebují doplnit základní znalosti o půdním fondu a jeho ochraně.

Otázka č. 25:

Jak se vám líbí krajina kolem vašeho města?

Cíl

Cílem bylo zjistit jaký pohled na krajinu mají žáci zapojených škol.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci se vyjadřovali k tomu, co se jim na krajině kolem jejich města líbí, ale i nelíbí.

Mezi to, co na krajině shledali jako pozitivní uváděli krajinu/přírodu; péči o přírodu; lesy; louky; architektura.

Naopak mezi to, co se jim na krajině kolem města nelíbí zařadili elektrárny; znečištěné prostředí; skládky; panelové domy; znečištěné ovzduší; zastavěná plocha; vyprahlost; málo zeleně.

Zhodnocení

Na negativních, která byla žáky uvedena, bylo pozitivní, že si všímají toho co přírodě, ekosystémům a jejich funkcí neprospívá – přemíra betonu, málo zeleně apod.

Naopak na pozitivních, která byla žáky uvedena, bylo negativní to, že toho, co se žákům líbí, je velmi málo.

Dle mého názoru, by bylo vhodné (i přes to všechno, co je ve městech a jejich okolí špatně), aby žáci uměli na svět kolem sebe koukat více pozitivně. Pokud se jim bude něco líbit, je větší šance, že si toto budou chtít i bránit a chránit. Přemíra negativních pohledů může být pro budoucnost nakonec i kontraproduktivní (proč budeme chránit něco, co se nám nelíbí).

Otázka č. 26:

Potřebují města více zeleně?

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li si žáci uvědomují funkci zeleně ve městech (a nejen v nich)

Průběh dotazníkového šetření

Žáci a žákyně jako důvody pro zeleň ve městech lepší ovzduší; estetické hledisko; zadržování vody v krajině; ochlazování měst díky zeleni; nutné pro vyvážení přítomnosti betonu; životní prostor pro volně žijící zvířata a jiné.

Naopak své „ne“ zdůvodňovali nejčastěji tím, že zeleně je dost; zeleň musí ustoupit sídlištím/panelákovým domům; popřípadě svůj názor blíže nespecifikovali.

Zhodnocení

Bylo velmi potěšující zjistit, že žáci vědí o dalších funkcích zeleně ve městech (a nejen v nich). Zeleň je brána dětmi jako něco potřebného, důležitého.

Dle mého názoru by bylo vhodné přemýšlení žáků podpořit tématem o příčinách a důsledcích klimatických změn a jevů.

Otázka č. 27:

Jaká byste navrhli opatření, aby se zmenšily projevy klimatických změn?

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li žáci mají povědomí o tom, co všechno může způsobovat klimatické změny.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci uváděli velmi často snížení emisí/imisí; snížit množství skleníkových plynů; změnit přístup chování lidí k životnímu prostředí; regulovat počet obyvatel; zastavit kácení pralesů; zaměřit se na ochranu ozónové vrstvy; výsadbu stromů; názor, že klimatické změny nelze ovlivnit apod.

Zhodnocení

Mezi žáky zcela jistě určité povědomí o dané problematice je. Ale stejně jako v předešlých odpovědích, jedná se o jedince a ne skupinu, která danému tématu rozumí, popř. je s ním alespoň seznámena.

Dle mého názoru by bylo vhodné prohloubit znalosti žáků o danou problematiku a seznámit je s návazností jedné příčiny na mnoho dalších jevů. Žáci by měli pochopit, že v případě něčeho tak složitého, čímž projevy klimatických jevů bezesporu jsou, je příčin více a měli by také vědět, jakým chováním mohou už i jako jednotlivci přispět k jejich omezení.

Otázka č. 28:

Myslíte si, že krajina ovlivňuje životní prostředí?

Cíl

Cílem otázky bylo zjistit, zda-li předešlými otázkami a odpověďmi na ně žáci přišli na další důvody, které jsou spjaty s krajinou a jejím vlivem na životní prostředí.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci velmi často volili jako odpověď „Ano“ X „Ne“, kterou však později jen velmi zřídka specifikovali. Mezi názory na výše uvedenou problematiku se objevil například názor vliv na ovzduší; vliv na duši – krajina léčí; výskyt většího množství živočichů; výskyt většího množství druhů živočichů; vliv na počasí, ale také názor, že krajina ovlivňuje životní prostředí jen velmi málo; neovlivňuje jen vůbec apod.

Zhodnocení

Dle mého názoru by bylo vhodné (a to nejen jako odpověď na tuto otázku) zhlédnout dokument Kataríny Začkové „Klimatické zařízení má poruchu“ z roku 2005. Tento dokument nabízí odpovědi na nejednu problematiku v rámci životního prostředí a jeho zpracování je velmi poutavé. Myslím, že po seznámení se s tímto dokumentem by byla velice zajímavá diskuze žáků o daném tématu, stejně tak jako další důvody pro zeleň ve městech, opatření proti suchu, příčiny povodní a mnohé další, na které by jistě žáci nově přišli.

Otázka č. 29:

Mezi jaké zdroje patří fosilní paliva?

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li žáci vědí, že fosilní paliva se řadí mezi zdroje vyčerpatelné, čímž si uvědomí pravděpodobnost, že jejich zásoby jednoho dne dojdou.

Průběh dotazníkového šetření

Žákům byla v dotazníkovém šetření nabídnuta i poznámka, kde bylo vysvětleno, co jsou to fosilní paliva. I přes to všechno žáci označovali fosilní paliva za zdroje nevyčerpatelné, popř. neuvedli žádnou možnost a nebo se objevilo v dotaznících oznámení, že neví, co to jsou fosilní paliva.

Po vyhodnocení odevzdaných dotazníků se tato neznalost objevila spíše u žáků, kteří navštěvují 2. ZŠ. Pouze 1 třída napsala ve 100 % případů, že fosilní paliva jsou zdroje vyčerpatelné, a to 8. třída 3. ZŠ.

Zhodnocení

Vzhledem k tomu, že respondenty byli žáci 7. a 8. tříd, tak žákům dle mého názoru chybí základní znalost vzniku a původu fosilních paliv. Bylo by vhodné důslednější výklad látky.

Otázka č. 30:

Dají se fosilní paliva nějak nahradit?

Cíl

Cílem bylo zjistit jak nad náhradou fosilních paliv, jejichž zásoby nejsou nekonečné, přemýšlí žáci.

Průběh dotazníkového šetření

Mezi reakcemi na danou otázku se objevil názor, že fosilní paliva se nedají nahradit; respondent nevěděl, co jsou to fosilní paliva; alternativními pohonnými hmotami; obnovitelnými zdroji; kyselinami; elektřinou; benzínem; uhlím; kompostem; bio palivem; naftou; plynem.

Zhodnocení

Při tvorbě dotazníku byla představa o odpovědích poněkud jiná. Očekávala se odpověď typu vítr, voda, Slunce.

Žáci nabídli široké spektrum možností, bohužel u spousty z nich blíže nespecifikovali svou myšlenku náhrady „elektřinou – jak ji získají?“ apod. Mezi reakcemi se objevila náhrada fosilních paliv fosilními palivy, což potvrzuje domněnku z minulé otázky, a to, že by se žáci měli k učivu o fosilních palivech vrátit.

Otázka č. 31:

K čemu se fosilní paliva využívají?

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li žáci mají znalosti o tom, kde všude se s fosilními palivy mohou setkat, kde se využívají.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci uváděli využití jako pohonné hmoty; palivo v tepelných elektrárnách; výroba plastů; výroba hnojiv; výroba materiálů do textilního průmyslu; spotřební produkty blíže nespecifikované a další.

Zhodnocení

Očekávanou nejčastější odpovědí bylo využití fosilních paliv jako pohonných hmot. Žáci však dokázali vyjmenovat i jiné způsoby využití.

Dle mého názoru by bylo vhodné seznámit žáky s využitím fosilních paliv, aby měli představu, jak dalece se s nimi v běžném životě setkávají.

Otázka č. 32:

Je náhrada fosilních paliv šetrná k životnímu prostředí, nebo má také nějaké dopady na život na Zemi?

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li žáci mají povědomí o škodlivosti či šetrnosti náhrad fosilních paliv.

Průběh dotazníkového šetření

Respondenti si myslí, že náhrada je šetrná, ale bez bližší specifikace; je šetrná podle použitých vstupních surovin; je šetrná k ovzduší; nevytváří skleníkové plyny, popř. naopak není šetrná, poškozuje životní prostředí bez bližší specifikace; respondent neví, co to jsou fosilní paliva; není šetrná, kácí se kvůli ní lesy; znečišťuje ovzduší; pokud náhrada bude založená na neobnovitelných zdrojích, bude poškozovat životní prostředí atd.

Zhodnocení

Dle mého mínění by bylo vhodné žákům osvětlit pojem, vznik, využití fosilních paliv a jejich dopad na životní prostředí.

Otázka č. 33:

Proč každým dnem vymírá po celém světě spousta druhů z říše fauny a flory?

Cíl

Cílem celého tohoto bloku věnovaného biodiverzitě bylo přimět žáky k zamyšlení nad problematikou ztráty mnoha druhů živočichů a rostlin, jejich přínosem pro životní prostředí a ochrany (týká se otázky č. 33, 34, 35)

Průběh dotazníkového šetření

Žáci vyjádřili domněnky, že příčinou je ztráta přirozených podmínek (například kvůli zemědělství, záboru půdy, změny prostředí v souvislosti se změnou klimatu, kácení lesů a jiné); znečištění odpady/emisemi/imisemi; vybíjení zvířat z důvodu lidové medicíny; sucho; nedostatek vody; globální oteplování; skutečnost, že si lidé neváží přírody; nedostatek potravy; povodně. Žáci ale i zmiňovali, že se jedná o přirozený koloběh – život vs. smrt, popř. Žáci uvedli, že s druhy na tom není planeta stále ještě špatně, protože spousta druhů je stále přítomna.

Zhodnocení

Žáci skutečně projevili snahu a nad důvody ztráty druhů se zamysleli.

Dle mého názoru by bylo vhodné toto téma podpořit diskuzí, aby žáci své myšlenky mohli podrobněji specifikovat.

Otázka č. 34:

Jak byste vymírání druhů zpomalili/zastavili?

Cíl

Cílem celého tohoto bloku věnovaného biodiverzitě bylo přimět žáky k zamyšlení nad problematikou ztráty mnoha druhů živočichů a rostlin, jejich přínosem pro životní prostředí a ochrany (týká se otázky č. 33, 34, 35)

Průběh dotazníkového šetření

Žáci uváděli, že je nutné zastavit kácení/vypalování lesů a pralesů; zaměřit se na veganství; zastavit nebo zmírnit projevy klimatických změn; zamezit znečišťování životního prostředí; zaměřit se na eko dopravu; dostat vodu do krajiny; zvýšit ochranu ohrožených druhů; řízené rozmnožování chráněných druhů; nebudovat svět na úkor zvířat; dále uvedli, že vymírání nelze zastavit, popř. uváděli, že 1 člověk nic nezmění.

Zhodnocení

Respondenti se skutečně snažili představit svá doporučení, která by mohla vést ke zpomalení vymírání druhů. Jejich odpovědi mají však často obecný charakter.

Dle mého názoru by bylo vhodné žákům ukázat, že ochrana jednotlivých druhů nemusí, potažmo nemůže být vázána pouze na jedno opatření. Je nutné žákům představit složitost tohoto systému ochrany druhů a jejich závislost na splnění mnoha dalších podmínek, která ke svému bytí potřebují.

Otázka č. 35:

Proč je důležité, aby Země měla co nejpestřejší druhové složení?

Cíl

Cílem celého tohoto bloku věnovaného biodiverzitě bylo přimět žáky k zamyšlení nad problematikou ztráty mnoha druhů živočichů a rostlin, jejich přínosem pro životní prostředí a ochrany (týká se otázky č. 33, 34, 35)

Průběh dotazníkového šetření

Žáci nejčastěji uváděli, že biodiverzita je důležitá z estetického hlediska; pro vzájemnou symbiózu jednotlivých druhů; pro zachování potravního řetězce; důležitá pro život na Zemi. Objevily se i názory, že důležitá symbióza skutečně je, ale respondenti neví proč atd.

Zhodnocení

Žáci by si měli uvědomit, že významná nejen pro bohatost a pro její krásu a různorodost, ale především je podstatným prvkem, který zajišťuje konstantnost ekologických procesů. Ohrožením ekosystémů ohrožuje lidstvo samo sebe.

Dle mého názoru je nutné, aby žáci porozuměli významu, podstatě a ochraně biodiverzity.

Měli by si být vědomi, že biodiverzitu ohrožuje především lidská činnost a oni, jakožto její zástupci by měli být informováni o chybách, kterých se lidé dopouští, třeba proto, že mezi nimi bude v budoucnu někdo, kdo bude mít ve svých rukách moc tuto skutečnost ovlivnit.

Otázka č. 36:

Jakým potravinám dáváte přednost?

Cíl

Cílem této otázky bylo zjistit, jakým potravinám dávají rodiny dotazovaných žáků přednost.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci uváděli, že jejich rodiny dávají přednost potravinám z ČR, zahraničí, ale i přiznávali, že je jim na původu potravin nezáleží, že mezi kritérii výběru je i cena a kvalita.

Zhodnocení

Žáci uměli na danou otázku odpovědět, prokázali přehled v produktech, které se v rámci jejich rodiny kupují.

Otázka č. 37:

Pokud kupujete BIO potraviny, tak proč?

Cíl

Vzhledem k tomu, že ekologické zemědělství znamená šetrnost k životnímu prostředí, má doajista pozitivní vliv na udržení dobrého stavu půdy, diverzitu druhů živočichů, bylo cílem otázky zjistit, jestli rodiny potraviny z takového zemědělství upřednostňují před jinými a proč.

Průběh dotazníkového šetření

V odpovědích žáků bylo uvedeno, že neví, proč rodiče BIO potraviny kupují; kvůli zdraví; kvůli zdraví a způsobu hospodaření. Samozřejmě je, že se vyskytly i odpovědi, kde respondent uvádí, že potraviny s certifikací BIO nekupují.

Zhodnocení

Žáci mají přehled o tom, proč jejich rodiny kupují potraviny s certifikací BIO.

Otázka č. 38:

Uvedte všechny zápory, které vás napadnou, když se musí dovážet potraviny

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li si žáci uvědomují, co všechno dovoz potravin znamená pro životní prostředí.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci odpovídali, že mezi zápory patří nízká kvalita zboží spojená s nedozrálostí přezrálostí potravin nebo potravin, které se cestou zkazily; zdravotní riziko – hygiena; skutečnost, že zboží není čerstvé; obsah látek bránící kazivosti nebo dozrávání; poškozování životního prostředí – CO₂/havárie dopravních prostředků. Mezi dalšími reakcemi byla zmínka o tom, že nákupem potravin z dovozu nepodporujeme české zemědělce/pěstitele/výrobce.

Zhodnocení

Žáci prokázali, že dokáží uvažovat i nad problematikou dovozu potravin.

Otázka č. 39:

Napadají vás nějaké klady (výhody) dovozu potravin.

Cíl

Cílem bylo přimět žáky popsat klady dovozu potravin.

Průběh dotazníkového šetření

Respondenti nejčastěji uváděli, že dovozem je možné získat potraviny, které v ČR nejsou běžně dostupné; potraviny kvalitnější; levnější; chutnější nebo skutečnost, že je možné porovnávat potraviny dovezené s těmi, které se v ČR vypěstují. Objevily se i názor, že žádné klady dovozu potravin nejsou.

Zhodnocení

Žáci a žákyně dokáží vyvodit racionální pozitiva dovozu potravin

Otázka č. 40:

Je dle vašeho názoru nakupovat potraviny z ČR než z dovozu? Proč?

Cíl

Žáci v minulých otázkách měli možnost uvést pozitiva a negativa dovážených potravin. Jaká však pozitiva a negativa uvedou, pokud se dovoz bude týkat přímo České republiky? To byl cíl této otázky.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci i žákyně v této otázce jednoznačně volili, že lepší jsou potraviny z ČR. Pro tuto volbu mimo jiné uváděli, že je šetřeno životní prostředí; je znám původ potravin; je možné vidět a vědět jak se se zvířaty, která jsou masným plemenem zachází – řada farem nyní už i nabízí možnost exkurze; jsou známy podmínky; podpora českých zemědělců/výrobců/pěstitelů; čerstvost potravin; potraviny jsou bez látek na ochranu před kazivostí nebo dozrávání; možnost uspořít finance za dovoz nebo také, že je zdravé, pokud lidé jedí pouze potraviny, které odpovídají jejich klimatickému pásu.

Naproti tomu u dovozu žáci a žákyně uvedli, že dovozem je možné ochutnat potraviny, které v ČR buď nejsou dostupné vůbec, popř. není jejich sezóna; jsou více zralé; lepší chuť; kvalita; nižší cena a jiné.

Zhodnocení

Respondenti dokázali posoudit pozitiva potravin z České republiky, ale i těch dovážených.

Otázka č. 41:

Pokud budeme nakupovat potraviny z ČR, budeme tím nějak chránit prostředí?

Cíl

Cílem bylo přimět žáky přemýšlet nad pozitivními přínosy pro životní prostředí při upřednostňování lokálních potravin.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci jako pozitiva uvedli šetření pohonných hmot, neznečišťování životního prostředí emisemi/imisemi; neplýtvání s potravinami, které se zkaží během dopravy apod. Objevily se zde ale i názory, že preferování lokálních potravin (lokálnost vztahená na ČR) nemá na nic žádný vliv.

Zhodnocení

Žáci dokázali posoudit pozitivní přínosy potravin z ČR.

Otázka č. 42:

Jak byste motivovali spotřebitele, aby dávali přednost potravinám vypěstovaným/vyprodukovaným v ČR?

Cíl

Jedná se o doplňkovou otázku k č. 41 s cílem přimět žáky přemýšlet nad tím, jak dostat české potraviny k českým spotřebitelům

Průběh dotazníkového šetření

Respondenti uváděli podporu/reklamu/dotace pro české potraviny; poukázat na domácí kvalitu a bezpečnost potravin z ČR; poskytnout výrobcům dotace; apelovat na spotřebitele s podporou českých zemědělců/výrobců a pěstitelů; využít k reklamě hlavně sociální sítě a média; udělat z takové preference potravin „cool“ chování. Objevily se i názory, že by spotřebitele žádným způsobem nemotivovali, protože každý si má kupovat co uzná za vhodné bez ovlivňování.

Zhodnocení

Žáci projevili zajímavé poznatky pro podporu prodeje českých potravin. Dle mého názoru je toto téma i vhodné pro volnou diskuzi.

Otázka č. 43:

Co by podle vašeho názoru měli dospělí a Ti, co rozhodují o budoucnosti dělat a nedělají to (v rámci životního prostředí).

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li žáci vnímají nevhodné chování/rozhodování apod. u těch, u kterých by mělo být samozřejmé, že půjdou nastupující generaci příkladem.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci uváděli, že by měli více chránit ŽP; zamezit kácení stromů; zamezit nebo přestat s kácením či vypalování pralesů; neplýtvat s vodou/jídlem/papírem; zvýšit úsilí v oblasti ochrany přírody; myslet a dělat ochranu životního prostředí vážně; trávit víc času v přírodě; více třídit odpad; více poslouchat mladé lidi; přemýšlet nad svými rozhodnutími – nedomýšlí následky svých rozhodnutí do budoucna; více trestat týrání zvířat; vědu zaměřit na ochranu ŽP. Naopak se objevily názory, že nic není třeba měnit, protože dospělí, potažmo ti, co rozhodují o budoucnosti, toho dělají dost.

Zhodnocení

Tato otázka nevyžadovala žádné vědomosti, byla cílená pouze na nastínění pohledu žáků na přístup k ochraně životního prostředí dospělých.

Otázka č. 44:

Je vám jedno, jak se vlivem lidské civilizace život na této planetě vyvíjí?

Cíl

Cílem bylo zjistit, jaký zájem o vývoj planety mají žáci.

Průběh dotazníkového šetření

Nejčastěji se objevovala možnost, že žákům budoucnost není lhostejná a budoucnosti se obávají; popř. že budoucnost jim není lhostejná; eventuálně že je jim to jedno.

Zhodnocení

Tato otázka nevyžadovala žádné vědomosti, byla cílená pouze na nastínění vnímání vývoje života na této planetě, popř. jaké pocity z budoucnosti mají.

Vzhledem k tomu, jaké výsledky tento dotaz přinesl, byla by velmi přínosná diskuze se žáky na dané téma, zamyslet se nad tím, jak může jedinec budoucnost ovlivnit.

Otázka č. 45:

Zhodnoťte současnou situaci.

Cíl

Cílem bylo odhalit, jak současnou situaci vnímají žáci – respondenti.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci vnímají současné problémy v rámci životního prostředí, kdy současnou situaci popisují jako znečištěné životní prostředí; Země má už mnoho problémů se špatnými vyhlídkami na budoucnost; příliš velké klimatické změny; tání ledovců; požáry; Emise/imise; příliš velké vymírání zvířat/druhů; současnost je hrozná; problémy s ozónovou vrstvou; přelidnění; zatím je na tom planeta dobře, ale respondent nevěří v dobrý konec a jiné.

Zhodnocení

Tato otázka nevyžadovala žádné vědomosti, byla cílená pouze na mapování, jak současný stav životního prostředí vnímají žáci.

Vzhledem k velkému počtu znepokojujících odpovědí, by byla vhodná diskuze na dané téma s cílem zamyslet se nad tím, jak jako jedinci můžeme současnou a budoucnost ovlivnit (stejně jako u otázky č. 44).

Otázka č. 46:

Kdo vede rodinu proenvironmentálně? Vy rodiče nebo rodiče vás?

Cíl

Cílem bylo zjistit, kdo je v rodině respondentů dobrým příkladem a kdo koho správně proenvironmentálně ovlivňuje.

Průběh dotazníkového šetření

Respondenti nejčastěji uváděli, že jsou to rodiče, kteří v rodině udávají ten správný proenvironmentální směr; nebo že respondent vede rodiče; popř., že se ovlivňují navzájem apod.

Zhodnocení

Otázka nevyžadovala žádné vědomosti, byla cílená pouze na získání informací o proenvironmentálním vedení domácnosti a předávání správných návyků.

Otázka č. 47:

Jaká témata byste chtěli ve škole více probírat? (V rámci životního prostředí)

Cíl

Cílem je získání představy, zda-li sami žáci mají zájem o nějaká další témata v rámci životního prostředí, která jim ve výuce buď úplně chybí nebo mají pocit, že jim není věnovaná dostatečná pozornost.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci projevili zájem o témata zaměřená o problematiku globálního oteplování; aktuální ŽP ve světě; přednášky škol, které jsou zaměřené na životní prostředí; o třídění/recyklaci; vývoj Země/evoluce; ochrana ŽP; problematiku plastů; přístup k současné situaci a její zlepšení do budoucna; přírodní katastrofy; problematika pralesů; více se zaměřit na témata jako je příroda/planeta a další.

Zhodnocení

Žáci projevili zájem o další témata v rámci životního prostředí, která jim ve výuce buď úplně chybí nebo mají pocit, že jim ve škole není věnovaná dostatečná pozornost

Otázka č. 48:

Je něco, co vás v rámci životního prostředí trápí/zajímá?

Cíl

Cílem bylo zmapovat, co žáky v rámci životního prostředí znepokojuje, popř. zajímá.

Průběh dotazníkového šetření

Respondenti kromě jiného uváděli například, že je trápí chování lidí vůči ŽP; znečištění životního prostředí; odpad a jeho třídění; plasty a problematika s nimi spojená; požáry nebo kácení vypalování lesů; vymírání/umírání zvířat následkem znečištění; globální oteplování; dopady chování lidí na ŽP; růst lidské populace; nedostatek vody; vybití zvířat pro např. lidovou medicínu apod.

Zhodnocení

Otázka nevyžadovala žádné vědomosti. Na základě získaných odpovědí by byla vhodná vést debatu na daná témata.

Otázka č. 49:

Co pro životní prostředí děláte konkrétně vy?

Cíl

Cílem bylo žáky přimět k sebereflexi.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci mimo jiné uváděli, že třídí odpad; sbírají venku odpadky; neplýtávají vodou/elektřinou; nenechávají za sebou v přírodě nepořádek; nepodporují spotřebu plastů; podporují nákup zboží z ČR a další.

Zhodnocení

Žáci svými odpověďmi umožnili nahlédnout do toho, jakými způsoby se snaží pozitivně přistupovat v každodenním životě k životnímu prostředí.

Otázka č. 50:

Co víte, že byste měli dělat, ale neděláte to? (V rámci životního prostředí)

Cíl

Cílem bylo přimět žáky k sebereflexi, co všechno by mohli podnikat/dělat/konat, ale přesto to nedělají.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci uváděli, že jsou si vědomi, že by měli neplýtvat s vodou; nezanechávat po sobě v přírodě nepořádek; místo ježdění dopravními prostředky by měli více chodit pěšky; neplýtvat s elektřinou; více třídít a další.

Zhodnocení

Pouze někteří žáci na základě sebehodnocení uvedli své prohřešky. Velká část respondentů tento dotaz nezodpověděla.

Dle mého názoru by bylo vhodné vést na toto téma rozhovor se žáky. Žáci by na základě takové diskuze jistě přišli na to, o čem vnitřně vědí, že je správné, a přesto to nedělají.

Otázka č. 51:

Jak si představujete, že bude za 50 let vypadat krajina/příroda kolem vás?

Cíl

Cílem bylo přimět žáky představit si, jakým směrem bude probíhat vývoj krajiny a přírody kolem respondentů.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci svou představu interpretovali jako planetu bez vody; bez lesů/zvěře/plodin; planeta vyschlá; válka o vodu; hladomor; znečištěné prostředí odpadky, skládkami; požáry; přelidněná. S pozitivním přístupem přišli ti, kteří uvedli, že dle jejich názoru

bude planeta vypadat stejně, popř. pokud se lidstvo začne chovat správně, tak by krajina mohla vypadat ještě lépe.

Zhodnocení

Žáci měli snahu se nad vývoje krajiny zamyslet. I zde by bylo, dle mého názoru, vhodné podpořit představu žáků diskuzí na dané téma.

Otázka č. 52:

V čem spatřujete největší problémy životního prostředí?

Cíl

Cílem bylo zjistit, v čem spatřují žáci největší současné problémy v rámci životního prostředí.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci jako problém označili globální oteplování; znečištěné ovzduší; průmysl; nedostatečné třídění; nedostatek vody, popř. plýtvání s ní; spotřeba a výroba plastu; tání ledovců; vymírání zvířat; celkově znečištěné životní prostředí; sucho; problematika znečištěných vod moří a oceánů; nezájem lidí o změnu přístupu; plast a zničená příroda. Velká část odpovědí byla však zařazena do kategorie neuvedeno/nezařazeno.

Zhodnocení

Respondenti poskytli obraz toho, co sami považují za největší problémy současné doby.

Otázka č. 53:

Jaká navrhuje opatření? (Týkalo se otázky č. 52)

Cíl

Cílem bylo přimět žáky zamyslet se nad nápravou problémů, které označili v předchozí otázce.

Průběh dotazníkového šetření

Žáci uváděli, že by bylo vhodné snížit počet elektráren; produkovat a spotřebovávat méně plastu; omezit dopravu; přestat znečišťovat životní prostředí; zaměřit se na důslednější třídění; snížit odpad v krajině; zmenšit poškození ozónové vrstvy; činit kroky ke zmírnění projevů klimatických změn; vysadit stromy; šířit osvětu.

Zhodnocení

Bohužel, ani tato otázka nepřinesla četnější výskyt odpovědí, velká část byla zařazena do kategorie neuvedeno/nezařazeno.

I vzhledem k výše uvedenému by bylo vhodné na toto téma se žáky diskutovat. Volnou diskuzí by si jistě velmi mnoho souvislostí uvědomili.

Otázka č. 54

Kdo vás v souvislosti s ochranou životního prostředí zaujal?

Cíl

Cílem bylo zjistit, zda-li mají nějaký vzor, ke kterému by jako náctiletí mohli vzhlížet a který by jim pomáhal ve správných krocích v proenvironmentálních rozhodováních a názorech.

Průběh dotazníkového šetření

Mezi těmi, kdo žáky zaujal byla Greta Thunberg; Tom Felton; Mr. Beast; Jiří Král; Anna Šulc; Leonardo Di Caprio.

Zhodnocení

Je zřejmé, že žáci mají své ikony, které dokáží kladně ohodnotit za činy, které jsou environmentálně příznivé. Je ale pravdou, že těch, kteří dokáží žáky zaujmout je velice málo.

8 Diskuze

Diplomová práce na téma „Percepce a stanoviska k řešení aktuálních problémů životního prostředí žáků vybraných ročníků základních škol“ byla pojata jako rozšíření, prohloubení a obohacení bakalářské práce na téma „Mapování vnímání a postoje žáků základních škol k životnímu prostředí“.

Práce se zúčastnily celkem 2 školy, a to Základní škola Rudolfa Koblíce, ul. Pionýrů 1102 v Kadani a Základní škola, ul. Chomutovská 1683 v Kadani. Do dotazníkového šetření se zapojilo celkem 156 žáků ze 7. a 8. tříd.

Dotazníkové šetření bylo postaveno na převážně otevřených 54 otázkách, rozloženo do 6 tematicky uspořádaných okruhů – odpady, voda, půda a klimatické změny, energie, biodiverzita a ostatní. Výhodou otevřených otázek byla skutečnost, že respondent nebyl manipulován předem navrženými odpověďmi. Nevýhodou naopak byla jejich volnost, která činila jejich vyhodnocení problematickým.

Po shromáždění všech odpovědí byl shromážděn velký počet individuálních odpovědí, které bylo nutné převést na menší počet zvolených kategorií. Negativem bylo, že touto operací se část informací ztrácí. (Chráška ©2016)

Vyhodnocením bylo však zjištěno, že odpovědi žáků není možné zcela striktně kategorizovat, neboť podstatu reakcí tvořily leckdy i nepatrné nuance, což s sebou přinášelo například nutnost brát v potaz i drobné detaily odpovědí, popř. se nezbytností stalo zaměřit se i na odpovědi následující, protože z nich nezřídka vyplynula podstata odpovědí.

Jak již bylo uvedeno výše, dotazníkového průzkumu se zúčastnili žáci 7. a 8. tříd. Očekávala se tedy od nich určitá délka udržení koncentrace, určitá úroveň odpovědí a pochopení psaného textu. Bohužel, velká část z dotazníkového šetření nebyla žáky vyplněna, a to buď zcela nebo zčásti, což se odrazilo zejména na četnosti nezodpovězených otázek v 2. polovině dotazníků. Co se týkalo jakési míry úrovně odpovědí, je nutné konstatovat, že se naprosto nepatřičným způsobem vyjadřovali žáci 2. Základní školy v Kadani. Někteří respondenti zcela nevhodně oslovovali autora dotazníků, psali osobní a mnohdy i vulgární či explicitní nenávistné vzkazy, dotazníky odevzdávali pomalované. Problémem bylo i pochopení zadaných otázek, kdy respondenti místo svých odpovědí uváděli, že na danou otázku již odpovídali bez další snahy o odpověď. Zcela naopak tomu bylo u žáků 3. Základní školy v Kadani. I u nich se sice projevila jakási „únava“ v posledních blocích dotazníků, nicméně žáci se snažili odpovídat na danou otázku svými tipy, názory nebo znalostmi a pokud se stalo, že žák nechtěl odpověď uvést, tak buď otázku nevyplnil nebo uvedl, že její odpověď neví. A nutno podotknout, že žáci této školy se obešli bez osobních, vulgárních či jiných vzkazů.

Cílem dotazníkového šetření nebylo žáky zkoušet. Byla volena taková témata, která jsou v současné době medializovaná, a tak byl předpoklad, že je žáci mohou zaznamenat a udělat si na ně vlastní názor. Otázky byly konstruovány tak, aby se jednalo o otázky, nad kterými žáci nemusí přemýšlet, spíše by měli odpovědi na ně

přirozeně vydedukovat. Vzhledem k tomu, že byla většinou volena forma volných odpovědí, bylo cílem zjistit názor žáka bez toho, aniž by byl ovlivněn nějakými možnostmi. Ve velké části případů se žáci skutečně snažili podat své názory k dané problematice, ale je nezbytné zmínit, že v případě otázek, kdy byl respondent dotazován na názor a byl tak kladen důraz na jejich úvahu k dané problematice nebo sdělení tipu k odstranění určitého nežádoucího jevu v rámci životního prostředí, odpovědi zůstávaly nezodpovězené.

Přínosem dotazníkového šetření je náhled na to, jakým způsobem žáci tráví volný čas; jaké mají povědomí o různých podobách odpadů, jestli je jejich domácnosti třídí nebo se alespoň snaží omezit jejich množství; zda-li si žáci dokáží utvořit názor na to, jak vznikají povodně, jak jim předejít, jaká další problematika se může za povodněmi skrývat; jaký mají názor na sucho, se kterým se v posledních letech potýká nejen Česká republika, a které další faktory mohou sucho ovlivnit; jaká by žáci přijali opatření na zmenšení globálního oteplování a s ním souvisejících projevů klimatických změn; jaká mají povědomí o fosilních palivech a obnovitelných zdrojů energie; zda-li jsou si vědomi a znají významnosti biodiverzity, či jak ji chránit a jiné. V neposlední řadě bylo dotazníkové šetření otevřeno názorům na dovoz potravin, jejich přínosům, ochraně životního prostředí, názorům na vývoj planety, proenvironmentálního vedení rodiny, náplni školního obsahu environmentální výchovy, ale také na sebereflexi žáků v rámci chování vůči životnímu prostředí.

Bohužel, konkrétnější srovnání výsledků přineslo zjištění, že u dětí převládá nezájem o životní prostředí a svůj volný čas rozdělují mezi zájmové kroužky, trávení času venku s kamarády, učení nebo hraní her na herních konzolách, popř. mobilních telefonech či sociálních sítí. Současně bylo zjištěno, že žáci mají určitou představu o tom, jaké hrozby znamená současné využívání přírodního bohatství, jeho tempo a rozsah pro životní prostředí, ale jen minimum žáků je schopno předložit návrh řešení daných problémů. Názory žáků bývají bez hlubšího uvažování nad danou problematikou, tipy na jejich řešení jsou mnohdy povrchní, jejich znalosti jsou zjevně nedostatečné nebo bez schopnosti nebo zájmu danou problematiku logickým navazováním souvislostí řešit (*např. jak nahradit fosilní paliva – benzínem; opatření k zadržování vody v půdě – vyměnit hlínu*). Nejednou z jejich reakcí vyvstalo přesvědčení, že se jich daná záležitost netýká, popř. mají pocit, že vyobrazená situace nemá nebo dokonce nemůže mít až tak závažné důsledky (*týkalo se například otázky na téma biodiverzita*). Žáci pomocí sebereflexe často i připouštěli, že mají představu správného proenvironmentálního/ekologického chování, ale jeho dodržování není uspokojivé. Z jejich reakcí vyplývá, že daleko více jsou schopni upozornit na chyby v chování jiných, než aby sami řešili své nedostatky.

Podobné studie na vnímání životního prostředí žáků základních škol proběhly i například v Německé spolkové republice, Irské republice, Turecké republice, Keňská republika...

V Bavorsku se do studie zapojilo cca 2400 žáků ve věkovém rozmezí 11 až 16. Studie byla zaměřena na postoje k ochraně přírody, využívání přírody a na hlášené chování k životnímu prostředí. Respondenti byli rozděleni do dvou skupiny; první skupina představovala žáky městské, zatímco druhou skupinu tvořili žáci žijící na

venkově. Studie však byla tvořena uzavřeným typem otázek, kdy respondent odpovídal na základě navržených možností. Výsledek studie přinesl zajímavé zjištění. I když první skupina vykazovala větší a silnější „verbální závazek“ ke svému prostředí než skupina žáků žijících na venkově, přesto byl postoj druhé skupiny k environmentálním opatřením silnější. (Bogner, Wiseman, 2002)

Výsledky výše uvedené provedené studie v Bavorsku do značné míry korespondují s výsledky dotazníkového šetření této diplomové práce, neboť i zde se ukázalo, že žáci, kteří žijí na venkově mají větší cit, vůli, přehled a znalosti o tom, jaká opatření by k určité problematice byla vhodná a žádoucí.

V Irské republice také proběhla studie, která se zabývala environmentálním či ekologickým vnímáním a hodnocením žáků, a to ve věku 12 až 16 let. Studie se zúčastnilo cca 900 žáků. Cílem studie bylo zjištění míry oceňování/vážení si přírody, využití přírody a chování vůči životnímu prostředí. Výsledkem bylo mimo jiné zjištění, že irští žáci projevují menší ochotu přijmout a plánovat opatření v individuálním environmentálním chování. (Bogner, 1998)

Závěr této studie ne zcela odpovídá výsledkům dotazníkového šetření diplomové práce. V té totiž vyšlo najevo, že respondenti nemají problém vnímat chyby plynoucí z rozhodování o využívání a ochraně přírody, krajiny a přírodního bohatství u jiných jedinců. Stejně tak jsou však schopni odhalit své vlastní slabé stránky a nedostatky v této věci. Tato skutečnost se projevila zejména u otázek č. 43, kdy žáci měli sdělit, co dle jejich názoru dospělí a ti, co rozhodují o budoucnosti (v rámci životního prostředí) měli dělat a nedělají to a u otázky č. 50, kdy sebereflexí měli určit, co v rámci životního prostředí mají dělat, jak se mají chovat, a přesto se tak v běžném životě nechovají, popř. dané věci nedělají.

Studie, která byla provedena v Turecké republice s celkem 458 studenty ve věkovém rozmezí 10 až 15 let, byla zaměřena zejména na otázku ochrany životního prostředí vs. hospodářský růst. Když studentům této analýzy byla předložena řada otázek průzkumu, který se týkal environmentálních problémů jejich země, v naprosté většině se objevoval souhlas s nutností řešit dané environmentální nedostatky či problémy. Pokud se však do daného průzkumu vložil aspekt hospodářského růstu, nebylo již předchozí proenvironmentální uvažování tak zcela jednoznačné. Zároveň vyšlo najevo, že studenti z rodin s vyššími příjmy a studenti žijící v městských oblastech vykazovali pozitivnější postoje k ekologickým otázkám než studenti s nízkými rodinnými příjmy a studenti žijící v příměstských oblastech. (Yilmaz, Boone, Andersen, 2004)

Ani závěr této studie neodpovídá výsledkům dotazníkového šetření této diplomové práce. Žáci zapojených základních škol naopak vyslovili přesvědčení, že současná doba preferuje význam financí nad ochranou přírody/krajiny a jejího využívání. Ani konkluze studie žáků z Turecké republiky, že pozitivnější postoje k ekologickým otázkám mají žáci z měst, než vesnic se u této diplomové práce nepotvrdila. Z volných odpovědí, které žáci v dotazníkovém šetření diplomové práce uváděli, bylo možné vydedukovat, zda-li žijí na venkově nebo ve městě. Markantní rozdíly v přístupu k ekologickým otázkám však nebyly zaznamenány. Co však bylo zřejmé,

byl fakt, že žáci z měst byli schopni určit na pojmenovat problém (stejně jako žáci z vesnic), avšak žáci s vesnic uměli navíc nabídnout řešení.

Podobné průzkumy byly provedeny i v Africe, a to konkrétně v Keňské republice, kdy se do studie zapojilo cca 276 žáků ze základních škol. Hodnoceno bylo povědomí o klíčových otázkách životního prostředí v jejich bydlišti, znalosti dětí o příčinách, účincích a řešení týkajících se environmentálních otázek. Závěrem studie byl fakt, že žáci jsou si vědomi klíčových environmentálních problémů ve svém bydlišti a také byli schopni pochopit příčiny některých z těchto problémů. Současně bylo zjištěno, že respondenti mají nápady na řešení některých environmentálních problémů. Závěrem studie bylo doporučení teoretické, ale i praktické výchovy v rámci životního prostředí. (Mutisya, Barker, 2011)

Výsledek, který vyplynul z výše uvedené studie, do značné míry odpovídá závěru dotazníkového šetření této diplomové práce. I v tomto šetření žáci prokázali, že mají určité povědomí o otázkách životního prostředí, dokáží pojmenovat současnou problematiku, určit faktory, které mají negativní vliv na životní prostředí, ale současně jsou schopni nabídnout jistá řešení. Na druhou stranu, z dotazníkového šetření vyplynulo, že zdaleka ne všichni žáci (ve většině případů se nejednalo ani o majoritu žáků z dané třídy) se do šetření zapojilo a je jen otázkou, zda-li to bylo z nevole, nebo neznalosti.

Srovnání s jinými studiemi by se zcela jistě našlo víc. Důležité je, že v rámci České republiky máme v dětech potenciál, který je však nutné rozvíjet.

Je na nás, rodičích a učitelích ukázat našim dětem, že v krajině a přírodě kolem nás je stále ještě plno krásy, přírodního bohatství a tajuplných společenství, která si zaslouží mít šanci na další existenci. Vždyť si musíme uvědomit, že ta naše existence je podmíněna tou jejich...

9 Závěr

Diplomová práce na téma „Percepce a stanoviska k řešení aktuálních problémů životního prostředí žáků vybraných ročníků základních škol“ se soustředila na získání pohledu na řešení aktuálních témat v rámci životního prostředí žáky 7. a 8. ročníků. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 156 dětí ze 2 škol, jejichž zřizovatelem je město Kadaň.

Dotazník byl tvořen celkem 54, převážně otevřenými otázkami, jejímž cílem bylo zjistit pohled žáků na danou problematiku, a to bez ovlivnění nabízenými možnostmi. Otázky byly složeny ze 6 tematicky uspořádaných okruhů – odpady, voda, půda a klimatické změny, energie, biodiverzita, ostatní.

Otázky byly tvořeny tak, aby žáci mohli vyjádřit své úvahy na dané téma, sdělit své návrhy, tipy, postřehy, názory na řešení různých problematik z jednotlivých okruhů. Důležitým předpokladem bylo pochopení zadaných otázek, což leckdy žákům činilo potíže.

Při vyhodnocení dotazníkového šetření bylo zjištěno, že odpovědi některých žáků nekorespondovaly s očekávanými výstupy, a to jak z hlediska neznalosti, tak z hlediska neadekvátních psaných projevů.

Přestože respondenti k vyplnění dotazníků přistoupili zodpovědně a byla u nich zřejmá snaha o zodpovězení položených dotazů, některé odpovědi nebyly ve shodě s podstatou položených dotazů. Stejně tak se stávalo, že žáci často nebyli schopni uvažovat nad daným požadavkem o sdělení názoru na určitou problematiku. Jejich odpovědi se tak mnohdy vymykaly okruhu dotazů, popř. velmi často dotazy zůstávaly nezodpovězené. Respondenti též měli problém s otázkami, kde po nich byl požadován tip na způsob řešení daného jevu či problematiky, popř. své myšlenky neuměli formulovat apod.

Bylo zjištěno, že poměrně velká část respondentů umí nad problematikou životního prostředí přemýšlet, dávat si do souvislostí jednotlivé jevy, které mohou být důvodem poškození životního prostředí nebo právě naopak jevy, které mohou pomoci s odstraňováním nejen negativních dopadů, ale i samotných příčin.

Problémem při vypracování dotazníkového šetření hrál svou roli zcela jistě i fakt, že žáci pracovali ve skupině bez přímého vedení pedagoga. Samozřejmě, že žáci tohoto věku by již měli být schopni pracovat samostatně, ale myslím si, že by se řadě nedostatků předešlo, kdyby bylo vyplňování řízené, tzn., že pedagog by přečetl dotaz a dal čas na jeho vyplnění. Žáci by tímto způsobem pracovali pod kontrolou. Další možností je vést tato šetření formou rozhovorů, kdy by respondenti nebyli ovlivněni svými spolužáky, čímž by otázce věnovali zcela jistě větší pozornost bez možnosti rozptylování.

Přes všechna výše uvedená negativa i pozitiva spojená s dotazníkovým šetřením si myslím, že tato práce je přínosem a může být pojata jako základ nejen pro další výzkum ohledně vnímání životního prostředí žáky základních škol, ale i pro samotnou

tvorbu učebních osnov a rámcových programů pro naplňování pedagogických cílů a vizí environmentální výchovy.

Samotné osnovy a rámcové programy však nezmůžou nic, pokud nebudeme mít dobré vyučující a dobré vzdělávací postupy. Dle mého názoru je více než žádoucí, změnit přístup k environmentální výchově. Žákům je třeba dát nejen kvalitní teoretickou průpravu, ale i praxi. Bohužel, ještě i v současné době ve školách probíhají pracovní činnosti, tak jak je známe z dob minulých. Vyučovat environmentální výchovu pouze co by průřezové téma nestačí. Je nutné ji dát větší rozměr. Žákům nabídnout modernější a zajímavější přístup, ukázat, že žádoucím chováním je možné spoustu věcí změnit. Z dotazníkového šetření mimo jiné vyplynulo, že žákům, ale i těm, co je v běžném životě formují, tzn. rodičům, nejbližšímu okolí, přátelům, kamarádům a známým, ale i pedagogům chybí jednoznačně pozitivní přístup k pohledu na životní prostředí kolem nás. Pokud v dětech budeme od útlého věku pěstovat dojem, že krajina, potažmo příroda kolem nás je zničená, nefunkční a nestabilní, jen těžko ji budou chtít chránit a mít snahu ji ozdravit.

Environmentální výchova je to takový kruh, který by se měl jednou uzavřít. Metou environmentální výchovy by měl být jednoznačně takový vývoj, kdy učitelé tohoto průřezového tématu jednoho dne nebudou třeba. Toho dne bude nová generace natolik environmentálně vzdělaná a disciplinovaná, že chování, které dnes musí školství učit a žákům vtiskávat, bude pro nastávající generaci úplně přirozené. Tehdy roli učitele převezme rodič, který své potomky bude od nejtítlejšího roku vést. A tím se kruh uzavře...

Dle mého názoru cíl diplomové práce „Percepce a stanoviska k řešení aktuálních problémů životního prostředí žáků vybraných základních škol“ byl splněn. Většina žáků dotazníkový průzkum svým přístupem, názory, tipy, ale konec konců i konstatováním, že si s danou problematikou nevědí rady, obohatila a odpovědi přispěly k utvoření názoru na to, jaký mají nejen postoj k řešení stávajících problémů, ale i to, jak životní prostředí jako takové vnímají, popř. kde mají žáci ve vzdělání nedostatky a na jaké oblasti by se environmentální vzdělávání mělo zaměřit nebo jakým směrem jej vést.

Seznam použité literatury

Seznam literatury

- Braniš, M., 2006: Globální problémy životního prostředí. In: Dlouhá, J., Dlouhý, J., Mezřický, V.: Globalizace a globální problémy 2005-2007. Univerzita Karlova, Praha. S 312. ISBN 80-87076-01-X.
- Broukalová, L., Novák, M., 2012: Cíle a indikátory pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v České republice. Envigogika 1/2012. 1-6. ISSN 1802-3061.
- Chráska, M. 2016: Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5326-3.
- Škorpík, J., 2011: Fosilní paliva, jejich využití v energetice a ekologické dopady - Transformační technologie. Brno. S. 1. ISSN 1804-8293

Internetový zdroj

- Arnika, ©2014: Chráníme vodu (online) [cit.2019.11.20], dostupné z <<https://arnika.org/voda>>.
- ANU – Arbeitsgemeinschaft Natur-und Umweltbildung: Umweltbildung im Schulen (online) [cit.2021.03.22], dostupné z <<https://www.umweltbildung.de/199.html>>.
- Arnika, ©2004: Jak vznikají povodně a co se během nich děje (online) [cit.2019.11.20], dostupné z <<https://arnika.org/jak-vznikaji-povodne-a-co-se-behem-nich-deje>>.
- ASIO, ©2019: 40+1 drobnost, jak doma šetřit vodou (online) [cit.2019.11.21], dostupné z <<https://www.vodavdome.cz/40-1-drobnost-jak-doma-setrit-vodou/>>.
- Bogner X.F., Wiseman M, ©2002: Environmental perception of rural and urban pupils (online) [cit.2021.24.03], dostupné z <<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0272494497900463>>.
- Bogner X.F., ©1998: Environmental perceptions of Irish pupils and Bavarian pupils: and emirical study (online) [dit.2021.03.26], dostupné z <<https://link.springer.com/article/10.1023/A:1006578101077>>.
- Bundesministerium Bildung, Wissenschaft und Forschung, ©2021: Umweltbildung für nachhaltige Entwicklung (online) [cit.2021.03.22], dostupné z <<https://www.bmbwf.gv.at/Themen/schule/schulpraxis/prinz/umweltbildung.html>>.
- Die Umweltberatung, ©2021: Spezielle angebote für schulen (online) [cit.2021.03.22], dostupné z <<https://www.umweltberatung.at/spezielle-angebote-fuer-schulen>>.
- Dotazník online, ©2007: Typy otázek v dotazníku (online) [cit.2019.10.22], dostupné z <<http://www.dotaznik-online.cz/otazky-dotazniku.htm>>.
- Český hydrometeorologický ústav, ©2019: Monitoring sucha (online) [cit.2019.11.18], dostupné z <<http://portal.chmi.cz/aktualni-situace/sucho#>>.
- ČEZ, ©2019: Solární (fotovoltaické) články (online) [cit.2012.12.02], dostupné z <<https://www.cez.cz/edee/content/microsites/solarni/k32.htm>>.

- Číp D., Kalous R., 2008: Příčiny povodní v naší přírodě (online) [cit.2019.11.20], dostupné z <<https://www.priroda.cz/clanky.php?detail=1106>>.
- DG Clima, ©2018: 2050 long-term strategy (online) [cit.2019.11.27], dostupné z <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0773>>.
- d-Test, ©2009: Detailní výsledky analýz balené pitné vody a kohoutkové (online) [cit.2019.11.21], dostupné z <<https://www.dtest.cz/clanek-835/test-baleny-vod-a-pitne-vody-z-kohoutku-2009>>.
- EAGRI, ©2015: Sucho (online) [cit.2019.11.21], dostupné z <http://eagri.cz/public/web/file/434050/Problem_sucho.pdf>.
- Enviroportal, ©2021: Strediská environmentálnej výchovy SAŽP – centrá objavovania a nachádzania vzťahu k prírode (online) [cit.2021.03.22], dostupné <<https://www.enviroportal.sk/clanok/strediska-environmentalnej-vychovy-sazp-centra-objavovania-a-nachadzania-vztahu-k-prirode>>.
- EON, ©2019: Co jsou fosilní paliva? (online) [cit.2019.12.02], dostupné z <<https://oenergetice.cz/obnovitelne-zdroje/biomasa-vyuziti-zpracovani-vyhody-a-nevyhody/>>.
- EP Energy Technology, ©2019: Jak funguje větrná elektrárna a jaké jsou její přednosti i nevýhody (online) [cit.2019.12.02], dostupné z <<https://www.epet.cz/jak-funguje-vetrna-elektrarna-a-jake-jsou-jeji-prednosti-i-nevyhody/>>.
- European Environment Agency, ©2014: Odpady, problém či zdroj? (online) [cit.2019.10.25], dostupné z <<https://www.eea.europa.eu/cs/signal/signal-2014/clanky/odpady-problem-ci-zdroj>>.
- GOV, ©2021: Edukacja ekologiczna (online) [cit.2021.03.23], dostupné z <<https://www.gov.pl/web/klimat/edukacja-ekologiczna>>.
- Greenpeace Česká republiky, ©2019: Otázky a odpovědi. (online) [cit.2019.11.06], dostupné z <<https://www.plastjepast.cz/otazky-a-odpovedi/>>.
- HW server, ©2006: Vodní elektrárny. (online) [cit.2019.12.02], dostupné z <<https://www.cez.cz/edee/content/microsites/solarni/k32.htm>>.
- IPBES ©2019: Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services (online) [cit.2019.12.02], dostupné z <<https://ipbes.net/news/ipbes-global-assessment-preview>>.
- ISB ©2021: Schulart und fächerübergreifende Bildungs- und Erziehungsziele sowie Alltagskompetenz und Lebensökonomie (online) [cit.2021.03.21], dostupné z <<https://www.lehrplanplus.bayern.de/uebergreifende-ziele/grundschule>>.
- Kalouš, P., 2019: Co pijeme? Otestovali jsme vodu balenou i z kohoutků v Praze i v Karlových Varech (online) [cit.2019.11.21], dostupné z <<https://www.forbes.cz/co-pijeme-otestovali-jsme-vodu-balenou-i-z-kohoutku-v-praze-i-karlovych-varech/>>.
- Ministerstvo školství, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, ©2019: Environmentalna výchova v školách (online) [cit.2021.03.22], dostupné z <<https://www.minedu.sk/environmentalna-vychova-v-skolach/>>.
- Ministerwo Klimatu i Środowiska, ©2021: Program Czyste Powietrze (online) [cit.2021.03.23], dostupné z <<https://czystepowietrze.gov.pl/>>.
- Ministerwo Klimatu i Środowiska, ©2021: Nasze Śmieci (online) [cit.2021.03.23], dostupné z <<https://naszesmieci.mos.gov.pl/>>.
- MŠMT, ©2015: Rámcový vzdělávací program (online) [cit.2021.03.15], dostupné z <<https://www.msmt.cz/file/41216/>>.

- MŽP, ©2021: Ekocentra v České republice (online) [cit.2021.3.15], dostupné z <<https://www.ekocentra.cz/>>.
- Regionální potravina, ©2009: 5 důvodů proč nakupovat regionální potraviny (online) [2019.12.02], dostupné z <<https://www.regionálnipotravina.cz/o-projektu/aktuality/proc-nakupovat-regionalni-potraviny/>>.
- MŽP, ©2019: Environmentální vzdělávání a poradenství (online) [cit.2019.09.27], dostupné z <https://www.mzp.cz/cz/environmentalni_vzdelavani_poradenstvi>.
- MŽP, ©2017: Produkce a nakládání s odpady v roce 2017 (online) [cit.2019.10.25], dostupné z <https://www.mzp.cz/cz/odpady_podrubrika>.
- MŽP, ©2017: Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky (online) [cit.2019.11.27], dostupné z <[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170724_sucho/\\$FILE/koncepce_sucho_material.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170724_sucho/$FILE/koncepce_sucho_material.pdf)>.
- MŽP, ©2019: NPŽP - výzva 9/2019: zeleň ve městech a obcích (výsadba stromů) (online) [cit.2019.11.27], dostupné z <https://www.mzp.cz/cz/zelen_mesto_obec_vyzva>.
- MŽP, © Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016 – 2025 (online) [cit.2021.03.15], dostupné z <[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_program_evvo_ep_2016_2025/\\$FILE/OFDN-SP_EVVO_EP_%202016_2025-20160725.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_program_evvo_ep_2016_2025/$FILE/OFDN-SP_EVVO_EP_%202016_2025-20160725.pdf)>.
- Mutisya, S.M., Barker, M., 2011: Pupil's Environmental Awareness nad Knowledge: A Springboard for Action in Primary Schools in Kenya's Rift Valley (online) [cit.2021.03.26], dostupné z <<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ941658.pdf>>.
- National Geographic, ©2019: Planeta, nebo plast? Překvapivých 91% plastového odpadu neprojde recyklací! (online) [cit.2019.11.06], dostupné z <<https://www.national-geographic.cz/video/planeta-nebo-plast-prekvapivych-91-plastoveho-odpadu-neprojde-recyklaci-20190120.html>>.
- Národní ústav pro vzdělávání, ©2021: Rámcové vzdělávací programy (online) [cit.2021.03.15], dostupné z <<http://www.nuv.cz/t/rvp>>.
- OSN, ©2019: Fakta o znečištění moří a oceánů (online) [cit.2019.11.06], dostupné z <<https://www.osn.cz/fakta-o-znecistenimori-a-oceanu/>>.
- Österreichisches Umweltzeichen, ©2021: Ausgezeichnet weiterbilden (online) [cit.2021.03.22], dostupné z <<https://www.umweltzeichen.at/de/bildung/bildungseinrichtungen>>.
- Pešková, V., 2018: Koncept lokálních potravin: postoje a chování českého spotřebitele. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra sociologie, Praha. 101 s. (diplomová práce). „nepublikováno“. Dep. CUNI v Praze
- SEVER, ©2021. Středisko ekologické výchovy (online) [cit.2021.3.15], dostupné z <<https://sever.ekologickavychova.cz/o-nas/>>.
- Sobotková, J., 2014: Společensko-hospodářské vlivy na krajinu a životní prostředí (online) [cit.2019.11.27], dostupné z <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=2ahUKEwign-G5wYrmAhXOKVAKHa0AARQFjADegQIBxAC&url=http%3A%2F%2Fwww.sedmikraska.cz%2Fdumy%2FVY_32_INOVACE_Z_10%2F17.pptx&usq=AOvVaw2ak1YXZkzp_Twf1Xk2ulDz>
- Soukopová, J., 2018: Třídít odpad nestačí. Musíme omezit svoji spotřebu (online) [cit.2019.11.06], dostupné z <<https://www.em.muni.cz/veda-a-vyzkum/11084-tridit-destaci-musime-omezit-svoji-spotrebu>>. Masarykova univerzita, Brno. ISSN 2571-4198.

- Toyoda Gosei, @2018: Tree-Planting Project (online) [cit.2020.01.20], dostupné z <[Tree-Planting Project | Toyoda Gosei Co., Ltd. \(toyoda-gosei.com\)](https://toyoda-gosei.com)>.
- UCI, ©2015: A third of the world's biggest groundwater basins are in distress (online) [cit.2019.11.21], dostupné z <<https://news.uci.edu/2015/06/16/a-third-of-the-worlds-biggest-groundwater-basins-are-in-distress/>>.
- Václavík, T., 2019: 10 důvodů, proč kupovat biopotraviny (online) [cit.2019.12.02], dostupné z <<https://www.veronica.cz/10-duvodu-proc-kupovat-biopotraviny/>>.
- Veronica ©2019: Co to je biodiverzita a proč ji chránit? (online) [cit.2019.12.02], dostupné z <<https://www.veronica.cz/co-to-je-biodiverzita-a-proc-ji-chranit/>>.
- Vobořil, D., 2015: Geotermální energie (online) [2019.12.02], dostupné z <<https://oenergetice.cz/obnovitelne-zdroje/geotermalni-energie/>>.
- Vobořil, D., 2017: Biomasa – využití, zpracování, výhody a nevýhody, energetické využití v ČR (online) [cit.2012.12.02], dostupné z <<https://oenergetice.cz/obnovitelne-zdroje/biomasa-vyuziti-zpracovani-vyhody-a-nevyhody/>>.
- Yilmaz, O., Boone, W., Andersen, H., ©2007: Views of elementary and middle school Turkish students toward environmental issues (online) [cit.2021.03.26], dostupné z <<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0950069042000177280>>.
- Základní škola Rudolfa Koblice, ©2020: Environmentální výchova (online) [cit. 2021.03.15], dostupné z <<https://www.2zskadan.cz/o-skole/historie-a-charakteristika-skoly/>>.
- Základní škola Rudolfa Koblice, ©2020: Environmentální výchova (online) [cit. 2021.03.15], dostupné z <<https://www.2zskadan.cz/projekty/environmentalni-vychova/>>.
- ZČU, ©2019: Fakulta ekonomická (online) [cit.2019.01.10], dostupné z <https://kge.zcu.cz/pesonal/PERSON/svoboda/vyuka/typy_otazek.htm>.

Legislativní materiály

- Zákon č. 185/201 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění
- Vyhláška č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů, v platném znění
- Obecně závazná vyhláška města Kadaň č. 8/2014, o systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a systém nakládání se stavebním materiálem

Obrázky

- Obr. č. 1: Celkové množství komunálního odpadu za jednotlivé kraje v roce 2018 (Cenia: Informační systém odpadového hospodářství ISOH (online) [cit.2019.10.31], dostupné z <<https://isoh.mzp.cz/VISOH/Main/PrednastaveneZobraz>>.

Grafické výstupy – součástí příloh k diplomové práci

1 Grafické vyhodnocení dotazníkového šetření – Základní škola Rudolfa Koblice, ul. Pionýrů 1102, Kadaň (2. ZŠ), **Graf č. 1–460**

2 Grafické vyhodnocení dotazníkového šetření – Základní škola Kadaň, ul. Chomutovská 1683, Kadaň (3. ZŠ), **Graf č. 461–920**